

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på <http://books.google.com>

ATHENÆUM.

44

7227

Efterladte Skrifter

af

Friß Reuter.

Overfatte af A. Schumacher.

Med Reuters Biografi af Adolf Milbrandt.

Kjøbenhavn.

Andr. Schous Forlag.

1875.

-Schulz & Google

Indhold.

	Side.
Fritz Reuters Levnet og Værker af Adolf Wisbrandt . . .	1
Mecklenburgs Krønike	119
En grevelig Fødselsdag	239
Reisen til Braunschweig	291
Breve fra Hr. Inspektør Bræsig til Fritz Reuter . . .	305

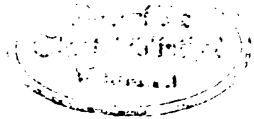

Frik Reuters. Levnet og Værker.

af

Adolf Wilbrandt.

I.

„Den, som vil forstaae Digteren, maa vandre i Digterens Land,“ siger Goethe, og paa hvem gjaelder denne Sætning mere end paa Dialektdigteren? Allerede hans Fremtræden tilkjendegiver, at en original Minoritets Personlighed ligesom vil udtale sig, at en eller anden længe fortiet, hemmelighedsfuld Bezelvirkning mellem Land og Folk, Natur- og Menneskehistorie, der i Stilhed har virket for sig selv, kjæmper for Selvtilværelse. Da Fritz Reuter, han, som kunde anstueliggjøre denne originale Folke- Personlighed, begyndte at see og hans Land at opfatte, laa Mecklenborg endnu ukjendt, som en Muslingkal, Floden havde ladet tilbage paa Sandbredden; affondret, endnu uhistorisk henlevende mellem Middelalder og Nutid, let at regere, vanskelig at omforme, snart trykket af Nød, snart baaret af Betsignelse, men altid sikker paa en gammel Arvepart: den glade Livslust, med hvilken Mecklenborgeren kjæmper for Tilværelsen. Sine Naboers Færd ændsede han ikke, han aandede gjennem sine to (ulige) Lunger: Klostok og Wismar, og det nærende Blod for sine Aarer afvandt han sin Hvedemark og sine Græsgange. Thi Landvæsenet var og er hans Hovedtald. I hans flade, tun hist og her jevnt ballede Land, i hvilket han har døbt enhver synlig Høi „Bjerg“;

mellem herligt Agerland og elendigt „Klas Fahn“, mellem brun Fede og mægtig Bøgestov, mellem fede, grønnende Enge og milevidt blaanende Søer (det lille Land tæller mere end trehundrede Søer) henlevede han sit agerdyrkende Liv; den til sin Plet bundne Dagleier, Bonden paa sin Gaard, den lille Agerdyrker i Byerne, Domæneforpagteren, den store Godsejer paa ofte uoverskuelige Godser med fornemme Herrefæder, alle undergivne i det samme inderlige Fællesskab med Moder Jord. Men netop af dette Fællesskab udspringer hans særegne Væsen. Der er noget Jordagtigt ved ham; hans Tanker flyve ikke høit eller viden om, sin „Livslyst“ taber han ikke saa let, han befinder sig vel ved den friske Jordlugt, hvis Kraft han indaander, under den lustige Høvelving, hvis Blød eller Regn ernærer hans elskede flade Jordplet. Rigtignok naaer ogsaa kun mindre Kultur ud til ham paa hans Ager. Hans Tilværelses Indskrænkning har gjort ham mere betænkfuld, flodset og formløs end de andre Medlemmer af hans tydske Familie. Man kunde sige: at ligesom den udtrybende Kylling endnu bærer et Stykke Eggeskål, saaledes bærer ogsaa Mecklenborgeren, selv naar han bliver Stadsbeboer, endnu en Jordklump om med sig. Mere trohjertet (eller bondefnu) end verdensmidig; mere sund Forstand end aandrig; mere modtagelig end opfindsom; mere selfabelig end politisk; mere for tilvant Nydelse end for ny Skaben; mere dygtig end stor.

Dog hvad er Storhed? — Denne noisomme, livsglade Agerdyrker har nogle Egenheder, der, saa ofte den rette Time slaar, giver den rette Blanding, der kan blive til Storhed. Mecklenborgeren hører maaffee til det be-

sked næste Folkeflag paa denne Jord; besteden, fordi han er uden fremtrængende Forfængelighed, fordi han er gennemskuen, retfærdig. Han besidder en barnlig varm, mandig trofast Kjærlighed til sit Kald; en Kjærlighed, der udspringer af hans sært ufordærvede Charakter. Han besidder endelig endnu Noget, der hos ham erstatter Dybde, Kunstgenie, lidenskabelig Daadkraft, der gjør ham Jorden saa kjær og ham selv saa elskværdig paa Jorden: et leende, hjerteligt, gyldent Humør og ved denne Egenskab lykkedes det den mecklenborgske Jord, i Fritz Reuter at skjænke os den største tydske Humorist i dette Aarhundrede.

Den lille By Stavenhagen, i hvilken Fritz Reuter kom til Verden den 7 November 1810, ligger i Mecklenborg-Schwerin, ikke langt fra den preussiske Grændse; fra Stavenhagens Kirkeetaarn seer man mod Nord-Vest og Ost ind i pommerst Land. Desuagtet vorede Drenge op i reen mecklenborgsk Luft, Sindelag og Følelse, thi Stavenhagernes Verden strakte sig dengang neppe udover Byens Enemærker. Endnu fandtes der ingen maktadamiserede Chausseer, der satte dem i Forbindelse med Naboerne; hvad man kaldte Veie, vare livsfarlige Afvejlinger af Bjerg, Dal og Sø; hele den lange Vinter kom eller gik der neppe et Menneske. Man fandt sig deri, da det nu engang var saaledes; desto mere Samkvem havde man med sin Nabo, sin Gjenbo, sit Lyende, og det lille Stykke af Verden, som man oversaae, tog man ogsaa op i sig med Nysgjerrighed og Deltagelse, med Had og Kjærlighed. Befrielseskrigens Storme afbrød denne Ravnetrogsdrøm; det tappre Mecklenborger Blod tog og gav sin Deel af Nød, Krig og Seir; derpaa fortalte man hinanden i en Aarrække hvad man havde

oplevet, og Drengene legede „Napoleon paa Den Elba“ og „Slaget ved Leipzig“; derpaa sank man atter tilbage i Provindslivets behagelige Vintersøvn. Den sølsomme Blanding af patriarkalsk Absolutisme og Feudal-Aristokratie, som vaagede over denne Vintersøvn og undertiden sønkede sig ned over den Sovende som en Mare, bar man med en lignende Sindsro, som den, hvormed man taalte de flette Veie; endnu havde man ikke spist af det politiske Rundskaabs-Træ; og de Regerende vare Mecklenborgere ligesom de Regerede; ogsaa de vare i Reglen godmodige, gemytlige Tyranner, ogsaa de „toge sig det let“. Ligesom hiin Kostocker Natvægter, om hvem Julius Wiggers fortæller i sin Bog „Fireogtyve Maa- neders Undersøgelserrest“, der afflog at stride ind mod en Tobaks-Ryger, som trodsede Politiets Forbud, med den Undskyldning: „Siger man noget, saa er Spektaklet strax i Gang“; saaledes var vel ogsaa omtrent Anden i denne patriarkalske Regering støttet af den regerende Herre, Friedrich Franz den Førstes Charakter, i hvilken alle Mecklenborgernes elskværdige Egenstaber holdt Ligevægten med hans Tids absolutistiske Tænkemaade.

Men hvad var Stavenhagen dengang? — Frits Reuters har paa sin hjertelig anskuelige Maade i „Schurr-Murr“ skildret os den lille Agerdyrker-Bø, hvis eneste Romantik var det gamle Slot paa Bakken, hvor hans Gudfader, den forevigeede Amtmand Weber boede, og nede paa Torvepladsen den gamle Gabestot eller „Kage“ med det uhyggelige Halsjernsmykke og de alvorfulde Pænteguirlander, og paa hvis Kirkeplads man endnu i Frits Reuters Drengetid begravede de Døde. En Bø uden Konditor, uden Stadsmusikant, uden Skydeselskab

og „Fuglestydning“, kun fra Tid til anden oplivet ved en jødisk Bispekstrømmer og endnu sjældnere ved et Marked; en By, i hvis „Becker=Stole“ man kom ind i A.B.C'en, i „Degne=Stolen“ gjorde Bekjendtskab med Katechismen, og i „Rector=Stolen“ med Biblen og den mecklenborgske Psalmebog, og denne gode By var i fjorten Aar den Omkreds, i hvilken han „blev til“. Med hvilke Dine han — dengang et sart, blødt Gemt — betragtede sin lille Verden, viser hans første litteraire Forsøg: Skildringen af hans „Reise til Braunschweig“. Da Reuters Fader, Borgermester og Dommer i Stavenhagen, foretog en tre Ugers Reise i Udlandet, for — fremadstræbende, Landmand og Reolog, som han var — at gjøre sig bekendt med denne eller hin Drift, tog han sin tolvaarige Søn med paa den Betingelse, at han skulde give nøie Agt paa Alt og efter sin Hjemkomst nedskrive sine Hændelser og Jagttagelser for Amtmanden, hans Gudfader. Betingelsen blev opfyldt; han skrev en lille Bog, med høist sirlig, stor, vidtløftig Skrift, og den tolvaarige Dreng viser allerede ved sin firkte Jagttagelse, sit træffende Udtryk, sin spøgefulde Humor den fremtidige Mand. Til at fremme denne Udvikling vare Elementerne i hans nærmeste Omgivelser ikke ugunstigt blandede. Moderen var vel stadig sygelig, lammet som Følge af en heftig Sygdom; „jeg kan ikke huske hende anderledes,“ siger han i sin „Fra Napoleonstiden“, „end at hun i sine gode Tider sad paa en Stol og syede, saa flittig, saa flittig, som om hendes stakkels syge Hænder vare raske, og at hun, i sine stemme Tider laa til Sengs og under Smerter læste Bøger“ (opbyggelige og poetiske Bøger). Men hun havde „en meget bevægelig Aand og en levende

Phantasié"; hun begejstrede tidligt Sønnen for den tydske Nations store Digtere; — og af disse hans egne Meddelelser maa man formode, at han havde sin digteriske Begavelse fra Moderen; thi fra Faderen havde han kun kunnet arve Intelligents og Charakter. Ikke ved Blodet, men ved den aandelige Paavirkning, modtog Drengen meget af „Onkel Herse“, i hvis brogede og barnlig udsvævende Phantasié der spøgede noget af den poetiske Livskraft, som i Borgermestersønnen skulde blive til Rjød og Blod. Denne Raadsherre Herses „embryoniske Genialitet“ — han var isøvrigt kun en saakaldt Onkel — lærer man ikke at kjende af „Fra Napoleonstiden“, men af „Min Fødeby Stavenhagen“. Tænkter man sig den høie, brede, omfangsrige Mand, der i Grunden er et gammelt Barn, som da ogsaa af sit ganske Hjerte, som „Alverdensonkel“, lever med Børnene, lærer dem de herligste Lege, maler deres Drager og er ligesaa lystelig over disse opstigende Medusahoveder som det lille Folk, som veed Alt, kan Alt, i hvem de Smaa blade som i et Conversations-Lexikon, som gjør den orthografiske Time til den kjæreste for sine Elever — deriblandt Frits, fordi han, for at glæde dem, blev Digter og opfandt og dikterede en fuldstændig Roman; der i sit Hjem lærer dem at udtøde og opfatte hans gamle Violins-Toner, og Fuglesangen i Stoven; tænker man sig denne „Onkel Herse“, saa føler man, hvor meget Frits Keuter har modtaget af denne Mand. „Høre I, Børn,“ sagde han, naar han tog os med paa Sneppefangst, og Kramsfuglen ved Solens Nedgang lystig hoppede omkring i Trærnes Grene og sendte sin afbrudte Sang ud i den taagede Efteraarsaften; „de kalde virkelig paa mig.

Høre J: Raadsherre Herse, kom herhen! — kom herhen! — Skyd mig død! — Jeg er her — hvor er Grischow? — Hvor er Grischow? — Skyd mig død! —“

Den, som hører Frijs Reuters fortælle dette, maa uvilkaarlig tænke paa Digteren af „Hanne Nite“; og hvem tænker ikke paa de stille, skjulte Bande, som fra „Ungdommens Land“ rinde ud over vore Høstaars Ager.

Frijs Reuters Fader var dannet af et andet Stof; et alvorlig strengt, rastløst, karakterfast, og alt andet end barnligt Menneſte; født til Embedsmand og Forvalter, (fra 1805 til 1845 har han regeret Stavenhagen) i sit ikke ubetydelige Agerbrug driftig som Faa, den Første, som indførte bayerſk Oldbrøgning i Mecklenborg, den Første, som forsøgte at dyrke „Handelsvæxter“, og i de frygtelige Nøds- og Fattigdoms-Aar, som fulgte paa Krigsaarene, saaledes sørgende for Alle, at, som Sønnen fortæller, „i hine trykkende Tider ingen egentlig Fattigdom fandtes i min Fødeby“. Det laa ham ogsaa fremfor Alt paa Hjerte, tidlig at udruste sin Søn med alle nyttige Kundſkaber og danne ham til en Mand; for dette Opdragelsesiemed blev der hverken sparet Tid, Penge eller Nøie. Men han var aabenbart saa fremmed for Musen og Gratier som en Digters Fader vel sjelden har været det; han har aabenbart aldrig forstaaet sin Søns Eiendommelighed, han har bekjæmpet og hæmmet den. Kun et vist Talent til Tegning tilskriver Sønnen ham; under Niepenhausens Ledelse havde han gjort dygtige Hødkridtsstudier i Göttingen. Derimod har han efter Frijs Reuters Mening i hele sit Liv ikke læst nogen Roman; og fremfor Alt var det muntre, livs-

glade Mecklenborgervæsen, hans Landsmænds Lune, nægtet ham. Enhver usædvanlig ny Fornøielse, som vinkede Drengen; den første Dandsetime, den første „Masterrade“, Theaterforestillingerne, „Komedien“ i Raadhusfalen, maatte Moderen og Tante Christiane først fravryste Faderens heftige Modstræben; man appellerede til den gamle Amtmand Webers Kjendelse, og denne daglige Gæst i den hyggelige „Theetime“ tilfaldt da ikke sjældent Afgjørelsen.

Fritz Reuter opvoxede i Fædrehjemmet med sin Søster Eizette og to Fætttere (Ernst og August); en ugift Søster til Moderen hjalp med at styre Husholdningen og opdrage Sønnen. Fritz og hans Slægtinge frelventerede ingen af de nævnte offentlige saakaldte Stoler; Faderen lod dem undervise i Hjemmet, og „et godt Dussin af de mest forskjellige Lærerkrafter, som Stavenhagen kunde opvise“, bleve lidt efter lidt prøvede paa denne vanskelige Forsøgsmark. Af sin Moder havde Drengen lært Læsning og Skrivning; derpaa kom han ind i en Pigeeskoles Skjærnsild hos Mamsell Schmidt, han den eneste Dreng, en „Ugle mellem Krager“, som han selv fortæller, og med sit „endnu kun svagt udviklede Mandsmod“ det ulykkeligste Menneffe blandt disse „smaa dannede Megærer“, som bestandig „tøflede“ og bekrigede ham. En Tid lod man ham ogsaa lære daarligt Fransk hos en Stræddersvend, som havde arbejdet syv Aar i Paris, indtil denne Mester=Svend afløstes af en virkelig Franskmand, Uhrmager Droz fra Neufchatel, som er enhver Læser af „Napoleonstiden“ bekendt. Historie og Latin bibragtes ham af Apotheker Fritz Sparmann, Studenten Julius Caspar og Rektor Schäfer (en sachsisk Original); Geograffen tog Faderen sig selv af, om Aftenen efter Dor-

det, efter hans rastløse Dages Møie og Besvær; for Skjønsskrivning, Orthograsie, Regning og Tegning lagdes der Beslag paa den godmodige, altid hjælpsomme Dattel Herse, der som en ivrig Maler i Akvarel, Gouache, Olie og Email, sandsynligvis ogsaa strax havde forført Drengen til Malning, om Faderen ikke havde været ved Haanden med sit Veto. „Først krybe og saa gaa var hans Balgsprog“ (fortæller Frits Reuter), „og da jeg engang viste ham en Hund, som jeg — efter min Mening — havde udført ganske deiligt i Rødt- og Sortkridt, og allerede var fittet paa hans Beundring, begyndte han paa en strækelig Maade at gjøre saa mange Blyantsstreger paa Kryds og Lvers i min røde Farve, at der ikke mere var en Smule Rødt at se; men til Gjengjæld var Tegningen ogsaa korrekt, som han sagde.“

Med dette brogede Virvar af Læremestre var Barn-domstiden tilende; „Alvorstiden begyndte, en gageret candidatus theologiæ antoges som vor Huslærer, der indførtes en streng Disciplin og med stærke Skridt nærmede vi os saaledes det alvorlige Liv.“ Frits Reuter var endnu ikke femten Aar gammel, da Moderen, som han elskede inderligt, døde. Allerede et Aar i Forveien, 1824, havde Faderen besluttet at sende ham bort fra den hjemlige Opdragelse til Gymnasiet i den lille By Friedland, som ligger i Mecklenborg = Strelitz ved den pomerfke Grændse. Mere end tre Aar skulde han tilbringe her; den ubetydeligste og vel ogsaa den mest glædetomme Tid i hans Ungdom. Aldrig og intetsteds omtaler han den med et muntert Ord; han klager kun engang over den aandløse Udenablæren af Regler, med hvilke man i Friedländer = Skolen søgte at gjøre ham led og kjed af

det franſte Sprog. Med al Humor klinger vel tillige noget „Ak og Bee“ fra hin Tid ind i den livlige Skildring af Skolelivet i „Dörchlüchtung“, med al dets Ulyſt og med al dets Raahed, ſom den fjortenaarige Dreng forſt nu lærte at kjende. Han var desuden — ſom de fleſte af hans Commilitoner „ingen ivrig Beſøger af Skolen“, ſom han bekjender i „Min Fødeby Stavenhagen“, og denne Ulyſt har ogſaa i hans senere Aar forfulgt ham i Søvn; i ſlemme Drømme „kunde han enten ikke ſine Lektier eller en af hans Lærere ſtikke ham et stærkt rødmalet Riis i Næſen, hvormed han tilſidſt daſker ham paa Øret, ſaa at han vaagner og talter Gud, at han ikke mere behøver at gaae i Skole.“

Jeg kan kun fortælle om een lykkelig, feſtlig Episode fra denne Friedländer Tid, om en Fodvandring til Den Rügen, ſom han mange Aar efter 1867, i „Halvmaanen“ i Eifenach har ſkildret for en Vennekreds i et ſkriftligt, lunefuldt Foredrag.

„Jeg havde“, fortæller han deri (det er altfor ubetydeligt til at meddeles in extenſo), „engang kunnet ſende min Fader en temmelig god Cenſur fra Gymnaſiet, noget, ſom er ønſkeligt for enhver Gymnaſiaſt, men ſom iſær og i Birkeligheden var det for mig; da greb min Fader i ſin faderlige Lomme og hentede op af den to Frederiks'orer og ſendte mig dem med det Bink, at jeg for dem kunde foretage en Reife til Rügen. Den, ſom veed, hvilken Betydning det Ord „Rügen“ paa den Tid havde i en meklenborgſk eller pommernſk Gymnaſiaſt = Sjæls Phantafie, kan let foreſtille ſig, hvorledes jeg blev lyſønſket af ſande Venner og miſundt af de falſke. Thi

det er desværre i de første Livsaar at man allerede maa gjøre denne Forskjel, ligesom i de sidste."

Han drog altsaa ud, snart i godt, snart i daarligt Selskab, som han i sin Ustyldighed ikke gjennemskuer; „ruller som rosenrød Caroline over Svenske-Hommerns uoverffuelige Slettes grønne Billardklæde“, kommer over Stralsund til Rügen, lander og staaer nu paa Den, „den skjønne D, Maalet for mine mest brændende Dnster“. „Men hvad nu? Gik jeg tilhøre langs med Vestkysten, havde jeg alt Stjønt som paa en Presenterbakke: Bergen, Putbus, Granitz, Sapsnitz og for Enden Rügens Krone „Stubbenkammer“; paa Vestfiden, tilvenstre, havde jeg forholdsmaessig kjedelige Egne, men da jeg nu fra Barndommen af har været en meget forstandig Dreng og stedse spist de tyndt besmurfte Steder af Smørrebrødet først og de fede Steder tilsidst, slog jeg ind paa Veien tilvenstre langs Vestkysten. — Ja, Egnen var kun simpel; god, vel endog meget god for Mark Brandenburg, men for maadelig for Rügen og min Længsel; det var tørt Brød, og den Smule gjennemfigtige Smør, som var smurt derpaa, var det gjennemfigtige, blaa Hav til Venstre."

Saaledes vandrer han da alene henimod Smørstederne og endelig paa det smukkeste Sted oplever han „en Forsmag paa Fremtiden“, han skriver sit første Digt. Allerede i Stavenhagen havde han vovet et Forsøg, men som han forsiktrer (i „Min Fødeby Stavenhagen“) kun eet, paa at naae sit eneste derværende Forbillede, Madam Tiedten, hvem han kalder „den første Digter i Stavenhagen“: „hun var Skrædderente og Snerfke, og naar han digtede, syede hun, og naar hun syede, digtede han.“ Men da hint Forsøg mislykkedes og det gik op for ham,

at „Digteriet var et sandt Hestearbejde“, lod han sig nøie med at see den „fattige Poet“ opført paa det lille Theater i Raadhusalen, for under forfærdelig Rørelse (jeg har grædt, som om min Fader og Moder vare døde), paa det mest Indtrængende at blive affrækket fra en saa kummerlig Løbebane. Men nu staaer han midt paa Kligen, overskuer „det yndigste lille Land i Sommermorgen=Pragt, ombæltet af det solbessinnede Hav i uendelig Mangfoldighed ved sine Bugter, „Bodden“ og „Byken“; det overvælder ham, han digter. Hvilket Digt? — det existerer ikke mere; „1833 har Underfølgelseskommissionen paa Husfogderiet „opædt“ det som saa meget Andet. Det var et meget betydeligt Digt, for Læseren havde det kun en lille Feil, det var altfor høittravende; sikkert en Feil for Læseren, men ikke for Poeten.“

Dog lad os med den begyndende Poet vende tilbage til Friedland og til hans Studier; Studier, som allerede dengang skulde avle den indre Conflikt mellem Fader og Søn, der senere indtil den Gamles Død stillede sig imellem dem som en tredie Mand. Mere end de andre „Videnskaber“ havde Keuter studeret Historie, Geografie og Mathematik i Friedland, og mere end disse hans især yndede Tegning; han steg langsomt op ad Klassestigen, han troede sig kaldet til Maler og ønskede at ombytte Latinskolen med Tegneskolen. Her stødte hans haarde Hoved mod Faderens endnu haardere, da denne tvivlede om hans Begavelse (og med Rette), og som fremfor Alt vilde sætte sin Plan igjennem at see sin eneste Søn virksom paa Jorden som Jurist, ligesom en Fortsættelse af hans eget Jeg. Den lærde Løbebane blev altsaa fortsat; dog ikke mere i Friedland, som dengang

mistede to af sine bedste Lærere, men i Parchim, en By i Mecklenborg = Schwerin, hvis nyoprettede Gymnasium netop drog hine tvende — Conrektor Gessellius og den senere Directeur Zehlicke — til sig og søgte at tage Luven fra alle Landets øvrige Skoler.

En haard Tvang skulde bidrage til at fremme denne „Forflyttelses“ Diemed. Undervisningen i Tegning blev her nægtet Sønnen; han skulde ene og alene forberede sig til Universitetet. Alligevel var Reuter lykkelig her; i et senere Brev til sin Ven Fritz Peters kaldte han de Aar, han tilbragte i Parchim, „det skønneste Afsnit af min Ungdom“. Hos sine Lærere fandt han Opmuntring og Velvillie; i Forstanderen, Directeur Zehlickes Huus, ligesom ogsaa i Conrektor Gessellius' fandt han et hjerteligt Familieliv og vedvarende Venstabs, ogsaa ved „Fru Hofraadindens“, hans Adelheds runde Theebord. Han var i de første Ynglingsaar, da han kom til Parchim; Naturen kunde altsaa fordrø af ham at han forelskede sig. Men i hine Aar vender vort Hjerte, drevet af den elementære Foraarsvind, med sine Borvinger en Klarus, sig mere til Arten end til det enkelte Teg; og de nye Følelser, vi opleve, ere vigtigere for vor Sjæls Historie end den Magnet, som vakte dem i os. En Ungdomstjærlighed af denne Art var aabenbart ogsaa den „Flamme“, Hofraadens Datter tændte i Fritz Reuter, idet hun stjænkede ham The; hun hed Adelheid; han besang hende; hun blev ikke hans Hustru. Faa spredte Antydninger i „Mit Fangeliv“ og i den „grevelige Fødselsdag“ pege hen derpaa: naar han fortæller, at han ogsaa engang bar en smuk blaa Sløise fra et smukt blondt Hoved under Besten“, at han i sin første Kjær-

lighedsvaar „mange Gange dyrkede Maanen, ja endogsaa uleilighede den med sentimentale Digte.“

I den høitrykte Forløber af „Mit Fangeliv“, som (1855) optoges i Frijs Reuters „Unterhaltungsblatt: „en munter Episode fra en sørgelig Tid“, udtaler han for sin Kammerat „Kaptainen:“ „Jeg har, om end uden megen Lykke, dog allerede gjort Forsøg i Kjærligheden. Fær paa Skolen . . .“ Og senere: „Jeg har engang haft en god Ven, som jeg næsten kjender ligesaa godt som mig selv, — jeg siger dig — den arme Skabning har engang en Nat, saadan paa denne Tid af Aaret (Vinter), i Storm og Regn, i fuld Balstads med sorte Bomuldsstrømper og en Theatertikkert, siddet hele tre Timer i et ungt Blommetræs tornefulde Grene, blot for i en Afstand af tohundrede Alen at see sig møt paa Lyset fra hans Elskedes Binduer.“

De humoristiske Forsringer, med hvilke han videre har udført dette sit eget Jegs natlige Eventyr i „Mit Fangeliv“, og de haandgribelige Modsigelser mellem begge Beretninger bekræfte imidlertid, hvad der desuden viser sig ved enhver omhyggelig Undersøgelse af hans Skrifter: at han, med den humoristiske Fortællers Net, i sine Tilbageblik næsten stadig blander Digtning og Sandhed. Og saaledes er kun dette utvivlsomt gylbig: han elskede hende, han besang hende og hun blev ikke hans Hustru.

Selv efterat han havde forladt Skolen og betraadt Universitetet i Kostoek, vedblev han rigtignok endnu at varme sig ved denne Flamme; to Muser hjalp ham derved: thi ogsaa den hemmelig drevne „sorte Kunst“, Tegning, fremtryllede idetmindste den fjerne Elskede paa

Papiret. Julius Wiggers, med hvem han dengang sluttede Vennskab, besidder endnu et Portrait af hende i Sortfridt, som den unge Student tegnede efter Husomværelsen og ved sin Afgang fra Universitetet skjænkede ham til Erindring om sig. Herhen, til Landets Universitet, havde Faderens Villie sendt ham i Efteraaret 1831; her begyndte han, som en allerede næsten eenogtyveaarig „Fuchs“*), det ham paanødte Studium. „Søstaden Rostock“, fortæller han selv i Begyndelsen af „Reisen til Constantinopel“, er „Høide- og Lavpunktet for enhver rigtig Mecklenborger. Den har ogsaa engang været mit Høidepunkt, da jeg fra de store Skoler hoppede et Trin høiere op paa Universitetet; dog det er allerede saa længe siden, at vi ikke rigtig kunne mindes det længer, og allermindst Professor Elvers' Institutioner. Men det husker jeg endnu, at vi Studenter førte et „Kreuzfidelt“ Liv, at vi ved Natte-Tid feidede med „Krebsene“, disse gamle brave Stad-Krigsknegte, og at vi sloge Ruder ind. Vi løste det store sociale Spørgsmaal og stiftede en „Almenhed“ imellem os indbyrdes, som Constantisterne og Vandalerne skjændigt kaldte „Gemenheden.“ Vi løste ogsaa andre meget vigtige Spørgsmaal, naar vi sad sammen i vor Forening (Kränzchen), for Exempel, da det vigtige Spørgsmaal: „Hvad er Væren?“ fremsattes i min Stue, men kom ikke saa hurtig til et Resultat, som Sir

---

*) Den unge Student, der for første Gang besøger Universitetet, bliver kaldt „Fuchs“ og maa slaaes og solde paa Kommando for at blive jevnbyrdig med de Andre (jfr. det danske „Rus“ af rusticus, et ubaunet Menneſte).

U. S.

John; mig traf de dog derved en Kindtand ud, thi da mine fuldtro Venner gik fra mig, havde jeg som „Ræv“ den „Gre“ at betale Soldet.“

Allerede efter et Semester forlod han Klostet, for at gaae til Jena, dette Sæde for ungdommelige fædrelandske Følelser, for den „burschenschaftliche“ Gjæring, som blev saa skjæbnesvanger for Frits Reuters Liv. Vil man forstaae denne Studenter-Sammensvørgelses Galstak og dens Forsølgeres usornuftige Maseri, gjenkalde man sig hin Tids forbitrende, blodforgiftende Overgangs-Charakter da den tydske Ungdom samtidig kjæmpede mod det mangehovedede tydske Forbunds Misere og mod de tydske Stormagters overlevede Absolutisme, medens Absolutismen — med en ældet Herskers mistroiske Pirrelighed — kjæmpede for sin Tilværelse. Det „almindelige tydske Burschenschaft“, der var fremspiret af den fædrelandske Idealisme, som den store Befrielseskrig havde udsaaet, grundet som fast Organisme paa Wartburgfesten 1817, hoitidelig undertrykt efter Kogebues Mord ved en forhenværende „Burschenschafter“*), udbredte sig hemmelig, trods alle Forbud, indtil det 1827 begyndte at organisere sig paany og stille sig nye Maal. Da Frits Reuter ved Paasken 1832 kom til Jena, var det allerede paa Svædepunktet af sin politiske Udvikling, og man maa rigtignok sige, at en Draabe hoirødt revolutionairt Blod var iblandet dets ideale Tanker. Paa „Burschendagene“ efter

---

*) Den 23 Marts 1829 myrbede Burschenschafteren Sand den bekjendte Lydspilforfatter og Skribent August von Kogebue i Mannheim.

1827 havde Germanernes dristige Parti kæmpet med Arminerne's fredeligere og seiret, og paa Frankfurter Burschendagen i September 1831 havde det formuleret denne Seier. Hidtil gjaldt som „Burschenschaftets“ Formaal: „Forberedelse til at hidføre et frit og retfærdigt ordnet og i Folkeenhed sikret Statsliv ved sædelig, videnskabelig og legemlig Uddannelse paa Høiskolen (Universitetet)“; efter lang Raadslagning var den skjæbnesvangre Til sætning bleven besluttet i Frankfurt: „I Tilfælde af en Opstand skulde efter Omstændighederne enhver Burschenschafter være forpligtet til, selv med Magt, at søge Niemedet opnaaet, og derfor paabødes Deltagelse i Folkeopstande, som kunde føre til Opnagelsen af dette.“

Blandt denne gjærende Ungdom traadte Fritz Reuter nu ind; ung som den, med sin varme Trang til Begeistring og Befrielse, med sin hjærnefulde, kraftige Skikkelse, vil man ikke undre sig over, at han sluttede sig til de Virkende. I Januar 1832 havde vel en Fest, som man gav for gjennemreisende polske Flygtninge (blandt dem Dombrowski), atter forsonet Arminerne og Germanerne med hverandre, de sad atter og drak sammen i det gamle Burschenhuus „Vorgkjaelderens“, og fulgte i Fællesskab den gamle Digterfyrste, Goethe, til Weimars fyrstelige Gravkammer. De unge Hoveders politiske Ophidselse fik imidlertid baade sin Næring udenfra, fra neden og fra oven. Hambacher Festen d. 27 Mai 1832, paa hvilken man med Hurraraab hilsende „Tysklands forenede Fristater“ og det „confoedererede republikanske Europa“, fremkaldte ny Uvillie fra Regeringernes Side og allerede d. 28 Juni reactionaire Forbundsbeslut-

ninger. Skulde man roligt taale denne Undertrykkelse, og som de sagtmødige Arminer, lade sig nøie med Hovedbrysten, Sang, Forelæsninger og „sædelig Uddannelse“? Disse „dybt Følsomme“, om hvilke den Spottevise var digtet:

'S giebt nichts Gemüthlicher's
Als die Gemüthlichkeit!
Kneipen und Singen
In stiller Zufriedenheit,
Kneipen und Singen
Fern von den Klängen,
Das ist gescheidt!

Den broderlige Forening var uholdbar; i Sommeren 1832 udbrød atter Krigen mellem Germaner og Arminer. Germanerne udvandrede fra „Borgfjælderens“ til „Fyrstefjælderens“, og Fritz Reuter med dem.

At denne urolige Færd, blandet med politisk Dybdidselse og studentilos Kraftløse, ikke var gavnlig for Studiet af Retsvidenskaberne, er indlysende for Enhver. Vel hørte Fritz Reuter ikke til de fyrige Hoveder, ikke til de Ivrige; aldrig (som han senere fra Fængslet tilskrev sin Fader) betroede hans Kammerater ham en politisk Mission, aldrig har han „privat udrettet“ saadanne. Hans mecklenborgske Temperament, hans gemtligge Humor drog ham hen til dem, som over Burschen-Had ikke glemte Burschen-Lyst. En Jenerser Student, siger han senere med sin muntre Selvironi, (i „Mit Fangeliv“) var „en meget uforsøielig Mundfuld“ for det menneskelige Selskab; han skildrer sig selv (i Fortællingen til „Reisen til Belgien“) som en mager, lang opløben Knøs med lang Hals og langt Haar (hvorved

man rigtignok atter maa trække den humoristiske Forlængelse fra den lange Hals), bedækket med en fortrødgylden bræmmet Hue; i Haanden bar han en Ziegenhainer*) og i sit Bæsen havde han noget „Antidiluvianst, nu Forgaaet“. Dog dette endnu magre, endnu forsyndslodsaagtige Kraftmenneske kunde være med til Alt: paa Mensuren**) (thi Germanerne vare ivrige Duellantter), paa Torvet, hvor de fægtede med deres Stødlaarder, som om de vare hjemme der, ved Ulkruset og Sengen. Der eksisterer en „Ballade“, som han digtede til den bekjendte Olvært „Samiel“ paa Rudelsburg og nedskrev i Fremmedbogen der; ungdommelig ufærdig som Digt, men ved sin humoristiske Pointe og sin Stjæbne dog værd at omtale. Den var betitlet „Vorgaanden paa Rudelsburg“: en vild Ridder har huseret her i fordums Tid, fjendst mod alle Mennesker; af Misundelse paa sin Mundstjænt over dennes prægtige Stjæg med hvilket hans eget ikke kan maale sig, støder han ham sit Sværd gjennem Brystet. Da reiser den døende Mundstjænt sig op:

„Du hast mich zwar getödtet in schönem Uebermuth,
Doch nimmer wird's Dir gehen auf Erden wieder gut;
Du wirst Dich nicht mehr freuen am wilthen Schlachtgeschrei,
Es steht ein krankes Jahr nur zu leben Dir noch frei.“

---

*) Stotke, som have deres Navn af den lille By Ziegenhain i Nærheden af Jena, hvor Ernst Gottfried Sundermann først forfærdigede dem i Aaret 1789 (altsaa ved Udbruddet af den franske Revolution). Det kan bemærkes at disse Stotke i Aarene 1813—17 indbragte Indvaanerne flere Tusinde Dalere aartlig. M. S.

***) Den afmaalte Duelsplads i Fægtesalen. M. S.

„Und wenn Du dann gestorben, so eilt Dein Geist nicht fort,
Der stolze Ritter bleibet als Schenk an diesem Ort.
Vom Bier, das Du getrunken, trinkst Du dann nimmermehr,
Es trinken die Studenten dann deine Fässer leer.

„Und Diesen mußt Du dienen und hören auf ihr Wort,
So lange Schenke bleiben, als dauert dieser Ort.
Zur Warnung aller Herren, die stolz wie Du und hart
Sollst Samiel du heißen, und tragen einen Bart “

Ich hab' Euch jetzt erzählt die Mähr so wunderbar;
Ihr könnt sie sicher glauben, sie ist gewißlich wahr.
Wer sie von Euch nicht glaubet, der ruf nur „Samiel!“
Dann kommt er mit dem Humpen og mit dem Bart zur Stell.*)

---

*) „Ja vel har Du dræbt mig i dristigt Overmod,
Men aldrig vil Din Skæbne paa Jorden vorde god;
Ved Slagets vilde Tummel Du aldrig Glæde faaer,
Og skal endnu kun leve, et sygt elendigt Aar.

„Og naar Du hjer, da iler ei Din Aand med Helteflugt,
Den stolte Ridder blive maa, som Bært i Borgen smukt.
Af Øllet, Du har druffet, Du drikker aldrig meer,
Men om de tømte Fade, Studenter kun Du seer.

„Og dem Du nu skal tjene og lyde deres Ord,
Saa længe Borgen stander, i den som Bært Du boer,
Til Stræk for hver en Herre, der haard og stolt som Du,
Du Samiel skal hedde og Skjæg Du bære nu.“

Her har jeg Jer berettet et Eventyr saa sært,
Og mine Ord I trygt kan tro, thi sandt det er ethvert.
Og hvis endda I tvivler, kald kun paa ham i Kvælb,
Da bringer flug Pokalen den skjægged' Samiel!

Denne Ballade er aftrykt i „Gedentbuch der Rudelsburg“ (udgivet af J. Stangenberger) og efter Fritz Reuters Død søgte hans Enke efter Bogen blandt hans Papirer, men da hun ikke fandt den, paatog Sonnen af en Ven sig at søge efter den paa selve Stedet Rudelsburg. Selv der fandtes Bogen ikke; de gamle Fremmedbøger vare forlængst brændte. Men Samiels Datter, den nuværende Bærtinde paa Rudelsburg, hjalp ham ud af denne Nød. Hun kunde endnu Balladen udenad og dikterede den unge Mand den, aldeles korrekt, som den nu fundne „Mindebog“ konstaterer.

Syngende, digtende, sorgfrie Ungdom! — Den i Sandhed fareløse Brede og Trods, med hvilken disse livsglade Ynglinge sang deres Sange mod Fyrsterne, diskuterede deres Omvæltningstanker og søgte med Slag og Ziegenhainere at gjendrive deres Modstandere blandt Commilitonerne — den skulde faae at føle, hvor alvorlig politiske Magters Kamp er. Et blodigt Forspil, som de selv opførte indbyrdes, syntes vel allerede at skulle gjøre Ende paa hele „Sammensværgelsen“ og med denne tillige paa Faren. Sammenstødene mellem Germaner og Arminer udartede i Januar 1833 til vilde, forbittede Slagsmaal; en betydelig Militairkommando af de weimarste „Løvsrøer“ rykkede ind i Jena, man fængslede, relegerede og udstedte strenge Forbud mod at bære Stødklaarder og andre Baaben, mod at huse fremmede Studenter, at bære andre Farvebaand og Kofarder end Landets egne og sluttelig forbødes alle Studenterforeninger med politiske Tendenter.

Baade Germaner og Arminer opløste sig. Fritz Reuter — maastee bevæget dertil af sin Fader, maastee ved

eget Mishag over disse Excesser — „udtraadte frivilligt“, som han senere skriver, og vendte ved Paasketid 1833 tilbage til Stavenhagen. Da tildrog den Begivenhed sig, som uden Medskyld fra hans Side skulde ramme ham med saa mange Andre, nemlig det saakaldte Frankfurter Attentat.

Et mærkeligt Foretagende: en lille Hov unge Mænd i Frankfurt am Main, understøttet af nogle saa med= sammensvorne og tilreisende Studenter, af endnu færre frem= mede Demagoger og endelig af Bønder fra Frankfurter= Flækken Bonames, stormede (om Aftenen d. 3 April 1833) — og uagtet man havde underrettet dem om at deres Anslag allerede var forraadt — Hovedvag= ten og Politivagten i Byen Frankfurt, overrumplede Vagtmandskabet, og opfordrede den sammenskimlede Masse til at slutte sig til deres ubekjendte Sag, til deres ubekjendte Personer. Man lader dem alene; de allar= merede Troppers Angreb paafølger; Modstand, Kamp, Saarede og Døde, og tilsidst de Sammensvornes Flugt til alle Sider. Alle undkomme dog ikke; men ved de Fængslede opsporer man de Traade, som føre til andre Steder, endog til flere Universiteter, samt disses del= vise Medviden og theoretiske Bifald. Paa den sidste Burschendag i Tübingen, et Par Maaneder i For= veien — hvilken imidlertid kun havde været besøgt af sex Deputerede fra lige saa mange Universiteter — var der bleven udtalt: „det almindelige tydske Burschenschaft skal stræbe at naa sit Maal, Tydsfflands Enhed og Fri= hed, ad Revolutionens Vej og derfor slutte sig til Fædrelandsforeningen i Frankfurt.“

Disse Kjendsgjerninger vare tilstrækkelige for de op=

irrede Regeringer, de ængstede Fyrster, de forbrydelselugtende Sporhunde. En vanvittig Forfølgelse begynder. Ikke alene samtlige Medlemmer af det almindelige tydske Burschenschaft — sjønt dog kun Enkelte med Ord havde bifaldet hin Attentat-Tanke — men ogsaa Medlemmerne af andre, upolitiske, i enhver Henseende udeeltagte Studenter-Foreninger arresteredes og fængsledes; gjorde til Medskyldige ved uværdige Inquirent-Kunster. En Centralundersøgelsescommission som i Juni samme Aar indfattes af Forbundsdagen, skulde sammensatte alle disse Undersøgelser, som om et Fordærvelses-Net allerede havde udbredt sig over Tydskland. Over Tusinde unge „Forbrydere“ bleve lidt efter lidt grebne af denne Forfølgelses lange Polyp-Arme; tilsidst ogsaa Fritz Reuter.

Foraar, Sommer og Efteraar havde han i al Stilhed tilbragt hjemme i Mecklenborg; hans Lands Regering havde ladet ham uantastet; han maatte altsaa tro, at han ogsaa udenfor sit Land intet mere havde at befrygte, allermindst i Preussen, som ingen Net havde over ham. I de sidste Dage af October 1833 reiste han til Berlin, for der at fortsætte sine Studier. Den 31 var han arresteret. Stormagten Preussen ændrede ikke det Ringeste hans Egenskab som „Udlænding“, som Mecklenborger. Magten udtalte sit Votum; Magten, der i hele denne Proces — som i de fleste politiske Processer — farvede Retten efter sit Skjøn.

Enhver, som kjender Reuters „Fangeliv“, kjender hans Andeel i denne forsmædelige Ulykke, som nedværdigede de tydske Regeringer og det tydske Folk med dem — thi hvor meget han end, i beundringsværdig, forglemmende Sjælsgodhed senere breder et forklaret Skjær over sin

Glendighed, og „plukker Figner af Tidler“, saa skildrer han dog tro og veltalende nok denne Forfølgelses vanvittige Strengthed. Intet er grusommere end Frygten. Justitsminister Kampz, Inquirenten „Dankel Dambach“, Referenten Hr. von Tzschoppe, som senere blev vanvittig, Kammerrettens Præsident, den „blodige“ Kleist, — frygtfomme og frygtelige Mennesker forenede sig for at oppuste denne Proces til en Statsfare og tilfredsstillende en kunstig forblendet Monark og et svindsottigt Statsforbund, som for enhver Priis vilde leve. Stambogsblade, som talte om „Frihed“, bleve til Vidnesbyrd om Skyld og Medskyld; man fik de uerfarne Ynglinge til at tilstaa Ting de ikke havde begaaet; man omformede de Svagere iblandt dem til Denuncianter, som man fralokkede Navnene paa nye Medskyldige — forhenværende Burschenschaftere fra en langt tidligere Tid —.

Frijs Reuter, holdt i den strengeste Underfølgelsesarrest, først paa Byfogderiet og dernæst paa Husfogderiet bliver reklameret af sin egen Regering; man udliverer ham ikke. Man nægter ham Pen og Blæk; af Trægulvet i sin Stue skjærer han en Spaan, af denne Spaan danner han sig en Pen, og med noget „Lust“, som han har tilberedt af brændte Valnøddeskaller, skriver han „daarlige Digte“, i hvilke han giver sin Forbittrelse, sin Fortvøvelse Luft, nedskriver han Byronske Digte efter Hukommelsen, for at faae Tiden til at gaa. Sine hans egne Expektorationer existere ikke mere; Byrons „Sephtas Datter“, skrevet ved Hjælp af denne Spaan med bleg Skrift paa gulnet Papir, og prydet med Randtegninger af Filisterhoveder, ligger foran mig, nu jeg skriver dette. Et helt Aar henrinder; endnu er Dommen ikke faldet.

Man sender ham til Silberberg i Schlesien; „lad ham kun føres til Fæstningen,“ siger Dambach, Inquirenten, „De maa absolut blive udleveret til deres Fødeland.“ Den 15 November 1834 forlader han Berlin, bliver som en Forbryder i den strenge Vinter slæbt fra Sted til Sted; stifter Bekjendtskab med en mørk Kasse-mats Elendighed, hvor hans Syn svæktes. Aaret 1835 ender, 1836 ender, Aarsdagen til hans Fængsling nærmer sig for tredje Gang — man udleverer ham ikke, og ingen Dom kommer. Tre Aar af hans mest blomstrende Ungdom ere henrundne, i Elendighed og Fortvivelse, og endnu ingen Dom!

„Kjære Fader!“ skriver han d. 31 October 1836 fra Silberberg (det eneste Brev fra denne Tid, der — i utvivlsom ægte Afskrift — foreligger), „naar jeg skulde forbande ovenstaaende Dato, var det idetmindste tilgiveligt, og jeg vilde gjøre det, naar jeg ikke betænkte, at den Dag, som for tre Aar siden bragte mig i Fængsel, maaffee har gjort en Mængde Mennesker lykkelige; mig har den gjort uudsigelig ulykkelig; den har rovet mig Sundhed og Livslykke og — hvad der er endnu værre — ogsaa Livsmodet. Derfor beder jeg Dig hjertelig, gjør endnu kun et sidste Forsøg paa dine Bestræbelser for at skaffe mig Friheden, og hør saa op at spille Din Tid og plage Dit Sind med en Chimære, der er ligesaa fabelagtig og monstrøs, som Mythologien. Jeg er i Færd med at forskaffe mig et passivt Mod, hvis Hoidepunkt vil være fuldstændig Apathie, og om denne Bestræbelse end indeholder noget Stræffeligt, ja tillige Syndigt for et Menneske, som nyder sin Frihed, saa er den ikke alene tilladelig, men jeg troer, ogsaa fuldstændig

overensstemmede med Moralen for en Fange, idetmindste for en Fange af min Klasse.

„Men for at sætte Dig i Stand til, at gjøre dette sidste Forsøg, vil jeg — saa godt det lader sig gjøre — i Korthed, give Dig, alle mulige Materialier dertil. Mecklenborgerne ere dømtte til to Aar, men i Preussien er det anderledes. Kort efter at vi vare sendte til Silberberg, spurgte Bohl sin Defensor om hvorledes Dommen vel vilde falde ud og erholdt til Svar, at to af Greifswalderne sandsynligviis vilde blive dømtte til Døden, han selv til tredive Aar, de Andre til femogtyve og femten. Tjenesterne ere maaskee endnu værre farne, og saaledes kommer jeg til det Resultat, at jeg sagtens vil komme til at dele deres Skjæbne; forøvrigt har jeg hverken taget mere eller mindre Deel deri end de øvrige Mecklenborgere. De ivrigste Talere i Foreningen vare von der Hude i Lübeck og Frauch i Neu-Strelitz (den Første er, saavidt jeg veed, slet ikke straffet, den anden med et halvt Aars Fængsel); i Repræsentationen have mange siddet, men jeg ikke . . . Bore Anskuelse gjaldt ikke nogen bestemt Stat, men alle Stater i Tydskland . . . Jeg er den eneste Udlænding i Preussien, der er bleven arresteret, uden at have studeret i Preussien. Skulde nu den sidste Forbundsdaysbeslutning blive bragt i Anvendelse, har jeg intet Haab om Ublevering, hvilket vel kan kaldes at omstøde en gammel Retsgrundsætning, og som følgerig maa efterlade en uovervindelig Bitterhed i mit Hjerte.

„ . . . . Og endnu engang den Bøn: mislykkes dette Forsøg, saa lad det gaa, som det kan, det vilde være urigtigt handlet mod Dig selv og mod Søstrene,

om Du vilde anvende dine Kræfter paa en haabløs Sag der, selv naar den lykkes, kun vilde bringe Dig en Stugge af Din tidligere Søn tilbage.

„Fortæl mig fremdeles Nyheder fra vor Familie, jeg vil svare Dig derpaa, og Mindet om Dig, saavel som om dem vil være min eneste Glæde. Dommen vil forhaabentlig falde i det kommende Aar, og da vil jo meget løses og opklares. — Den syvende i næste Maaned er det min Fødselsdag (den fjerde i Fængslet), jeg vil da i Tanken dvæle hos Eder og tænke paa de mange smaa Beviser paa Kjærlighed, I viste mig i Barndommens Aar, og som sikkert ere mere værd, end alle de skjønne Løfter, jeg paa denne Dag har gjort Dig, og af hvilke saa saa ere blevne opfyldte.“

Dette Beemod vækkende Brev viser i Birteligheden, at den sexogtyveaarige Yngling, som skrev det, dengang ikke var langt fra hiint Høidepunkt af „fuldstændig Apathie“. Men kunde man undres over, at han troede sig fortabt? Alt, hvad Faderen forsøgte for ham, var og blev uden Nytte. Tre Gange fordrede den mecklenborgske Regering hans Udlevering; tre Gange nægtedes den. Endelig faldt Dommen: den kongelige Kammerret, følgende sin Referents Sophismer, dømmer Forsøg paa Høiforræderi, og 39 af 204 Anklagede blive — dømt til Døden, og deriblandt Mecklenborgeren Frijs Reuter. Af hvilke Grunde? Dommen indløber, men ikke de afgjørende Grunde, de skulde „blive efterleverede“ og ere aldrig komme. Dødsdom, fordi man har de tydske Farver og tænkte paa fremtidige Opstande! — Friedrich Wilhelm III forandrer Straffen „i Kraft af sin Myndighed overfor den dømmende Magt“: fire af disse

Ulykkelige skulde bøde paa Livstid, de Andre med tredive Aars Fængsel; blandt disse Andre var Fritz Reuter. Tredive Aar; altsaa levende død!

„J maa snart blive frigivne“, siger vel Enhver til dem. Defensorerne sige det til dem, Rettens Medlemmer, Forældrene. „J maa jo snart blive frigivne — appeller ikke — gjør intet Forsøg paa Flugt — : Kongens Raade!“ Falske Forhaabninger, falske Løfter; Kongen benaader dem ikke. Fra Fæstning til Fæstning bliver Fritz Reuter slæbt gjennem det Land, som ingen Ret har over ham; i Februar 1837 — paa Grund af de svækkede Dine — fra Silberberg til Glogau (hvor selv Synet af en Liguogn glæder ham, den fra Verden Afvænte), sex Uger senere fra Glogau til Magdeburg, lovstridigt til Inkvistoriatet, istedetfor paa Fæstningen, og under en Kommandant (Grev Hacke), som gjør Alt hvad han formaaer, for fuldstændig at fordærve disse ulykkelige, boiede, tildeels allerede graanedede Ynglinge, ved opfindsom Haardhed, ved at unddrage dem „Luft, Lys og Varme“ (hvilket senere blev konstateret ved Øvrighedens Undersøgelse). Overført hertil for sit svækkede Syns Skyld, bliver Reuter Beboer af en Celle, som aldrig kan træffes af en direkte Lysstraale; Miasmer, udriffeligt Vand (alt dette opdagedes og bekræftedes ved Undersøgelse) gjøre deres til bestandig at befolke Lazarethet med disse elendige Menneffer. Endelig døer Grev Hacke, og Fritz Reuter — og „Kaptainen“ ere de Første, som man slipper ud af dette Helvede. Vel venter det Værste ham endnu: paa Transporten til Graudenz atter indespærret, i Berliner Husfogderiet, prisgivet til hin — imidlertid til Criminaldirektur avancerede — „Dn-

kel Dambachs" affhyelige Lumpenhed, maa han fire Nætter i den frygteligste Kulde (det var i Februar 1838) i en iskold Celle, sulten, kun tilbækket med sine Klæder — sove paa det bare Gulv. Hans stærke Legeme overvinder dog ogsaa dette. Forløsningen fra dette sidste Helvede frelser ham fra Fortviølelse. Han kommer i Stjærsilden, til Graudenz; paany indsættes han i en Kassemats Hvalving, men under en menneskelig Kommandants lemfældige Haand, og de bedre Dage af hans Elendighed begynder.

Hvem har ikke i „Mit Fangeliv“ læst de tragikomiske, pudserlige, af tilbidt Humor forklarede Historier fra dette Graudenzær Aar! Hvorledes dette brogede Lidelsesfund af umoden Ungdom elsker, maler, strider, koger, kjerner og forsager, for atter at dræbe et Brudstykke af tredive Aar; hvorledes disse „Kongemordere“ glæde sig ved uskyldige Børnestreger, ophibses af Ubetydeligheder, gjøre det Smaa til Stort, da Laas og Slaa stiller dem fra det Store. Det var simple, ubetydelige Mennesker, som omgave Reuter. Men „i den kvalme Fængselsluft“, siger han i hin tidligere høitidske Skildring af denne Tid, „skyde Venstabsspirer op, som grønne Stud under en Glasklokke.“ Med hvem skulde han leve, undtagen med dem? — Med sin Kunst, vil man sige; med sin Videnskab. Dem svarer han og jeg troer, med Nette:

„Jeg kan meget godt tænke mig, at et Menneske i Fængslet kan bringe det meget vidt i forskjellige Haandarbejder; men aldrig gaaer en Kunstner eller Lærd, som virkelig har nogen Betydning for Verden, frem af et Fængsel“. Hvor Sindet tumles frem og tilbage mellem

Fortvivlelse og Sløvhed, hvor der mangler enhver Anledning, er nægtet enhver Opmuntring, enhver Løn, der vil et endnu vordende Menneske kun altfor let tabe Bei og Billie. Fritz Reuter malede, men han kom ikke fremad, thi Ingen kunde hjælpe ham. Han kastede sig — allerede dengang tænkende paa en landoconomist Fremtid — over Agerdyrkningslæren og dens Hjælpevidenskaber; men hvad kunde han i sin Ensomhed opfatte andet end den blotte Theori. Han fik Tilladelse til at undervise et Par „smaa nydelige Drengene“; ogsaa dette var mere Tidssfordriv end Udbytte. Skulde han vel nu fuldstændig høre sig ved Jurisprudentsen, som han kun efter sin Faders Billie havde helliget sig? Han førte vel sin corpus juris, Höpfners Institutioner, Thibauts Pandekter og andre lærde Herrer om med sig; men hvad Nytte han drog af dem, bekjender han med Humor i den allerede nævnte „muntre Episode fra en sørgelig Tid“:

„ . . . Jeg kastede mig paa Sengen“, fortæller han, „og læste i Höpfners Commentar, en uskateerlig Bog, som i min Fæstningscarriere har ydet mig de væsentligste Tjenester, ikke alene ved betydelig Forsøgelse af mine juridiske Kundskaber, men ogsaa paa Grund af dens beroligende Virkning. Jeg behøvede steds kun at tage den i smaa Portioner, for at hensynke i en salig Forglemmelse af min Stilling, og uagtet jeg i hele syv Aar to Gange daglig tog nogle Draaber deraf, har jeg dog ikke fuldstændig opbrugt det hele Kvantum og er kun naaet til „umindelig Tids Hænd“.

Han vedblev vel ogsaa at skrive Digte; men ad denne Bei kunde han ikke finde sit Digterkald. Han var intet subjectiv lyrisk Talent, hvad han var anede han

ikke dengang. Udviklede han sig allerede fra Hjemmet af som en ægte Mecklenborger, langsomt og betænksomt, saa berøvede Skjæbnen ham nu fuldstændig „Luft, Lys og Varme“, og i mange Aar blev hans Bært tuet. Der eksisterer endnu Sange og Ballader fra denne og den nærmeste Tid, varmt følte, men uden poetisk Originalitet. Jeg vil kun nævne en, digtet 1839 i Graudenz: Fængens smertelige Erindring om sin „Elskede“, „den vide Verden“, som han engang besad; da Solstraalen var hans Smykke, Skoven hans Gemak, og den kjølige Væk hans Seng. Nu er den Elskede saa langt borte.

Der Wasserkrug ist mein Polak
Das dumpfe Stroh mein Bett,
Der Kerker ist mein Ritteraal,
Mein Schmuck die schwere Kett'!

Doch wenn mein Lieb vom Schlaf erwacht,
Sich Blumen slicht ins Haar;
Wenn sie in grüner Kleider Pracht
Verkünd't das neue Jahr.

Da hör' ich längst entschwindnen Sang,
Schred' aus dem Schlaf empor,
Ich beiße in die Eisenfang'
Und rüttle an dem Thor.

Doch fest ist Gitter, fest ist Thür,
Vergebens ist mein Mühn!
— Der Sang, er ist verhallt mir —
Ich sink' aufs Lager hin.

Endelig, efter mere end halvsjette Aars Forløb, endelig — vel endnu ikke Befrielse — men Ublevering! Storhertug Paul Friedrich af Mecklenborgs personlige Forbøn hos sin Svigerfader Friedrich Wilhelm III havde

endelig opnaaet det; rigtignok paa den Betingelse, at Storchertugen ikke maatte benaade sin Undersaat, Benaadningsretten forbeholdt den fremmede Konge sig. Men Frijs Reuter kommer til Hjemmet; paa den lille, saakaldte „Fæstning“ Dømitz forefinder han (i Juni 1839) sine Landsmænds hele Gemtylighed, et Bærelse uden „Fergardiner“, en Kommandantbolig med „en hel Kede fuld af Døttre, den ene smukkere end den anden“, og i dette Huus hjertelig Gjæstevenskab. I September blev det desuden tilladt ham (endnu eksisterer den af den næsten firsfindstyveaarige Kommandant, Oberstlieutenant von Bülow, med rystende Haand skrevne „Ordre“) fra Kl. 12 Middag til Kl. 3 Eftermiddag, at gaae fra Fæstningen ned til Byen for at spise; og i en Efterstrift tilføiede den gamle mennestjærnlige Herre: „Indtil videre Ordre skal det desuden være Studiosus Reuter tilladt, at gaa i Bad fra Kl. 3 til 5; men Kl. 5 maa han atter indfinde sig ved Bagten.“ Kort sagt, man behandlede ham saa mildt, som det var muligt; der mangede ham Intet andet end — Friheden.

Denne Tid er Reuter i sit „Fangeliv“ gaaet let henover, af Taknemmelighed mod hin Familie, hos hvilken han var „som et Barn i Huset“, givende Afkald paa en af sine frugtbareste humoristiske Dpgaver. Kommandantens overvattede originale Skikkelse havde, som en Ven (ved Mindet om Reuters mange mundtlige, pudsiges Meddelelser) forsikkrer, kunnet give ham Stof til en hel Bog. Jeg tilføier: og vel ogsaa Kjærligheden til Kommandantens Datter, som han med en flygtig Andtndning nævner i „mit Fangeliv“. Til hvilken af de fem Døttre, kan jeg ikke sige, men naar jeg tænker til-

bage paa Adelheid, som skænkede Thee til ham, og naar jeg i de Jullap-Bers, som Fritz Reuter skrev til Juleaften i Kommandantboligen (og som endnu eksisterer), finder Frøken Emma besungen som Hebe, er jeg fristet til at have mine egne Tanker derom. Disse Bers, efter den i Mecklenborg brugelige Skik med den endnu foreseglede Foræring, vandrende videre fra Adresse til Adresse indtil den Sidste endelig faaer Foræringen, fortælle, da de komme til Frøken Emma, om Oldtidens Guder, der levede i Overflod og Herlighed, indtil de gjorde deres store Bankerot og kom paa Knæerne:

Frau Venus aus Noth ward'ne Wäscherin;
 Vulcan beschlägt jetzt die Pferde;
 Apollo durchziehet jetzt her und hin
 Mit dem Dudelsackten die Erde.

Der Kriegsgott Mars, als Volontair,
 Bei den Preußen ist einrangirt;
 Minerva führet die Schneider-Scheer',
 Und Jupiter selber rastret.

Von Allen hatt' Hebe mit freundlichem Sinn
 Das herrlichste Loos sich erkoren,
 Sie ward auf der Erd' Kellermeisterin,
 Da sie oben den Posten verloren

Hier spendet sie reichlich den lieblichen Trank
 Und erfreuet die durstigen Gäste.
 Drum freundliche Hebe empfang den Dank
 Und tröste damit Dich aufs Beste!

Denn hät' ich Dir mehr, so sagtest Du wohl:
 „Ich danke schönstens, mein Vester!“
 Drum biete, eh' solche Nas' ich mir hol',
 Ich lieber das Päckchen der Schwester. —

En niogtyveaarig Student, som endnu skal hense på fyrreogtyve Aar i Fængsel, forelsket i sin Kommandants Datter! — — Dog endelig oprinder Frihedens Dag for ham. Friedrich Wilhelm III døer, og hans Søn, der den 7 Juni 1840 fulgte ham i Regeringen, udsteder en almindelig, fuldstændig Amnesti for hine politiske Offre. Det er Sandhed; Fritz Reuter læser det selv i Bladene; han læser, hvorledes hans Venner overalt blive frigivne, — kun ham, Mecklenborgeren, har man glemt. Han maa endnu — hele fire Uger — blive hvor han er; Preusserne tænke ikke paa ham, og Mecklenborgerne tør ikke give ham fri. Efter bittere Kvaler slaaer endelig ogsaa hans Time: Storhertug Paul Friedrich giver ham fri paa egen Haand, efterat han forgjæves har mindet derom. Først otte Dage efter ankommer et Brev fra den preussiske Justitsminister Kampff til Reuters Fader, hvori han meddeler ham, at Sønnen snart vil komme hjem; da sidde Fader og Søn allerede med hinanden ved Bordet.

Hvad nu? — Hvad nu? — Sælsomt gribende har Fritz Reuter i Slutningen af „Mit Fangeliv“ skildret sin Tilbagevendelse til Friheden, denne lange, haarde Kamp med Spørgsmaalet: „hvad nu?“

„Sjov Aar laa bagved mig, syv tunge Aar; de laa mig tungt som Centnerstene paa Hjertet . . . hvad de maasse havde nyttet mig, det laa begravet dybt inde i Hjertet under Had, Forbandelse og Gru; jeg vilde ikke røre derved; det var som om jeg skulde rode op i Grave og drive Spot med Dødningsbeene . . . Hvad var jeg? Hvad vidste jeg? Hvad kunde jeg? Intet. Hvad havde jeg at gjøre med Verden? Intet, slet Intet. Verden var rolig gaaet sin gamle skjæve Gang, uden at den havde

favnet mig; for dens Skyld kunde jeg gjerne blive sid-
dende — og for min egen Skyld ogsaa . . . Paa
Fæstningerne havde de fuet mig, men de havde givet
mig en Klædning, det bitterste Hads ildfarvede Klædning;
nu havde de trukket den af mig, og jeg stod nu der --
fri! -- men ogsaa splittersøgen, og saaledes skulde jeg
ud i Verden."

Men til alt dette kom endnu en tung, skjæbnesvanger
Ulykke, som han ikke omtaler der og iøvrigt intet-
stedes: den sørgelige Sygdom, som de syv Fæstningsaar
gave ham med paa Veien, for at forgifte ham Livet og
Friheden. Angaaende denne Sygdom er der udbredt saa
forvirrede og ofte saa lave Anskuelser, at det forekommer
mig, der fortæller Fritz Reuters Levnet, som en uund-
gaaelig og hellig Pligt, ogsaa med fuldstændig Aabenhed
at berøre den. Hans ædle, pletfrie Liv, hans livsglade
Bærter, fravristede den tunge Skjæbne, hans egen hjerte-
vindende Personlighed synes ligesom at fordrø: lad ikke
af falsk Frygtsomhed en falsk Menings Stygge hvile paa
ham; viis dem hele Manden, hvorledes han var, hvad
han led! — Man ansaar og anseer Fritz Reuter hist og
her — hvorledes kan jeg mest træffende udtrykke det?
ligesom for en Dranter af Profession, men holdt og hol-
der ham denne Feil tilgode, som af Raade, for hans
Digterværkers Skyld. Det ligger i den moralste Trang,
men ogsaa i den menneskelige Naturs Jammerlighed,
at vi, saa ofte vi burde gribes af dyb Medlidenskab med
et pinligt Onde, med letfærdig, uvidende eller trædse For-
dømmelse gjøre det til det enkelte Individis Brode, som
dog kun er en sørgelig Følge af den ufuldkomne Sam-
fundsorden. Fritz Reuter, et Menneſte af kraftig Kon-

stitution, som behøver kraftig Næring og er vant dertil, men nu i Fængslet i flere Aar, prisgivet for mager Kost, haarde Sævn, tilmed svækket af Sorg, søgte tilsidst at bedøve sin Glendighed ved opmuntrende Drikke, — og traf derved det sømme Sted, som hine svækkende Lidelser havde forberedt i hans Organer. En „Neurose“, en Affektion af Mavens Nerver og Spiserørene dannede sig, et Onde, af en ren fysisk Bestaffenhed, paa hvilket en oplivet Sindstilstand vel kan have en heldig Indflydelse, men som ikke nogen moralsk Magt, eller et fast Forsæt kan tvinge ud af Organerne. Hvad er Følgen af dette locale Onde? At det vedvarende eller — som hos Fritz Reuter — periodisk opvækker en aabenbar af Naturen fordret og derfor uovervindelig Trang til hin spirituøse Pirring; en Trang, som ikke stilles, før den smertefulde, men frelsende Krisis indtræder med Opkastning og Bæmmelse.

Med denne sørgelige, for enhver Tilskuer rigtignok frastødende Sygdom — som Videnskaben hidtil kun med ringe Held har bekæmpet — vendte den Ulykkelige tilbage til Verden. Hvo af disse uvidende Mennesker skulde bedømme ham retfærdig og behandle ham med Staaansel? Perioderne, i hvilke de vilde Anfald vendte tilbage, vare ikke lige heftige, og deres Bedvaren ligeledes forskjellig; kun en Grund mere til at tage Feil af deres Natur. Der forløb Uger, Maanedes, senere (det synes, fordi Naturen var bleven styrket ved et sundt og tilfreds Liv) fem, sex, engang hele ni Maanedes, før den sygelige Attraa vendte tilbage; undertiden var hele Anfaldet overstaaet i et Par Dage, undertiden indfandt Krisen sig først efter lang Kamp. I saadanne Tilfælde (som hans

fortroligste Ven fra hin Tid, Frijs Peters, har meddelt mig) begyndte Neuter at drikke indtil Udmattelse, ofte under kunstige Foranstaltninger; undertiden kom den Ulykkelige først den fjerde, femte Dag saa vidt, at han ikke mere kunde forlade Sengen; men selv da vægrede Naturen sig ved at reagere befriende, han maatte drikke — indtil endelig Opkastningen paafulgte under usigelige Kvaler. Men denne Opkastelse kunde vedvare flere Dage; frygtelig Dødsangst pinte den Lidende, han nærede hvergang den sikkre Tro paa at skulle døe og Enhver som saae ham, troede, han havde Ret. Naar han derpaa kom til sig selv, var hans Sind ødelagt, hans Blave syg; han tog intet andet til sig end Sodavand, kogt Frugt, nogen slimet Næring, senere Bouillon. Men pludselig udviklede derpaa hans stærke Natur sin hele Lægekraft. Med vaagnende uhyre Spiselyst kom han sig igjen. Og saa hans Aand vaagnede mærkeligt, hans høieste Evner udfoldede sig, hans Liv syntes at begynde paany. Medens hin Lidelse hvilede, led han heller ikke af noget andet Onde eller anden Svaghed. „Bed saadanne Anfald“, siger hans Ven, „syntes Legemet formelig at rense sig og gjøre sig uimodtageligt for andre Sygdomme“.

Dog hvor fordærvelig, hvor ødelæggende denne Sygdom dengang hvilede over hans Liv, hvorledes den stod i Strid med hans Kald, Hjem, Kjærlighed, maaskee endog saa med ham selv, det melder os Historien om hans næste ti Aar, i hvilke han søgte en Tilværelse, uden at finde den. Faderen, med streng Haardhed oprørt over denne „Druftenstab“, som han kaldte sin Søns Sygdom, nægter ham paany at uddanne sig til Maler,

gjør endnu et Forsøg paa at tvinge ham tilbage paa den juridiske Løbebane, og sender ham i Efteraaret 1840 til Heidelberg; men da han her, frastødt af dette Studium, kun styrter sig dybere ned i hint Onde, kalder Faderen ham allerede næste Foraar tilbage, og Fritz Reuters „Landmandsliv (Stromtid*) begynder.“ Først i Stavenhagen, i Faderens ikke ubetydelige Landvæsen, dernæst paa Demzin ved Malchin lærer han Landoekonomien; hans Mecklenborger Natur og hans tidligere Studium af Chemie og landoekonomisk reformatoriske Værker hjælper ham herved; han udvikler sig hurtigt (efter betydelige Kalbsfællers Vidnedsbyrd) og staaer snart som en Sevnbjrdig mellem graaede, erfarne Landmænd. Men „Druktenstaben“! . . .

I Demzin stifter han Bekjendtskab med Louise Kunze, der (selv en Præstedatter) lever som Gouvernante hos en Præst i Omegnen; hendes Person, hendes Onde og Tænkemaade, hendes smukke Stemme fortrylle og fængsle ham, saa han ikke formaaer at glemme hende igjen; han begynder at beile til hende, — og hans Ulykke træder ogsaa mellem denne ædle, rene, uerfarne Sjæl og ham. Hvo kunde ogsaa dengang have sagt hende, at et saa frygteligt Onde ikke vilde ødelægge hans forbausende kraftige Organisme, hans Aand, hans Evner, at han i over tredive Aar skulde lide deraf og føre et saa smukt regelmæssigt, reent Levnet som kun Faa? — Han frier til hende, men endnu uden Resultat. Han var imidlertid (1844) udlært som Landmand, og det Spørgsmaal trykker ham nu: vil denne Stilling ogsaa tilfreds-

*) Strom er egentlig Forvalter.

stille mig, nu da jeg skal tjene mit Brød ved den? Og hvad vil der blive af mig, ubemidlet som jeg er?

Her hjalp fornemmelig en Ven ham, — den mest hengivne og opoffrende, han, som det synes, har fundet i sit Liv: Svogeren til hans Læreherre, Godseier Frik Peters, hvem han i Aaret 1841 havde lært at kjende. I Efteraaret 1844 skjæntes ham et hjærtligt Asyl i dennes opblomstrende Huusstand, i Thalberg ved Treptow an der Tollense, paa pommersk Grund, men nær ved Grændsen og kun et Par Mil fra Stavenhagen. Ikke længe efter — 1845 — dør hans Fader; Døden løser fuldstændig det allerede løsnede Baand; thi den gamle Mand havde opgivet ham, da han ikke anede hvilken Fremtid der endnu laa skjult for denne ulykkelige Søn. Hvad han testamenterer ham (femtusind Daler), er ikke nok til at vove Grundlæggelsen af et eget Vandværk. Hvo laaner ham Penge? De mange gode Venner „trat paa Skulderen“, den ene gode Ven „kunde ikke hjælpe ham, han havde det selv knapt“. Hvo hjælper ham? „Ut em ward nichts (Aus ihm wird nichts),“ er jo det almindelige Udbrud. „Ut em ward nichts“, thi han drifter.

Saaledes vender han, der syntes uden Fremtid, da atter og atter tilbage til hint Asyl; og der — hvor han indtil Revolutionen i 1848 havde sit Hjem — skaber han sig en Tilværelse saa godt han kan, bestjæftiget med stille, tilbageholdne litteraire Forsøg.

„Han var som skabt for Venflabet“, siger Frik Peters, i taknemmelig Erindring. Han virker, dannende paa sig selv, men tillige dannende og fremmende paa Alt i sine Omgivelser; han renser sine Huusfællers Smag, læser høit for dem, søger at hverve dem for sine Ynd-

linge, Walter Scott, Boz (Dickens) og Shakspeare, underviser sin Ven i Chemie og Skakspil (som han var en stor Under af), dyrker den ædle Havekunst, Blomstergartneri, tager sig med kjærlig Omhu af Husets Børn, som aabne deres Hjerter for „Onkel Tute“, leger med dem som et Barn, og vedertvæger i gode Timer dem Alle ved sin uudsømmelige, fantasierige, gyldne Humor. Hvor mangfoldige Vidnesbyrd herom foreligge ikke i Brevene fra hiin Tid! Naar Huusherren og Husfruen reiste bort, traadte Frijs Reuter som Patriark i deres Sted; han betragtede da Alt med „Herrens Vie“, sørgede for Store og Smaa, for Menneſter og Dyr, og sendte de Fraværende sine lange, udførlige, ofte rimede og humoristisk illustrerede Beretninger. Hans opfindsomme Phantastie spillede da gjerne ind i Birteligheden; det var ham ligesom en literair Trang, overgivet at sammenblende Digtning og Sandhed.

„For Dit Huses Sikkerhed“, skriver han engang (i en noget senere Tid, October 1849), har jeg med sædvanlig Omhu draget Omsorg. Hopper er atter instrueret til at gjøe, for at gjøe Gavyvene bange, Schrøder gaaer omkring som en natlig Stroispatrouille og gjøer ogsaa, hvilket er ganske grueligt at høre paa, jeg sover i det forreste Værelse; i min Seng ligge to uladte Pistoler, selve Sengen staaer foran Dit Pengeskab, og jeg ruger som en Fafnirs-Drage over Dine Statte. Adon [Hunden] er min tro Hjælperhjælper ved mine Bestræbelser, den tjener mig ved de mangfoldigste Foranstaltninger til Opnaaelsen af mit Viemed; snart lader jeg den om Natten løbe omkring inde i Huset med en Svineblære for at holde Alle muntre, snart gaaer den omkring

med Nøddestaller under Poterne; sidste Nat har den sidet foran Vinduet i Forstuen, hvor jeg havde klemt dens Hale fast mellem Vinduet og Rarmen, for at at lade den fryse lidt, da den saa tuder høiere. Saaledes kan Du sove trygt, eftersom vi vaage."

Derpaa i det næste Brev:

" . . . Forøvrigt leve vi meget godt her ved min Omsorg og paa Din Bekostning. Det havde rigtig nok let kunnet faae et meget slet Udfald, thi neppe vare I borte, før Bedstemoder [Fris Peters' Svigermoder] sammenkaldte et conventus omnium ac singulorum og gjorde det Forslag, at vi fra nu af skulde leve rigtig daarligt og sparsommeligt og til Tegn herpaa slagte det magreste Faar i hele Hjorden. Dette modsatte jeg mig, idet jeg anførte følgende Grund: I kunde misbillige det eller endogsaa ansee os for dumme. Jeg forstod saa syndigt at foredrage min Anskuelse, at jeg blev Seierherre i en høitidelig Afstemning. Til den første Sætning: „skal der leves godt (eller slet)?" foreslog Elert at tilføie: „skal der leves lystigt?" Hvilket dog fandt almindelig Misbilligelse, efter at jeg, i en Tale paa halvanden Time paaviste, at vi umuligt kunde være lystige i Ederes Fraværelse, at det var vor Pligt at være sørgmodige, men for at styrke Kreaturet dog maatte leve godt. Mit Forslag gik igjennem og nu leve vi godt og ere sørgmodige, med Undtagelse af Børnene, der leve godt og lystigt, fordi de stakkels Orme ikke have bedre Forstand; de savne endnu Verdens-Cultur."

Naar Leilighed gaves, smykkede han ogsaa dette landlige Liv med Vers, ligesom han som Maler-Dilettant portrakterede hele Huset; endelig manglede han hel-

ler aldrig som Huusdigter, hverken naar han med Adon (Begge smykkede med Blomster) kom for at gratulere Huusfruen paa hendes Fødselsdag, eller naar han som „Onkel Gute“ maatte laane Børnene sin Pen. Blandt disse gamle Papirer findes ogsaa følgende Digt, skrevet for et af Børnene, det første skrevet i det plattyske Sprog:

Wo b'os Papa is	Wo nur Papa ist,
Wo hei b'os b'iw't,	Wo er nur bleibt,
Ich wull em gewen dies	Ich wollte ihm geben dies
Pütten Gedicht.	Kleine Gedicht.
Sebben Sie nich seihn Mama,	Haben Sie nicht geseh'n, Mama,
Unsen liepen Papa	Unsern lieben Papa
Petersen, wo hei is b'ewen?	Peters, wo er ist geblieben?
Alisa wull em dit gewen!	Alisa wollte ihm dieses geben,
Unkel Gute hatt't schrewen.	Onkel Reuter hat's geschrieben.

M. S.

Smidlertid ophørte Fritz Reuter ikke at tænke paa den Pige, som han elskede; han tabte hende kun af Synne, da hun reiste bort fra hans Egn. Han udbad sig Tilladelse til, fra Tid til anden at tilskrive hende, for at hun kunde lære ham nærmere at kjende; endelig tilod hun ham at besøge sig; — Aaret efter, 1847, gav hun ham sit Ja. Men at hun endnu gav det med vaklende Sind, vil Ingen undres over. Hvilken Rutid kunde han kalde sin, hvilken Fremtid kunde han love sig og hende? — For at helbrede sin ulukkelige Lidelse, besøgte han den følgende Vinter (1847—48) Vandkuuranstalten i Stur ved Planer-Sø, ogsaa deri lignende sin Dræftig, i hvis Lærredskittel og gule Halvstøvler han som „Strom“ havde betraadt Verden. Hans Gemyts dybe Lidelser gjorde intet Skaar i hans elementare Hu-

mor; ogsaa Brevene fra Vandkuren til hans Thalberger Venner vidne herom; de ere ikke mindre pudseerlige end „Bræstigs“ i „Landmandsliv“, de gjøre sig kun skyldige i en Toilesløshed i Phantastie og Udtrykksmaade, der gjør dem uskiktede til at meddeles in extenso.

„Saa meget om mig“, skriver han blandt Andet, „at jeg er meget sund og rask; hver Morgen sveder, sidder og sprøiter jeg, om Middagen vadsker, spiser og æder jeg og om Aftenen vadsker, pladsker og kladsker jeg. Her hersker en munter gemyttlig Tone, som kun er paa-faldende derved, at man ønsker hinanden Lykke til forffjellige, syngelige Fremtoninger, og retter følgende Spørgsmaal til hverandre: Hvor mange Svulster har De nu? Hvorledes gaaer det med Deres Fnat? Hvorledes gaaer det med Udflattet paa deres Been? Skal De endnu arbejde i Dag? (d. v. s. bade, douche, svebe, bruse, svøbes og sidde) . . . Enkelte have allerede med megen Venlighed spaaet mig, at jeg har de bedste Anlæg til et kosteligt Udflæt i mig, samt at jeg ogsaa snart vil stinke paa det Fortræffeligste. Jeg gjør da ogsaa Alt muligt, for at naae et saadant Trin af den almindelige Agtelse. Et Ocean omgiver mig her, Regnen over mig, Bølgerne under mig; en Strøm har banet sig Vej gennem mine Indvolde . . . Jeg er bleven til en ambulans Vandkuranstalt og omgaaes med den Tanke, at sælge mig paa Actier til Treptuserne [Treptoverne] til Brydelse for deres Torv. Mit hele Levnetsløb er Vand, jeg bliver overhældt dermed som en Budel, bliver druknet deri som en Ratteskilling, pjadsker deri som en Frø og drikker det som en Dre.“

Han vendte ikke helbredet tilbage; men Verdens-

begivenhederne sørgede nærmest for, at rive ham ud af sin personlige Ulykke. Marts Dage 1848 brød frem, en Revolutionsbølge slog ogsaa over Mecklenborg. By og Land rørte sig for at befrie sig fra flette, oprørende Tilstande; — men med hvilken Udygtighed, Umodenhed og Uforstandighed dette imidlertid skete, har Keuter med uimodstaaelig Humor skildret i „Landmandsliv“. Men hans Hjerte, hans Aand hengav sig med Alvorets hele fyrige Iver til Bevægelsen. Hvilke Følelser for ham, der med sin mest blomstrende Ungdom havde bødet for den samme Sag! — Han reiste tilbage til Stavenhagen, hans Medborgere valgte ham (i Slutningen af Marts) til Deputeret ved Landdagen i Güstrow: „han kan tale“, sagde de, „og han kan tale for os.“ I Mai indvilgede den „overordentlige Landdag“ i Fyrstens Begjæring om, „at opgive de hidtidige grundlovmæssige Landsskabsrettigheder, saaledes, at kun valgte Repræsentanter i Fremtiden danne Stænder-Forsamlingen“; en ny provisorisk Valglov blev udstedt i Juli, og den derpaa valgte Forsamling af Deputerede fra begge Hertugdømmerne aabnedes, den 31 October i Schwerin. Ogsaa Fritz Keuter var blandt de Valgte. Ved Siden af Forhaabningerne for Land og Folk nærede han vel ogsaa Forhaabninger for sig selv; skulde der ikke være en eller anden fast Stilling at opnaae for ham?

Hans Forlovede havde imidlertid, efter hans Ønske, begivet sig til Thalberg; hjerteligt Venskab udspandt sig ogsaa mellem hende og Thalbergerne; hans Længsel efter at grunde et eget Hjem voksede. Hans Kredslob omkring Lykkens fjerne Midtpunkt skulde dog ikke være endt endnu. Udviklingen af de politiske Begivenheder

lærte ham, at der intet var at haabe for Mecklenborgs Frihed. Stuffed vender han tilbage. Ikke for at skaffe sig selv en Tilværelse, kun alene for Bønnens Skyld bliver han endnu engang — for sidste Gang — „Strom“; han træder istedetfor en til den preussiske Hær indtaldt Thalberger Deconom (efterat hans Forlovede havde forladt Thalberg og atter modtaget en Plads som Opdragerste i Nabolavet), og medens den seierrige Reaction atter indfætter de gamle Magter og Tilstande i Mecklenborg, spiser han det i sit Ansigts Sved fortjente Brød paa pommerst Grund og seer sit fyrgetyvende Livsaar nærme sig sin Afslutning.

Endnu en ufrugtbar Stilling havde han beklædt under den politiske Bevægelse — nemlig som Præsident for hin Stavenhagener Reformforening, som han har forevigtet i „Landmandskiv“ (thi Rahnstadt er Stavenhagen). Med Barne og Iver tog han sig af Foreningens Ledelse — som jeg beretter efter en Bøns Meddelelse — efterat hans Forgjænger, en ærlig Haandværker, var bleven affat, paa Grund af sin altfor store Dumhed, men han mærkede snart, at disse Stavenhagener Mænd ikke stode til at hjælpe. Tilsidst holdt han en Affkedstale til dem, nedlagde sin Post og erklærede at ville udtræde af Foreningen. Utilfredse hermed omringede Forsamlingen ham, bad ham om at blive, eller idetmindste angive, hvad der havde givet Anledning hertil. Friß Reuter søger at undvige; at naae Døren, er Alt hvad han begjærer. Endelig har han lagt Haanden paa Laasen, „nu skal jeg sige Jer hvorfor jeg træder ud af Forsamlingen“, raaber han da med sin Stemmes hele Kraft. Almindelig Stilhed og Forventning. „I ere

mig allesammen for dumme, I Faarehoveder!" — Og han er ude af Døren.

Han vendte da heller ikke tilbage til Stavenhagen for det første, men opflog sin Bolig hinsides Grandsen, i Treptow an der Tollense, efterat han endelig — 1850 — havde opgivet Landlivet, for at gjøre et Forsøg med Skolelærerens tørre Brød. Kjærligheden drev ham til dette fortvivlede Forsøg; thi at give Undervisning for to Gutegroschen*) Timen, var vel et fortvivlet Forsæt i Betragtning af hans Dannelse, Alder og Aandsevner. Han begyndte at virke som Privatlærer, han underviste i Gymnastik og Tegning, han paatog sig tillige i alle Fag (selv Svømmekunsten ikke udelukket), alt hvad man fordrede af ham. Iblandt hans Efterladenskaber befinder sig endnu et Blad, bedækket med mathematiske Opgaver og Beregninger fra en af disse Undervisningstimer, og paa Bagsiden af dette, har den samme Mand, ti, tolv Aar efter beregnet de med fabelagtig Hurtighed stigende Indtægter af hans Digturværkers mangfoldige Oplag. Hvilken Modsetning mellem denne og hin Mathematik! Havde en god Aand, en anende Tanke dengang kunnet sige ham, hvilken Talvelsignelse den samme plagede, trætte, talstrevende Haand engang skulde opstille paa det samme graa Blad!

Han piner sig imidlertid, erhverver sig Groschen efter Groschen, — og haaber. „Haabet,“ siger han et Sted, „er saa dristigt som en Bi, den søger til hver Blomst og suger sin Honning af enhver“. Kun hin ene onde Aand staaer ham endnu bestandig i Veien: hans

---

*) En Thaler har 24 Gutegroschen = $5\frac{1}{2}$ St. danst.

Sygdom. I en Række af Aar har den Elffede delt Tilbøielighed, Forhaabninger, Planer med ham, og paa samme Tid har hun stadig vakket. Det synes som om en stille Frygt bestandig paany lammede hendes Mod. Tilfidsft besluttede Thalberger Bennen sig til et sælsomt, men beundringsværdigt Skridt. En Dag førte han hende til Treptow (Thalberg ligger udenfor Byen), ind i Fritz Reuters Bærelse, da han havde et Anfald af denne pinlige Sygdom. Forfærdeligt var dette Syn for hende; hun led længe og meget. Men en høiere, en kvindelig ædel, i Sandhed skjøn Følelse udsprang deraf: som det synes, haabede hun, at være istand til at beseire Ondet, naar hun var hans Hustru. Og hun blev hans Hustru. I Foraaret 1851 grundede de deres fælles Arne i Treptow.

Hun har ikke opnaaet, at beseire en Fjende, som ingen menneskelig Magt kunde betvinge; men hun frelste et Liv, der var af et endnu uertjendt, uforgjængeligt Værd, og som det synes, uden hende, vilde være gaaet tabt. Hvad jeg her har fortalt, har jeg ikke erfaret gennem hende, men gennem andre troværdige Vidner, ligesom ogsaa med hvilken utrættelig Kjærlighed, Omsorg, Taalmodighed og Selvfornægtelse hun nu i treogtyve Aar i ethvert Anfald af hin Lidelse pleiede og vaagede over ham. Hvorfor skulde jeg ikke tale derom? Er det dog ikke et herligt Vidnesbyrd for den haardt prøvede Mand, at han fandt en sliq Hustru og hos hende faa-
dan en Kjærlighed. Men hun fik ogsaa Lønnen for et saadant Offer. Han, for hvem Kjærlighedens Bæsen var den dybeste Underlighed, hvis barnlig rene Sjæl

opfattede den som „dyb Medlidenhed med sig selv, og hemmelig Længsel efter et bedre Hjerte, som en Maaneffinsstraale, der virket af Anelse og Dagffjær, falder ind i vort Bryst“, og selv i sine hjertestjærende Lidelser viste han hende sin Sjæls Idealitet. For Bønderne, endog de nærmeste, fortaug han sit Onde og forbedrede Taushed; for hende derimod udtalte han sine rørende Klager over sit Livs grusomme Ulykke, men tillige hellige Beslutninger og høitidelige Løfter om fordoblet Kjærlighed. I enhver saadan Lidelse saae hun derfor et Renselses-Bad, en indre Gjenfødsel; hun saae nyt Liv, ny Lykke oprinde, og hun hentede nyt Haab deraf — et Haab der vel ikke kunde opfyldes. Men en endnu større Glæde havde hun ved Betragtningen af hans digteriske Staben, da han endelig havde fundet sig selv: thi det Bedste, han har skrevet, opstod altid efter en saadan Lidelsestid. Alerede i disse Tider, i søvnløse Nætter, skabte hans Aand. Han bevarede ofte en uforstyrret Klarhed i Sjælen; ikke alene at han læste i Sengen og beholdt det Læste i Hukommelsen, men ogsaa lykkelige Tanker, frugtbare Phantasier opføjte ham paa Leiet. Han saae undertiden sine Digtninges Skikkelser saa levende for sig, at han udbød: „See, see, see! Du maa kunne see dem! Jeg kunde gribe dem med Hænderne!“ — Men der viste sig rigtig nok ogsaa mørke Skikkelser for ham. Da han endnu var den fattige, ubekjendte, ja, endog for sig selv ubekjendte Mand, i de første Aar af sit Egteskab, skrev han i en saadan Smertensnat følgende Digt:

Ich habe nicht Fürsten und Kön'gen gebient,
Ich war mein eigener König,

Und hab ich auch vieles auf Erden geschafft,
Für's Ende schafft' ich zu wenig.

Nun klopf an die Thür eine bleiche Gestalt,
Herein, Du alter Geselle!
Ich hab' Dich schon einmal im Kerker gekannt,
Komm Hunger, komm setzt Dich zur Stelle!

Beiß ein; beiß ein mit dem wilden Zahn
Und hilf mir die Mahlzeit verzehren;
Du hast es vordem ja schon öfters gethan,
Komm, bring mir mein Schwarzbrot zu Ehren.

Und er setzte sich 'ran an den nackten Tisch
Und da draußen da klopf't's wie Gespenster:
„Herein herein Du, Winter frisch,
Herein Du Sturm an dem Fenster!

„Ich habe Euch beide auf öder Haid'
Am Meeresstrande getroffen,
Ihr findet lust'ge Gesellschaft heut',
Die Thüren stehen Euch offen.“

Sie treten herein, sie setzen sich
Die beiden herben Burschen.
Der Wintersturm, der schüttelt mich
Vor Frost die Zähne gnurschen.

Da tritt mit lahmen, leisem Fuß
Ein Weib, das ich nicht kannte,
Zur Thür hinein. „Einen schönen Gruß!
Ich bin der Dreien Tante.

Ich bin die Seuche, bin die Pest,
Ich bin die alte Krankheit;
Was ich gepackt, das halt ich fest

-----*)“

*) Ein Linie mangler.

Und nestelt sich an mich heran
 Und packt mich wie mit Krallen:
 „Ja wehr dich, wer sich wehren kann,
 Ich muß ihm doch gefallen.

Komm her, mein Schatz, komm her, mein Kind,
 „Was willst Du mit mir habern?“
 Es glüht wie gift'ger Höllewind
 Mir durch Gehirn und Adern.

Der Hunger, Wintersturm und Frost,
 Die halten mich zurücke;
 „Gesellen helfst! Gefellen reißt
 Sie 'runter vom Genicke!“

Und wildes Lachen um und um!
 Und wilde, wilde Schmerzen!
 Selbst Hunger, Sturm und Frost wird stumm,
 Sie saugt an meinem Herzen. —

— Da wird es hell in dem Gemach,
 Da zittern leise Schimmer,
 Da wird zum hellen Gotteslag.
 Das enge dunkle Zimmer!

Han har selv nedskrevet dette rystende Digt om den „gamle Sygdom“, der ikke mere slipper ham; — ellers kaldte han gjerne paa sin Louise, at hun strax kunde bringe paa Papiret, hvad hans Lidelsesnatters Muse indgav ham. En Nat kaldt den Tanke ham ind, at forfattede sin egen Gravskrift; han lod hende nedskrive den:

Der Anfang, das Ende, o Herr, sie sind Dein,
 Die Spanne dazwischen, das Leben war mein.
 Und irr' ich im Dunkeln und fand mich nicht aus,
 Bei Dir, Herr, ist Klarheit und Licht ist Dein Haus!

„Skriv ogsaa en Gravskrift over mig“, bad hun ham. „Nei“, svarede han, „det ophidser mig for meget.“

— „Saa vil jeg sige Dig den: I Verden have I
Frygt, men værre trostige, jeg har overvundet Verden.“

— „O, nei, nei!“ udbrod han; „ikke den! det gjør
mig ondt. Din Gravskrift skal være:

Hun har saaet Kjerlighed i Livet,
Hun skal høste Kjerlighed i Døden.“

II.

Fritz Reuters „Læreaar“ ere nu tilende; hans digteriske Løbebane begynder. Det er en sælsom Bildfarelse, som man længe har nærret og vel nærer den Dag i Dag: at denne plattyske Digter, ledet af et lykkeligt Instinkt, pludselig, ligesom med Naturgeniets Humor, har kastet sig over at fortælle Historier og lave Vers og efter det første Bisald, ved samme Instinkt, saa at sige som naiv Naturdigter uden Til sætning af sit eget, er bleven den humoristiske Fortæller, han er. Hvor afvigende fra denne Lyder ikke den sande Historie! Da Fritz Reuter ved sit Frieri udtrede til sin Louise: „jeg kan jo ogsaa engang skrive en Bog“, klang dette hende „noget overordentlig“, fortæller hun selv; men allerede dengang virkede Digter=Uergjærrigheden, Digter=Tanken i al Stilhed i hans Bryst. Kun laa det Plattyske ham ligesaa fjernt, som Enhver af hans digtende Samtidige. Denne literair=dske Dialekts Gjenfødeelse var endnu ikke skeet. Hans Dannelses, hans Forbilleder henviste ham til det høitidske Sprog, i hvilket han hidtil havde besunget sine Glæder og Sorger, og i hvilket han nu besang sin Brud:

Gieb mir wieder
Frühlingslieder,

Gieb mir wieder
 Grüne Au;
 Gieb mir wieder
 Westwinds Rosen,
 Gieb mir wieder
 Frühlingsrosen,
 Gieb mir wieder
 Himmelsblau.

Alles ist in Dir enthalten,
 Reif zum glühendsten Genuß,
 Alles wird sich mir entfalten
 In dem heißen Liebeskuß.
 Gieb ihn mir, Du Holde, Süße
 Gieb ihn glühend, heiß und frei,
 Daß ich endlich es auch wisse,
 Wie der Götter Wonne sei

At blive Digter — efterat den anden Muse, Malerkunstens, havde nægtet ham sin Tjeneste! Thi uagtet han endnu i denne eller hin Skikkelse dyrkede Malerkunsten, uagtet han, som man fortæller mig, i Portraiter lykkelig forstod at træffe Ligheden, og aldrig har op hørt at adspredde sig med Blyantsphantasier og Portraitering (hvorefter de bedste poetiske Tanker i en senere Tid indgaves ham), saa var og blev han dog kun en begavet Dilettant. Skulde et større Digterværk ikke lykkes ham, frigjøre ham indvortes og udvortes? — I disse søgende Aar drømte han blandt Andet om et frit opfundet episk Digt, som, paa mecklenborgsk Grund, skulde fremstille „Hedenskabets Kamp mod Christendommen, men tillige Fædrelands- og Frihedskjærlighedens Kamp mod Undertrykkelsen“; „saaledes som en saadan Kamp i vor Historie træder os imøde hos Bønderne og Sachserne, hvor Christendommens Indførelse desværre udsprang af meget

egennyttige Grunde“. I Handlingens Midtpunkt skulde den saakaldte „Fjedningekirkegaard“ ved Tadel (nærved Mürich-Søen) staa; og i Indledningen søgte han først at skildre denne mørke Plet, Fædrelandsforsvarernes Grav, af hvilken, som Sagnet beretter, hine Fjedningsskarers Aander stundom, ved Nattetid stige frem. Sky hviste de Gamle til deres Søner:

Wie sich dann Sturm erhebt und wie die Fichten
Rings um die kahlen Hügel sich erheben,
Wie sich die Wurzeln in die Höhe richten,
Und wie die Wipfel an der Erde beben,
Wie sich im Sturmgeheule Schlachtrupf mengt,
Wie sich Erscheinung an Erscheinung drängt,
Wie's ängstlich hierhin dorthin irrt,
Und sich zum grausen Knäu'l verwirrt;
Bis Alles endlich jäh verschwindet,
Wenn sich dem nahen See ein Ton entwindet,
Tief unten aus dem kühlen Grunde,
Aus dem krystallinen Verließ,
So trostlos trüb' und doch so süß,
Wie Lebewohl aus Liebchens Munde.

Imidlertid opstod kun et Brudstykke af hin Indledning; i Udførelsen malet Graat i Graat, mindende om Byron, Reuters tidligere Yndlingsdigter, beskrivende, uden Formens Plastik. Dette Brudstykke sendte han til sin Veninde; det forblev baade Begyndelse og Ende. En anden Plan, i hvilken hans Humor for første Gang vovede at digte, laa ham mere paa Sinde: allerede i Aaret 1845 begyndte han at skrive Reisen til Belgien. Ikke i dens nuværende, men i høitidsst Stikelse, — ligesom han ogsaa 1847 paa Høitidsst begyndte at skrive og fuldende den Bog, som han mange Aar

efter paany skulde bearbejde under Titlen „Ut mine Stromtid“. Hvad jeg her beretter, har Fritz Reuter selv i Januar 1862 tilskrevet mig paa den Tid, da det endnu kun var hans Plan, at forfatte denne nye „Stromtid“, hvis hoistydste Forløber „laa i hans Pult, som et omfangsrigt, besværligt Spørgsmaalstegn“. Man seer at Digteren af „Räufchen im Himmel“, fra 1853 mange Aar iforveien var opfyldt af større, betydeligere Udkaft. Hvorfor havde han ikke Mod til at drage dem frem for Lyset? — Han manglede aabenbart Modets Fader, Selvtillid; maaskee ogsaa Moderen, Dymuntring.

Kun et af hans Arbejder fra denne Tid saae Dagens Lyg; den humoristiske, til Deels virkelig aandrige Satire: „En grevelig Fødselsdag“, som han skrev i 1845 eller 46. I 1842 havde han som „Strom“ fra Demzin selv bivaanet Grevinde Fahn's saelsomme Fødselsdagsfest, som han deri skildrer; hans Satire blev, endnu under Censuren's Herredømme, trykt i Aargangene 1846 og 1847 af W. Raabes „Mecklenborgske Folkebog“*). Denne Folke- og Aarbog, ledet og skrevet af Førerer for det mecklenborgske liberale Parti, understøttet af betydelige satiriske Talenter, var det litteraire Talerør for de Dannede, der sukede efter og virkede for en Forbedring i de hjemlige Tilstande. Med Reuter erhvervede de sig nu den bedste af deres humoristiske Kræfter; men hans Navn forblev endnu ukjendt, Artiklen udkom anonym. Om af Beskedenhed eller af andre Hensyn, kan

---

*) Titlen paa Aargangen 1847 lyder: „Mecklenburg. Ein Jahrbuch für alle Stände“. (Bei Hoffmann u. Campe in Hamburg).

jeg ikke sige. Enhver, som læser den høitidske Satire (og betænkter Censur-Hensynets Indflydelse paa hans Fremstilling) vil ogsaa her glæde sig ved det store Talent, som uddannet ved gode Forbilleder og dog originalt, leger med sin Dannelses Frugter som med forgyldte Zuleabler, som lader behagelig Humor, sin Ironi og i Sandhed tilintetgjørende Fordømmelse blænde og glimre som brogede Frugter paa det samme Zuletræ, og til Slutning ved Modfættningen, de vandrende Bæver-svendens rørende Sang, findrig beløser hele denne Pyramide af Spot og Haan.

Nogle Aar efter, i Slutningen af 1849, da Reaktionen mod Mecklenborgs nye frie Udvikling var begyndt, opstod endnu en anden Satire af lignende Art: Skildringen af den samme grevelig Hahn'ske Families høitidelige Indtog i det samme Bafedow (ved Malchin), d. 20 October 1849 efter en længere Fraværelse. Denne kortere Artikel, skjønt skrevet til Offentliggjørelse, blev aldrig trykt; det syntes, som om Reaktionenens hurtigt frembrudende Bølge skyllede den bort fra Grunden hvorpaa den stod. En af Venne-Haand meddelt Afskrift ligger for mig; men Spottens Gjenstand er tildels af saa lokal Natur, Tingenes daværende Tilstand har været saa hurtig forbigaaende, Fremstillingen er ogsaa saa uensartet, at man vilde begaa en Uret mod den afsøde Digter ved at optage Satiren i hans efterladte Skrifter. At det ikke skorter den paa enkelte gode Indfald, behøver jeg ikke at sige, som blandt Andet, at det grevelige Par, til rigtig Burdering af det ægtefabelige Forhold, stedse kun indføres som „Fru Greven og Hr. Grevinden“.

Ogsaa Skildringen af Forspillet til den høitidelige „Audients“ er ægte Neuterst.

„ . . . Næstefter den Fornøielse, at fange Dompapper og afrette Hundehvalpe, kjender jeg ingen større end at see ærbare Spidsborgere (her Borgere fra Malchin) antichambrière. Det er en sand Fryd, at see, hvorledes de glide paa det bonede Gulv som Væfler paa Isen, hvorledes de stille sig i sluttet Række som Orgelpiber og dreie deres Hovedbedækninger i Hænderne, hvorledes de er prydede med Glacéhandsker, af hvilke hver enkelt Handske er sammensyet af et Par sædvanlige; hvorledes de, grebne af Forlegenhed, kun hviske, og gjensidig gjøre hinanden opmærksomme paa hvad der er anstændigt, hvorledes de rømme sig og dog tilsidst Alle af gammel Bane spyttede ligeud i Stuen . . .“

Men uforlignelig, og paa en Maade det Thema, for hvilket hele den forudgaaede Introduction blev freven, er den rimede Slutning; en Slags Livendreier Ballade, som dengang ad en Omvei, uden at nævne Forfatteren, til stor Morfak (som jeg selv meget godt mindes) aftryktes i „Kostocker Zeitung“.

„Om Eftermiddagen“, hedder det i Slutningen, „hørte Herrskaberne ud i Landsbyen, for hos Undersaatterne at indsamle en yderligere Tribut af Vresbevisninger; men her hændtes dem noget, som er værd at opbevares i Bers, gode eller daarlige. Undersaatternes Følelse hævede sig, og:

Als die Fahrt beinah geendet
Und sich nach dem Schloß gewendet,
Ward ein schönes Stück vollführet
Und der Wagen arretiret;

Zu der Gräfin größtem Schreck
Traten zwei ihr in den Weg.

Denn zu dieses Tages Feier
Hatt' der junge Münchenmeier
Und der alte Kannengießer*)
(Sechzig Jahr schon alt ist dieser)
Sich ein Stücklein ausgedacht,
Das ihnen viel Ehre macht.

Beide traten an den Wagen,
Um die Gräfin zu befragen.
Ob Sie's gnädigst wollt' vergönnen,
Daß sie selber sich ansponnen,
Wie die Pferde aufgeschirrt?
Beide reden sehr verwirrt.

Und die Gräfin lächelt zierlich,
Spricht zu ihnen ganz manierlich
Das es angenehm ihr wär',
Wenn der Wagen nicht zu schwer.
Und der Graf der sitzt da,
Sagt zu allen Dingen „Ja“!

Als die Herren Inspektoren**)
Das vernommen mit den Ohren,
Stellen sie sich Mann für Mann,
Und der Kutscher spannt sie an.
Daß für Unglück Hülfe sei,
Steht der Thierarzt auch dabei.

Und die Herren Inspektoren,
Als sie angeschirret woren,
Fangen Hurrah! an zu rufen,
Wiehern, scharren mit den Hufen,

---

*) De to ægte Navne; Fritz Reuter havde istedetfor disse sat „Mühendreier“ og „Pfannengießer“.

**) Forvalterne paa det grevelige Gods.

Und der Kutscher ruft: „Füh“!
Und nun ziehe, Schimmel, zieh!

Da der Weg ganz frei von Sande,
Alle sie ganz gut im Stande,
Und der Wagen nicht zum Schwersten,
Und die Peitsch' vor'm Allerwerthsten,
Und der Kutscher ziemlich grob,
Geht es immerfort Galopp.

Hier ist viele Ehr' zu holen!
Alle springen wie die Fohlen,
Selbst der alte Rannengießer
(Sechzig Jahr schon alt ist dieser),
Und die Gräfin freut sich sehr,
Daß der Wagen nicht zu schwer.

Vor dem Schlosse angekommen,
Sind die Sielen abgenommen;
Doch dem jungen Münchenmeier
Ist bekommen schlecht die Feier,
War gebadet ganz in Schweiß,
Und voll Striemen war sein Steiß.

Alle sind sie außer Athem,
Sagen aber alle: „'t schad't em
Nich, wenn wir of all krepiren,
'Schüht die Gräwin man tau Ihren*)“
Und der Thierarzt nimmt den Topf,
Pulver giebt er gegen Kropf.

Will sich Keiner lassen führen
Morgen vor der Gräfin Thüren
Und mit unterthän'ger Bitte
Flehn, daß sie zur Jagd ihn ritte,

---

*) Es schadet ihm nicht, wenn wir auch alle krepieren es
geschieht die Gräfin nur zu Ehren. A. S.

Ihn, geschmückt mit der Schabrad',
Und die Gräfin hudepad?*) —

Von der treuen Wahrheit wird sich
Jeder können instruiren:
Achtzehnhundertneunundvierzig
Thät' man dieses Stück aufführen
In dem Meckleuburger Land!
'S ist für's ganze Land 'ne Schand!

Nutzanwendung.

Ja, ihr sind mir wackre Deutsche!
Wie gemacht für Zaum und Peitsche,
Für Karbatsche und Sättel,
Wie gemacht für solchen Bettel
Wie gemacht für Spott und Hohn,
Wie gemacht für Hundelohn!"

„Hundelønnens“ Parti feirede, Satiren forstummede; Frits Reuter forlod Mecklenborg, og i Treptow an der Tollense, det unge Tegtepars idylliske Hjemsted, oprandt hans plattyske Tid, hans Lykke. Til den stille Uergjærrighed, der nu saa længe drømte og skrev uden at blive tilfredsstillt, kom, som i tusinde lignende Tilfælde en vigtig Factor, Nødvendigheden. „Have Mennesker nogenstunde været noisomme“, bekræfter vel Bommen Frits Peters, „saa var det det unge Reuter'ste Tegtepar“; ved høist sparsonne Indtægter holdt de sig dog fri for

---

*) Auf der Hocke o: paa Ryggen.

trykkende Gjæld, Begge skabte til Sparksomhed og Orden. 1852 udkom Claus Groth's „Quickborn“; denne plattyske Lyrikers hurtige Anerkjendelse viste til almindelig Forbauselse, at den beskredne Dialekt ikke alene havde en Fortid, men ogsaa en kraftig Nutid ja maasse endog en Fremtid, — naar den Kette kom. Om han var denne Kette, spurgte Frijs Kenter rigtignok dengang endnu ikke sig selv om. Hans Tro var kun ringe. Han vidste kun, at han af og til — allerede i flere Aar — havde søgt sig i plattyske Polterabend=Spil*), som vandt mere Bifald end deres Rivaler; at han var en privilegeret, søgt Fortæller af plattyske Anekdoter (Schnurren), som han med slaaende Efterligning og uimodstaaelig Humor forstod at give virkelig dramatisk Liv. Ligesom Italieneren glæder sig over sine conversazione, Perseren og Araberen over Fortællingen af sine phantastiske Eventyr, saaledes er det Mecklenborgerens største Glæde, at høre morsomme „Historier“ fortæles. De kunne være saa gamle, som de være ville, bekjendte for Enhver, det levende, kunstnerisk humoristiske Foredrag giver dem dog Nyhedens Interesse for ham. Derved er han det bedste Publikum for den bedste Fortæller. Hvad, om Frijs Kenter nu ogsaa for Læseren nedskrev de Historier — baade selvoplevede og almindelig bekjendte gamle — med hvilke han havde udfyldt saa mangen munter Aften, nedskrev dem i plattyske Riim? — Han greb Pennen

---

*) Til det tyske Polterabend høves ingen tilsvarende dansk Benævnelse; det er Aftenen før Brylluppet, da der i Brudehuset flyttes om og ryddes op. Der opføres da af Venner og Veninder smaa Stykker eller fremsiges Vers, som have Betydning til den følgende Dags Høitid. A. S.

og begyndte. Næsten hver Aften, fortæller hans Hustru*), efter at have undervist i sex til syv Timer, blev der skrevet „Läuschen“ fra Kl. otte til to. „Jeg vil dog see**) Wisung,“ sagde han, „hvorledes disse Tingester tage sig ud paa Papiret og hvorledes de klinge derfra.“ Var saadan en „Tingest“ færdig, forelæst, og modtaget med Bifald, sprang han glad om i Bærelset og gned fornøiet sine Hænder. „Paa Søndag læser jeg den op i Thalberg; synes de ogsaa om den der, skriver jeg roligt videre; — jeg har endnu en Mængde saadanne Tingester i Forraad.“ Han skrev videre; hun sad ved Siden af sysselsat med sit Arbejde, og „stille som en Muus“ saae hun paa, hvorledes Pennen fløi affted; af og til nikkede han til hende eller mumlede: „Nei, ikke saadan — saaledes er det bedre“ og „det vil Du synes om“ . . . . „Hvilken reen, uformørket Lykke,“ tilføier hun, „indeholdt disse stille Aftenarbejdstimer! Jeg troer ikke man kunde være lykkeligere end vi to Menneſker vare.“ — Endelig siger han en Aften: „Saa, efter min Beregning er der nu henved trehundrede trykte Sider, — jeg udgiver de Tingester. Jeg vover det, de blive læste i Mecklenborg og Pommern, ja maasse endogſaa kjøbte.“

Han henvender sig til en Boghandler i Anclam, til en anden i Neu-Brandenburg, men faaer til Svar, at man „maasse vilde forlægge“ Bogen, naar Forfatteren bar Risicoen. Troen er vaagnet i ham. „Jeg udgiver den paa mit eget Forlag,“ erklærer han sin Hustru med

*) I en Skildring af Reuters begyndende Digterliv, som Friedrich har meddeelt i „Gartenlaube“.

**) „Wisung“ er Kjølenavn for Louise.

D. A.

en pludselig fast Beslutning. „Justitsraad Schröder laaner mig tohundrede Daler til Trykningsomkostninger; til Middag kjører jeg strax til Trykkeriet i Neu-Brandenburg“.

Han kommer tilbage: „Bliv ikke bange, Luisting! Jeg lader strax trykke tolvhundrede Exemplarer istedetfor de først paatænkte sevhundrede“. — „Men, Frits, Du styrter os i Gjæld!“ — „Nei, Barn, det er foredelagtigere saaledes; Du kan tro, jeg har overveiet det.“ — Skriftlige Forespørgsler sendes til alle mecklenborgske Boghandlere og til enkelte pommerste; Bestillinger indløbe, de fleste naturligvis kun a Condition; Dplaget kommer fra Trykkeriet, Indpatningen begynder. I flere Dage arbejder Husfruen uafbrudt med Forklæde og Sukkerhammer, der bedre end Haanden kan behandle det stive Indpatningspapir; Manden sidder ved Siden af, skriver Adressebrevene, forsegler og mærker. „Bliv ikke fortrædelig, Luisting,“ tilraaber han hende undertiden, „naar Du faaer Babler i Hænderne, Du skal faae en ny Silketjole!“ Og Frits Reuters „Läuschen un Nimels“ drage ud i Verden.

Saaledes kunde han da opfylde det Løfte, han et Aar i Forveien, Juleaften 1852, havde gjort sin Ven Peters i følgende Vers:

Mein Freund, ich bin ein armer Schlucker,
Und meine Schätze liegen in dem Mond;
Auch hab ich viele, schöne Güter
Im Lande, wo die Hoffnung thront.
Von dorten her bring ich Dir eine Gabe;
Ich hoffe, daß sie wichtig Dir erscheint,
Denn sie ist heiter wie die Morgen Sonne

Und der Dir's bringet, ist Dein Freund.
 Es ist ein köstliches Geschenk,
 Ihr Alle könnt Euch meine Großmuth merken,
 Es ist die Dedication
 Zum ersten Band von „Reuters Werken“.

Hvorledes dette første Bind — som nu, ifølge det givne Løfte, var tilegnet Bennen — blev modtaget, veed Enhver; Udfaldet var som ved „Quickborn“: hurtigt og utvivlsomt. Det første Dplag forsvandt i Løbet af sex Uger, daglig indløb Efterbestillinger og de tvende overraskede, lykkelige Menneſker lo og græd. Vel forblev — til Trods for Ordſproget — Prophetens Berømmelse endnu i hans Hjemstavn; til Høitidsſland naaede hans „Nimede Historier“ endnu ikke. Hvor meget end Medlenborgerne og Pommeranerne glædede sig over denne „Congregation af ſmaa Gadedreng, ſom i „raa Sundhed“ lyſtig ſpringe Buſ over hverandre, uden at bryde ſig om æſthetiſke Situationer, hvis muntre Anſigter ſmile under Hørhaar, og ſom undertiden tillade ſig en Spøg med „Verdens Daarſkab“, bleve dog diſſe tilſyneladende kunſtløſe improviserede, ofte djærvkomme Skikkelſer ſtaaende foran den Slagbom ved den høitidske Grændſe, ſom Claus Groth's „Quickborn“ ſprang over. Der er vel rigtigt nok i deres Indklædning et og andet, ſom ſynes at gjøre dem kulturſtridende. Ikke alene at der findes ſaa mange driftige, regeløſe Niim — noget, der maa være enhver folkelig Digtning tilladt og ſom heller ikke Claus Groth hverken har forſmaaet eller undgaaet; men en ligesom uafgjort Kamp mellem Verſets Met, Rhythmus, og Trang efter Natur-Affſkrivning, gaer gjennem hele Bo-

gen. Ja, den gjentager sig endogsaa i alle Reuters senere Vers = Digtninger; i „Kein Hüsung“ samt ogsaa i „Saane Mite“, vel mindre fremtrædende, men dog intetsteds bragt til fuld Afslutning, saa at Versdigteren Fritz Reuter maa staa tilbage for Prosadigteren af samme Navn. Hans Følelse for Stilen er svagere end hans Følelse for Naturen. Dette giver hans Prosa = Fortællinger den ejendommelige Poesi, den høie, naturlige frie Behagelighed, samt hans rimede Digtninger den særegne prosaiske Forebragsmaade, som da pludseligt i Stemningsbilleder, i lyriske eller dramatiske Momenter afbrydes af et melodisk Opsving.

Deraf udspringer ogsaa en anden Mangel, som fra Begyndelsen, selv i hans Hjemstavn, ofte er bleven bebrejdet ham: at hans Vers ligesom bære Arrene fra hin Kamp, saa at Rhytmen snart forstyrres til Fordel for det natursande Udtryk og Sproget snart lider Overlast til Fordel for Verset, og at tidt begge Dele skeer samtidigt. Det er ikke og kan aldrig være plattydsk naar Digteren siger: „so lang id kann man denken“ (so lange ich kann nur denken¹), eller: „dat Si för Brillen keene Näs“ (daß ihr für Brillen keine Nase²) (hvor, som kun altfor ofte, Verbet mangler), eller: „dat id up ehr gaww ümmer Paß“ (daß ich auf Ihr gab immer Acht³), eller: „un as nu in den Tog irst is 'e“ (und als nun in den Zug erst ist er⁴), hvortil vi kunde føie mangfoldige lig-

1) Saa længe jeg kun kan minde. 2) At I for Brillen ingen Næse. 3) At jeg paa hende altid gav Agt. 4) Og da han nu først er i Ande. Til Sammenligning har jeg tillige oversat dem paa Østtydsk. Al. S.

nende Exempler. Ogsaa i det høitidsste Sprog vilde vi mærke det Stødende heri og dable Feilene; Dialekten gjør ikke useilbar, thi ogsaa den fordrer Kunst og kræver Natur.

Men naar hvert Menneſte har „sine Dyders Feil“, for hvem gjælder dette saa mere end for Keuter! Bag den Sorgløshed, der lod ham feile saaledes, staaer, som Legemet bag dets Stygge, den i Sandhed elementære Kraft, der stræber efter at levendegjøre det Sete. Denne hans høieste Gave, som strax hævdede ham over hundrede saakaldte Digtere, har ogsaa allerede digtet med paa „Läuschen un Rimels“, hvor fordringsløse og fremfor Alt hvor uensartede disse end ere. Uensartede i Valget af Emne, uensartede i Formen. Der findes Anekdoter imellem dem, som efter min Mening, allerede paa Grund af deres epigrammatiske Natur, ikke taale den kunstneriske Udførelse og omvendt andre, som først ved denne Udførelse ere blevene til. Men hvor meget skarptopfattet Liv og psychologisk Humor findes ikke i de bedste af disse „Historier“, hvor Fortælleren fandt Plads og Lejlighed til at skabe høist karakteristiske Figurer og med dramatisk Liv at fremstille dem for os. Med lige stor Glæde læser jeg atter og atter Historier som „Smedekoblet“, „De Ibr un de Freud“, „Bæddemaalet“, „Mou inricht“, „De Gaußhandel“, „Dat Kliffen ut Leiv“, „Dat Sohrmart“ og „De gol-

---

*) De to understregede findes i de af mig oversatte „Läuschen un Rimels“, som under Titelen „Rimede Historier“ ere udfomne paa Andr. Schous Forlag (1874). M. S.

dene Hiring", for kun at nævne dem, der efter min Opfattelse staa som de mest levende Mennefskildringer. Men man skal ikke læse dem; man skal høre dem. Reuters plastiske Kraft vurderer man først fuldstændig, naar man hører dem foredrage med Kunst og dramatisk Sandhed; naar, saa at sige, det i Typer indefrosne levende Ord atter optoes mellem Læberne. Thi han var Epiker efter den ældste Viis, ifølge Naturens Villie; han var en Mand, der først fortalte, derpaa formede og tilsidst nedskrev.

Det hurtige Resultat af disse bestedne Forsøg indgjød ham det Mod, den Tro, han saa længe havde manglet. Nu begyndte maasse den skønneste Tid af hans Liv: forhaabningsfuld Staben, ung Ægtestandslykke, blomstrende Ar, forbedret Helbred, og det behageligste, muntreste Samliv med gamle og nye Venner. „Det, der ikke sprer, søder heller ikke," sagde han en gang; den „sødende" Tid var nu kommen for ham. Han kunde aflorte sine Privattimer og snart opgive dem aldeles, efter at han ogsaa paa sin Viis havde suget Honning af dem, i sine Elever vundet sig Venner for hele Livet og ved sin Persons dannende, sjælehevende Trylleri opveiet sin Mangel paa streng methodisk Skoledressering. Ogsaa denne Tid havde uden Tvivl baaret gyldne Frugter for os, naar Fritz Reuter havde udført sit i Udlast paabegyndte Værk: „Ut mine Schaulmeisterid", i hvilket Hovedrollen var bestemt for hans kjæreste Elev, Justitsraad Schröders Datter; men det er blevet ved Udlastet. Netop denne Justitsraad Schröder havde paa det Irvigste virket for „Läuschen un

Minels" Tilbliven, idet han ved sit Forstud gjorde Udgi-
 velsen mulig. Med ham, alle Betryktes fødte Hjælper, den
 joviale Selskabsmand (som humoristisk overgivent er skil-
 dret i det 29 Capitel af „Landmandsliv“), med de tro-
 faste Thalbergere, den fortræffelige Superintendent Schu-
 macher og andre Venner, nød det Neuterste Egtepar
 Glæden af en munter plattysk Selskabelighed. „De
 muntreste Timer i vort Liv,“ skriver Fris Peters, „have
 vi tilbragt, naar Neuter besøgte os fra Treptow og ved
 et Glas Biin forelæste os sine Productioner. Lytstige
 Digte og Drikkesange vidne endnu om hine gode Tider,
 saaledes naar den taknemlige Poet feirer den store „Vor-
 ger“, Justitsraaden, eller bringer Thalbergs Herfkerinde
 den første Blomkaal, som han selv har opelsket i sin
 Have, eller besynger hende som „Du Rose fra Dalen,
 Du Lillie fra Bjerget“, for at byde sig til Gæst paa
 en roget Pølse. Og med hvilken Kjærlighed skildrer
 han i „Landmandsliv“ (i det ovenfor nævnte 29 Capi-
 tel) Juletiden, som de ogsaa senere, efterat de vare flyt-
 tede til Neubrandenburg, pleiede at tilbringe hos deres
 trofaste Venner. Selv en Skatklub stiftedes i det lille
 Treptow, oprettet ved Neuters Forfjærlighed for dette
 ædle Spil. Skatpillet, Festerne, Ferierne vare imidler-
 tid ikke hans største Glæde: den frigjorde Skabelysts
 Trykkeri stod ogsaa sin Prøve hos ham. Neppe vaagen,
 begyndte han allerede i Sengen at digte og ordne sine
 Tanker; „jeg turde ikke forstyrre ham, ikke tale“, fortæller
 hans ved Mindet endnu saa uendelig lykkelige Hustru (i
 sine til Biografien forfattede Optegnelser). „Med den
 stoppede Pibe i Munden, tog han derpaa Plads ved

Skrivebordet; jeg satte stiltiende den store Kop Kaffe paa et Sidebord og forsvandt; Kl. 10 bragte jeg ham atter fagte, stiltiende et Stykke Smørrebrød, — og naar han da udbød: „Du kan blive her, jeg vil læse noget for Dig,“ var jeg saa lykkelig. — „Naa, hvad synes Du saa om det?“ — Jeg syntes naturligvis det Allerbedste, men naar jeg engang imellem ikke syntes om et eller andet, hed det altid: „nei, nei, Du maa ikke kritisere“, og et Dieblit efter udbød han rigtig godmodig smigrende: „jeg vil tænke over det, lad mig nu være alene; jeg vil skrive videre“ . . . Hvor glad, hvor inderlig tilfredsstillet følte han sig tilmode ved at skrive! I Begyndelsen sagde han vel tidt: „Ja, naar jeg har fuldendt denne Bog, hvad saa?“ — Senere derimod: „Stoffet voxer mig over Hovedet; kunde jeg blot skrive Alt, hvad jeg veed!“ —

Saaledes opstod først „Reisen til Belgien“, efterat han havde samlet og udgivet sine siden 1842 forfattede høitidske og plattyske „Polterabendgedichte“ — en sær egen Efterklang af „Läuschen un Rimels“ —, for at gjøre dem skikke til Brug ved saadanne Leiligheder. Ligesom de ere opstaaede ved given Foranledning og uden Tvivl meget hurtigt, vel ogsaa tidt beregnede for middelmaadige Fremstillere, ere de kun af liden Betydning for Reuters digteriske Værd, og — da de desuden ikke optoges i hans samlede Værker*) — kun lidet bekendte.

---

*) De udkom først paa eget Forlag, derpaa (1868) i andet forsøgede Oplag hos A. Hildebrand i Schwerin under Titlen: „Zusklapp!“.

Naar jeg undtager enkelte virkelig humoristiske eller hjertelige (en gammel Goldamme, Brudgommen, Forspil, en Lirendreier med sin Kone), saa veed jeg ikke at sige andet, hverken om den første Samling eller den senere Tüvært, end at et Menneſte med Talent har rystet flygtige Indfald ud af Ermet, derpaa ladet dem trykke, ikke fordi han var forſængelig, men juſt fordi han var beſteden.

Iøvrigt ere alle hans Polterabend-Digte, ſelv ikke de bedſte, blevne offentliggjorte. Saaledes ere jo utrykte i Afſkrift tilſendte mig ved Vennehaand, ſkrevne til hans gamle Lærer og Ven, Conrektor Geſellius' Døtters Bryllupper, og viſe hans Hjerte og Lune i den elſtkærdigſte Forening. For Exempel i det første af diſſe Digte (dramatiſt fremſtillede af „Kudſten“ og „Tjenestepigen“), hvor han lader den gamle Herre, ſom ikke uden Nytte havde underviift ham i Mathematik, i mathematikſt Dybfindighed overveie ſin Tonis ægteſtabelige Forbindelſe med Brudgommen, en ung Godſeier C. Krull:

. . . Der macht ein ganz dreikantiges Geſicht
 Und ſagt: Die Formel ſind' ich nicht.
 Wer kann bei fehlenden Prämiſſen
 In ſolchem Fall die Löſung wiſſen? . . .
 Doch eins, ihr Kinder, iſt mir klar:
 Wird p geſucht ſchon manches Jahr,
 Und ſtößt X im vollem Brote,
 So ward das Ganze keine Aſymptote;
 Denn 6×6 iſt 36
 Und meine Toni, die iſt fleißig,
 Und dieſe Zahl addirt zu Krull
 Siebt alles Andre, nur nicht Null.

Og hvor elstværdig pudseerlig er Brudens foregivne
Digt, som den indiscrete Rudff meddeler det forsamlede
Polterabend-Selskab :

Gefühle bei seinem Anblick in der Ferne:

Mein Schatz geht über'n Acker
In seinem grauen Kittel*)
In gelben Stülpen hin.
Da geht der arme Stacker,
Er geht wohl auf den Acker,
Ach, wie ich selig bin!

Mein Schatz tritt seine Kluten**),
Die Saaten zu empfangen;
Und ist er ausgegangen,
So schau ich nur nach ihm.
Es will mich fast gemuthen,
Mein'n Schatz schiebt über Kluten
Ein leichter Seraphim.

Mein Schatz kehrt bald zurücke,
Wir spielen den „Kalifen“***),
Und hat er A gegriffen,
So greife ich gleich B.
Das g'hört zum Liebesglücke,
Mein Schatz kehrt bald zurücke
Zum Liebes-ABC.

---

*) Her synes en Linie at være falden ud.

**) Jordklumper. „Klutenpedder“ (Klutentreter) er et Øgenavn
for Landmanden.

***) Et Claverubtog af „Kalifen af Bagdad“, havde medvir-
ket til de Tvendes Forening.

„ . . . Men jeg udbeder mig paa det Alvorligste,“ skriver Frijs Reuter i et andet Tilfælde til en elstværdig ung Slægtning, som atter havde afpresset hans gode Hjerte et sligt Leiligheds-Drama, „at mit Forfatterstab bliver fortiet; thi jeg vil, at dette skal være den sidste Gang, jeg befatter mig med slike Ting. Forstaaer De mig, min Frøken?“ — Han havde vel Ret: den Mand, der i sit fyrgetyvende Aar udgav sit første større Værk „Reisen til Belgien“, maatte vel i Fremtiden leve for sig selv og fuldstændig offere sig for sit Kalb. Og den fyrgetyveaarige Mand kæmpede endnu med den allervanføeligste af alle Hindringer: den saare interessante Fortale til „De Reis' nah Belligen“ tilkjendegiver det, og denne Hindring var Menneskenes — endog nære Veneres — Mening, at han dog i Grunden ikke var „Digter“. Ja, der gives vel endnu Mennesker, som ikke ansee „Reisen til Belgien“ for et rigtigt Digterværk, fordi der ogsaa i dette forekommer djærve Farcescener, haandgribelig Bonde=Spøg. Saa mærkværdig usikker er den tydske Smag; vore store Digtere have vænnet den til det Dphøiede, Tragiske, men hvor vidt det Romiske tør gaa, uden at miste „Literaturberettigelse“, derover ere Reglerne endnu ikke førte til Bogs, og saaledes troer den af Forsigtighed gjerne foreløbigt, at det „Stærke“ allerede er „for stærkt“. Jeg for mit eget Bedkommende tilstaaer, at ikke en eneste af disse djærve Scener har forstyrret min Mening om det Heles Kunstværd; ikke en eneste Scene er mig for djærv. Men alle de sarte saavel som de djærve udspringe af den samme Kilde: af det dybe Kjendskab til Bøndekarakteren, som

efter min Mening aldrig er bleven fremstillet mere rig, munter og sand end her. Jeg sætter „De Reif' nah Belligen“ høiere end „Hanne Mite“ og dens tragiske Pendant „Rein Hülung“, ikke i Stemning, men i Rigdom; — ligesom da ogsaa de tvende Bærker først tilfammen udgjøre den hele Mand. Hvad kan vel være mere humoristisk end denne Bøndereise uden Plan og Maal efter „den høiere Kultur“, og hvorledes forstaaer Fortælleren ikke ved nye Opfindelser at have den, lige indtil det Punkt, da de tvende Knuse, Carl og Friß, som ved Nattetid indbringes til Byfogderiet i Berlin, gjenfinde deres værdige Fædre der! saa at den ene Fader „Fatter Svart“ i høieste Forfærdelse udbryder:

„Ih, Jung, wo, son'ne Schan'n

Macht Du mi hir in frömden Lan'n?“

Hvor levende-gemytlig fører Begyndelsen os ikke strax ind i Bønderverdenen, hvorledes vedbliver ikke denne Kunst at fremkalde en Stemning, i den varme søvndybskende Fart gennem Granstoven, i Skovhølingens Fuglepoesi, derpaa i Søndagsklokkerens Klang, i Sangen om „Straataget“, lige til den afsluttende fortrinlige Skilbring af Bryllupet. — Langt senere, i „Fra Napoleonstiden“ har man erkjendt og beundret Friß Reuters hele Kompositions-Talent; men jeg finder, at han allerede med „Reisen til Belgien“ fremtræder som en fuldkommen Mester i Kompositionen; han havde ikke forgjæves øvet og dannet sig i en lang, taus Læretid. Den, som vil lægge Mærke til, hvorledes han ved veglende Stemninger, ved Bevægelse og Ro, ved jævn Stigning puster Liv i dette simple Bønde = Digt, saa vi aldrig trættes under Læsningen,

haaber jeg vil give mig Ret i min Paaftand; ſkjont han vel ogſaa med mig vil beklage, at enkelte altfor vidtgaaende „poetiſke“ Følelſer hos Frits Svartz, og de heller ikke her manglende Forſyndelſer mod Sprog og Vers, bringe nogen Skygge ind i den rene Nydelfe.

Samme Aar ſom „Reiſen til Belgien“ udkom (1855), paabegyndte Frits Keuter ogſaa et driſtigt journaliſtiſt Foretagende da han nu fuldstændig var bleven, hvad Bræſig (i „Schurr-Murr“*) udtaler om ham: en Mand, „ſom i tilbagetrukken økonomiſt Tilſtand befatter ſig med Skriverier, idet han deraf søger ſin Næring“. Fra ſin lille Treptower Frog, ſaa godt ſom uden Medarbejdere, kun henviſt til ſin egen Pen og den tilladte Benyttelſe af andre Tidſkrifter, paatog han ſig Udgivelfen af et „Unterhaltungsbblatt für beide Mecklenburg und Pommern“; et Ugeſkrift, ſom udgik med fire Folioſider hver Søndag, første Gang d. 1. April 1855.

„Bladets Djemed,“ ſagde han i ſit Program, „vil være Underholdning, og Underholdning, ſom aldeles afholder ſig fra politiſke og religiøſe Spørgsmaal, der fra ſit Omraade banlyſer ethvert perſonligt Angreb ſom gaaer ud over Spøgens Grændſer, og ſaa meget ſom muligt benytter lokale Forhold til Baggrund.“

Et Aar lykkedes det hans Frugtbarhed at beſeire Banſtelighederne ved denne Opgave. Heri optoges en lang Række af hans mindre Skrifter, dog næſten alle paa Høitidsff. Saaledes første Del af „Min Fødeby Stavenhagen“ (indtil Slutningen af Mar-

*) Onkel Bræſigs Reiſe-Eventyr.

ledsglæderne). Fortsættelsen af disse elstværdige, af enkelte kritiske Hoveder uretfærdig bedømte „Causerier“ har Keuter senere skrevet til „Schurr-Murr“; den rørende Historie om „Haunefiten“*), af hvilken han 1849 i Thalberg havde oplevet nogle Momenter; den aandrige Satire „en gammel Skimmels Memoirer“, hvori han parodierer saa mange mecklenborgske „Fuldblods-Hestes“ tomme Tilværelse, men tillige som sand Digter fordyber sig i et stakkels Hestelivs Lidelseshistorie; den høitdybste Forløber for „Ut mine Festungstid“, Skildringen af Tildragelserne i Graudenz under Titlen: „En munter Episode fra en sørgelig Tid“, af et lignende Indhold som det tilsvarende Afsnit i „Mit Fangeliv“, men helt igjennem behandlet og skrevet anderledes, i den plattdybste Stikelse, gemytligere, elstværdigere fortalt, og af et fyldigere Indhold; — et kraftigt Vidnesbyrd om, at Keuter holdt den høitdybste og den plattdybste Digter affondret i sig, at hans Kunstfølelse aldrig kunde bevæge sig til at skrive i det ene Sprog som i det andet. Heri optoges endvidere et politisk humoristisk Sendebrev „Til min Ven R . . .“ om den liberale Grev Schwerins høist morsommelig gennemførte Valg, ved hvilket han selv deltog som Treptow'er Valger, og ivrig Modstander af Reactionen; en med frist Lune skreven Artikel, der ogsaa udkom særskilt**), men dog er altfor

*) Oversat under Titlen „Hønsepigen“ i „Smaaistorier“ af Frijs Keuter (Andr. Schous Forlag). Al. S.

**) „Wie der Graf Schwerin schwer in die Kammer kam. Die Wahl zu Uckermünde am 8. October dieses Jahres.“ Neuen-Brandenburg, C. Leugnau'ske Forlagsboghandel. 1855.

lokal og „forældet“ til endnu at kunne hævde sin Plads ved Siden af Reuters andre Skrifter. Heri optoges Smaating af den meest forskjellige Slags: en Skildring af den første Borgermesters Jubilæum i Neu-Brandenburg (for lokal ligesom hin Broschüre); talrige „Läuschen un Nimmels“, der senere bleve optagne i andet Bind, talrige Historier og Anekdoter i Prosa, tilbøds skrevne med et saa dristigt Humor og af en saa dyb psychologisk Sandhed, at de ikke bør mangle i de samlede Skrifter. Endelig optraadte heri ogsaa den første af Fritz Reuters Skikkelser, gamle Bræsig, i sin første Form. Der optoges Breve fra denne hidtil ubekjendte „immeriterede Inspektør“ til Bladets Udgiver; „Causeries“ over Alt og Intet, afbrudt af Breve, rettede til Bræsig, paa hvilke han svarer, tilsidst uden Slutning endende med Bladet selv; deres Indhold er ubetydeligt, men de blive særdeles morsomme og originale ved dette plattyske Høitidsst, som man kalder „Messingsch“ (eller Missingsch), hvis eneste Mester er Fritz Reuter og hvis største, udødelige Repræsentant er Onkel Bræsig.

Idet jeg her omtaler disse Breve, som meddeles i de efterladte Skrifter, er det mig en Trang at fortælle Alt, hvad jeg veed om Bræsig = Skikkelsens Historie*). Maafee bevæget dertil ved den Modtagelse „Brevene“ fik, maafee ved Gjenstandens indre Frugtbarhed, fattede

*) Som Forbillede til Bræsig har Onkel Herse, denne „Alerweltonkel“ aabenbart tjent Fritz Reuter, i Charakter have de meget tilfælles og mange senere Træk og Egenommeligheder berettiger til denne Formodning. A. S.

Reuter allerede dengang (længe før han paabegyndte den plattyske Bearbejdelse af „Stromtid“) det Forsæt at skrive Bræfigs Memoirer, fortalte af ham selv. Han skrev ogsaa det første Kapitel, eller rettere „den første Bibe Tobak“, thi Memoirernes Forfatter, Inspektør Bræfig, maa give Afkald paa „en Inddeling efter denne Histories timevise Forfattelse, da han har foræret sit Uhr til sin Neveu Carl (Cörling) og nu maa slaa sig igjennem Tidsregningen med Biber Tobak, idet han nemlig om Morgenen ryger 5 til 6 Biber, og om Eftermiddagen ligeledes 5.“ „Jeg hjælper mig,“ tilføjer han, „paa denne Maade saa godt jeg kan; det Værste ved det Hele er, at naar jeg om Morgenen staaer op kl. 5 og ryger indtil Middag, hvilket udgjør 7 Timer, veed jeg ikke rigtig, om en Bibe Tobak er $\frac{5}{7}$ eller $\frac{7}{8}$ Time. Den fordomte Brøkregning.“

„Født er jeg“, vedbliver Bræfig derpaa (efter en kortere Indledning), „og tilmed i Gaafe-Slagtetiiden, ved Mortensdag; anno er mig ubekjendt, da den daværende Fru Pastorinde har villet røgede Gaafebryster ind i Kirkebogen; men det maa have været i Slutningen af forrige Aarhundrede, i Firserne, da jeg allerede længe har været tilbøielig til at betragte mig som Halvfjerdsstinds-typeaarig. De glædede sig alle Pokkers, da Drengen kom, thi de havde troet, at jeg var en Pige, og mine Lanter hentede en Vægtstaaal og bandt mig til den ene Staal og lagde en fed Gaaas paa den anden, de havde nemlig nylig slagtet og havde ingen Pundslodder. Og tænk dem bare, jeg var parallel med Væftet og veiede altsaa tretten, fjorten Pund. Alt dette har jeg rigtignok

kun efter de Andres Fortælling, men det staaer saa tydeligt for mig, som om jeg selv havde været med — jeg vilde sige: som om jeg selv havde seet det — jeg vilde sige: som om jeg havde havt Forstand derpaa.“

Forfatteren standsede imidlertid ved denne Angivelse af Bræsig's Vægt; ligesom hans „Stolelærertid“ saaledes døde ogsaa hine „Memoirer“ før Fødselen. Kun een djærv lystig Spøg blev til af Udkastet, nemlig „Inspektør Bræsig's Eventyr, fortalte af ham selv“. De bleve dog først skrevne i 1861 og findes i „Schurr-Murr“; denne ofte drastisk komiske, med gode Indfald velspøttede, Reise til Berlin, som vel, mod Reuters Sædvane, undertiden udarter i farceagtig Usandsynlighed og istedetfor at høre Bræsig's Skikkelse, kun gjør den til et Midtpunkt for ydre Lystighed. Derfor forkaster jeg dog ikke denne Reise-Farce; det vilde være meget utaknemmeligt, da den har beredt mig og utallige Andre saa mange glade Timer; men den Poesi, i hvis Lysglands Bræsig-Skikkelsen, trods al sin Latterlighed, staaer saa vidunderlig forklaret for os, blev først til ved den fuldstændig modnede Mand, som skrev „Ut mine Stromtid“; som forenede rørende og komiske Elementer, et „missingsst“ Hoved og et prægtigt Hjerte og derved skabte dette uforgjængelige Menneskebillede, der nu er lige saa typisk som originalt. Memoirerne saae aldrig Dagens Lys og dog kan man sige, at de ere meddelte os i „Stromtid“; thi med let Haand, med beundringsværdig Kunst har Digteren gjort den gamle Bræsig til et stadigt Speil, Tolk, Chor og Midtpunkt i hele denne Historie, og der skeer Intet, som vi ikke ogsaa opleve enten med ham eller ved ham. At

dette var hans kunstneriske Forsæt, udtaler Frits Neuter da ogsaa selv ved Slutningen. „Siig mig engang“, spørger Frits Tribbelsitz Forfatteren, som har gjort en Hentydning til det berømte Stavnemøde i Grøsten, „hvem har fortalt Dig den Historie?“ — „Bræsig,“ siger jeg. — „Det tænkte jeg nok,“ siger han, „Bræsig er Hovedpersonen i hele Historien.“ — „Ja, det er han,“ siger jeg. — —

Neuters Blad oplevede dog kun en Aargang; „det fandt,“ som Neuter selv engang skriver derom, „lidt Anklang, men saa godt som ingen Understøttelse, og maatte allerede 1856 opgives paa Grund af Skjodesløshed fra Forlæggerens (i Neu-Brandenburg) Side, som sluttelig uden Regnskabsopgjørelse forsvandt til Amerika.“ D. 1 April i det sidste Numer af Bladet tog Frits Neuter Afsted med sine Læsere:

„Denn ein Jahr hab' ich's ertragen,
Träg's nicht länger mehr;
Hab' die Schreiberei im Magen,
Bleib' nicht Redacteur.“

Han tog tillige Afsted med Treptoverne og Pommeranerne, idet han samtidigt forlod Byen og Landet, for at søge sig et nyt Hjem to Mil derfra i Neubrandenburg (i Storhertugdømmet Mecklenburg = Strelitz). Hvor tilfreds han end i mange Aar havde følt sig i Treptow, og hvor ivrig han end som Borgerrepræsentant havde taget sig af Byens Anliggender (blandt Andet af „Rådevævergrøsten“, som han omtaler i spøgefulde Vers og tillige i det sidste af de Bræsig'ske Breve), saa havde den større Færdsel i den ved Tollenser-Søen

beliggende Neu-Brandenburg og dennes henrivende Omegn dog større Tiltrækning for ham.

Fra 1856 tilbragte han her den betydeligste Deel af sin Produktionstid. Her opstod „Rein Hüsung“, „Ut de Franzosentid“, „Hanne Rüte“, „Ut mine Festungstid“ og de første Bind af „Landmandsliv“, foruden den største Deel af „Urgeschicht von Meckelnborg“, som han indtil sin Død gjemte i sit Skrivebord. Her opstod ogsaa — for at tale med hans egne Ord i et biografisk Brev til en Ven — „nogle ubetydelige Lustspil og Farcer, som paa Grund af fuldstændig Ukjendtskab til Scenen, maafkee ogsaa mangelfulde dramatiske Eener, kun havde et meget tvivlsomt Udfald. Om end enkelte gjentagne Gange opførtes paa Wallner-Theatret i Berlin, er Forfatteren selv dog kun meget daarlig tilfreds med dem.“

Jeg anfører hans egne Ord, fordi man af den i Begyndelsen stærke dramatiske Uergjerrighed, som disse Forsøg fremkaldte, kunde slutte til en vedvarende Overvurdering af sig selv. Han troede virkelig en Tid — sikkert fristet af sine Figurers og sin Dialogs dramatiske Liv — at være kaldet til Theaterdigter. I denne Tid skrev han, lige i Begyndelsen af Neubrandenburger Tiden, et Lustspil i 3 Akter: „Den 1 April 1856, eller Onkel Jakob og Onkel Jokum“ (hvori de forskjellige Personer, alt efter deres Herkomst og Livsstilling, tale Høitidsf, Messingsch og Berliner Dialekt), en Farce i 1 Akt „Fyrst Blücher i Teterow“*) og et Lustspil i 3 Akter „Die drei Langhänse(?)“; denne sidste paa Høitidsf

*) Disse to Stykker udkom sammen i 1857, i Greifswald og

(efter den bekendte Historie om den herfsabelige Embedsmand, som havde tre Embeder, tre Bureauer og tre Uniformer), Farcen er næsten helt igjennem skrevet i Messingsch, da Handlingen foregaaer i det mecklenborgske „Schilda“, i Byen Teterow.

Fritz Reuter reiste til Berlin, for personligt at overrække Directeur Franz Wallner „Fyrst Blücher“ og „de tre Langhänse“; de bleve begge antagne, rigtignok i en meget forkortet og forandret Skikkelse, og opførte i Marts og April 1858. Reusche spillede Hovedrollen; men Udfaldet var kun middelmaadigt: „de tre Langhänse“ gaves kun fem Gange, „den gamle Blüchers Tobakspibe“ (med dette Navn var Farcen bleven døbt i Theater-Bearbejdelsen som „Theater-Manuskript“) kun tre Gange. Stykkerne skete ikke Uret; thi i dem begge er det dramatiske Stof og Indhold saa ubetydeligt, at kun den gemyttige, brede Fremstilling indgav dem noget Liv; bestaar man nu denne for Scenens Skyld, saa overflaar man tillige Pulsaaeren. Saaledes er Theater-Bearbejdelsen af „den gamle Blüchers Tobakspibe“ kun en Lemlæstelse af den oprindelige pudfige Spidsborget-Farce „Fyrst Blücher i Teterow“; og saaledes vilde „Onkel Jakob og Onkel Jokum“ ogsaa, naar man vilde arrangere dette Lykspil for Scenen, miste sin gemyttige Snakkesalighed og staa i hele sin udramatiske Nøgenhed.

Digteren var da ogsaa klarsynet nok til at indsee sin Bildfarelse; 1862 tilskrev han mig i sin ædle Aben-

---

Leipzig, C. A. Kochs Forlagsboghandel (Th. Kunike). „Fyrst Blücher“, har Reuter senere omarbejdet i „Läuschen un Nimmels“.

Al. S.

hjerterhed (efterat have læst en Artikel, jeg havde skrevet om ham): „Hvad De i deres Artikel siger om den forfeilede dramatiske Carriere, er aldeles rigtigt, og Grunden, De anfører herfor, ikke mindre; med fuldstændig Ukjendtskab til Scenen tog jeg mig Sagen altfor let.“ Efterat han (ligeledes 1858) i Kjøbenhavn havde lidt et Nederlag til, med en ud af Vermet rystet Farce, forlod han denne Sidevei, der førte ham bort fra hans rette Bane. Og da en Ven anmodede ham om at skrive et Stykke til en bestemt Anledning, svarede han ham: „Komedier og Polterabendstykker skriver jeg aldrig mere.“

Derimod havde han imidlertid (1857) udgivet den Digtning, han lige til sin Død satte meest Pris paa, nemlig: „Rein Hüsung“; det eneste af alle hans Værker, som fører ned i Underverdenen til det Tragiske og Trøstesløse.

I et af sine Breve siger han: „Jeg har engang med mit Hjerteblood skrevet denne Bog i den lidende Menneſſeheds Interesse og jeg anseer den for min bedste.“

Det sagde han, efterat have skrevet alle sine Hovedværker; og det var hans Ønske og Lykke at høre dette bekræftet af Andre, hvis Udtalelser havde Værd. Jeg for min Person vil altid ansee „Fra Napoleonstiden“ og „Landmandsliv“ for hans meest fuldendte og heldigste Arbejder. Desuagtet beundrer jeg ved „Rein Hüsung“ ikke alene det lidenskabeligt medfølende, ædle Hjerter, Hædets rene Blod og den Underlighed, hvormed han breder et forklarende Skjær over det Laves Liv i Støvet, men jeg beundrer ogsaa den stærke Grundtone, der klinger gennem dette Digt, den poetiske henrivende Magt, hvormed han lader sit Hjerteblood udstømme. Denne Grundtone

er saa fremherskende, at det her sjældent lykkes Naturalismen at brude den; Natur- og Stemningsbillederne ere ffildrede med saa dybe, varme Farver; Skildringer, som de af Branden, Jagten, Festen paa Herregaarden, Flugten, den spøgelseagtige Nat og endelig af det stille, milde Banvid, ere saa dybt følte og saa stort udførte, at de intet Sidespille har i Reuters andre Digtninger; de minde mig om Walter Scotts skønneste, episke Digtninger. Han opnaaer maastee heller intetsteds en saa stærk lyrisk Virkning, som her, ved det frit vrelende Versemaal; og man vil sjældent læse noget mere Rørende end Skildringen af den blide, smukke Død, som den statfæls vanvittige Marie søger i Dammens Vand.

Men hvad Indholdet angaaer, saa finder jeg Digteren uretfærdig, af altfor stor Retfærdighedsfølelse. Hans tragiske Helt Johan kan ikke gjøre sin Elskede til sin Ægte-Hustru, fordi Herren af tyrannisk Egenfindighed ikke vil give ham et Hjem, ikke vil lade ham gifte sig paa sit Gods; alle Bønner, enhver Klage, enhver Anraabelse af andre Magter er uden Nytte. Kastet til Jorden af grusomme Love og en endnu grusommere Herre, saaret i enhver god Følelse, jaget fra Kjærligheden ind i Hadet og tilsidst kun opfyldt af Fortvivlelsens Raseri, staaer han i det farligste Øjeblik overfor dette Umeneste, som endnu er hans „Herre“, føler dennes Pidsk i sit Ansigt og — støder ham ned. Et eneste blidt Stød, men som medfører Døden. For hvilken Domstol kaldes dette „Mord“? Hvorfor bødes der nu for dette Drab — som for et Mord? Hvorfor forfølger det Flugtningen som en uløselig Forbandelse og hvorfor tør hans Elskede, hans Barns Moder, ikke flygte med ham

over Havet? Fordi det hedder: Herre og Træl? Men dette maa Digteren, som ikke dommer efter de skrevne men efter de usynlige Love, ikke tage Hensyn til. Et bravt, ufordærvet, plaget Menneſte dræber ved et blindt Tilfælde et Umenneſte, idet han besvarer Slag med Slag; denne Brøde er ſaa ringe, at ingen ærlig Kvinde af den Grund ſkulde vige tilbage for at følge den elſkede Mand i Landsflygtighed. Viger hun alligevel tilbage — eller lader hun ſig afſkrække derfra ved Andres Mening — ſaa er min tragiske Medføleſe ſvunden; ſaa ſeer jeg kun deri en Landsbypigens ſtakkels Sjæl, ſom Stjæbnen træder under Fødder. Dette, og hvad der følger deraf, har Digteren ſikkert ogſaa følt; thi vakkende i ſit Indre udtaler han mere end en Mening om Daad og Brøde, og Slutningen, poetiſt ſvag og brudt ſom den er, lader os kun deſto dybere mærke den falſke Accord, ſom klinger gjennem Digtningen.

Reuter havde dog med denne Digtning naaet en Høide, ſom Laſerne af „Läufchen un Himels“ neppe havde anet; og med ſit næſte ſtorre Arbeide ſkulde han naa den Høide, fra hvilken han endelig ogſaa blev ſynlig for de Høitidske; thi hidtil var hans Navn ſom hans Bærker ikke naaet ud over de plattidske Grænſer. I Slutningen af 1857 udkom den første Recenſion „draußen im Reich“ i Brus' „Deutſchen Muſeum“, ſom hilſte ham med varm Anerkjendte; men i flere Aar hørte man ikke fra ham. Da han 1858 havde ſamlet andet Bind af ſine „Läufchen un Himels“ og ſøgte en hamborgſk Boghandler til at overtage Forhandlingen af dette (han var endnu ſin egen Forlægger), var der ingen, ſom vilde paatage ſig denne dog ſaa urifiſikable Forretning, ſaa ringe

Tro havde man dengang, selv i det plattyske Hamborg, til hans Bærker. Thi Klaus Groth var den ene Raadende og Klaus Groth rettede et haardt Angreb imod Frijs Keuter, frakjendte ham ethvert Spor af Talent og fordømte hans Bærker; en gyldig Grund for de hamborgske Boghandlere til ikke at ville træde i Forbindelse med ham. I billig Harm og støttet af sin kraftige Beltalenhed imødegik Keuter vel denne Dagvæstelse i det lille Skrift: „Afvæisning af de uretfærdige Angreb og usande Paastande, som Dr. Klaus Groth har rettet imod mig i sine Breve over Plattysk og Høitydsk“*). Nu at dvæle ved denne Polemik er der ingen Anledning til. Reuters Genie er forlængst blevet erkjendt og anerkjendt ogsaa af Klaus Groth, og der er vel Ingen, som mere vil sammenligne de daværende „Rivaler“ med hinanden. Men dengang værgede Frijs Keuter sig endnu med et Menneskes hele Energie, som tjæmper for sin litteraire Tilværelse. Han fandt endelig det Stof og den Form, som skulde gjøre ham til en af den tydske Nations største Digtere. Han skrev i Prosa Romanen „Ut de Franzosentid“.

Jeg mindes endnu, da jeg — i Begyndelsen af 1860, medens jeg opholdt mig i München — modtog mit Exemplar af disse „Olle Kamellen“, jo længere jeg kom ind i Bogen, desto større blev min Genrykkelse. Allerede den lille Fortælling: „Hvorledes jeg fik mig en Kone“ (som jeg dengang maafte og ogsaa holdt for et Stykke Virkelighed, hvilket den dog ikke er) henrev mig ved sin Fremstilling, ved denne spøgefuld-gemyttlige, aandrig=jevne,

*) Berlin 1858, hos Rudolph Wagner.

fuldkomne Simpelt, i hvilken Intet er for meget, Intet for lidet, som, hvor ubetydelig det end synes, dog lader os føle den uendelige Nydelse af et sandt Kunstværk. Men hvorledes voksede ikke denne Nydelse, da jeg kom til det større Arbejde, til „Napoleontiden“. En henrivende Virkelighed, vel umærkeligt, men dog idealiseret med Kunstnerhaand; rørende og tidt i samme Øjeblik hensættende Læserne mellem Latter og Graad; Figurerne ere alle saa levende, at man ikke glemmer dem igjen og alle prøvede paa en stor verdenshistorisk, hjertegribende Begivenheds Prøvesten; og denne helt igjennem fuldendte Historie er fortalt med virkelig klassisk Ro, fortalt med en saadan Kunst, at Kunstnerens høieste Roes og Løn, den meest fuldkomne Klarhed er opnaet. Jeg gav Bogen til Paul Heyse, til Windscheid og til andre kritisk dannede Venner; de grebes alle af den samme Henrykkelse, og vi fattede det Forsæt i en fælles Skrivelse til Digteren (som hidtil havde været ubekjendt for de fleste af dem) at udtale vor Tak og Beundring. Men som saa mange andre gode Forsætter kom dette desværre heller ikke til Udførelse; det opfattes fra den ene Dag til den anden, indtil det sluttelig opgaves helt; imidlertid havde der i München dannet sig en Reuterforening, som bestandig fik Tilgang af nye Medlemmer og to Aar efter indfrieede jeg min Gjæld ved at skildre den plattidste Digter for Læserne af „Süddeutsche Zeitung“ og fortælle ham selv om vor „Forening“.

Med „Die Kamellen“ erobrede Fritz Reuter sig en Plads i den tydske Literatur; paa samme Tid havde han ogsaa, efter forskjellige feilslagne Forsøg og mange tragikomiske Erfaringer som Selvforslagger (en Stettiner Bog-

handler sendte ham saaledes engang røgede Madvarer istedetfor rede Penge), fundet den Forlægger, til hvem han forblev knyttet lige til sin Død. Det var Hinstorf, hvis Bekjendtskab han allerede havde gjort som Gynastast i Parchim.

Ham overgav Keuter nu sine nye Bærter og de nye Oplag af de gamle, og Hinstorfs Driftighed har aabenbart ikke bidraget lidet til den Udbredelse, de have opnaaet. Den lykkelige Tid begyndte og Digterens Indtægt svarede fuldstændig til Forlæggerens; — jeg skulde maastee ved denne Leilighed bemærke, at de „femhundrede Daler“ Honorar, som Digteren nævner i Indledningen til „Mecklenborgs Krønike“, kun er en humoristisk Aarbeske, som langtfra svarer til Virkeligheden.

Efter „Napoleontiden“ fulgte 1860: „Hanne Rüte un de lütte Pudel“; denne Fugle- og Menneſtehistorie, med hvilken Fritz Keuter endnu engang vendte tilbage til den rimede Digtning. Som jeg før har fortalt havde han allerede som Dreng af „Onkel Herse“ lært at belure Fuglene; han blev kyndig i Fuglesproget som kun faa Digtere, alle hans Hjemstavns Sangfugle kjendte han lige saa godt paa deres Stemmer som paa deres Fjer. Hvor mange Stemningsbilleder i hans Digtninge vidne ikke herom! Under Taget paa hans Huns i Neubrandenburg havde en Spurv bygget sin Rede; Familiens Kviddren i alle Tonearter klang saa længe for hans Ore, at Phantasien tilsidst greb den og tvang ham til at klæde denne Samvirken af Fugle- og Menneſteliv i en digterisk Form. Saaledes opstod „Hanne Rüte“. Hvilken Iyrisk og humoristisk Ynde han har lagt i denne Idee er anerkjendt; men man vil sikkert ogsaa være enig

med mig i, at hans digteriske Forfæt ikke fuldstændig er lukkedes ham. - Uagtet jeg ikke overalt bifalder Udførelsen, billigere jeg dog, at han med den phantastiske Humors Ret gjør sine Fugle ligesom til en eventyrlig Menneſteart, der ikke alene betjener sig af vort Sprog, men tillige af vore Skikke og vor Tænkemaade. Det samme var jo Tilfældet i en af hans kjæreste Bøger: det gamle Dyrer=Epos *Reinecke=Fuchs*, som en Landsmand, Byfkriveren Hermann Bachhusen i Kjøbenhavn først havde nedskrevet paa Plattydsk og derpaa ved Goethe var bleven oversat paa Høitydsk, men som Keuter mente, ikke uden Skade. Skulde det ikke være en ny plattydsk Digter givet, med fri Originalitet igjen at vække Fabelens Aand til Live? — Jeg vil ikke benægte dette. Selv den Feil, han begik, ved at stille Fabel og Virkelighed ved Siden af hinanden, saa at en reen Eventyrstemning aldrig kan opnaaes, selv denne Feil vil jeg ikke bebreide ham, det vilde maasse være moderne Bedanteri. Men Dpfindelsen synes mig at være utilstrækkelig. De Dpgaver, han tildelede sin Rattergal, sin Stork, sin Spurvefamilie, for at gribe ind i den menneskelige Helts Skjæbne, fremtræde ikke saa betydelige, saa phantasterige eller saa plastiske, at de svarer til det store Maskineri, som Digteren anvender. Anden Deel af „Hanne Rüte“ har allerede en uforholdsmæssig Bredde og min Stemning er allerede svækket. Jeg læser og beundrer denne eller hiin enkelte Skjønhed, men jeg siger til mig selv: Nu maatte Oplosningen komme, — eller en ny, stor, skabende Tante.

Sverganger jeg læste „Hanne Rüte“, har saaledes den første Halvdeel altid fængslet og glædet mig be-

tydeligt mere, end den anden; men hvor megen Skjønhed, Sandhed og Bøfsi findes der ikke i den første! Allerede den foraarssfriske Introduktion, de fire prægtige Affleds-scener mellem den unge Svend og Degnen, Præsten, Faderen og Moderen; dernæst Dyreverdenen i Skov, Mark og Dam, ligesom beluret af en godmodig Trolde-mand og sat paa muntre Bers for utyndige Menneſker. Men dette var ogsaa sidste Gang, at han skrev et læn-gere episk Digt. Herefter skrev han kun i Prosa. Han havde altfor meget paa Hjertet, der kun fuldt lod sig ud-trykke i den smidigste af alle Former, i den jævne For-tælling, i Romanen.

Først udkom (1860) „Schurr-Murr“; en Samling, hvis Doverskrift forklarer sig selv;

Wat tausamen is schraopt ut de hochdütsche Schöttel,
Ut den plattdütschen Pott un den missingschen Kettel.*)

Swad denne Samling, foruden de allerede tidligere nævnte Fortællinger, indeholder, er ubetydeligt i Indhold, men fortræffeligt i Fremstillingen; den lille Anekdote: „Bon't Bird up den Esel“ og den kostelige Historie: „Wat bi ne Aeverraschung 'rute kommen kann“**). Allerede i „Unterhaltungsblatt“ havde Keuter fortalt denne Histo-rie som en kortfattet Anekdote; men der spillede den i Vena (formodenlig som det virkelig forholdt sig) og manglede den fjerde Agestol, den fra Svogeren. Man modtog ogsaa denne Bog, ligesom „Haune Rüte“, med Barme; men først den næste skulde atter vinde Publi-

*) Was zusammen is geschraopt aus der hochdeutschen Schüssel,
Aus dem plattdeutschen Topf und dem missingschen Kessel.

***) Paa dansk i „Smaa-historier“.

tums fulde Gunst og alle varme deeltagende Hjerter for Digteren selv. Jeg mener „Mit Fangeliv“, som han udgav 1862.

„Min kjære Broder“, skriver han desangaaende til Julius Wiggers, som kort i Forveien havde udgivet sit Bært „Fireogtve Maaneders Undersøgelsesarrest“, der behandlede Berlin = Kosterder Høiforræderiprocesen, „Du har endnu de imod Dig begaaede Nederdrægtigheder i frist Minde, saa at Du kunde nedskrive dem pragmatisk, men mellem mit Nu og Dengang ligge allerede 25 Aar*), som have ladet mig glemme mangan Bitterhed og sat mig istand til endog at brede Humorets rosenfarvede Stjær over denne Tid af mit Liv. Alle Momenter ville dog ikke lade sig farve; de vedblive at staa ifklædte deres fæle Graa, og om jeg end har oppudset de muntre med en Smule opfunden Spøg, har jeg ærligt ladet de Graa staa i deres sørgelige Sandhed.“

Disse Ord fortælle, hvorledes Bogen opstod. Fritz Reuter var et frit, lykkeligt og tilfreds Menneske; det Had, som vilde hævne sig, var slukket i ham; kun det Had mod Uret, Grusomhed og Nederdrægtighed, som ethvert sundt Hjerter evigt skal føle, blev levende i hans Bryst, naar han mindedes hin Tid. At skrive en virkelig historisk Fremstilling af de syv Aar, var han ikke mere istand til, dertil laa de endog hans tro Husommelse for fjern. Saaledes besluttede han sig da til denne Blanding af Digtning og Sandhed, af Alvor og Spøg, som svarede til hans literaire Naturdrift, hans muntre

*) Han tænker aabenbart nærmest paa Glogauer og Magdeburger Tiden i 1837, med hvilken han begynder sin Fortælling.

og livlige Gemyt. Sandhed, hvor han fortalte om sine Lidelser — Digtning og Sandhed, hvor han fortalte om denne Glendigheds smaa Glæder. Der gives da heller intet mere talende Vidnesbyrd om hans Sjæls Mildhed, Godhed og Munterhed end denne i Harmen saa rene, i Spøgen saa uskyldige Bog; den vidner tillige om denne fødte Fortællers store Kunstfærdighed i, i lette Causerier at belære, gribe, ryste Pattermufflerne og tale til Hjertet.

Imidlertid levede han i sin lille Verden, glad ved sin huslige Lykke og det vundne Bisald, noisom og tilfreds; til de sparsomme sociale Glæder, som „Klubben“, en Veligheds-Fest, til sine Tider ogsaa Theatret ydede ham, kom desuden Samkvemmet med de gamle Venner, hvem han ofte og gjerne besøgte. Han overtog ogsaa undertiden sin gamle Venstabspost, som „Statholder over Thalberg“, naar Godssets Herre og Frue vare bortreiste; saaledes i August 1856. Med det lykkeligste Humor underretter han de Fraværende om Sagneres Tilstand.

„Vor Husholdning,“ skriver han i det første af disse Breve, „gaaer meget godt; men vi bære os ogsaa ad som de ældste, mest erfarne Landoeconomer; vi gjøre uhyre mange kloge Streger og begaae sandsynligviis ogsaa mange Dumheder, men forstaa hver Gang at anføre de vægtigste Grunde, naar vi have gjort os skyldig i de sidste . . . Rollerne i Husholdningen ere godt fordelte. Enhver repræsenterer noget i Thalberger Gaardslivets store Uhrværk. Clemens (den egentlige saakaldte „Statholder“) er den store Valtse, om hvilken Alle dreier sig; med sin nuværende Stillings hele Vægt vælter han sig omkring fra Ladedør og til Ladedør; for at formindske

sin store Bægts Friction, har han bevillet sine Tapper med indfedtet Læder, som Technikeren pleier at kalde „Panoner“. Doktor P. er vor Uro, han er Bærkets løbende Spindel; jeg repræsenterer Dovenskabens Element, Bægten; om Morgenens falder jeg fra den graa Stue ud i Forstuen og derfra ud i Lysthuset, og gaaer egentlig kun saa længe indtil jeg atter bliver trukken op, hvilket skeer fem Gange om Dagen og altid for seent. Mania er Biferen paa Uhrret; min dyrebare Ægtefælle er Gysgen, som forstyrrende træder ind i det rolige Lit, Tat! og Hipper er Bækkeren. Alle Andre ere Hjul og Struer, og den dyrebare Mamsell (Husholderessen) er Smørelsen, som skal holde det Hele i Gang; men, men! — — — See her Omrøbjene af to tykke Laarer, der ere drøppede fra mig ned paa Papiret; de gjælde de forskjellige ædle Mamseller, sande Fuldblodsmamseller mod denne Mamsellkleppert. Hun har maastee gaaet i en god Skole; men der er ingen Skit paa hende, og saa, kjære Frijs, troer jeg ogsaa, at hun sparker. Ingen Dyd hos en Mamsell!“

En tung, men heldigvis ikke uigjensaldelig Stjæbne traf ham i November 1858: han døde ved en Journalists Pen og levede først op igjen efter et berigtigende Inserat. „Stralsunder Zeitung“ bragte Efterretningen om hans Død; — det er aldrig blevet oplyst med hvad Grund. Med stor Energi tog Frijs Kenter sig af sig selv. Saa snart han havde faaet det at vide, anmodede han Bladet om at optage følgende Meddelelse:

„Da jeg nærer en let forstaaelig Aversion mod at blive levende begravet, er De vel saa venlig at grave mig op igjen af Deres ærede Blads Nr. 268, da særlige

Grunde foranlediger mig til, om Gud vil, endnu længer at dvæle blandt de Levendes Tal.“

Paa samme Tid sendte han „Stettiner Zeitung“, som havde optaget den falske Efterretning, følgende „Inferat til Berigtigelse“:

„Ich, woans — dobt? — Ich dent nich dran,
Dat fällt mi gor nich in;
Ne, ne! So lang id leben kann,
Bill 't nich begraben sein*.“

Imidlertid indløb der fra mange Sider deltagende Skrivelse til ham; han besvarede saa mange som muligt; blandt Andet skrev han følgende humoristiske Brev til en Ven:

„Kjære Ven! Man behandler mig slet ikke retfærdig: Side 24 i deres nye plattyske Kalender lader de mig give Dreffigen for alle Folks Dine, en anden Quisdam forsøger at slaa mig literairt ihjel og nu kommer Bladene og slaa mig physisk ihjel. Jeg kommer med en Indsigelse . . . Hvad hjælper det mig? Hvem troer det? Folk sige: „han spøger kun, han sidder allerede paa Seeresten fra Provorsks Dørgangstation, Maanen, og korresponderer kummerligt med nogle Observatorier; Efterretningen om hans Død var ægte, Efterretningen om at han lever er en „Historie“, en „And“. Jeg sætter mig ned og skriver til alle Venner, Bekjendte og Slægtninge; jeg betaler saamange Postpenge, at man for dem kunde

---

*) Wie so, — todt? — Ich denke nicht daran,
Dass fällt mich gar nicht ein;
Rein, rein, so lang' ich leben kann,
Will ich nicht begraben sein.

have begravet mig tre Gange med fuld Klokkeringning; jeg erklærer, jeg tynser, jeg beroliger, ja kjære Børn, jeg forsittrer Eder, min Død det er „Anden“, og at jeg end skuer Solens Glands er Virkelighedens søde, stegte Gaas. Gudskeelov, tænker jeg, nu er Alt atter i sin gamle Gænge, nu har Du atter afgjort Ret til at indaande denne skjønne Jordtaage, kan med god Samvittighed falde paa Isen og Ingen gjør Dig det stridigt at betale Dine Regninger til Nytaar. — Da kommer De, kjære Ven, og beder om et Livstegn. — Du milde Gud, Hr. Doktor, hvorfra skal dog alle disse Livstegn komme? Jeg skyder mig jo ihjel, naar jeg altfor tidt udlader det galvaniske Batteri, som vi kalde Livskraft.“

Allerede før denne ufladelige Avisdød, i Sommeren 1858, havde han gjenseet det Sted, som han styldte sin virkelige Dødsdom og sin sande Ulykke: Fena, — ved Universitetets trehundredaarige Jubilæum. Andre Reiser, som bragte ham i Forbindelse med Tydskland, fulgte efter, saaledes i Aaret 1861 en større Udflugt med hans Hustru, over Schwerin, Wismar, Lübeck til Westphalen, Rhinen, Pfalz, Thüringen og tilfidsst over Leipzig og Berlin tilbage til Hjemmet. I Westphalen gjenfaae han sin kjære Lidelsesfælde fra Magdeburg, Grasshof, „det var en Gjensynets Glæde,“ skriver han til en Ven (Hobein i Schwerin), „om hvilken andre Mennesker, der aldrig have fiddet bag Laas og Slaa sammen med en Ven, ikke kunne gjøre sig noget Begreb. Vi steg af ved Gjæstgivergaarden, men aldrig saasnart var jeg kommen ned af Vognen, før et Menneske styrtede ud fra Gjenbohuset og lige løs paa mig: „Menneske! Menneske! hvor

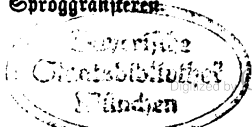
kommer Du fra!" og efter 23 Aars*) Forløb omfavnede vi atter hinanden." I Bonn stiftede han Bekjendtskab med Jahn (som erklærede „Rein Hüfung" for hans bedste Bær), i Leipzig med Julian Schmidt**), som kort før havde skrevet en varm anerkjendende Artikel om ham i „Grenzboten". I Berlin besøgte han den gamle Jakob Grimm***); „han talte meget med mig om Plattysdt," skriver Neuter, „og talte saa mildt om Alt, dømte saa venligt, at jeg blev rørt. Jeg vilde ønske, at Du engang kunde ffue ind i disse trofaste Dine og føle Dig styrket ved dette opmuntrende Smil." Det var hans første og sidste Møde med den ædle, seroghalsfjerdsfundstypaarige Olding; Jakob Grimm døde to Aar efter.

Allerede paa denne Reise var det Neuters og hans Hustrus Ønske at opsoge sig et nyt Hjem. Den altfor affondrede Tilværelse tilfredsstillede dem ikke mere; andre skjønnere Egne havde tiltrukket dem. Den ved Universitetet og Søfarten livlige Hovedstad Kostoß, som de en Tid tænkte paa, manglede ikke alene den smukke Natur, men ogsaa det eiendommelige idylliske Trylleri, som endelig drog dem til Foden af Wartburg, til Eisenach. Hertil kom vel ogsaa Ønsket om at indaande en friere Luft end den, som i disse Aar endnu engang havde gjort ham til Satiriker og givet ham Ideen til hans „Urgeschicht von Meckelnborg". Allerede 1859 havde

*) Brevet nævner et andet feilagtigt Aarstal.

**) Den bekjendte Literaturhistoriker og Kritiker. Artiklen i „Grenzboten" er en Anmeldelse af „Alle Kamellen", 1 Bind og „Hanne Rüte".

***) Historikeren og Sproggranskeren.

han paabegyndt denne; 1862 fuldendte han den omtrent saa langt som den nu foreligger trykt. „Jeg har,“ skrev han dengang til mig (paa et Spørgsmaal om en delvis høitids Doversættelse), „for den komiste Contrasts Styld behandlet vort stakkels Fædrelands alvorligste Anliggender i et saa djærvt, hjemmebagt Dagleiersprog, at jeg for min Person stærkt tvivler om, at det endog kun tilnærmelsesvis lader sig gjengive paa Høitids. Den er, eller rettere bliver min mest plattidsste Bog.“ Man kan idetmindste kalde denne det mest originale af alle hans Skrifter: med skarp, bidende Satire i den gemytligste af alle Dialekter, med en Indledning, der sprudler af overgivent Lune, og en elstværdig Stalkagtighed endog der, hvor han slaaer; men ethvert Slag kommer fra en fast Haand og slaaer Hovedet paa Sammet.

Til Trods for al retfærdig Bitterhed i Satiren, vedblev hans Hjerte dog ikke alene at være et medlenborgsk Hjerte, saalænge det slog i hans Bryst, han nærede ogsaa en stille Hengivenhed for det regerende Dynasti. Derom vidner baade den varme Taknemmelighed, han bevarede for sin Befrier Paul Friedrich, den varme Stilddring af Friedrich Franz den Første i sidste Deel af „Dörchläuchtung“, og det smukke inderlige Forhold, han stod i til den nu regerende Storhertug. I Breve og Brev til denne udfoldede han sit Lune og sin Følelse; og Indledningen til „Urgeschicht“ har han selv læst for Fyrsten.

Men hans medlenborgske Hjerte faaer dog sit meest slaaende Udtryk i hans største Bærk, hvis første Bind han allerede fuldendte i Neubrandenburg, Romanen „Ut

mine *Stromtid*". Kunde man endnu sammenligne Romanens tidligere høitidske Skikkelse med den nuværende, hvilke tiltrækkende Kjendetegn paa hans Udvikling vilde man da ikke finde! I den første Form var der maastee indflettet mange af de „smukke medlenborgske Dagleier-Noveller“, som han omtaler i „Schurr-Murr“ og som Inspektøren paa Thalberg havde fortalt ham. I „Landmandskiv“, saaledes som den nu foreligger, har han idetmindste nedlagt hele det rige Stof, som han havde indsamlet i sin tiaarige Landmandstid, lige til de forrykte Vers fra „den grevelige Fødselsdag“, som vende tilbage i Marie Møllers Mund ved Herstabet's festlige Indtog i Pümpelbogen, og Boston-Partiet i det sidste „Bræsig-Brev“, som i bredere, prægtig Udførelse er optaget i det 22 Kapitel. Hvor forskjellig er denne Romans Composition ikke i Sammenligning med „Napoleonstiden“! I „Napoleonstiden“ compact Enhed, i et kort Tidrum, der kun breder sig noget henimod Slutningen; i denne derimod bevæger Mennesker og Begivenheder sig langsomt og mageligt, noget som dog vilde være aldeles unyttigt at bebreide Keiser, da det ved Fortællingens forbausende Livsfylde og Sandhed fremtræder som den naturligste og meest berettigede Kunstform. „Indledningen“ eller Forhistorien spiller 1829; den egentlige Roman foregaaer fra 1840 til 48; Slutningskapitlet sætter os atter 18 Aar frem i Tiden. Med hvilke smaa Kunststykker, i Alvor og Spøg, men ogsaa med hvilken ærlig Naivitet Digteren benytter sig af denne Frihed, som er tilladt Talentet af Guds Naade, vil en opmærksom Læser iagttage med Fornøielse. Efter min Mening kan man kun eftertryffeligt badle een

Ting ved „Landmandsliv“: den mærkværdig akademiske stive Maade, hvorpaa de Fornemme, nemlig Ida og engang ogsaa Franz, undertiden udtale sig; ja selv Louise, en efter min Mening meget for sart Figur uden Lune, staaer undertiden i Fare for at svække vor Deltagelse ved upersonlig Taleform. Dette overraster os desto mere, da Alt ellers er idel Liv og Sandhed; mon det ogsaa er oplevet Virkelighed? — Man har troet det, men tager dog høilig feil, naar man søger de enkelte Stikkeser, saaledes som de nu staa der, blandt de Levende eller Døde. I et Brev til flere varme Belyndere, som med Utaalmodighed længtes efter det endnu ikke udkomne tredie Bind, berigtiger han denne Bildfarelse med følgende Ord: „Med Undtagelse af Gauthyven, Rotarius Slus'uhr, og den gamle Moses, har Ingen af disse Mennesker levet. Men — Gud stee Lov — Arten lever endnu i Tydskland, og det er Arten, jeg har villet skildre.“

Blandt de utallige Bidnesbyrd om det Bifald, han høstede ved disse „Olle Kamellen“ og især ved „Stromtid“, glædede vel intet ham mere end det Doktor-Diplom, som Klostads Universitet 1863 honoris causa tildelte ham*). I denne nye Vresklædning reiste han i Sommeren samme Aar til Eisenach; der fuldendte han „Stromtid“ og der levede han indtil sin Død.

Men idet han besteg sin Berømmelses Zenith, be-

*) Motiveringens Lyder: „Qui vir et dialectum patriam et sensus animi patrios callet; quem eundem gratiae ipsae musis conjunctae jocis miscere serda docuerunt; cujus scriptoris quum alia opera tum etiam librum aureolum huncce „Olle Camellen“ Germania laudat universa.“

gyndte ogsaa allerede hans Livskrafts lange, langsomme Dæmring ihvor megen Glæde og Nydelse han dog endnu skulde have af den kjære Tilværelse. Efter de syv Neubrandenburger Aars frugtbare Staben kom Efteraarstiden: Høst, Hvile, Nydelse. I Foraaret 1864 foretog han den Rejse til Constantinopel, som han har benyttet i Romanen af samme Navn; i Januar og Februar 1865 besøgte han atter Hjemmet og blev paa en Rundrejse gjennem Mecklenborg saa hjerteligt modtaget af sine Landsmænd, at dette Triumftog maatte glæde ham i hans inderste Sjæl. Han havde netop i 1866 fuldendt og udgivet sin Roman „Dörchläuchting“ en med overgiven Satire og kjøbskedagtig Poesi skrevet Bog, som har sine store Fortrin, men som dengang næsten aldeles fordunkledes af sine større Forgjængere. Da udbrød Krigen i 1866, og under al „Broderkampens“ Elendighed, opflammedes hans frembrudende Fædrelandsfølelse. Han stod paa den Side af Kraften, som mægter at skabe. Hans mandige Sjæl unddrog sig ikke Kampen for et saa høit Maal, hvad han da ogsaa nogle Aar iforveien havde antydet ved en Faneindvielse i Neubrandenburgs Sangforening, i de Damers Navn, som skjænkede Fanen:

... Ihr sollt sie tragen auch wenn Stürme dräuen,
 Wenn Wetterwolken auf zum Himmel ragen,
 Das Beste sollt Ihr für sie wagen
 Und selbst den Tod sollt Ihr nicht scheuen.
 Die Freiheit ist ein wunderfames Bild,
 Wer einst gekniet zu seinen Füßen,
 Der trogt den Schwertern und den Spießen,
 Ist er nicht Steger, legt ihn auf den Schild.
 Und fast darob Euch banges Grauen,
 Dann gebt uns nur zurück das Zeichen,

Wir wollen's dann als alte Frauen
 Dereinstens Euren Kindern reichen,
 Die machen dann, wie spät's auch sei,
 Die deutschen Lande siegreich, einig, frei!"

Han saae nu Tysklands Enhed udspringe af bestig Tve-
 dragt; at Broderblod flød i Kampen smertede ham rig-
 tignot dybt. Her viste han sig ogsaa som den barmhjertige
 Samaritan. Han forenede sig med en Landsmand og
 Ven, Boghandler Erhard Quandt i Leipzig og lod ud-
 gaae en plattysk Opfordring til „mine kjære Landsmænd
 og gode Venner i Mecklenborg“, hvori han bad om
 Penge og Læred, for saa meget som muligt at hjælpe de
 Saarede og Syge. „I have ofte sagt mig,“ skriver
 han i denne Opfordring, „at I have havt Morskab af
 mit Skriveri; denne Gang kommer jeg dog ikke med
 Spøg til Eder, men denne Gang er det den allerbittreste
 Alvor, som driver mig til Eder . . . Overfor en saadan
 Sammer er der ikke Tale om Partier, om Ven og Fjende,
 de ere Alle tyske Landsmænd.“ — Paa hans Opfor-
 dring indløb der ogsaa strax rigelige Pengegaver, fra alle
 Dele af Mecklenborg, og Reuter blev nu Handelsmand,
 han kjøbte Cigarer, Ol, Vin, Sodavand, Stinker og
 Pølser, Sukker og Kaffe, og sendte sine Indkjøb til
 Dermbach og Rissingen, Wschaffenburg og Würzburg og
 skrev humoristiske, plattyske Beretninger herom i Avis-
 ferne, ja reiste selv med en Transport af Levnetsmidler
 til Frankfurt am Main. „Men nu beder jeg Eder for
 Alt i Verden,“ skriver han i et af disse Avis = Breve,
 „hvad er dette? Hvad er det dog for en Indpakning?
 Jeg veed meget godt, at naar man skal sende Etg affted,
 tager man først en gammel Kone og derpaa en Kurv

med Hattelse, i Hattelsen paffer man saa Eggene ned og den gamle forstandige Dame traver afsted med Kurven; men hvem paffer smaa Krutter med Spltetoi ned i Hattelse og sender dem med Jernbane gennem det vorde tydske Keiserdømme? Hattelsen? — Na ja, det har mit Bifald — alaboncour*)! — men saa hører der ogsaa en gammel Rone til, thi Jernbanerne kunne dog ikke gjælde for gamle forsligtige Roner. — Na, det var da ellers en net Eggetage.“

At Fris Reuters Hustru troligt hjalp ham med denne hjærlige Virksomhed behøver jeg vel ikke at sige. — Krig og Rød var nu tilende, Tydsfflands Fremtid begyndte at klares; nu vilde han ogsaa tolke sin varmeste Tak til ham, som havde bidraget saa væsentligt hertil. I September sendte han sine samlede Bærter til Grev Bismarck, ledsagede af følgende Skrivelse:

„Det er mig en Trang at udtale min dybtfølte Tak til Deres Excellence, som den Mand, der har realiseret mine Ungdoms Drømme og min modnere Alders Forhaabninger til haandgribelig og i Solffkinnet straalende Sandhed, jeg mener Tydsfflands Eenhed. Ikke Forfatter=Forfængelighed, men kun det levende Dufte, ogsaa at byde noget Realt for saa megen herlig Realitet, som den, Deres Excellence har skjænket Fædrelandet, foranlediger mig til at føie Indholdet af medfølgende Pakke til min Tak. Maatte Deres Excellence unde disse mine noget paatrængende Børn en besteden Plads i deres Bibliothek, og maatte de dumme Drengene være i Stand

*) à la bonne heure! Efter Bræsig: Landmandstiv. A. S.

til, med deres gale Spring for et Dieblit at lade Dem glemme Deres Livs tunge Sorger og haarde Møie.

„Gud velsigne Dem for Deres Færd! De har vundet flere Hjerter, end De aner, saaledes til Exempel ogsaa Deres ærbødige

Fritz Reuter, Dr.“

Brev Bismarck svarede den 17 September:

„Jeg siger Deres Høivelbaarenhed hjertelig Tak for den venlige Sendelse, med hvilken De ledsagede Deres indholdsrige Skrivelse af 4 d. M.

„Jeg har hilset Deres Børneskare som gamle Venner og budt dem alle Velkommen, fordi de i friske, mig hjemlig fortrolige Toner give mig Efterretning om vort Folks Pulsslag.

„Endnu er det, som Ungdommen haabede, ikke blevet Virkelighed; men det forsoner med Nutiden, naar den udvalgte Folkedigter i denne skuer den Fremtid sikket, for hvilken han stedse var beredt til at ofre Frihed og Liv.“

Dette Brev fra den preussiske Førsteminister til den Mand, som Preussen engang havde dømt til Højforræderens Død, er vel mindeværdigt nok til at mindes paa dette Sted. Det behøver ingen Kommentar fra min Side.

Fritz Reuter har endnu engang udtalt sin Høiagtelse for Grundlæggeren af det tydske Rige; denne Gang dog i en Bøns Ravn, en Godseier, som (1867 eller 68) sendte Greven en Kalkun til Foræring; han ledsagede den med et Digt (hvori Franskmændene sammenlignes med Kalkuner, hvorfor det udelades her, for ikke at støde danske Læseres franske Sympathier. Slutningen lyder:

„Und bleibt er unbescheiden,
Dann freß' ihn auf!“)

Frits Reuter var imidlertid vendt tilbage til Fredens allerfredeligste Virksomhed! For den Sum de nye Dplag af hans Bærker indbragte ham, havde han ved Foden af Wartburg bygget den Villa, hvori han endnu skulde nyde den sidste Poesi af sit dalende Liv. I 1866 købte han en Byggegrund og Haveplads paa en Udløber af Hainsteinklippen mellem Hell- og Marie-Dalen; et herligt beliggende, men udyrket, stenet Grundstykke, som først efter flere Aars Arbejde og talrige Sprængninger afgav en Byggegrund og Have-Terrasse. Storhertugen af Sachsen-Weimar, en varm Beundrer af Digteren, som nu var bleven hans Nabo, tilbød ham uopfordret et Hjørne til hans Have, for at han kunde faae en større fri Plads. „Beliggenheden,“ skriver Reuter i et af sine talrige, udførlige og sagtyndige Breve om Bygningen, „er saa smuk, som man kun kan ønske sig den; Husets Front ligger næsten lige mod Syd med en lille Bending mod Ost; mod Vest ere vi beskyttede af Træer, mod Nord af det steile Bjerg, Klipper og Træer, mod Ost af Træer og en høiere beliggende Villa. Min Husfru har fra Hjørnevinduet Udsigt til Wartburg, foran os ligger en smuk grøn Eng med nogle Damme; paa den anden Side mod Ost have vi Udsigt til den skønne Johannisdal og Chausseen gennem Mariendal med Breitengscheids Klippetoppel.“ Saaledes var Beliggenheden af det Huus, hvis Opførelse (1867) lededes af Architect Bohnstedt fra Gotha. Men Haven, der var anlagt i blomstrende Terrasser omkring Huset, var Reuters eget Bærk, den var hans Lykke, hans Stolthed.

Han havde gjort den ufrugtbare Jord frugtbringende, gjort Udkastet til Anlægget, angivet, hvor ethvert Træ, enhver Busk skulde plantes, og ledet Terrassernes Opførelse; han havde selv udmaalt Afstanden mellem Espalier-Dværgtræerne, Hullernes Dybde, Mængden af den gode Jord, hvormed de skulde opfyldes, angivet Planternes Rækkefølge og derpaa selv ledet deres Pleie. Dværgtræerne paa Terrasserne vare især hans Glæde og Stolthed; han vidste nøiagtigt, i hvilken Orden de stode, og kjendte hver Green, hvert Blad paa dem. For denne hans lille Verden havde han i en gammel Ven, Kunstgartner Fühlke, som kort iforveien var udnævnt til Directeur over de kongelige haver ved Sanssouci, fundet den mest deltagende og virksomme Hjelper, han vel kunde ønske. Kunstnerist Bistand ledsaget af rige Sendinger indløb fra Sanssouci til Eisenach. „Pladsen er kun indskrænket,“ skrev Reuter til Fühlke, „og vil vel tydelig lade Dem indsee Forskjellen mellem en Konges og en Forfatters Anlæg.“

Men dette lille „Sorgenfri“ var stort nok for ham. For den barnløse Mand blev det ligesom en blomstrende Erstatning for de Glæder, der vare ham nægtede. Og lige til det Sidste hang hans Hjerte, der var opfyldt med barnlig Kjærlighed til Naturen, ved denne lille Paradieshave.

Ved Paasketid 1868 flyttede de ind i Villaen og i sex Aar boede han under dens Tag; i Begyndelsen omgivet af en talrig, undertiden altfor talrig Kreds, senere i nødtvungen Ensomhed alene med sin elskede Hustru. Allerede dengang havde hans gamle Lidelser gjort sørgelige Fremskridt og rettet alvorlige Angreb paa

hans Kjæmpenatur; flere Gange havde han vel søgt at styrke sig ved sit gamle Middel, Vandkuren, først i Laubach (i Nærheden af Coblenz), derpaa i Elgersburg og Star. Hans litteraire Virksomhed standsede; kun langsomt og med Anstrengelse fuldendte han i 1868 den allerede i December Maaned 1866 paabegyndte Roman: „De medelnbörgschen Montecchi un Capuletti, oder de Reif' nah Konstantinopel“. Efter et majsommeligt Arbeide et ringe Udbytte; thi ved et Stof, som allerede i Forveien mangler Livsfulde, lider Compositionen under det uheldige Reise-Motiv og savner ofte i Udførelsen den ellers saa beundringsværdige plastiske Kraft. Desuagtet er den dog altid en Bog fuld af virkelige Figurer, blandt hvilke Totum Klähn er en af hans mest underholdende og „Tante Line“ en af hans elskværdigste; men alligevel er det ikke mere den „gamle Friis“, der fortæller; mellem Linierne seer jeg undertiden med Bemod et smilende, men hypokratistisk Ansigt titte frem, fra hvilket ikke hin rene, hjertelige Livs-Bløde straalere ind i Læserens Hjerte.

Det var hans sidste Bog, kun i 1870 skrev han i Ripperheides „Lieder zu Schuß und Truß“*) to stemningsfulde Digtninger: „Of 'ne lütte Gaw' för Düttschland“ og „Großmutting, hei is dod“. I Marts samme Aar paabegyndte han ogsaa en Landsby-Historie: „Svorledes Franz Zunkel sil sig en Datter“, ansporet dertil ved en sand Tildragelse: En Bondesøn kommer for

---

*) En Samling Krigsdigte til Indtægt for de Saarede og de Faldnes Efterladte, de Fleste — deriblandt og Reuters — i Autografi. A. S.

første Gang til Berlin, i sin Uerfarenhed lader han sig trykke et hjælpeløst Barn i sine Arme og ligesaa medlidende som raadvild bringer han dette Udbytte af sine Hovedstads-Studier hjem til sine velhavende Foreldre. Et godt Stykke af Indledningen, som foregaaer i Landsbyen, blev skrevet. Det er gemytligt og tiltrækkende fortalt; men endnu før vi komme til Berlin med Franz Junkel, bryder den af. Keuter selv fandt deri saa megen Lighed med tidligere Arbejder, at hans Interesse kjøledes og han lagde den til Side.

Det var maaffee hans sidste Vers, som han i April 1873 sendte som Festsilsen til en Studenterforenings*) Jubilæum:

Kein Preis
 Ohn' Fleiß,
 Ohn' Kampf kein Sieg,
 Kein Fried' ohn' Krieg;
 Drum kämpfet wacker, Ihr deutschen Böhmen!
 Kein Teufel soll den Sieg Euch nehmen.

*) Den tydske Studenterforening i Pesth.

III.

Mange og tunge Lidelser har Frijs Keuter baaret i sin skønne Villa ved Foden af Wartburg; men rigt og trøstefuldt gjød ogsaa Berømmelsen og Gæren deres Balsam i hans taknemmelige Hjerte. Hans „Stromtid“ blev 1867 ti'delt Tiedge-Prisen; de hundrede Dukater, som derved tilfaldt ham, anvendte han til milde Stiftelser. Hans Fødeby Stavenhagen plantede 1865 en Keuter-Eg og indsatte 1873 en Mindetavle for ham i Raadhuset, hvor han kom til Verden; — han selv, der stadig betragtede sig som et „Stavenhagener Bysbarn“, har sendt den rige Gaver til Oprettelsen af et Engehuus og et Folkebibliothek, ligesom han ogsaa ved mange andre Leiligheder har vist den hjertelige Tegn paa sin Deltagelse. En Keuter-Klippe blev indviet og stænkent ham ved Elgersburg i Thüringer-Wald, ikke langt fra „Goethe-Klippen“. „Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*)“ i Leyden udnævnte ham 1869 til Gæst-Medlem. Storhertugerne af Mecklenburg og af Sachsen-Weimar samt Kongen af Bavern hædrede ham med Ordensdekorationer. Kofioder

---

*) Selskabet for Hollandsk Litteratur.

og Hamborger Skibe, døbte „Fritz Reuter“, bare hans Navn over Oceanet. Hans mest yndede Bærker ere oversatte paa Fransk, Engelsk, Hollandsk, Dansk og Svensk. Malere og Billedhuggere (Schlöpfe, Butkowsky, Afinger) bestræbte sig for at bevare hans Billede for Efterverdenen. Foreninger, som den plattyske „Schurr-Murr“, bleve til ved hans Bærker*); der fremkom en Stare Forelæser, som ved offentlige Foredrag, efter de gamle Rhapsoders Biis, gjorde det døde Ord levende. Selv manglede han baade Lyft og Talent dertil; han afflog ogsaa alle Friestelser af den Art. „Det er sandt,“ skrev han i 1868 til en af disse Frister, „at jeg to Gange har holdt en Oplæsning i Gotha i Theatret; men det var til Fordeel for Gustav-Abolphy-Foreningen, og det kostede mig Overvindelse nok. Jeg hader al sliq Præsensation og Ostentation . . . Poetiske Produkter ville finde bedre Forelæser end Digteren selv.“

Da kom endelig ogsaa Tiden, da selv Krykkestokken ikke længer bar ham, da han kæmpede med sine overvældende, langsomt opløsende Lidelser. Et uheldbreligt Hjerteonde gjorde siden Paaste 1874 hurtige Fremskridt; men det syntes at befri ham for den gamle Sygdom, der nu sporløst forsvandt. Sælsomt opklaredes hans Aand i disse sidste Maaneder; han blev mere livlig og frisk end i de sidste Aar, hans fra Ungdommen af beundringsværdige Huskommelse viste sig mere levende end nogenstude. „Jeg er endnu stadig Dit Conversations-Lexikon, ikke sandt?“ sagde han spøgende til sin Louise,

*) I Chicago har der været en Reuter-Forening, om den bestaaer endnu, veed jeg ikke. M. S.

den meest trofaste Pleierste. Heller ikke Kjarligheden til hans grønne Bark kjolnedes; da han ikke mere kunde gaae ned i Haven, maatte Gartneren hver Morgen meddele ham, hvorledes hans Træer trivedes. Faa Dage før sin Død sad han henne ved Vinduet i sin Kullevogn og betragtede denne blomstrende Verden; længe hvilede hans Blik med Længsel derpaa; „at,“ sulkede han, „Gud veed, om jeg atter kommer til at see mine Træer voxe?“

Døden, som allerede stod paa Tærskelen, fængslede ham til Sygeværelset. Langsamt nærmede den sig ham med sine Binger viftende de mørke Aelser ind i den til Døden Indviedes Sjæl. Mere end engang kom det over den Syges Læber, at hans Dage vare talte. Han var beredt.

Endelig d. 12 Juli — om Eftermiddagen — efterat han endnu Dagen forinden i de mest rørende Ord havde udtalt sin Kjarlighed og Tak til sin tro Livsledsagerinde — standsede det trætte Hjertes Slag, de jordiske Følelser udsluktedes og han hensov blidt og roligt.

Han havde levet og han døde som han selv havde skrevet i det sidste af hans trykte „Polsterabendgedichte“ (til et Solobryllup):

Und so wandert heiter
 Immer berghinab.
 Immer, immer weiter
 Bis an's kühle Grab.
 Und dann drückt Euch still die Hände,
 Muß geschieden sein,
 In dem Herzen bis an's Ende
 Treue Lieb' allein.

Trofast Kjarlighed fulgte ham den 15 Juli til Graven. Hans Træk vare forblevne uforandrede indtil Risten luk-

ledes og paa en i Sandhed gribende Maade havde Døden forklaret disse, saaledes som Photographiet har bevaret os dem*). Fra Husfruens Dagligstue, hvorhen hun efter hans Død havde ladet ham bringe, bare Forfattere**), til hvilke en Skoledirekteur sluttede sig, om Eftermiddagen den 15 den utilbættede Egeliste over Terrasserne, indtil de overgav den til Ligbærerne, medens den gamle Psalme „Es ist bestimmt in Gottes Rath“, affungen af Chorpersonalet fra Kirken i Eisenach, tonede op mod den solklare Himmel. Deputerede fra Jenas tre Burschenschaftter***), i Floielsvams og med Laurbærkrands i Hænderne, anførte Toget; efter dem fulgte Gymnasiernes Elever, Garnisonens Elever, Sørgende fra Nær og Fjern, Deputationer fra Eisenach, fra hans Fødeby Stavenhagen og fra Storhertugen af Weimart), den Afbødes Slægtninge, blandt hvilke Enken, som lige til det sidste Dieblit ikke forlod ham. Utallige Krands smykkede Risten og Bognen; de fleste langveisfra (en Gymnasiast i Hørtter havde ogsaa sendt en Laurbærkrands); en Egekrands, plukket af „Reuter-Egen“ i Stavenhagen, var ogsaa imellem dem.

Reuters gamle Ven, Generalsuperintendent Petersen fra Gotha havde talt ved Risten og talte nu ogsaa ved

---

*) Efter Enkens Døste var der om Eftermiddagen før Ligbegjængelsen bleven taget et Photograph af den i et jandt Blomsterhav hvilende aabne Riste. A. S.

**) Dr. Friedrich Friedrich, August Becker, Dr. Conrad Beyer, Hermann Delschläger o. A. A. S.

***) Germania, Arminia og Teutonia. A. S.

†) Kommandanten paa Wartburg v. Arnswald og Theaterintendant, Friherre v. Loën. A. S.

Graven; Ord kommende fra et hjærligt, begejstret og deltagende Hjerte*). Reuters Hvilested ligger i det sydlige Sjørne af Kirkegaarden; derfra har man Udsigt til Byen, Bjergene og Stovene, der havde draget ham herhen fra Hjemmet, der saa ofte havde glædet hans for Naturen aabne Øie og trøstet hans af Lidelser udmatte Sjal.

Der hviler han nu — en Død, som digtende og skabende havde fravristet Døden det, som nu lever med os. Hans modnere Bærter ville ikke forgaa, ei heller Glæden over hans jevne, bestedne, mennefteljærlige, elstværdige Væsen. Ligesom selve hans Person ikke var smuk — statelig, kraftig med klare og hjertelige tankefulde Dine, men uden den ideale Ynde, som vi mene at kunne vente hos en Digter — saaledes staaer hans Livsbillede rigtignok heller ikke for os i den Glæds og det Trylleri, der omgiver en Gudernes Yndling.

Naar man sammenligner ham med hans aandsbeslægtede engelske Samtidige, med Boz — hvor forskjelligt har da ikke Skjæbnen her og hist blandet Farverne! Denne anden Skikkelse synes at fortrænge ham: et ~~tilsyneladende~~ ubegrændset Talent, baaret af alle gunstige Binde, i sit fireogtyvende Aar en anseet, i sit femogtyvende en berømt Forfatter; fra den største og mærkeligste By paa Jorden, fra det mest karakteristiske Land, forsynet med uendeligt Stof til Sagttagelse, baade humoristisk og tragisk; hen-

---

*) Derpaa traadte Dr. Conrad Beyer frem og lagde i det frie tydske „Hochstifts“ Navn sin Laurbærfrands paa Risten, efterfulgt af Deputationerne fra Jena med deres Krands. M. S.

revet af en i Sandhed bevinget Phantastie, som med Ungdoms Fryghed fordyber sig i den mægtige Byes Livsrørelser, levendegjort og beaaudet ved ham. Og Frijs Keuter, Dialektens, Provindsens jevne Mand, som først i en modnere Alder traadte frem paa Skuepladsen; et af disse langsomt, sent udviklede Menneffer, om hvilke han selv engang siger: „vi Plattybskere ere et haardt Træ, som kun langsomt fænger Ild, men saa ogsaa giver stærkt Varme.“ En velgjørende Varme, tilføier jeg. En Varme, der vil opparme Menneffehjerterne lige saa langt som hin blændende Ild, der brændte i Boz. Phantasiens geniale Subjectivitet, som i hans heldige Djeblitte saa uimodstaaeligt bryder frem af den engelske Humorists Skrifter, var ikke givet Keuter; men hans jevnere Lands tankerige Objectivitet har gjort ham til et mere sanddru Speil for Naturen. Der er et klassift Træk i ham, som stille løfter ham op til hint, det mest moderne af alle Menneffer.

Hans Verden var det „Landsledes“, det „Smaas“ Verden. „Jeg troer,“ siger han i „Schurr-Murr“ (i „Hønskepigen“), „at i de lavere Klasser træder Dyden saavel som Lasten os imøde i større Røgenhed, fri for hine tilhylende Gevaudter, som man pleier at kalde „Hensyn“, „Forhold“, ja, endog saa „Dannelse“, og at de derfor forekomme os mere poetiske.“

For ham viste de sig idetmindste saaledes, fordi hans Die havde udbannet sig ved dem og for dem, fordi han følte Kald i sig til at aabenbare deres Poesie. Hvorledes udviklede dette Kald sig i hans langsomme, hængende Levnetsløb? Ogsaa derom udtaler han sig selv

i et biografisk Brev, som han 1861 skrev til en af sine Elever fra Treptower Tiden:

„Stal jeg endnu tilføie, hvilke særlige Omstændigheder jeg skylder min poetiske Aare, saa er jeg af den Mening, at min Moder i den første Ungdomstid har havt den største Indflydelse herpaa, at senere Fæstningstiden ved de bestandige Phantasiespil, som man i Mangel af underholdende Virkelighed er tvungen til at fremmane, har været fremmende for Ideernes Klarhed og Tydelighed, og at den har sat mig istand til at lære Menneskene at kjende. I livligt Samtalem med mange Mennesker kan man maaskee udforske Menneskene bedre, men er man i en Aarrække henvist til en snever Kredss, troer jeg, at man lærer Mennesket bedre at kjende. Min landsøconomiske Løbebane, min i en lille agerdyrkende By tilbragte Ungdomstid, i Forening med den staudige Omgang med plattysk talende Landsmænd paa Universitetet og Fæstningen har sikkert forestrevet mig min Retning som plattysk Digter; min Kjærlighed til Folket som det nu engang er og det Held, jeg havde med mine første Forsøg, have gjort deres bertil.“

Hvor megen Lykke og Hæder der end er tilfaldet ham paa denne Vej til det plattyske Parnas, saa forblev han dog, sin rene Natur tro, et beskedent Menneske lige til sin Død. Jeg beraaber mig ikke paa hin Anekdote, som man fortæller om ham: at da nogle exalterede Damer erklærede, at han stod over Goethe og Schiller, svarede han ganske simpelt med et „Adjüs, Madams!“ (Farvel, mine Damer!), men beraaber mig paa Alt, hvad der udsprang af hans sanddru Sjel; paa hele Billedet af hans Væsen, saaledes som det nu staar for Læserens Øie. I ham var Alt blandet med det rette Maal;

denne lykkelige Harmoni, som opvarmede ham selv, udstraalede ogsaa sin Varme til Andre. Af den udsprang hans rolige Dygtighed og Klarhed, hans Menneſteſjærlighed og Godhed ſamt hans hjertelige muntre Væſen, ſom vandt ham ſaa mange Hjerter. Derfor kunde hans Humor heller ikke ſaare, hvor ſkarpt den end ramte.

Da en Dr. Berling engang — endnu medens han boede i Neubrandenburg — ſendte ham nogle meget middelmaadige plattyske Digte i Manuskript til Bedømmelse, vakte hans ſandhedſkjærlige, men menneſtevenlige Hjerte, indtil han tilſidſt ſkrev diſſe to Vers til Svar:

„De Kufuf ſingt un oð de Sparling;
Sing' Du man düchtig, Dr. Barling!*)“

Diſſe to Vers, mener jeg, ere fuldſtændig betegnende for den Mand, der altid ſøgte at udjevne Alt med ſin Humor.

Men fremfor Alt udtaler han ſig altid med det urokkelige Maadehold, hvormed han ogsaa virkede i ſit Livs helligſte Anliggender; i hans Forhold til Staten og i hans Forhold til Gud. Han, der havde lidt ſaa meget under en gruſom, affindig Politik, vedblev beſtändig — i Livet ſom i ſin Digtning — at være ſine Idealer tro, men han lyttede ogsaa altid til Retſædighedens Stemme i ſit Hjerte. Han, der med urokkelig Overbeviſning holdt faſt ved den perſonlige Gud og paa et Liv eſter dette, har aldrig fornægtet ſit Had til intolerant Religiøſitet og aldrig fornægtet ſin jevne, hjertelige Agtelſe

*) Frit overſat; „Gjægen fulker og Spurveene kviddre,
Dr. Berling, ſyng Du kun dygtig vid're.“
M. S.

for en Andens Mening. Han kjendte Verden altfor godt og vidste, at den bestaaer af et Høire og Venstre, af Himmel og Jord, af Bevidst og Ubevidst samt af Sorg og Glæde. Han — den ægte Humorist — skriver i en af sine Bøger: „Hvo kan sige, hvor Sorg og Glæde skilles? De spille i Menneskehjertet altfor sølsomt over i hinanden; de ere Iblæt og Kædegarn, og lykkelig den, hos hvem de Begge blive til en fast Bæv!“ I ham vare de begge faste, uløseligt sammenvævede; derfor kjendte han Livet og Menneskene, derfor var han retfærdig, kjærlig og god.

Hans Bærter, hans Breve, hans Benner og Gjerninger, Alt udtaler og bekræfter, at han i Sandhed var et godt, rent Menneske. Og derfor vil ogsaa vore Børn og Børnebørn ikke heller ophøre at elske ham og hans andet Jeg, hans Bærter.

Wien, i October 1874.

Mecklenborgs Kronike.

Indledning.

I hele mit Liv har jeg aldrig funden Noget, undtagen engang, da Efteraarsmarkedet var tilende, to Groschen paa det Sted, hvor Pottmageren fra Benzlin havde sit Stude. For dem kjøbte jeg en Blyant hos Bernasconi; min salig Fader fik det at vide og til evig Stam og Skjændsel maatte jeg atter give Blyanten tilbage mod de to Groschen og nu løbe hele Byen igjennem bag efter Pottmageren, - for at Manden kunde faae sin Eiendom igjen. — Ved et saadant Fund er der ingen stor Forsielse, men nu har jeg fundet Noget og lad baade Lisch og Lasch, Misch og Masch*) blot komme, Alt, hvad de have gravet ud af Kjempehsiene, taaler slet ingen Sammenligning med mit Fund.

Sagen hænger saaledes sammen. — Anno domini 1860 staaer jeg i Haven, som hører til Stolp-Kloster

---

*) Lisch og Lasch, Misch og Masch, spøgelsesl Adulstion paa de to mecklenborgske Oldgrandstere, Geh.-Archivraad Lisch i Schwerin og Archivraad, Pastor Masch i Demern (Fyrstendømmet Rügenburg).

ved Anclam, og seer med Hr. Inspektur Knitschly over Havgjærdet ind i hans Hvedemark.

„Den kan jo høstes imorgen, om det skulde være,“ siger jeg til ham.

„De er nok ikke rigtig klog,“ siger han til mig — det er nemlig det dannede Udtryk for tøstet. „Straaet er jo grønt endnu.“

„Hr. Inspektur,“ siger jeg til ham, „der er Liebig og Stöckhart og John og Johnston og Johnsohn . . .“

„De Karle have godt ved at snakke,“ siger han til mig, „De behøver ikke at tørste den seige Hvede.“

„Hr. Inspektur!“ siger jeg til ham, „maa jeg bare bede Dem . . .“

„Bed mig ikke om Noget,“ siger han til mig og afbryder mig, thi det er en gammel ærværdig Skik, at et Par rigtige, dannede Landmænd aldrig lade hinanden tale ud.

„Det skal Fanden vide . . .“ siger jeg til ham.

„Ja,“ siger han til mig, „det skal Fanden vide; Enhver, som hverken kan læse eller skrive, fuster nutildags i vort Kram.“

Det var mig dog for stærkt.

„Hr. Inspektur,“ siger jeg til ham, „som hverken kan læse eller skrive? Fuste? — Jeg veed ikke,“ siger jeg til ham, „om De har glemt, at jeg engang besøgte Dem paa Grabovgaard i Hjorteffinds-Buxer — jeg veed ikke“ — og med disse Ord stemmer jeg min Stof mod Jorden, støtter Ryggen til den og læner mig bagover som en dygtig Landmand, der glæder sig over sin Hør — „jeg veed ikke, om De har glemt, at De har at gjøre med en udlært Landøconom?“

„Nei, 'mænd om jeg har!“ siger han til mig.

Men mine Ord og fremfor Alt min Positur havde dog stødt ham en Smule for Hovedet og jeg begyndte nu paa en Frisf.

„Hr. Inspektør,“ siger jeg til ham, „naar De ikke har Respekt for Johnston og Johnson, saa maa De dog tage Hatten af for Hilgendorf paa Lille = Tersleben, og han siger . . .“

„Bliv mig fra Livet med Hilgendorf med hans syv Slag og tre Slags Sæd*),“ siger han til mig.

„Hvad behager?“ siger jeg til ham og sætter Foden i Jorden lige foran ham — bum! siger det under mig — „Hilgendorf er en intim Ven af mig.“

„Na, jeg bryder mig Fanden om Hilgendorf!“ siger han til mig og sætter ogsaa Foden i Jorden — bum! siger det under ham.

„Lordnede det ikke!“ siger jeg, „hvad er det?“

„Jovel,“ siger han og leer rigtig saa giftig, „De er saadan en klog Hane, som veed Alt, og vil gaae for en udlært Landøconom, og saa veed De ikke engang, at Stolp har været et Kloster og at Alting er huult under os? Her løber jo den underjordiske Gang hen til Wolfrathsgaard.“

Men nu havde jeg i den sidste Tid fordybet mig saadan i Lisch og Masch, at jeg var bleven helt tosset over Stenkister og Kjømpenhøie og underjordiske Videns-

---

*) Istedetfor den tidligere Mark-Inddeling i Kobler (3: mindre indhegnede Marker), bruger man Inddelingen i Slag (3: en Række ved Siden af hinanden liggende Agre), som Inspektør Knitschky, der hylder den gamle Skik, ikke vil vide noget om.

flaber, Bølebygninger og Antikviteter, saa tosset, at jeg altid kun titulerede Akvariet i den zoologiske Have i Hamborg for „Antikvarium“ og helt glemte min meget intime Ven Hilgendorf med hans syv Slag og tre Slags Sæd.

„Fr. Inspektør,“ siger jeg til ham, „her maa der gøres noget.“

„For mig gjerne,“ siger han.

„Vi maa grave her.“

„Fanden heller!“ siger han, „saa ville vi nok faae med Mamsellen at bestille, hun har nylig plantet Kaal her, og jeg vil slem ikke være i dens Sted, der forgreb sig paa den. — Hun er nok et meget roligt og besindigt Fruentimmer, men krakill er hun —.“

Det var imidlertid blevet Aftensmadstid og vi spiste; men den underjordiske Gang søgebe bestandig i min Hjerne. — Da Mamsellen nu med den største Appetit havde faaet sin Fisk og sine Kartofler til Livs og nu sad der, med Hænderne saa fromt foldede over sin kjære Mave, at jeg vel kunde tiltro hende et mennesketjærligt Gemyt, indlede jeg Sagen med almindelige Talemaader om Videnskaberne. — Hun nikkede dertil; det gav mig Mod til at gaae lige løs paa Sagen og jeg lagde altsaa Videnskaben i den ene Bøgtkaal og Kaalen i den anden. Nu spibede hun Øren, og da jeg talte om, at et dannet Fruentimmer maa bringe selv den herligste Kaal som et Offer paa Videnskabens Alter, saae hun skarpt paa mig, som om hun vilde spørge, om det skulde gjælde hendes Kaal; og da jeg tilsidst ikke kunde skjule det længer, sprang hun op, løb hen imod Døren og raabte:

„Den Første, som forgriber sig paa min Kaal, skal faae med mig at bestille.“

Men nu havde min kjære gamle Ven Fritz Peters foræret Mamsjellen en Lænestol i Julegave, for at hun rigtig kunde pleie sin Magelighed; men han havde ikke afpasset den rigtig efter Mamsjellens Omfang, og nu hang Tingesten fast ved hende, saaat hun, seet fra vort Standpunkt, justement saae ud som en Kylling, der endnu har et Stykke Eggeskjal hængende ved sig.

Men i Døren befriede hun sig fra Eggestallen og tilraabte os rasende:

„Kaalen . . .!“

„Bidskaben, lille Mamsjell!“ udbrød jeg.

„Kaalen! . . .“ raabte hun og væt var hun; men den uskyldige Lænestol stod midt i Døren.

Hr. Inspektøren lo, og da han saae, at jeg ærgrede mig, lo han endnu galere, men sagde:

„Det skal De ikke bryde Dem om; paa Søndag reiser hun bort og saa tage vi fat paa Arbeidet; jeg faaer selv Lyft dertil.“

Søndagen kom, og da Mamsjellen var vel ude af Gaarden, stode vi begge nede i Haven, Hr. Inspektøren med en Spade og jeg med en Hakte. —

„Saa, nu kan det gaa løs!“

Og det gif løs. Hvor fløi Kaalhovederne tilhøire og venstre! Og da vi nu paa denne Raade havde gjort Stedet ryddeligt, tog jeg fat paa Spaden og begyndte at grave af al Magt. Paa hin Dag havde jeg et Folkers Mod paa at arbejde, noget som ellers ikke er min stærke Side, thi Arbeidet er neppe blevet opfundet for min Skyld; og det varede da heller ikke længe, før

Lysten var forgaaet mig, jeg er nemlig noget korpulent og bliver let stakaandet og Kaden kom nu til Hr. Inspektøren. —

Da han havde gravet en Stund, pustede han ogsaa og spurgte:

„Stal vi ikke hellere faae fat paa et Par Dag-leiere?“

„Jh, Bevares!“ siger jeg, „det kan jo haend's, at vi finde Noget.“

„Ja,“ siger han, „det har jeg ogsaa tænkt paa.“

„Hvad har De tænkt Dem?“ spørger jeg.

„Na,“ siger han, „jeg har tænkt mig saadan en net Potte med gamle irrede Mønter og et Par Guldringe. Har De da ikke tænkt dem noget?“

„Jo, vel har jeg det,“ siger jeg. „Jeg har nu tænkt mig et godt Drehooved Biin, som var faldet i Staver.“

„Naa,“ sagde han og slog en høi Latter op, „saa har De ogsaa havt nogle tosfede Tanker, for saa er Deres Biin vel ogsaa løbet sin Bei.“

„See blot ikke saa smørret,“ siger jeg, „det maa jeg sagtens forstaa mig paa. Ifølge de underjordiske Videnskaber, affætter Vinen med Tiden en Skorpe af Binsteen, og naar Staverne raadne op, seer De, saa ligger Drehoovedet der ligesom et blødfogt Æg, haardt udvendig og blødt indvendig, og Blommen i Ægget det er — hør nu efter — det er . . .“

„Det er vel noget Fandens Løieri?“ spørger han.

„Ja, det kan De bande paa. — Hvor mange Snaipse drikker De om Dagen?“

„To, og i Slagtetiden bliver det gjerne til tre.“

„Naa,“ siger jeg, „saa behøver De knap en halv af den Biin, som ligger hernelde.“ —

Den gamle Inspektors Dine begyndte ordentlig at blinke: „Men Fritz Peters skal have noget med“ sagde han, idet han greb efter Spaden og gravede og gravede, medens jeg stod og saae slittig til. Det varede ikke længe, før Spaden stødte mod Noget og da Jorden var kastet tilside, kom en gammel Hvalving af Granit tilsyne.

„Hurra! Her er det!“

„Jeg vilde give ti Daler til, at vi havde Hr. Archivraad Fisch fra Schwerin her,“ siger jeg.

„Hvorfor det?“ spørger han.

„Fordi han forstaaer sig paa de Dele,“ siger jeg, „han knækker Dem saadan en gammel Hvalving ligesom en Høsfelnød. Og hvad der er det Værste af det Hele, naar vi nu finde Noget, saa troer han os slet ikke, for han troer kun paa det, som han selv har fundet.“

Men jeg tog alligevel fat paa Halken, sprang ned paa den gamle Hvalving og huggede løs paa Stenene, saa at Gnisterne fløi mig om Ørene. — Det var en stor Dumhed, og Hr. Archivraaden havde vel heller ikke baaret sig saadan ad, for det er jo akkurat som naar En er krøbet op i et Træ og saver de Ørene over, som han sidder paa. Naa, det kunde jo altsaa heller ikke gaa saadan, og det gjorde det heller ikke, thi allerbedst som jeg hugger løs, giver Hvalvingen efter og — badaus — falder jeg en ti—tolv Fod ned i Jorden; men jeg havde dog endnu saa megen Aandsnærværelse, at jeg tastede den skarpe Halk fra mig, lige paa Inspektorens Stinbeene.

Hvorlænge jeg har ligget derne, veed jeg ikke; jeg veed kun, at det i min Afsmagt forekom mig som om jeg en stund Sommernat sad paa en kjølig Plet og den kjære Fuldmaane kiggede ned til mig fra Himlen og hele Tiden vrængede Mund ad mig og spurgte, hvorledes jeg befandt mig derne.

Lidt efter lidt kom jeg dog igjen til mig selv, og jeg opdagede da, at den kjære Fuldmaane ikke var Andet end min gamle Ven Knitsch's venlige runde Ansigt, som lag ned til mig gennem Gullet og indtrængende spurgte mig, om jeg kun havde brættet det ene Been eller dem begge. Jeg strakte altsaa først det ene Been fra mig og dernæst det andet, og da det gik meget godt, sagde jeg til ham:

„Benene ere hele, men en Smule høiere oppe er jeg til Mode, som om Alt var mig for kort og snevert, jeg er nemlig faldet „paa Bagen“.

„Saa har det ingen Nød! Det skal De ikke bryde Dem om,“ siger han; „den Deel kan taale meget.“

„Det kan være,“ siger jeg, „at De ikke estimerer den Deel; men En af os maa fortjene sit Brød dermed og De veed vel nok, at naar Haandværkstoiet ikke er i Orden . . .“

„Det er sandt nok,“ siger han; „men vent bare et Øjeblik; jeg vil hente en Stige.“

„Ja,“ siger jeg, „og Lys og Svovlstikker; men af dem, der kan brænde.“ —

Naa, han gik altsaa, men kom strax igjen, og da han havde sænket Stigen ned og presset sig selv gennem Gullet, var jeg nærved at lee høit over, at jeg havde

antaget Inspektøren for Fuldmaanen, han var stam ligesaa mørk som Nymaanen.

„Naa, hvordan har De det saa?“ siger han, da han er kommen ned.

„Kun slet,“ siger jeg, „det snurrer, som om Fjeren var sprungen indeni mig.“

„Saa har De det da ikke saa rigtig godt,“ siger han og griber mig under Armen, „naa, staa nu op, det giver sig Altsammen i Længden.“

Naa, den Grund lader sig høre, og jeg samler mig sammen, saa godt det lader sig gjøre, og da jeg er kommen op, stryger han mig et Par Gange nedad Ryggen og over Krydsset, ligesom de gjøre ved en Ko, der har Rygblod, og saa famlede han omkring ved min Bugelinning og spurgte mig:

„Hvordan har De det nu?“

„Skidt,“ siger jeg, „mine Been ere helt kolde og vaade, som om jeg var trukken op af Vandet.“

„Godt,“ siger han, „det har Ingenting at betyde, jeg har blot hældt en Flaske Alderposader (Arquebusade-Saarvand) ned ad Krydsset paa Dem, og De skal bare see, hvor godt De befinder Dem efter det.“

Det vil jeg nu just ikke sige; men det maa ellers være et herligt Midde, for Hr. Inspektøren kurerer Alting med det; og Skade har det vel heller ikke gjort mig, for jeg kunde dog støtte mig en Smule paa Benene.

„Naa,“ siger jeg, „lad os nu saa Lys; vi ere nu engang herne, og om jeg end for min Part ikke er kommen herne paa en bekvem Maade, saa hjælper det

ikke noget, vi ville idetmindste se os om efter Dærhovedet og Potten.“

Vi gik først tilhøire gennem en lang Gang henimod Peen, men her fandt vi Ingenting, og det varede ikke længe, saa var Verden spærret af Brædder og vi maatte vende om — saa gik vi altsaa tilvenstre og fandt heller Ingenting; men da vi naaede til Enden, stødte vi paa en Dør, som var stærk beslaaet med Jern.

„Naar der overhovedet er noget at finde,“ siger jeg, „saa maa det være her, thi jeg har ikke alene hørt fornuftige Folk sige, men jeg har ogsaa læst i Romanbøgerne, at de gamle Munkke altid havde saadan en Privat-Kjælber. Gjør mig den Tjeneste at hente Spaden.“

Naa, det gjør han da ogsaa og vi presse Halken ind bag Laasen og tage ordentlig fat. Paa engang gaaer den gamle rustne Laas itu, Døren springer op og vælter vort Lys, saa vi staa i Bølgmørke.

„Ih, Du alstyrendes Gud!“ udbryder Inspektøren og griber mig i Armen, „jeg har seet Noget.“

„Hvad har De seet?“ spørger jeg.

„Ja, hvad det egentlig var, veed jeg ikke saa lige, men noget Gyseligt var det.“

„Ja,“ siger jeg, „det maa De belave Dem paa ved vor Forretning. Men vi ere to Mand stærk, og det kan ikke gjøre os noget. Lænd nu bare Lyset igjen.“

„Jeg vil ikke have mere at bestille med det Bæsen,“ siger han.

„Naa, saa vent bare,“ siger jeg og rager omkring paa Jorden efter Lyset; og da jeg havde funden det, tog jeg Svovlstikkerne ud af hans Vestelomme, og da jeg

ikke havde andet ved Haanden, strøg jeg dem af paa hans Ryg.

Men neppe havde jeg faaet Lyset til at brænde før jeg paa Hr. Inspektorens Haand mærkede, at han rystede over hele Legemet; og da jeg saae op, begyndte jeg ogsaa at ryste. Ingen af os sagde et Ord, thi noget saa Ulyseligt havde vi endnu aldrig seet.

Rige foran os sad et Menneſte-Skelet paa en Stol med Armene paa et Bord, som stod foran, og det havde støttet Hovedet til Haanden, som naar En sidder i dybe Tanker, og i den anden Haand havde det en Pen.

Vi stode nu der i Angst og Bæven.

Men Bennen gav mig imidlertid Mod og jeg siger:

„Hr. Inspektør,“ siger jeg, „bliv endelig ikke bange for ham, thi seer jeg ret, er det en ulykkelig Kollega af mig, som har skrevet sig ihjel, og den Art er tam; de gjør ikke noget. — Følg med!“ og med disse Ord gik jeg ind ad Døren; Inspektøren vendte Hovedet om.

Jeg stod nu i et lille firkantet Kammer, og da jeg saae mig en Smule om, opdagede jeg en Lænke, som hang ned ad Bæggen; i det ene Hjørne stod en gammel Vandkrukke og i det andet en Slags Stenbrix.

„Hr. Inspektør!“ siger jeg, thi jeg følte mig strax som hjemme her, „kom kun dristig nærmere! Det er ikke andet end et rigtigt Fængsel og med den Slags Lyshuse er jeg meget nøie kjendt.“

Naa, han kommer ogsaa nærmere; men han ryster. — Jeg for min Part var nu bleven helt dristig og sætter Lyset paa Bordet og seer over Skulderen paa

Spørgsel. Jo, det forholdt sig meget rigtigt, han var en Kollega af mig, thi foran ham laa en skreven Bog og der stod ogsaa et Blækhuus paa Bordet, men Blæket var tørret ind. Men eftersom jeg nu prægtigt kan læse gammel Munkeskrift, oplæste jeg da Følgende af det sidste Blad, han havde skrevet:

„Dette er mit Sidste. — Hvilket kristent Menneske, som finder Bogen, kan beholde den og drage sig den til Nytte, thi hvert Ord er sandfærdigt. Med Lethed kan jeg paavise mit eget Stamtræ lige indtil Noah, thi af Fødsel er jeg en mecklenborgsk Adelsmand og hvad der har tildraget sig før min Stamfader Noah, ligesom Adam af, er gaaet fra Mund til Mund i min Slægt. Formedst mine mange Synder er jeg gaaet i Kloster, men har endnu ikke ganske mægtet at afføre mig den gamle Adam; ja, jeg lod mig endog engang saaledes forblænde af Satan, at jeg kyskede Møllereus Datter. Og dette er rygtedes og pater Abbed har ladet mig levende indmure her med Vand og Brød, men ladet Naade gaa for Ret og givet mig Lys og Skrive-materialier, paa det at jeg kunde føre denne sandfærdige Bog til Ende. — Men nu kan jeg ikke længer. Ora pro nobis!“

„Himmelske Fader!“ udbrød jeg, „det er ellers et Fund . . .“ og med disse Ord strakte jeg Haanden ud efter Bogen, men Hr. Inspektør Knitsch greb mig, bleg som en Døddning, i Armen og sagde:

„Vil De gjøre os ulykkelig? Vil De forstyrre den Døde i hans Ro? — Jeg beder Dem for Guds

Styld om at lade det være! De var i Stand til at pusse den salige Adelsmand ned fra Stolen.”

Na, det faldt mig nu slet ikke ind; jeg bad ham kun paa det Indstændigste om blot at lade mig see Titlen paa Bogen; og da han tilsidst gav efter for mine Bønner, slog jeg det første Blad op og læste paa dette i tydelig Frakturskrift:

Mecklenborgs Krønike. Fra Verdens Skabelse, indtil Hans Durchlaughtighed Herr Hertug Niclot*).

„Sr. Inspektour,“ siger jeg, tager Bogen fra Bordet og holder den fast under Armen, „De kan lade Deres Gaardskarle komme og lade mig binde, De kan hente Smeden og lade ham smede mig til Lænken her; De kan ogsaa indmure mig sammen med den salige Adelsmand, men Bogen giver jeg ikke fra mig igjen.“

„Det var ellers løjerligt,“ siger han og sætter sig øjensynligt paa Bagbenene.

„Sr. Inspektour,“ siger jeg, og jeg var vred; og naar jeg bliver vred, taler jeg Højtlydsk, som enhver anden dannet Mecklenborger, „min Herre, veed De ikke, at ingen Stat, intet Folk i Verden kan opvise et saadant Dokument, og De vil i Deres tosfede, overtroiste Spø-

---

*) Hertug Niclot, 1120 Dbobriternes Fyrste, død 1160, er Stifter af det for Liden i Mecklenborg regerende Dynasti.

gelsefrygt frarøve vort Fædreland denne Hæder? min Herre, veed De ikke, at det største Rige i Verden, Ruslands Historie, først begynder 900 Aar efter Christi Fødsel og tilmed i høist taagebe Omrids?"

Og med disse Ord tillastede jeg ham et næsten malabarisk Blik, og da jeg saae, at det gjorde sin Virkning, forlod jeg det Højtydste og gik over til Plattydste; men med Eftertryk:

„Fr. Inspektør, veed De ikke, at Belgiens Historie først begynder med anno 1833?"

„Det var som Potter!" siger han.

Nu havde jeg ham, og stille og rolig gik jeg ud af Døren. Han fulgte bag efter, men puffede til mig og pegede paa den salige Adelsmand:

„Men hvad skal vi gjøre med ham?"

„Han maa have en kristelig Begravelse," siger jeg; „den Smule Kysken kan vel ikke skade noget."

„Men Begravelsesomkostningerne?" spørger han.

„Naar Peters, som Forpagter af Stolp, ikke vil betale dem," siger jeg, „saa betaler jeg dem."

Dermed klattede vi da atter opad Stigen og presje os gennem Gullet, og da vi nu atter staa under den skønne blaa Himmel, falder Mamsjellens Raal Inspektøren i Djnene, eller idetmindste det Sted, hvor den havde staaet, og han udbryder:

„Naa, det var den Gang og det bliver den sidste. Det er ellers nogle herlige Potter og Drejhoveder, vi have fundet! Man kan slem slet ikke fortænke Mamsjellen i, at hun vil rumstere noget forfærdeligt, naar hun seer sin rare Raal ruineret for en gammel muggen Bogs Skuld. — Jeg holder det for det Bedste, at De seer at komme

ud af Gaarden, og det snarest muligt. Jeg skal høre Dem til Chausseen, der kan De saa sætte Dem i Grofsten og læse i deres Bog indtil Deligencen kommer. Det er det eneste Middel til at komme ud af det med Mamsellen, thi naar De er borte, kan jeg vælte hele Skylden over paa Dem.“

Som sagt saa gjort, det varede ikke længe, før jeg sad paa Chausseen, ved Meadow og læste i Mecklenborgs Krønike. Hvor længe jeg har sidet saaledes, veed jeg ikke; men paa en Gang syntes jeg, at Noget rumlede bagved mig, og jeg seer i Vejret.

„Store Gud, Deligencen!“ Men een, to, tre, var den allerede kjørt forbi mig og tilmed i skarpt Trav; jeg altsaa paa Benene og ligeledes i skarpt Trav. Saaledes fare vi da begge affted, Postillonen paa otte og jeg paa to Been henimod Wegezin Kro. „Gud give,“ siger jeg til mig selv, „at Karlen bliver tørstig, naar han seer Krofjiltet,“ for jeg er nemlig noget corpulent og Veiret var allerede gaaet fra mig.

Gud skee Lov! Han blev tørstig. Jeg faaer fat paa ham og spørger, om der er Plads. „En heel Plads,“ siger han, „stig bare ind!“ — Jeg stiger ind; fem Damer sidde i Bognen og to af disse havde smaa, nydelige Børn paa Skjødets; jeg havde løbet en Fjerdingvei i skarpt Trav og paa denne smukke Sommerdag viste Barometret*) een og tyve Grader. Jeg havde altsaa foreløbigt intet andet at gjøre, end at tørre Sweden af mig; men da Naturen ikke vilde og kunde yde mere af den Slags, fik jeg min Krønike frem og læste.

*) Her i Spøgg forvekslet med „Thermometer“.

En af Damerne havde øjensynlig gjerne knyttet en Samtale med mig og jeg er ellers meget høflig mod Damer, jeg har nemlig ogsaa engang været Forvalter, men i Dag bryder jeg mig om Jngenting — jeg læser. — Jeg læser lige hen til Treptow, jeg læser lige hen til Brandenburg; jeg kommer hjem, siger Goddag til min Kone og sætter mig ned og læser.

„Min Gud, hvad er det, Du læser i?“ spørger hun.

„Mecklenborgs Krønike,“ svarer jeg kort og læser videre.

Rikke kommer: „Herre, vores Tørv . . .“

„Jeg har ingen Tid,“ siger jeg, „jeg læser i Krøniken.“

Et ungt Menneſte kommer: „Jeg ſkulde hilſe fra Fr. Dr. Siemerling . . .“

„Hils Doktoren ſaa mange Gange fra mig, jeg havde ingen Tid, jeg læſte i Krøniken.“

Forſtyrrelſe Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6 kommer og faar det ſamme Svar.

Nu banker det igjen og ind kommer Ernſt Boll. Det var en Mand for mig.

„Ernſt,“ ſiger jeg, „hvor mange af Dine mecklenborgſke Hiſtoriebøger har Du endnu i Behold?“

„Na, det er aldrig mange,“ ſiger han.

„Det gjør mig ondt for Dig,“ ſiger jeg.

„Hvorfor det?“ spørger han.

„Fordi Du à tout prix maa kjøbe Alt, hvad Du har affat, tilbage igjen og ſaa brænde det Hele.“

„Hvordan det?“ spørger han og bliver helt bleg.

„Ernſt,“ ſiger jeg, „jeg spørger Dig, kan Din mecklenborgſke Hiſtorie, ſom begynder for ſekhundredte

Har siden, vel maale sig med en anden, som begynder for femtusind ottehundrede og fjorten Har siden, kortsagt med Verdens Skabelse?")

„Nei,“ siger han, og bliver endnu blegere.

„Naa,“ siger jeg, „saa køb Alt tilbage og brænd det, og naar jeg ved Tilbagekjøbet kan tjene Dig med en fem til sevhundrede Daler, gjør jeg det med den største Fornøielse; jeg er nemlig siden i Morges bleven en Mand paa idetmindste ti Tusind Daler.“

„Min hjerteligste Dykkøftning,“ siger han og trykter min Haand, thi han hører ikke til de misundelige Venner. „Men hvad har alt det at bestille med min Historie.“

„See her!“ siger jeg, og holder Titlen paa min Kronike op for Næsen af ham. Nu blev han endnu blegere og jeg satte en Stol hen til ham.

„Sæt Dig ned,“ siger jeg, „det har maaste taget for meget paa Dig.“

Han sætter sig da ogsaa ned og spørger helt spagfærdig:

„Hvorledes kommer Du til den Bog?“

Og jeg fortæller ham det omstændeligt.

„Lad mig engang see Bogen!“ siger han.

„Nei,“ siger jeg, „den kommer ikke ud af mine Hænder.“

---

*) Engang for Alle! — I alle vigtige Sager, som høre til Tidsregningen, følger jeg den lille Groschen-Kalender, som er udkommen hos Hinstorf, da dette Vært er affattet med stor Klarhed og astronomiske Beregninger, samt forsynet med Sol- og Maanesformpræfelter, Epakter og Gyldeantal.

„Naa,“ siger han, „saa hold den tæt op for Næsen af mig.“

Det gjorde jeg da, og han lugter til den og lugter igjen, læner sig tilbage i Stolen og siger:

„Ja,“ siger han, „Lugten er ægte. — Slaa nu engang op midt i Bogen, jeg vil undersøge Blættet.“

Det gjør jeg da og han seer paa Blættet og lader Fingrene glide hen over de store Fraktur-Bogstaver, saa jeg bliver baade angst og bange, og tilfids læner han sig tilbage i Stolen og siger: „Blættet er ogsaa ægte. — Men nu ville vi dog engang see efter Bandmærket i Papiret.“

Jeg holder altsaa de enkelte Blade op for Lyset og siger: „Du mener da vel ikke, at der staaer „Lemmelson i Wanzta“ eller „Fenzir Mølle“ deri?“

Han siger ingen Ting og seer og seer, tilfids læner han sig atter tilbage i Stolen og siger med Eftertryk paa hvert Ord:

„Frits,“ siger han, „Din Bog er ægte, Lisch selv kan ikke indvende noget derimod. Her i Bandmærket staaer: 1326, skriver et tusind tre hundrede og sex og tyve! — Lisch vil maaste sige, at dengang har ingen mecklenborgsk Adelsmand kunnet skrive; men jeg vil bevise ham det Modsatte.“

Med disse Ord reiser han sig og gaaer op og ned i Stuen; paa engang gjør han Holdt lige foran mig og siger:

„Frits, vil Du have ti Tusind Daler for Bogen, saa er Handelen affluttet.“

Det var et Bud.

Jeg overveier Sagen — see, der var min ubetalte

Skomagerregning, der var Buntensborg og Grapow, der var den og den, og saa var der de Andre — men nei!

„Nei, Ernst,“ siger jeg, „jeg skal oprigtig sige Dig, til Bogen er der knyttet saadan en egen Idee, som jeg har sat mig i Hovedet. See, jeg har nu tænkt at skrive en nydelig Fortale til den og en ærbødigt Tilegnelse til det philosophiske Facultet i Kjøbenhavn, og saa, tænker jeg, ville de nok gjøre mig til Doktor*), for nu er jeg kjed af at løbe saaledes om i Verden uden en Titel.“

„Ja, det er noget Andet,“ siger han, „til Doktor kan jeg ikke gjøre Dig, for jeg har selv ikke bragt det saa vidt; men de ti Tusind Daler staa til enhver Tid til Din Raadighed. — Naa, det maa Du jo selv om! — Men hør nu mit Raad: lad Ingen see Din Bog, ikke engang Din Kone; Du har jo selv fortalt mig, at hun er noget nysgjærrig.“

„Det er hun,“ siger jeg, „hun skal have sin Røse i Altting; men det veed jeg Raad for: jeg læser kun i Bogen om Aftenen, naar hun er i Seng, og om Dagen lægger jeg den mellem disse gamle Papirer, dem har hun allerede gennemsnuset Allesammen og for anden Gang falder hun ikke paa at gjøre det, netop fordi hun kun er nysgjærrig.“

„Gjør det,“ siger han. Og medens vi staa her og tale sammen, hvem kommer saa? — Poeten, Hr. Doktor Werner Reinhold**) fra Woldeck.

*) Heraf kan nu Enhver tydelig see, hvor gammel den salige Adelsmands Krønike maa være, naar min Indledning dertil allerede er saa gammel, at jeg dengang endnu ikke var Doktor.

Frits Reuter.

**) Dr. W. Reinhold har just ikke gjort sig fordelagtig bekendt ved Udgivelsen af forskjellige Byers Krøniker.

„God Aften, god Aften!“ siger han paa Høitidsff, efterføm han er Doktor og sædvanlig ikke taler andet.

„God Aften,“ siger jeg.

„Min Gud!“ siger han, „hvad er det for en gammel Foliant?“ og farer løs paa min Krønike.

„Fingrene af Fadet!“ siger jeg, tager min Krønike og gemmer den hurtigst i Skabet.

„Hvad er det for en Bog?“ spørger han.

Ernst Boll blinker til mig, at jeg skal tie stille, men den Forfængelighed! — den lede Forfængelighed! Poet Reinhold var bleven Doktor paa bare Krøniker, fra Wolbeck og Friedland og Unclam, som han havde smurt sammen af syv og tyve andre Folianter; jeg vil altsaa imponere ham, retter mig i Beiret og siger: „det er Mecklenborgs Krønike, ja, den er i Grunden langt ældre end den allerældste Krønike.“

Men Ernst Boll ryster paa Hovedet.

„Altsaa en Oldtidshistorie?“ spørger Hr. Doktoren.

„En kostelig Idee! Langt mere omfattende end en Krønike. Farvel, mine Herrer!“

Dg med disse Ord gaaer Utydsfet sin Vej, sætter sig hen og skriver Bogen Wolbecks Oldtidshistorie. — Saaledes snapper den ene Forfatter Brødet ud af Munden paa den anden. — —

Jeg læser altsaa nu hver Aften i Krøniken og gemmer den for min Kone mellem de gamle Papirer; saa kommer Ernst Boll igjen hen til mig og kaster en Bog hen paa Bordet.

„Der! Du har jo selv villet det. — Hr. Doktor Reinhold er kommet Dig i Fortjebet; her har Du hans

Bog om Wolbeds Oldtidshistorie! Vil Du nu have fem tusind Daler?"

"Nei!" siger jeg arrigt, "og tag mig det ikke ilde op, jeg vil tage hen til Hinstorf i Wismar, han kjober den af mig."

Jeg reiser altsaa til Wismar; men Kvaen var mig for snu. — Hinstorf sagde til mig, jeg skulde først gjøre det faerdig, jeg havde begyndt paa, han ansaa forresten hele Kroniken for Humbug.

Da jeg nu kommer hjem fra min Reise, siger min kjære Kone til mig:

"Du vil glaede Dig, jeg har ryddet op i Dit Skab mellem de gamle Papiere, nu har Du da lidt mere Plads."

Naa, jeg aner ikke noget Ondt og siger kun: "Godt!" og giver hende ovenikjoebet et Kys.

Saa oprinder da min Fodfelsesdag, den skjoenne syvende November. — Naturligvis en Krands, afpasset efter denne Aarstid: Efeu med gule Ewighedsblomster og en Søstertage i Midten! — Mageløs! — Og Middagsmaden kommer — en Gaafesteg; for jeg har en rigtig rar Kone. — Ogsaa mageløs! Men jeg er ogsaa en god Mand imod min Kone og ringer altsaa. Kikke kommer.

"Kikke," siger jeg, "nede i Kjaelderen ligger der en Flaeste med saadan et tykt Hoved . . ." —

"Det veed jeg," siger hun, "lober ned og bringer Flaesten."

"Jh, Gud bevaeres," siger min Kone, "hvad er det?"

"Montebello," siger jeg "premieers kvalitè."

Bed det første Glas ryster hun paa Hovedet; ved

det andet mente hun det var Stabe, at Champagnen var saa dyr; og ved det tredie falder hun mig om Halsen og siger:

„Frik, jeg har Noget, som jeg vilde overraske Dig med i Aften, men jeg veed ikke, jeg er saa glad og fornøiet . . .“ og med disse Ord løber hun ud af Døren, kommer tilbage med en tilroget Pакke og lægger den paa min Tallerken: „Luf selv op! — Det første røgede Gaasebryst!“

Naar saadan en forelsket Bengel i de første Dage af April er gaaet ud at spadserere paa Volden og kommer tilbage og banker paa sin Allertjærestes Binduer, stiller sig paa Taaspidserne, strækker den lange Hals ind ad Binduet og siger: „Den første Viol, min Søde!“ saa har dette forhen voldet mig en stor Fornøielse; men det er allerede længe siden; og nu kan jeg ikke rigtig fatte det, og jeg finder langt mere Behag i det første røgede Gaasebryst; thi uagtet „den første Viol“ klinger langt finere, saa smager „det første Gaasebryst“ dog langt bedre.

Na, jeg glæder mig da ganske urimeligt, trykker hendes Haand og siger:

„Du er dog en mageløs Kone!“ og jeg faar Taarer i Øinene. Ved de første Violer skal dette være meget almindeligt; men jeg kan forsikre Dem for, at dette ogsaa er hændet mig ved det første røgede Gaasebryst.

Da jeg nu sidder saaledes og aftørre mine Taarer, seer jeg nøiere paa Pакken. Et stort A i Munkeskrift falder mig i Øinene, og jeg læser med Angst og med Bæven: „Da Anthyrius, Alexander den Stores General, var Konge i Mecklenborg . . .“

„Himmelske Fader!“ udbryder jeg og river Papiret af Gaasebrystet, seer paa den utiltrøgede Side og læser der tydeligt „Kong Antyrus Historie“ gennem det dejlige, duftende Gaasebryst-Fedt. — Mine Arme synke ned. — Min Kone sidder der og leer, for hun troer, at jeg spiller Komædie.

„Ulyksalige Kvinde!“ udbryder jeg og løber strax ind i min Stue og river Skabet op; Du kjære Gud! Alt borte! Min Krønike, mine Iyriske plattyske Digte i Triolet- og Rondeau-Form, et stort Heltebidt, Knip-perdolling, som jeg efter Forfkriften vilde lade hvile i ni Aar og fem Bind „dramatiske Forsøg“.

Til Skjælden og Smelden var Slaget altfor haardt. Fuldstændigt tilintetgjort synker jeg ned i min Kurvelænestol — som foreløbigt sagt derved sit sit sidste Knæk — og fremstammer det Spørgsmaal:

„Hvor har Du gjort af Papirerne?“

Min Kone aner endnu slet ikke, hvad hun har gjort, og siger temmelig roligt:

„Hvad er der dog paafærde? Nogle af de gamle Skriverier har jeg brugt til at polere Binduer med og ville det Røgede ind i og hvor det andet er henne maa Kikke vide.“

Jeg gaaer altsaa ganske stille hen til Klokkestrengen og trækker helt beskedent i den, thi jeg seer min visse Død for Øje, og saa bliver man Pøkkers tam baade indvendig og udvendig.

Kikke kommer.

„Kikke,“ siger jeg høist vemodigt, „hvor har Du gjort af alt det gamle Papir, min Pige.“

„Det har jeg solgt for tre Skilling Bundet.“

„Til hvem?“ spørger jeg.

„Til Kjøbmand Hagemann.“

Nu blev Haabet atter levende i mit Bryst, Hagemann kunde endnu ikke have brugt alt Papiret. Hurtig springer jeg op og styrter ud i Forstuen, river en Hat ned fra Knagen, løber ned ad Trappen og ud af Gadedøren.

„For Guds Skyld,“ raaber Nogen bagved mig — det var min Bart — „De vil dog ikke gaa saaledes over Gaden!“ og med disse Ord river han Hatten af Hovedet paa mig. — Men nu hænger min Hat og min Kones Hat, som det sig hør og bør, altid i ægtefabelig Samdrægtighed paa een Knage, og jeg havde taget feil i Hastværket og taget min Kones nye Vinterhat med de sorte Fjer i, istedetfor min egen.

„Smid det Stads ind i Forstuen,“ siger jeg og løber med bart Hoved.

Jeg kommer til Hagemann. „Hagemann,“ siger jeg — da var Beiret allerede gaaet fra mig.

„Min kjære, gamle Ven,“ siger han, „hvad er der paaferde?“

„Hagemann,“ siger jeg, „min Pige har solgt Papir her, hvor er det henne?“

„Det veed jeg Ingenting om,“ siger han, „det maa vi spørge Kallies om.“

Der bliver kaldt paa Kallies og Kallies kommer.

„Kallies,“ siger jeg, „hvor er det Papir henne, som min Pige har solgt her?“

„Sagde jeg det ikke nok,“ siger han, „at det var vigtige Papirer?“

Jeg aandede lettere.

„Kallies,“ siger jeg, „for Guds Skyld! Der var saadan en gammel Foliant derimellem, saadan en uhyre gammel.“

„Ja,“ siger han, „den har jeg ikke taget nogen Notits af, den er bleven brugt i Mikkelsmarkedet.“

Mecklenborgs Krønike brugt i Mikkelsmarkedet! Brugt til Ost og Silb og grøn Sæbe! Ost og Silb og grøn Sæbe viklet ind i Mecklenborgs historiske Hæder, i min literaire Hæder, i mine ti Tusind Daler og i mit Doktordiplom! Den Silb og Ost og grøn Sæbe maa ellers have smagt yndigt. — Jeg er en Afmagt nær.

„Kjære, gamle Ven!“ siger Hagemann, „fat Dem dog, De skal faae Alt, hvad der er tilbage. — Hører Du, Kallies, det Altsammen!“

Kallies bringer det ogsaa Altsammen i en Bunte. De fem Bind „dramatiske Forsøg“ vare endnu fuldstændige, af Knipperdolling lidet over Halvdelen, og de „lyriske plattyske Digte i Triolet- og Rondeau-Form“ var der ogsaa omtrent Allesammen; men ikke mere i Triolet- og Rondeau-Form, men i Form af Tutter og Poser. — Mecklenborgs Krønike var gaaet sloiten.

Naar En saadan med et Slag mister ti Tusind Daler og en Doktor-Titel, saa er det ingen Spøg, mine Ferrer, og jeg beundrer endnu den Dag i Dag mig selv, at jeg efter et saadant Slag kunde staa roligt op, tage mine Skriverier og Papiers-Poser og Tutter under Armen og gaa hjem.

Men da jeg gaaer over Torvet, staaer Doktor Siemerling i sin Dør:

„Min Gud,“ siger han, „hvad er det, De der har under Armen?“

Han er Doktor og taler naturligvis Høitdybt.

„Sammenklippede Forhaabninger,“ siger jeg og taler ligeledes Høitdybt, da jeg var gal i Hovedet.

„Men hvor har De da mistet Deres Hat?“

„Jeg er glad,“ siger jeg, „at jeg ikke ogsaa har mistet Hovedet,“ og gaaer sporenstregts hjem.

Siemerling har bagefter sagt, at jeg var forekommet ham noget spanskt; men lad Siemerling bare engang miste ti Tusind Daler og sin Doktor=Titel, saa vil han vistnok ogsaa forekomme mig noget spanskt.

Da jeg kommer hjem, sidder min kjære Kone inde i min Stue og græder. — Jeg kastede mine skriftlige Forhaabninger henad Bordet, saa at Boserne og Tutterne slagrede omkring i Stuen; fultede et Par Gange og sagde:

„Det kommer deraf!“

„Hvoraf?“ spørger hun og standser sin Taarestrøm.

„Deraf!“ siger jeg.

Indledningen var jo nu allerede gjort og nu kunde Føgtningen gaa for sig; men hun maa til al Lykke have indseet sin Uret i dette Tilfælde og til min stille Glæde græder hun roligt videre. Tilsidst drager hun et dybt Suf og siger:

„Hvad skal det nu blive til?“

„Som det altid har været,“ siger jeg. „Du laver Mad og jeg skriver Bøger.“

Men ved disse Ord steg nu de ti Tusind Daler og alle de Herligheder, jeg kunde have faaet for dem, mig til Hovedet og jeg siger:

„Ja,“ siger jeg, „den ny Silkefjole og Fru Doktorinden kan Du slaa Dig ud af Hovedet. — Na, jeg havde fremstillet mig det saa mageløst — ikke for min egen Skyld; nei! for Din Skyld. — Naar vi saadan om Middagen var gaaet en Tour paa Bolden; Du havde Din nye Silkefjole paa og havde gjort Din Kri-
noline et Par Tommer bredere, og Honoratiorens vare komne og havde hilset tre Tommer dybere: „God Morgen, Fru Doktorinde! God Morgen, Hr. Doktor!“ og Du havde da hilst saa naadigt igjen og havde sagt: „Hvorledes har De det? Jeg har ikke saa længe seet Deres lille „Philip“ eller „Robert“ eller „Mathilde“ eller „Georgine“; send dog De kjære Smaa lidt hen til mig i Eftermiddag.“ Og naar vi vare komne hjem, havde der staaet en Gaafesteg paa Bordet, og jeg havde sagt: „Skal vi igjen have Gaafesteg?“ og Du havde sagt: „Vi evner det jo; vi kunne jo gjøre det.“ Og om Eftermiddagen havde jeg raabt ud i Gaarden: „Karl!“ og Hr. von Meyens forrige Kudst, Ridetnægt, Gartner, Tjener og Gaardskarl var kommen ud fra Stalden: „Hvad befaler Herren?“ og jeg havde sagt til ham: „Karl,“ havde jeg sagt, „Paa Slaget fire fører Du den Brune hen for min Dør, jeg vil ride lidt op og ned ad Landeveien med Hr. Advokat Løper.“ Jeg havde ladet mig optage i Baron von Maltzahns høiere Due-Forening, og om Aftenen var jeg gaaet hen i Klubben og havde spilt L'hombre hele Natten, thi den som har noget, kan ogsaa tabe noget.“

Men ligesom jeg havde udtalt Ordet tabt, randt Tabet og Mecklenborgs Kronike mig atter i Hu, og jeg dreier mig hurtigt om paa Hælen og begynder at gaa

op og ned ad Gulvet, og hun hænger sig ved min Arm. Saaledes spadserer vi da en Stund op til Anklen mellem de plattindste Ivriske Papiers-Poser og -Tutter i Triolet- og Rondeau-Form.

Endelig siger hun:

„Du troer altsaa, at det nu for bestandig er ude med Doktoren?“

„Ja,“ siger jeg, „troer Du, at De ville gjøre mig til Doktor paa fem Bind „dramatiske Forsøg“ og en halv Knipperdolling og paa disse Kræmmerhuse? — I hele Dit Liv vil ingen Fanden sige Fru Doktorinde til Dig; det vil hedde: som Fru Neuter lever jeg, som Fru Neuter døer jeg.“

Saa falder hun mig paa engang om Halsen og udbryder:

„Kald mig saa ogsaa som alle Andre kalde mig, stig ogsaa: som Fru Neuter lever jeg, som Fru Neuter døer jeg, saa kan Fru Doktorinden gaae, hvorhen hun vil.“

Naa, denne Falden om Halsen kom mig noget paa Tværs, og naar Noget kommer mig paa Tværs, bliver jeg altid tummelumst; jeg vilde nu i Grunden være gaaen og tale et Ord Høitindst med hende; men da jeg nu seer hende saaledes, bliver jeg dog saa underlig tilmode og der paakom mig en kristelig Stenning, saa jeg allerede vilde give hende et Kys. Da banker det paa Døren.

„Kom ind!“ og vor Hr. Pastor træder ind: „Jeg vilde dog ogsaa . . . men! . . .“

Om han nu med dette „men“ mente vort paabegyndte Kys eller min Kones rødgrædte Dine, veed jeg

ikke; men til al Held kom hans Broder Ernst bagefter ham og sagde:

„Vi vilde dog gratulere Dig paa Din Fødselsdag.“

Nu huffede jeg først paa, at det var min Fødselsdag.

„Mine kjære Venner,“ siger jeg, „hvordan er smukt af Eder, at I besøge mig i Dag, for i Dag . . .“

„Men . . .“ siger Hr. Pastoren — som Pastor taler han Høitidsst — „vil De aabne en Handel her?“

Dg dermed støder han med Foden til de infame Tutter, saa at en rigtig nederdrægtig Papirtut bliver hængende paa hans Støvlesnude og som han hele Aftenen i al Ustyldighed førte om med sig.

Naa, mit Hjerte er ingen Køverkule, og jeg fortæller da om al den Elendighed, som var mødt mig den Dag, og saaledes tale vi en Stund derom; derpaa kommer min Kone med det nederdrægtige Gaasebryst fra om Middagen og en Draabe Viin fra Joseph Nissen og sætter det Altsammen paa Bordet foran os, men meget sørgmodig.

Dg da nu de kjære Guds Gaver staae saaledes foran os, seer Hr. Pastoren paa en Gang i Vejret og seer min Kone lige ind i Ansigtet og siger:

„Men . . ., kjære Frijs Kenter, den Skade lod sig dog maaffe kurere.“

„Hr. Pastor,“ siger hun, „tal!“ og naar hun taler med Hr. Pastoren, taler hun ogsaa Høitidsst, eftersom hun er en Præstedatter og ikke vil give ham noget efter i det Stykke.

„Jeg mener,“ siger han meget langsomt, thi han er en betænksum Mand og derfor ogsaa en paalidelig

Ben, „jeg mener, Reuter har en god Hukommelse og han har grundigt studeret Manuskriptet; vilde det vel falde ham vanskeligt at nedskrive det efter Hukommelsen?“

Der er dog Intet i Verden, som overgaaer en god Ben!

„Det kan jeg,“ siger jeg, „det kan jeg! — Jeg har gennemlæst det over tyve Gange. — Naar hun bare vil sove roligt, saa maaner jeg det atter tilbage i Hukommelsen.“

„Og Ernst her,“ siger han, „har seet Originalen, han kan bevidne Ægtheden.“

„Ja,“ siger jeg, „han har seet Vandmærket, han har baade beseet Blækket og ogsaa besøgt det; Knitschky har seet Titlen og Enden, og Doktor Reinhold har seet Bindet.“

„Hvad vil De saa mere?“ siger Hr. Pastoren. „De har tre Bidner.“

Det var sandt; to Bidner havde jeg nok i, Doktor Reinhold var Tilgifsten.

„Ernst Boll,“ siger jeg og rækker ham min Haand, „jeg vil ikke snyde Dig, men vil Du staa ved Dit sidste Bud og give mig fem tusind Daler for disse „sandbru natlige Erindringer om Mecklenborgs Krønike, modtaget af det Stolpe'ske Skelets egen Haand“?“

„Kjære Reuter,“ siger han, „saaledes som Sagen nu stiller sig . . .“

„Haha,“ tænker jeg, „nu begynder han ogsaa at tale Høitidsst!“ For jeg kjender det: naar han taler Høitidsst, saa er han i Knibe.

„Lad saa være,“ siger jeg ærgerlig, „lad saa være.“ Nu sidde vi atter en Stund og spise Gaasebryst.

Paa engang tager Hr. Pastoren atter Ordet:

„Men Hinstorff?“

„Ja, Hr. Pastor,“ udbryder min Kone, „De har Ket, Hinstorff!“

„Kjære Keuter,“ siger Ernst Boll, „jeg troer ogsaa, at Hinstorff . . .“

„J have Ket,“ falbt jeg ham i Talen, „jeg troer skam ogsaa, at Hinstorff vil kjøbe saadan en Bog af mig; men han giver skam ikke fem Tusind Daler, han giver ikke femhundrede.“

Nu spise vi atter en Stund Gaasebryst i Tausshed.

„Hr. Keuter,“ siger Hr. Pastoren, „De skulde offte Dem for Videnskaben og tage imod de femhundrede Daler.“

Dg jeg gjorde det, og da mine to Benner vare gaaede, satte jeg mig flux ned og skrev den fuldstændige Titel, som jeg hidsetter her, men jeg maa rigtignok tilstaa, at min Kone har hjulpet mig en Smule med at bringe det rette Sving paa den. Altsaa:

Mecklenborg= Schwerin og =Strelitz

samt

de tilgrændsende Provindsers

Kronike,

fra Verdens Stabelse i Aaret 0,
indtil Hans Høihed Hertug Mecklenburg, i Aaret 1200
efter Christi Fødsel,

saaledes som det salig Adelsmandsffelet i Stolp har givet mig den i Hænde, men desværre, formedelst Menestenes Uforstand, ved sidste Wittelsmarkes i Braundeborg brugt til Osteinpætning, alligevel til stort Held for Landet Mecklenborg opbevaret i min prægtige Sukommelse.

Fremstillet kort og fyndigt, samt for de Herrer Mærde ledsaget af allehaande forstandige Betragtninger og for de Herrer Mærde forsynet med passende Anmærkninger af

Fritz Meuter,
Doctorandus.

(Kan ogsaa benyttes af Damer og Skolebørn.)

Hinckorfske Hofboghandel.

1861.

Første Kapitel. Om Verdens Stabelse.

I Aaret O.

Da Vorherre stabte Verden, begyndte han med Mecklenborg og tog først fat paa Østfiden og fuldførte den egenhændigt, paa den ene Side indtil Røseburg og Schwerin, paa den anden Side indtil Stavenhagen og Brandenburg, og viste sine hellige Engle hvorledes de skulde bære dem ad, og talte til dem og sagde, de skulde gjøre det ligesaa.

Raphael begyndte nu ved Neu-Strelitz og Mirow, og Gabriel ved Groß-Bäbelin¹⁾, Serrahn og Krakow, og Michael tog Lübtheren-Amt, Grabow og Dömitz, men det blev ogsaa derefter. — Naa, Læreværk er intet Mesterskykke. — Men Vorherre blev dog ilde til Mode ved, at hans gode Værk saaledes skulde forkluddres, og han kaldte endnu engang Englene sammen og sagde:

„See nu godt efter! Jeg skal atter vise Eder, hvorledes I skulde gjøre det.“

---

¹⁾ Groß-Bäbelin anses for en af de meest ufugtbare Egne i Mecklenborg.

Dg derpaa skabte han Egnen omkring Käbel og Lübz og Sonnenberg ved Parchim og sagde:

„Tag Eder et Exempel deraf!“

Men om det nu var pur Dovenskab eller det var reen Dumbhed, de sjuffede med deres Arbeide og rodede noget sammen og toge ikke Leer nok til Sandet. Saaledes kluddrede de Kongen af Preussens Mark Brandenburg færdig indtil Gräfenhüüchen og Treuenbriezen, og Kongen af Hannovers Lüneburger = Heide indtil Giffhorn og Celle; men saa kaldte Borherre paa dem og sagde:

„Holdt! Stop! Det gaaer ikke an! I forkluddre mig jo hele mit rare Tydskland. — Jeg har inidlertid gjort Slesvig = Holsten færdig, og nu kunne I slaa Jer løs med Kongen af Danmarks Jylland, der kunne I springe saa galt omkring som I lyster; men det siger jeg Eder, I gjøre mig det med en Snip! Høre I, med en Snip!“

Paa denne Raade er vort Mecklenborg bleven til, og smukt er det bleven, som Enhver veed, der er født og opdragen i Landet; og naar en Fremmed kommer dertil og har Wine at see med, kan han ogsaa see, at Borherre har lagt sin egen Haand paa Marker og Stove, paa Høie og Søer, og at han ogsaa med Velbehag har betragtet Mecklenborg, dengang han saae, at det var Alt meget godt.

Andet Kapitel.

Om de første Indvaanere i Mecklenborg.

De første Indvaanere i Mecklenborg vare Frøer og hvo som tidligere ved Efteraars- eller Foraars-Tid er draget henad Landeveien mellem Wismar og Schwerin eller Stavenhagen og Malchin, vil give mig Ret i, at ingen andre Kreaturer end Frøer kan eksistere i en saadan Meelvælling af Land og Vand. Naa, hvor der er Frøer, er der ogsaa Storte, siger Ordsproget, og saaledes var det ogsaa Tilfældet her, thi de næste Indvaanere vare Storte, og der er heller Intet at indvende derimod, naar nogle gamle Historiefrivere paastaa, at Frøerne vare de første Borgerlige i Mecklenborg¹⁾ og Familien von Storch de første Adelsmænd. —

Naa, men Borherre maa vel være bleven kjed og led af denne evige Frø- og Storte-Historie, tilmed da Fanden hver Dag tudede ham i Øret, at han ogsaa skulde skabe Mennesker, for at han kunde begynde sin Forretning saadan i det Smaa; thi hele Helvede var den Tid lige saa tomt som Varelageret hos en ung Begynder af Handelsmand, der ingen Penge har.

Borherre blev altsaa kjed af dette evige Brøvl, og han sagde til Fanden:

„Godt,“ sagde han, „jeg vil ikke hver Dag ærgre mig over Dig; tag derfor Skanterne med Dig og see

¹⁾ De borgerlige Godseiere Bogge (Padde) ere bekjendte som Førere for det liberale Parti paa Landdagen i Mecklenborg; von Storch er en gammel mecklenborgsk Adelslægt.

selv, hvorledes det har sig med Jordens Tørring; i Dag skrive vi den første November og er den tør i Dag, vil den være færdig.“

Naa, Fanden foer altsaa affted og kom til Dyrehaven ved Fülenroß*) og ælte og vadede omkring i

---

*) Angaaende Dyrehaven ved Fülenroß har den salig Adelsmand Ket; Fanden har endnu den Dag i Dag sit Kvarter der, naar han reiser fra Serrahn til Malchin og fra Malchin til Serrahn, for at besøge to af sine bedste Venner. Disse to Venner holde uhyre meget af den saavsede Gjæst; den geistlige Herre i Malchin vilde være det ulykkeligste Menneste af Verden, naar han kun havde Borherre, han maa have Fanden med, og hans Collega i Serrahn har allerede indladt sig saa meget med den gamle Svend, at han meget nøie kjender den gamle Pøgners Familjeforhold. — Men nu maa Ingen tro, at disse to Herrer ere blevne simplere ved den daglige Omgang med den helvedes Herre eller at de i Begyndelsen have inviteret ham til The og Smørrebrød eller et Glas Punsch, nei, slet ikke! — Det er sandsynligvis gaaet dem ligesom mig, de have rent tilfældigt gjort hans Bekjendtskab. — Mig gif det nemlig saaledes: Da jeg endnu var løs og ledig og slog mine økonomiske Kolbøtter paa det grevelige Gods, indlod jeg mig engang med den lille Hedningegud, som Fanden sædvanlig sender i Forveien som sin bedste Gesandt, og dette lille Kreatur prikkede og stak mig saaledes, at jeg ikke kunde faa No, undtagen ved hver Dag efter Fyrastien at gaa hen til Hr. Pastoren i Hagen, hvor hun nemlig var, som nu er min Kone; og naar jeg da i den højeste Salighed gif hjem i den bæsørte Nat, maatte jeg gennem Dyrehaven ved Fülenroß, det vil sige, naar jeg ikke vilde drutne i den sædvanlige Landevei. — Naa, en Aften gaaer jeg da ogsaa denne Vei — hele Dagen havde jeg været til Mode, som om der skulde passere mig noget;

Snavset der, indtil han havde faaet sig en rigtig Snue paa Halsen. Han vendte nu atter tilbage til Himlen, tørrede Fødderne meget omhyggeligt af foran Døren, saa der ingenting var at see — men han havde rigtignok glemte Hælen — og traadte nu ind i Himmelsfælden, noks tre Gange paa Grund af Snuen og sagde:

„Alting er tørt, nu kan det gaae løs.“

Men Vorherre saae efter hans Hale og sagde:

hos Hr. Pastoren var der bleven fortalt Spøggelshistorier, og hun havde sunget „Der Erkfönig“, og da jeg nu gif henad Fodstien gjennem Dyrehaven, var jeg bange. — Det forekom mig, som om det hele Liden hvistede og vuslede omkring mig, og som om det stoggerlo inde mellem Træerne. Og istedetfor at støtte mig til min Stot, svingede jeg med den, for at jeg i Rødstilsælde kunde slaa fra mig. Saaledes gaaer jeg da inde mellem de mørke Elletræer; men — badaus! falder jeg paa engang over noget Haardt og Sort, med den ene Haand faaer jeg fat paa et Horn, med den anden paa et Kобеen, og — svab! — dajfer en Hale mig i Ansigtet, saa at jeg af Skræk faldt i Afmagt. — Saa meget husker jeg dog endnu, at jeg var gleden ned ved Siden af Utydsflet, og at det var forsvunden, da jeg kom til mig selv igjen. — Naar det ikke var Fanden, saa veed jeg ikke, hvem det skulde være — Horn, Kобеen og Hale, og det lugtede skam heller ikke meget tiltrækkende. — Hr. Over-Inspektør Lampel har rigtignok bagefter villet udtjpe det saaledes, at det havde været en af hans sorte Kvier, som han havde jaget ind i Dyrehaven, og de have jo altid leet og gjort Nar af mig; men jeg spørger ethvert Christermenneske, om en Økonomifer, som hver Dag omgaaes med det hjære Hornkvæg, vel vilde blive saa angst for en tøsset Kvie, at han faldt i Afmagt? — Adelsmanden har Ret, hvad Dyrehaven ved Fuleuroß angaaer.

„Du er en Løgner fra Begyndelsen af, see engang paa Din Hale.“

Naa, der stod han nu, ligesom Inspektør Blod foran sin sorte Høppe; han blev dog slet ikke forlegen derved, men sagde nok saa frækt:

„Jeg havde tænkt mig, at Menneskene skulde komme til Verden med lange Støvler paa.“

„Jeg kjenner Dig!“ sagde Borherre. „See nu til, at Du kommer afsted! Og fyr dngtig i Din Døn, at der snart kan blive tørt deroppe, og Du selv,“ siger han — thi Borherre har endogsaa Medlidenshed med Djævelen — „sæt Du Dig hen i Raffelovnstroger, at Du kan blive af med Din Snue.“

Der sad nu den gamle Løgner og pønsede paa lutter Nederdrægtigheder og kaldte sin Geheime=Doverhof=Gavtyv=Carnaille til sig og spurgte ham:

„Hvorledes skulle vi bære os ad?“

„Herre,“ sagde han, „jeg har seet, at Sand=. og Steen=Sækken er gaaet itu ved Groß=Bäbelin dengang Gabriel skabte Land, og at der er temmelig tørt. Naar vi nu stat et Varne=Rør op der, skulde det gaa til ved Fandens Kunst, om der ikke var helt tørt til næste Foraar.“

„Godt,“ sagde Fanden, „giv Dig isærb med Arbeidet! Men ræk mig først mit Kommetørklæde!“ —

Næste Foraar var Groß=Bäbelin da den tørreste Plet paa hele Jorden, og det er den endnu den Dag i Dag. Og Borherre stod der og kaldte sine hellige Engle til sig og befalede dem at hente Leer fra det nærmeste Sted han selv havde skabt og det var Præstemarken ved Jabel, thi i hele Bäbelin fandtes der ikke en

eneste Haandsfuld Leer. Og Borherre skabte Manden i hans Pragt og Herlighed og Kvinden i hendes Stjønhed og Ynde, og Adam og Eva vare de første Medlenborgere; og naar en Fremmed gjennemvandrer vort medlenborgske Land, kan han see mangen en Karl, der har noget af sin Stamfader Adam hos sig, og de søde Eva'er? Du kjære Gud! De løbe jo i hele Flokke omkring iblandt os.

Da Fanden havde staaet og seet, hvorledes Menneftet blev skabt, sagde han:

„Stal jeg ogsaa prøve det?“

Og Borherre sagde ret i stille Glæde:

„For mig gjerne.“

Og af Babeliner Sandet og sit Djævelskab æltede Fanden noget sammen og puffedes deri, og da det var færdig, hvad var det saa? — Lutter Abekatte! — Og naar en Fremmed gaaer igjennem Landet, saa kan han endnu see dem, som Fanden har lavet: Mandfolkene af Fandens Fabrik hedde nutildbogs Dumrianer (Maulaffen) og Kvinderne Pjntedukker (Zieraffen)*).

---

*) Heraf kan Enhver see, at en vis Englænder, ved Navn Darwin, der nok saa frækt vover at paastaa, at vi Mennefter allesammen, selv Pave og Keiser, nedstamme fra Aberne, og at Forsædrene, selv vore Adelsmænds, ere løbne omkring med Snoehaler, er svært paa Bildspor. — Saaledes som vort Haandskrift rigtig siger, har det været: Kun Forsædrene af Fandens Fabrik have paa Markeder reben paa en Kameel og vrænget Mund af Folk.

Frig Neuter.

Gredie Kapitel.

Om Paradiset.

Her mindes jeg tydeligt den salig Abelsmands Ord.
Han siger:

„Anbelangende Paradisets Beliggenhed har der fra gammel Tid hersket saare megen Uenighed, men efter min Stamsfader Noahs bestemte Efterretninger og efter hele min Families og vort hele Slægtskabs Mening var Paradiset i Mecklenborg, og er der endnu den Dag i Dag, idetmindste for Ridderstabet.“

Jeg hælder ogsaa til den salig Abelsmands Mening herom; men Mecklenborg er stort; i hvilken Egn laa da nu Paradishaven? Sikkert paa det Sted, som først var bleven tørt, og hvor de første Menneſter bleve skabte, ved Groß-Bäbelin, Serrahn og Krakow, lige i Midten af Mecklenborg. Men jeg har endnu flere Grunde for denne Paaſtand, thi for det første driver Fanden ikke sit Spil nogenſteds ſaa galt, ſom i det tabte Paradis, hvor han har udspekuleret sit første og nederdrægtigſte Meſterſtykke; for det andet mindes jeg, at da jeg engang i min Skoletid med Karl Krüger drev om mellem Laderne i Krakow, fandt vi et gammelt halv udflettet Bræt, hvorpaa man endnu kunde læſe: rauchen

Feuer ſchlagen

wahren

abel.

Hvilket efter min Mening vel ikke kan læſes anderledes, end: Cain traf her ſin Broder og ſaae hans Offer ryge og Ilden ſlaa op imod Himlen, og før han kunde værgſig derimod, ſlog Abel ham ihjel. Dig

forekommer dette et tilstrækkelig Beviis, og Karl Krüger kan bevidne det. — Jeg har rigtignok hørt, at han har gjort Løier dermed og har fortalt, at han havde spurgt den gamle salig Senator Weder i Krakow derom og han havde svaret ham, at han selv havde skrevet paa Brædtet og der havde staaet: „Kainer darf hier mang die Scheunen Toback rauchen oder gar Feuer schlagen bei zwei Thaler Strafe.“ Og lidt længer nede havde der staaet:

„Wej til Wahren og Zabel.“

Men jeg kan sige dertil: Karl Krüger var i sine unge Dage meget lettroende, og Hr. Senator Weder var en gammel Spøgefugl. — Mere siger jeg ikke! og den, der ikke deler min Anskuelse, kan overbevise mig om det Modsatte!

Hvad der nu ellers er passeret i Paradishaven, veed ethvert Menneſke, og skulde han ikke vide det andetsteds fra, kan han see det paa sig selv, idet han hver Dag endnu bestandig bider i det samme Æble som Eva først bed i.

Men for Adam var det imidlertid slemt, han kom fra Dynen i Galmen, han var bleven indfat som Adelsmand og maatte gaa derfra som en Bonde med Tiggerstaven. Men hvor drog han hen? See, det er Sagen.

Stolper Manuskriptet siger udtrykkelig, at han er draget til Zabel og har der bygget sig et lille Kaadnersted paa Klovermarken. — Det lader sig rigtignok høre, thi den Zabel'ske Præstegjord var jo egentlig hans rigtige Fødested, formedelst Leeret, hvoraf han var ættet; og for et Par Aar siden før den store Brand i Zabel stod gamle Baumgartens Kaadnersted der endnu med den Indskrift:

Her Adam og Eva et Hjemsted fandt,
Adam graved og Eva spandt.

Mere vil jeg ikke sige herom; thi slige Undersøgelser kunne være af stor Bigtighed; men for den, som foretager dem, ere de et Pokkers surt Arbeide.

Fjerde Kapitel.

Om Adam og hans Familie.

---

3 Aaret 1.

Naa, Adam arbeidede nu dygtigt; men i Forstningen gif det ham Pokkers daarligt; han var alene med sin Kone, og hun kunde ikke hjælpe ham stort, da hun havde nok at bestille med at passe Børnene. Forspand havde han heller ikke, undtagen et aargammelt Føl, han havde fanget i det Jabel'ske Bondelobbel, og som han vilde opdrætte fra lille af; og Føll have ofte seet ham staa og hvile sig under Arbeidet, han lænede sig til Spaden og stirrede vemodigt over Loppiner=Øen henimod Egnen ved Grof-Bäbelin, indtil de klare Taarer traadte ham i Øinene. Men hvad hjalp det Altsammen? For det som har været, giver Jøden ingenting. — Nu kunde en af vore nymodens Adelsmænd mene, at han havde ladet Eva dygtig undgjælde, fordi hun havde stødt ham i denne Ulykke — men nei! Han stammede fra en altfor god Fader, og hans kjære Kone gif saa stille omkring i sin egen Sorg, at han slet ikke kom ud af sin

store Bemød og gjorde Alt, hvad han kunde see paa hendes Dine at hun ønskede. Han bar Vand og Træ for hende, gjorde Ild paa om Vintermorgen og naar hun havde Barn ved Brystet, vuggede og passede han det om Natten.

Saaledes gif det en Tidlang i Jammer og Elendighed, og om de end stundom indhøstede en Haandsfuld Korn, maatte Kartoflerne dog stoppe det største Hul.

Rain, hans Ældste, der havde gjort ham og hans kjære Kone den skrækelige Sorg med Abel, og som kunde have været ham en saa god Støtte, lod ikke høre fra sig, han var ubvandret, hvorhen — vidste intet Menneske — og havde taget sig en Kone, hvilken — var der heller Ungen, der vidste. Men jeg tænker mig, at det vel har været en af Fandens Avelatte; for saadan en havde han fortjent*).

---

*) Den lærde, berømte Hollænder Bernusius har i et særligt Skrift fuldstændigt paavist, at Stilkbreve og Gensdarmmer endnu ikke var i Mode paa Rains Tid, og det har mit Bisald; men naar han endvidere siger, at Rain er gaaet over den preussiske Grændse til Berlin og er bleven Gaardskarl der og har giftet sig, samt at hans Efterkommere endnu den Dag i Dag bo i et stort Palais paa Mollenmarkt i Berlin, maa man dog optage disse Efterretninger med stor Varsomhed, thi Hovedsagen, om Berlin overhovedet har eksisteret dengang, er dog meget tvivlsomt. — Ja, havde han endda sagt Demmin, kunde det lade sig høre, da den meget lærde Hr. Pastor Stolle i Demmin har bevist, at Byen Demmin allerede var grundlagt før Synfloden, og at der allerede dengang var et Universitet med Professorer og Friborde, hvorfor saa ikke ogsaa paa Rains Tid? — (Naar Rogen vil, kan han læse

I Aaret 245.

Imidlertid voksede Seth da nu op og kunde allerede løbe et Grinde og give en Haandsrækning. Han kom ofte hjem med en Net Karudser, som han havde fiskeet i Zabel-Søen, og Krebs fangede han ogsaa. Det var jo altid en Hjælp, og da Fader Adam var tohundrede og femogfyrgetyve Aar gammel, var Alt i den bedste Orden; han havde allerede en Malkesø paa Stalden, og hvert Foraar og Efteraar stod der en lille nydelig Griis i Stien; Føllet gjorde ogsaa god Nytte.

Det havde vel været noget længe, inden han havde bragt det saa vidt; men saaledes var det nu dengang. — Bore Bønder kunne jo tage sig et Exempel deraf, thi den Slags ville jo nu være rige i en Haandevending. Min Kone siger idetmindste, at hun maa give baade otte og ti Groschen for Smørret, og for Gaaseflegen til min Fødselsdag har jeg selv betalt to Daler.

Hvad Eva angaaer, saa vedblev hun hele sit Liv at være stille og indesluttet; men da hun var ottehundredre Aar gammel, var hun endnu langt smukkere end alle hendes Døttre og havde meget fornemme Manerer; saa at Fader Adam ofte sagde til sine Døttre:

„Tag et Exempel af Jeres Moder!“ og med disse Ord klappede han sin kjære Kone paa de røde Kinder og spurgte: „Mutter, har Du ikke et lille Stykke stegt

---

dette paa første Side i Byen Wolbeds Krønike af Hr. Dr. W. Reinhold. — Det er overhovedet en Bog, som jeg maa bede Dem altid have ved Haanden, da jeg har øst mine fleste Kundskaber deraf!

Flæsk eller en Vid Aal, Seth fangede jo nogle i Forgaars?”

Thi hvor gammel han end var, havde han dog endnu en meget fund Mave.

3 Aaret 930.

Han døde, da han var ni hundrede og tredive Aar gammel, og han sad godt i det, thi han var den rigeste Bonde i hele Klosteramtet Malchow. Hans Inventarium og Sorder delte hans Børn imellem sig, uden Forsegling, Skifteret og Procuratorer.

Men Seth fik Gaarden.

Femte Kapitel.

Om Adams Efterkommere.

Adams Børn og Børnebørn vare nu spredte rundt om, især i det ridderstabelige Amt Stavenhagen; her boede den ene Bonde ved Siden af den anden, Enhver paa sin Mødding; og deres eneste Lov var: „Hvad man har, det har man.“ Det maa ellers have været en net Redelighed; thi der var intet Stavnsbaand i Mecklenborg, og ikke Tale om nogen Hjemstedslov, om Vielsesattest, Militairattest eller Koppeattest, og Følgerne heraf kunde jo heller ikke udeblive.

3 Aaret 1064.

Første Pintsedag i Aaret 1064, om Eftermiddagen, udbrød der nemlig et Oprør over hele Landet, thi Ka-

bats og Nachols Stalddrenge sloges i Hovedgrøften mellem Fulenroß og Demzin, fordi den Ene havde vogtet ind paa den Andens Enemærker. Denne var den første Krig i Mecklenborg, og siden den Tid har der aldrig hersket nogen ordentlig Fred i Landet, og hvad Stalddrengene begyndte, spandt Bønderne videre, og fra dem kom Røden til Borgerne, og fra disse til Ridderstabet, og saaledes er det vedblevet indtil den Dag i Dag.

I Aaret 1065.

Seth og hans Søn, Enos, gjorde sig al Umage for at bringe Sagen i sin rette Gjænge igjen, men forgjæves; og det varede ikke længe, saa sloges deres egne Faarehyrder og Koghyrder den 7de Juli 1065 — formeddelt Kvægvandingen, da Vandet var meget knapt i dette Aar.

Disse To fik dog deres Folk skilte ad, og da de gik hjem, sagde Seth:

„Enos,“ sagde han, „lad mig holde Dig under Armen.“

Og det kunde man slet ikke fortænke ham i, thi afvigte Lørdag havde han fyldt sit nihundrede og tredie Aar. — Naa, Enos var en god Søn, og støttede sin gamle Fader.

„Kjære Søn,“ sagde den gamle Herre derpaa og standfede, „min salig Fader, Adam, havde nok ikke drømt om, at det vilde gaa løs saa snart. Hvad skulle vi gjøre ved den Sag?“

„Det maa I selv bedst vide,“ sagde Enos, thi vel var han en god Søn og havde ogsaa gode Kræfter, men han hørte just ikke til de Allerklogeste.

Dg Seth kom hjem, fatte sig ned, overveiede Sa-
gen og sagde til sig selv:

„Denne Sommer og dette Efteraar kan jeg ikke
gjøre noget, da jeg for sent bliver færdig med Pløinin-
gen og næste Sommer faaer jeg ikke Stunder paa Grund
af Høsten og jeg vil ogsaa see at blive af med min
Gigt; men saa til næste Efteraar.“ Dg han tog Pen
og Papiir og udstrev den første Landdag i Mecklenborg
til den 15 November 1066.

I Aaret 1066.

Dg da Tiden var kommen, forsamlede alle Gaard-
mænd i hele Landet Mecklenborg sig i den gamle By
Jabel¹⁾, nysgjærrige efter at erfare, hvad der skulde gaa
for sig; thi et „Udvalg“²⁾ fandtes endnu ikke, og «ca-
pita proponenda» kjendte man ikke til dengang. Men
enhver, som havde Dine og Dren, kunde mærke, at der
var to Partier i Landet, Rabats, eller det aristokratifke
og Machols, eller det demokratifke.

Seths Dine hørte ikke mere til de bedste og han
kunde ikke godt læse Skrift uden Brillen, men han saae
dog lige strax, at det vilde gaa skrappt til, han kaldte
derfor Enos til sig og sagde:

„Enos, min Søn, skær Dig en god Hæskelkjæp

1) Landdagene, som fra Aaret 1621 afvekslende bleve afholdte
i Sternburg og Malchin, afholdtes tidligere ogsaa andre
Steder.

2) Udenfor Landdagene varetager „Udvalget“, bestaaende af
Deputerede fra Ridderflabet og Landstænderne, de forskjel-
lige Anliggender.

og naar Du seer, at det bliver altfor broget, brug saa Din Knippel."

Saaledes blev Enos den første Landmarstkalk¹⁾ i Mecklenborg.

Dg det gif broget til den Dag, saa at Enos Knippel slog løs tilhøire og venstre, og ved Hjælp af den opnaaede Fader Seth endelig, at den første Ooverenskomst blev affluttet i Mecklenborg, og den lyder saaledes:

§ 1. Alt bliver ved det Gamle.

§ 2. Naar Stalddrengene, Faarehyrderne og Røgterne slaes, kunne de frit gjøre det, og Ingen har at blande sig deri.

§ 3. (mangler).

§ 4. (itom) o. s. v.

Dg dermed gif Enhver til Sit, thi paa den Tid var der endnu ikke Tale om Contribution.

Dg denne Ooverenskomst holdes endnu stadigt, thi Stalddrengene bante hverandre den Dag i Dag; og de gamle snu Faarehyrder fige, hvorfor skulle vi slaa hverandre til Blods, vi ville blæse de Karle et Stykke og de blæse os et Stykke endnu den Dag i Dag; og den gamle forstandige Røgter Leihsten fra Demzin sagde til sine Kolleger:

„Børn,“ sagde han, „hvorfor skulle vi slaa Huden af hverandre? Vi ville lade Tyrene stanges i vort Sted!“

---

¹⁾ Landmarstkalkerne, eller deres Repræsentanter, Vice-Landmarstkalkerne, opretholde Ordenen paa Landdagen, idet de ved altfor stor Støi støde i Gulvet med deres Stofte.

Dg Tyrene i Mecklenborg stange hverandre endnu den Dag i Dag.

Heraf kan Enhver see, hvorledes Mecklenborgerne forstaa at estimere en lovlig Overenskomst.

Men Aaret efter lagde Seth sig til at dø og han døde ogsaa ved Mortensdagstider anno 1067.

Sjette Kapitel.

I Aaret 1067.

Da Seth nu var begravet, sad Enos i Adams Bedstefaderstol og sagde:

„Jeg vilde hellere være mit eget Barnebarn end Patriark!“ Thi uagtet han havde gode Kræfter, indsaae han dog klart, at han ikke kunde hitte ud af den Redelighed. Dg han kaldte sin Søn Kenan til sig og sagde til ham:

„Dreng,“ sagde han, „kom herhen og reger! Du har rigtignok ikke naaet den rette Alder“ — Kenan var først henved 700 Aar gammel — „men jeg har ingen Lust til den Bestilling, jeg hader al Riv og Strid og Rabat og Machol holde ikke op med deres Brøvl. Det er rigtig noget nederdrægtigt Kram!“

Dg da han havde sagt det, reiste han sig fra Lænestolen og satte sig hen i Rattelovnsstrogen og knækkede Hasselnødder, for dem havde der været mange af det Aar.

Dg var Enos noget døsig, var Kenan til Gjengjæld

en Fandens klog Karl og i Grunden altfor klog af sin Alder og for sin Tid.

Næste Dag traf han sine Tran = Støvler paa og gik hen til Rabat og bandt ham en gyselig Hoben Løgne paa Vermet og derfra gik han hen til Machol og gjorde det samme ved ham, for at han kunde faa dem fra hinanden. Kort sagt — han var den første Diplomat i Mecklenborg.

Men det var dengang som det er den Dag i Dag; Diplomaterne kunne bære sig nok saa siffigt ad, Stokken hænger dog stadig over Hovedet, og naar de tro at have blæst Suppen kold, har Fanden atter tændt Ild under Gryden. Det gjorde Fanden da ogsaa her og det gik saaledes til:

Rabat og Machol vare Fættene, men to Alen af et Stykke kunde man just ikke kalde dem. Rabat var ingen Ven af at bestille noget, han vilde hellere vogte Faar end gaa bag Ploven; men han var et siffigt Hoved, og da hans Fader var død og han havde arvet mange Penge og meget Gods efter ham, begyndte han en Handel med fede Stude — thi han var den Første, som forstod at forvandle en Tyr til en Stud og en Bædder til en Bede — og tjente mange Penge derved, da han lod dem drive til Berlin, hvor Rains Efterkommere dengang boede og paa Grund af de sidste Aars Tørke lede stor Nød. Naa, ved den Forretning skrabede han sig mange Penge sammen, desuden maatte hans Raaboer ogsaa spytte godt i Bøssjen, naar han udøvede sin Kunst for dem.

Paa denne Maade blev han en hovedrig Mand og en skønne Dag drog han ind i det Basedowste, holdt

Rudst og Tjener, red paa Parforcejagt — thi Geværer havde man endnu ikke dengang, efterfom Menneffene endnu vare altfor dumme til at opfinde Krudtet — kort sagt, han gav den „Brøfge“ og var den Ende af Pølsen, hvori Kosinerne sidde.

Machol var den anden Ende. Fra Lille af var han en Fandens Karl til sit Arbeide, men da han havde et tykt Hoved, var han ikke meget opfindsom, og sled hellere med sin Møgfort og sin Pleil, drev sit Vandvæsen efter den gamle Mode og lod sine Tyre være Tyre og sine Bøddere være Bøddere, saaledes som hans gamle Fader havde gjort og loe ad Rabats nymodens Væsen.

Han var, kort sagt, den første „Conservative“, som de nu til Dags kalde det.

Nu er det rigtignok bleven omvendt, nu hedder Rabats Slags saaledes; men vi leve jo ogsaa i en forkeert Verden.

Machol var desuden noget stivnakket, han lod sig ikke sige noget, men gif omkring i sin Gaard som en Hane paa dens Nødning, thi han var ogsaa meget rig, da Gud havde undt ham et velsignet Efterkom og mange Benner; som Alle flittigt maatte tage Haand i Hante med.

Men han boede i Rittermannshagen¹⁾, sandsynligvis i det første Raadnersted paa venstre Haand, naar man kommer fra Fuhlenroß.

I Førstningen lo og mankerede de tvende Fættere sig kun over hinanden; men saa kom Historien med Staldbregene i Hovedgrøften ved Fuhlenroß og endstjændt det

---

¹⁾ Nu hører dette Gods, som er dannet af indbragne Bøndergaarde, under Grevstabet Sahn.

paa den første Landdag blev gjort til en Lov, at Stald-drengene kunde slaes saa galt de lystede og at der ikke var noget i det, og Kenan havde beroliget de to Føtter med sin Snak, saa ulmede Hadet dog i deres Hjerter og de laa paa Lur efter hinanden, Rabat efter, at Machol engang skulde slaa Græs paa hans Eng og Machol efter, at Rabat engang skulde komme med sin Barforce ind i hans Havre.

I Aaret 1100.

Nu hændtes det, at Machols Søsterdatter Zulla, der tjente som Koffepige hos ham, paa Himmelfartsdagen 1100 gif hen for at luge sin Hør, thi hendes Onkel, saae hvert Aar en Plet Hør til sine Tjenestefolk; men altid i Udkanten, hvor der jo sædvanlig kun kommer lidt Gjødning, ganske som det den Dag i Dag endnu er Skik i et økonomisk Landvæsen.

Hun gif henad Beien indtil hun naaede Grøften ved Fuhlenroß, hvor hendes Onkels Gebeet hørte op og Hr. von Rabats begyndte — thi Rabat havde allerede for længere Tid siden sat et von til sit Navn. — Hun saae paa sin Hør og sagde:

„Det vil jeg nok ikke faae stort ud af, det er altfor kort, og naar jeg til Sommer lader mig gjøre Særker deraf, naae de mig vel kun til Knæet.“

Thi hun var en stor korpulent Person, med røde Kinder, klare blaa Dine og langt gult Haar; hun holdt sig ogsaa renlig og net og havde en Rød Kapperler om Halsen. Hendes Klædedragt var proper, og skøndt hun ikke brugte Krinoline, havde hun dog ved Mad og Drikke

førget for, at hun ikke gav vore Damer nu til Dags noget efter i Omfang.

Hun sukede altsaa.

„Naa, der er ikke noget at gjøre ved den Ting!“ sagde hun, idet hun lagde sig paa Knæ og lugede sin Hør, og da det blev Mellemadstid, satte hun sig ned i Grøften og spiste sit Smørrebrød.

Medens hun sad her, hørte hun paa engang Hurra-raab, Hundeglam og Bidsteknalden i Retning af Demzin og lidt efter kom en Herre op over Bakken med et Robbel Hunde efter sig.

Hr. von Rabats Søn var paa Jagt og paa den Tid kjendte Ingen til Fredetid.

Haren løb langs med Grøften, men Hundene indhente den og i sin Angst sprang den op i Zullas Skjød, og da hun var en medlidende Jomfru, slog hun sit Tørklæde om den og sparkede med Benene efter Hundene.

Junker von Rabat kom nu til og fordrede sin Hare, men hun var et resolut Fruentimmer og sagde:

„Haren er vores. — Jeg sidder paa vor Side af Grøften, og der har Ingen noget at gjøre.“

Junkeren kom nu nærmere, og da han saae, hvilken udsøgt Skønhed han havde for sig, slog han med Bidsten mellem Hundene, for at de skulde være rolige, og tog Plads ved Siden af Hundene.

„Hvad hedder Du, mit Barn?“ spurgte han.

„Jeg hedder Zulla,“ sagde hun.

„Hvor gammel er Du?“ spurgte han videre.

Naa, det var dristigt; men Junkere ere Junkere

overalt og til alle Tider; og da hun ikke behøvede at flamme sig over sin Alder, svarede hun ganske roligt:

„Jeg gaaer i mit otteoghalvfemsfindtyvende Aar.“

Dette syntes at falde i hans Smag, og han rystede en Smule nærmere hen til hende og sagde:

„Zulla, jeg kan godt lide Dig.“

Her stak Bonden rigtignok frem, og vore Junkere nu til Dags vilde sikkert have baaret sig finere ad, men det var slet ikke nødvendigt i dette Tilfælde, thi „hun rødmede ikke til op under Lokkerne“, for hun havde ingen Lokker og hendes Kinder vare altid kjønt røde; „hendes Hjerter slog ikke hørligt“, thi hun vidste slet ikke af, at hun besad et saadan; „hun sænkede ikke sit lille Hoved“, for hun havde intet „lille Hoved“, men et rigtigt Hoved; og „hendes Barm bølgede ikke heftigt“, thi den var — Gud være lovet — altid i en saadan Stand, at den til enhver Tid kunde præsentere sig uden Bølging. Hun sagde derfor kun:

„Saa? — Ja, jeg kan forresten ogsaa nok lide Dig.“

Og med disse Ord saae hun ham lige saa aabent ind i Diet, som om hun havde skriftet for Præsten.

„Kommer Du her igjen?“ spurgte han.

„Ja, næste Søndag,“ svarede hun.

„Godt, saa kommer jeg ogsaa, og for at Du kan vide det, saa hedder jeg Sophat, og er en Søn af Hr. von Rabat. Giv mig saa min Fare,“ sagde han.

Men paa hin Tid var der endnu Ket og Ketsfærdighed til i Verden, og Kottepigerne stak endnu ikke Allsøgs i Lommerne paa deres Soldater, og hun sagde altsaa:

„Faren er ikke min, den tilhører min Onkel Machol.“

„Machol?“ udbød han og sløitede saadan hen for sig, og han havde sine egne Tanker, hun sagtes ogsaa. Derpaa sagde de Farvel til hinanden og gik hver til Sit.

Og da Junker Sophat red nedad Ballen, sagde han til sig selv:

„Fader er en Nar. — Han er den eneste og første Adelsmand i hele Verden, og naar jeg skal fortsætte hans Forretning, bliver jeg dog nødsaget til at indgaa en Mesalliance; thi hvor Fanden skal jeg faae en Adelsfrøken fra?“

Og Zulla kom hjem og sagde til Machol:

„Farbroder, her er en Fare.“

Machol spurgte hende da, hvorledes hun var kommen til den, og hun fortalte ogsaa i al Ustyldighed, hvorledes det Hele var gaaet til; men at Junkeren kunde lide hende og at han havde lovet at komme igjen næste Søndag, det fortaug hun; thi saa dumme vare de da heller ikke dengang.

Men Machol kaldte paa sine Sønner og Karle og sagde til dem:

„Pas paa Junkeren, han kommer i vor Havre.“

Spvende Kapitel.

Og da Søndagen kom, gik hun ud paa Marken, lugede sin Hør og satte sig i Grøften og spiste sit

Smørrebrød, ligesom sidst, og ligesom sidste Gang kom Junkeren ogsaa opover Balken med Haren foran sig, men den løb ikke som sidst, thi fra Demziner Bondetoblet foer den ind i Machols Havre og Junkeren jog uden videre bagefter den. Men da han saae Zulla sidde i Grøften, lod han Hare være Hare, sprang af Hesten og sagde:

„God Dag, min Pige!“

Men hun gav ham intet Svar og græd stille hen for sig, og da han spurgte hende, hvorfor hun græd, svarede hun under Taarer:

„Du er reden gennem Farbroders Havre!“

Naa, han trøstede hende da og kysede hende, hun kysede ogsaa ham igjen og sagde:

„Og Haren, som Du var paa Jagt efter, var ingen rigtig Hare, thi jeg saae, at den løb paa tre Been, og Du skal see: Ulykken ligger altid paa Luur!“

Han lo ad hendes overtroiske Snak, thi som Junker var han langt mere oplyst end hende; men et gammelt Ordsprog siger: Den Fugl, der synger om Morgen, tager Ratten inden Aften. Og saaledes gif det ogsaa her.

Machols Sønner og Karle havde ligget paa Luur i Grøften og seet, hvorledes Junkeren var redet gennem Havren, og Machols ene Søn, Kirwa, som selv gif og skelede til Zulla, havde ogsaa seet, hvorledes de havde kysset hinanden; Hadet optændtes i hans Bryst og han sagde:

„Kom, vi ville ordentlig fløe den Vengels Rygstykker.“

Men det vilde de Andre ikke være med til og en af dem sagde:

„Nei, vi ville gribe ham og føre ham bunden til Machol, saa kan han jo gjøre med ham, hvad han finder for godt.“

Og det gjorde de ogsaa og bragte ham bunden for Machol og sagde:

„Her have vi fanget Fuglen.“

Fatter Machol kom nu lidt i Forlegenhed.

„Godt!“ sagde han og gik op og ned ad Gulvet og fløede sig bag Øret, „hvad skal jeg nu gjøre?“

Tilfaldt faldt hans Tanke paa det Middel, som endnu anvendes den Dag i Dag:

„Vi maa spærre ham inde, indtil Sagen er bragt i Orden!“ sagde han.

Men hvor? — See, det var Knuden.

„I Sandhullet under Trappen,“ sagde En.

„Under Vandtønden,“ sagde den nederdrægtige Kirwa — og Kirvas Forslag trængte igjennem, og Junkeren maatte lege Stjul under Vandtønden.

Saaledes blev Fru Machols store Vandtønde den første Arrest i Mecklenborg; men det har forbedret sig betydeligt med Aarene, Pladsen har udvidet sig meget, og Dömitz og Dreibergen kunne neppe faae Plads under Vandtønden.

Men næste Morgen, da den nederdrægtige, ondskabssfulde Kirwa vilde hente Junkeren op til Forhøret og løfte Tønden i Veiret, sad der en Ugle under den og hvæsede ad ham og Fuglen var fløien.

Men dette var gaaet saaledes til:

Om Ratten havde Zulla paa Hofesokker listet sig

ned ad Trappen med en Blændlygte i Haanden og hun havde banket sagte paa Tønden og havde hvistet ind ad Spundshullet:

„Er Du der endnu?“ og derinde havde det svaret: „Ja!“

Derpaa havde hun løftet Tønden i Veiret, han var sagte krøbet ud og lidt efter havde de begge staaet ude paa Veien i det klare Maaneffin, hun grædende med en Blyt under Armen.

Saa havde han spurgt:

„Hvorfor græder Du?“

Og hun havde svaret:

„Maa man ikke græde, naar man for bestandig forlader det Huus, hvor man er født og baaren?“

Saa havde han spurgt:

„Hvorledes det?“

Og hun havde sagt:

„Naar min Farbroder opdager, at jeg har hjulpet Dig ud af Tønden, saa banker han mig, og for Bant tjener jeg ikke; jeg gaaer nu ud i Verden,“ og med disse Ord havde hun taget sine Sto paa.

Men hendes Ord vare gaaede ham til Hjerter og han havde sagt:

„Kan Du forlade Alt for min Skyld, kan jeg ogsaa gjøre det for Din. Naar min Gamle vil fortsætte sit Adelskab, kan han gifte sig igjen, han er først 756 Aar gammel; jeg bliver atter Bønde af Kjærlighed.“

Og derpaa ere de dragne ind i det Preussiske og have begyndt at befolke Demminer Distriktet.

Dette er den første sociale Roman i Mecklenborg, og det salige Adelsmandsfelet har udtrykkelig bemærket i

Marginen, at det var Grunden, hvorfor han havde fortalt Historien saa udførlig, thi efter hans Vidende havde alle Romaner i Mecklenborg havt den samme Udgang, nemlig at enten havde en Adelsmand giftet sig med en Borgerlig, eller en Borgerlig med en Adelsfrøken: notabene, i det første Tilfælde havde den Borgerlige rigtig nok havt Penge og i det andet havde Frøkenen været fattig.

Men Historien er ikke ude endnu; den tykke Ende kommer endnu i det:

Ottende Kapitel.

Da Rabat fik hele denne Omstændighed at vide, sønderrev han sin Frakke fra øverst til nederst og sagde:

„Jeg sørger ikke over min Søn; men jeg sørger over, at han er skeiet ud fra Familien. — Men Fanden skal tage Nachol!“

Dg derpaa stillede han Bud og Brev til alle, som vare af hans Parti og bad dem give Møde. Dg da de vare samlede, sagde han til dem:

„Børn,“ sagde han, „saaledes staaer Sagerne! Hvem veed, om jeg er i Stand til at opretholde mit Adelskab,“ og med disse Ord saae han bestemt ned ad sine syv hundrede sex og halvtredstindstyve Aar gamle, tynde Been; „men Børn, naar jeg ikke kan, saa kunne I. Tro mig kun, i disse velsignede Tider er det ikke saa vanskeligt at blive Adelsmand, jeg har først prøvet

det: nu for Tiden behøve I kun at sætte et lille „von“ foran Eders Navn og trofast holde sammen, senere bliver det mere vanstelig, saa skal Eders Navn staa i Registeret, saa skulle I opvise Ahner, og naar I ikke kunne det, maa I spytte i Bøssen for at faae dem til at recipere¹⁾ Eder.“

Naa, det var der Mening i, og de indsaae det klart og sluttede sig ogsaa trofast sammen, thi om Eftermiddagen red de allesammen over til Rittermannshagen og lod den røde Hane gale paa Machols Tag.

Og næste Dag sønderrev Machol ogsaa sin nye Frakke, kaldte sine Folk og Benner sammen og sagde:

„Børn,“ sagde han, „endnu er det Tid, endnu kunne vi forsvare os; men pas paa, det bliver anderledes! Der vil komme en Tid, da de træde os under Fødder, da vi maa arbejde og trække for dem. Vi maa holde sammen.“

Og de holdt ogsaa sammen og faldt ind i Rabats Hjord af fede Stude og drev den bort, og Enhver tog saa mange, som han lystede.

Men det var netop det Gale derved; thi vel høvede de overmodige Adelsmænd sig haardt og uretfar-

---

¹⁾ I Mecklenborg stjelner man mellem den indfødte Adel, hvis Forfædre allerede understrev Lands-Unionen 1523, dernæst de Familier, som henregnes til de Indfødte, men først senere have nedsat sig her (Agnoscerede), og endelig de særlig optagne Familier (Reciperede). Agnitionen udfordrer, at Familien nedstammer fra den indfødte Adel eller at Forfædrene i hundrede Aar have eiet Gods i Landet; Receptionen koster 1500 Thaler.

dig, men de tænkte dog kun paa Havn og ikke paa at plyndre, og hang ogsaa sammen som Ertehalv, men den snu Bonde tænkte fremfor Alt paa at rapse og hvad han ved denne Leilighed kunde strabe til sig, og naar han blev vaer, at en Anden havde faaet mere end ham, foer Misundelsen i ham, og det er Uenighedens Moder.

Paa denne Tid var Mahalaleel Patriark og det var en god Mand, som ogsaa gjerne vilde have Fred i Landet. Derfor kaldte han sin Søn Jared til sig og sagde:

„Tag ogsaa Din yngste Søn Henoch med, thi han er jo allerede halvfjerdsfindstyve Aar gammel, og det er et klogt Barn; vi ville pleie Raad om, hvorledes vi skulle faae Bugt med det Uvæsen.“

Medens de nu holdt denne Raadslagning, som traf svært i Langdrag, efter som tre ikke saa let kunne blive enige, lod Adelsmændene den røde Hane gale rundt om i Landet og Bønderne stjal fede Stude, og der var en Rebelighed, saa at en Steen kunde røres derved.

Og da de nu i henved fem Aar havde pleiet Raad, sagde lille Henoch i et af hans lyse Djeblitte:

„Bedstefader, jeg mener, og Fatter, jeg tyktes, at nu skal det have en Ende. Landstraktaten siger rigtig nok, at naar Staldbrengene ville banke hverandre, har Ingen at blande sig deri, men dette er ingen Staldbreng, det er gamle Folk; og desformodent, tyktes jeg, at dette Uvæsen maa henregnes til Brud paa Landefreden.“

Og Fatter og Bedstefatter sagde begge med en Mund:

„Barnet har Ret; men hvordan skulle vi gribe Tingen an?“

Ja, det var netop Knuden!

De pleiede nu atter Raad i henved fem Aar, thi dengang tog Alting længere Tid end nu, altsaa ogsaa Tanterne, og det kirkessifte Spørgsmaal og Paragraf 5 ere sande Hurtigløbere imod de daværende Spørgsmaal. Men med Tiden faaer Alt en Ende, og da de fem Aar vare omme, sagde lille Henoch, det kloge Barn:

„Bedstefader og Fatter! Vi maa udskrive en ny Landdag.“

Og de to Gamle sagde:

„Barnet har Ret!“

Og saaledes blev den anden Landdag da udfreven.

Og da Dagen oprandt, kom Alle, som gave sig ud for Adelsmænd, med stor Strig og Skraal til det gamle Tabel og opstillede sig i sluttet Række; men de dumme Bønder bleve hjemme og gjorde sig tilgode med Benfstegen og det røgede Pjød af de stjaalne Stude og sagde:

„Lad Machol gaa derhen, det er fra ham det Hele stammer; hvad rager det os, vi ville ikke stifte Næsen i en Hvepsere.“

Kun nogle, som vilde være klogere end de andre Bønder, gif hen og stillede sig bagved Adelsmændene, og saasnart en af disse lukkede Munden op, nikkede de og tænkte ved sig selv:

„Kanskæftig, at de lægge Mærke til os, og skrive os op i deres Adelsregister.“

Men Adelsmændene loe over deres Dumhed og tænkte ved sig selv:

„Ja, nit I kun, det har vi Ingenting imod; men af det Andet bliver der ikke Noget; vi maa da ogsaa beholde nogle Faar, som vi kunne klippe.“

Paa denne Landdag herskede der stor Enighed, og en af Adelsmændene paaviste, at hele Striden var opstaaet fra Haren og Havren; og en anden Adelsmand paaviste den historiske Ret, som Adelsmændene havde til Harene, og Ingen havde Noget derimod; og en Tredie gjorde det Forslag, at Landdagen skulde sluttes, og det havde heller Ingen noget imod.

Dg Landdagens Beslutning for dette Aar løb saaledes:

- § 1. Alting bliver ved det Gamle.
- § 2. Enhver Adelsmand kan jage i Bondens Havre.
- § 3. (mangler).
- § 4. (item) o. s. v.

Dg denne er den første og vigtigste Lov, som endnu den Dag i Dag gjælder i Mecklenborg, og det var en slet Lov for Landet, og lille Henoch var Skyld deri og lille Henoch var dog saadan et klogt Barn!

Ehi da han gif hjem fra Landdagen i Følge med sin Fader og Bedstefader, traf han sin Bedstefader i Frakkestjødets og sagde:

„Bedstefader, det var galt! Du skal see, at af den Lov vil der flyde megen Elendighed for Landet. Havde jeg været saa klog som jeg nu er, havde jeg ikke raadet til Landdagen. Den Bestemmelse, at Staldbrengene kunne banke hinanden, hviler paa en Art Gjensidighed; men denne Hare- og Havre-Lov er jo i Grunden et Privilegium!“

„Det er den,“ sagde Mahalaleel, „men, min Søn, den første Nød maa afvendes, som Din Bestemoder sagde, da hun slog Deigtruget itu for at varme Vandet

til Bagningen derved. I vor Tid holder den vel nok, om det end knager en Kjende."

Dg Jared sagde, thi han var en Slags Prophet og havde mere Indsigt i fremtidige Sager end i de nuværende:

•Après nous le déluge!•

Tiende Kapitel.

Mahalaleel var død, og Jared var død, og den lille Henoch var lidt efter lidt traadt i sin Faders Fodspor, og havde han været et klogt Barn, blev han en endnu klogere Mand; men hvad nytter al Klogskab, naar man har givet Sværdheftet ud af sine Hænder. Han havde begaaet en stor Dumhed; han havde bortgivet det første Privilegium og nu havde han ikke længer een Slags Menneſker at trækkes med, men to Slags, og det varede ikke længe, saa fit han fem og ſex Slags Menneſker at kjævles med, thi giver man først Fanden een Finger, tager han snart hele Haanden og den anden med, og ſaadan et rigtigt Privilegium er ſom en god Griſefo, den kaſter ti Griſe paa engang.

Adelsmændene bleve mere hovne og overmodige end paa Rabats Tid, og Bønderne mere dumme end de vare da Machol levede, og om der end mellem Adelsmændene fandtes en eller anden lille Junker, ſom red udenom Bondens Havre, eller en gammel blødhjertet Herre, der kaſtede en Mark til en kjøn Bondepige, naar hun lukkede

Ledet op for ham, og ærlige Karle, som ikke om Natten plyndrede Adelsmændenes *Wble-* og *Pareræer*, saa rede Junterne dengang paa *Parforcejagt* med lange *Pidste*, og naar de ingen *Harer* eller *Kæve* fandt, pryglede de *Bonderne*, de gamle *Herrer* syntes, at de smukke *Bonde-*viger vare altfor *kjønne Piger*, de ærlige Karle sagde: „*Hvad lærer vi os om Wbler og Parer, Solvsteer ere bedre;*“ og de gamle *Fædre* sagde: „*Vent, vi skulle spille Dig et Puds!*“ og stak *Ild* paa *Bondernes* *Hofstælle*.

Da *Henoch* maatte see paa al denne *Elendighed*, blev han meget *sørgmodig*, og en Dag, da han stod ved *Zabel-Sø*, kom hans lille *Methusalem* løbende og sagde:

„*Fader, nu brænder det igjenovre i Lille-Barchow.*“

Saa tog *Henoch* sin lille *Methusalem* paa *Armen*, gav ham et *Kys* og sagde:

„*Hils Din Moder saa mange Gange fra mig, nu er jeg led og kjed af hele Kommersén.*“

Og derpaa gik han over *Hsen* — thi det var ved *Vintertid* — over mod *Damerow* og man har aldrig seet ham siden.

Nogle ere nu af den *Mening*, at han er falden i en *Baage*, *Andre*, at han er løbet sin *Bei*, paa *Grund* af *huslig Uenighed* med sin *Kone*, *Doktor Reinhold* mener, at han er reist bort for at opdage *Amerika*; men det *salige Adelsmandsffelet* siger *udtrykkelig* i sit *Ma-*nuskript:

„*Han er draget i Elendighed, fordi det pinte ham, at der ved hans Skyld var kommet to Slags Menne-*sker paa *Jorden*, en *Slags* med *Privilegier* — og en *Slags* uden *saadanne.*“

Dette er det salige Adelsmandsffelets Ord, og naar han selv siger det, har jeg ingen Grund til at bestride det.

·Tiende Kapitel.

Den stakkels lille Dorn, Methusalem, sad nu der som en forladt Faderløs i sit hundrede og halvtredstidstypende Aar, og naar han havde vidst, hvad der ventede ham i hans lange Liv, var han sikkert løben bag efter sin Fader; thi til alle de Djevle, som sloge Kolbotter i Mecklenborg, kom nu ovenikjøbet Lurusdjævelen, og det er den gamle Djævels ældste Søn.

De Herrer Adelsmænd fik paa engang en Pokkers fin Gane, og Husmandskosten, som før var gaet saa glat i dem, vilde ikke mere smage dem, de maatte have noget Aparte; og deres Frøkeners og naadige Fruers bleve paa een Gang Pokkers omffindede, det hjemmegjorte Svergarn, som de før havde baaret, kradsede og fløede deres fine Hud, og derfor maatte de nu have Bombasfin.

Lurusdjævelen sendte Bud efter sin ældste Søn, Modedjævelen, og nu fik Biben en anden Lyd og stadigt sløitede den en ny Bise! Nu blev der klippet og spet i hele Landet, nogle havde Kjolerne glatte og snævre, og saae ud som om de vare stukne i et Haleffind, andre havde dem derimod vide og fuldkomne og rundt om besatte med Puf og saae ud som vandrende Overdyner,

nogle havde Klæderne udflaarne bagtil og andre havde dem udflaarne fortil og nogle lod dem hænge langt ned bagtil og nogle lod dem hænge langt ned fortil, og med alt det Stads de havde fastgjort paa Hovedet med Bævernaale og Bladguld og bundet om Halsen, baade Fryndser og Pelleriner og Kalvekryds og Strimler, lignede de sande Fuglestæmsler.

Enhver udpekulerede sig noget Nytt; men een Frøken overtrumsede dem Alle, thi hun havde et godt Hoved, men hendes Figur var noget uformelig, eftersom hun havde en god Appetit og var bleven noget corpulent. Og da hun blev sværere med hver Dag der gik, vilde hun gjøre sig tyndere om Livet, og hun tog en gammel Sadelgjord af sin Hr. Faders, kaldte paa sin Kammerjomfru og sagde:

„Tag Gjorden og snør mig ind!“

Det var det første Snørliv i Mecklenborg.

Og da hun nu i det næste Theeselskab viste sig i hele sin Glorie, saa tynd som en Gedehams, bleve alle Beninderne høilig forundrede; men næste Morgen vare alle Sadelgjorde i hele Landet flaarne itu og Hr. von A, B, C, D. ned til Hr. von D kunde i otte Dage ikke faae sig en Ridetour, men laa hjemme paa Sophaen og bandede Fruentimmerne, da de lede af slet Fordøielse.

Men Borherre rystede paa Hovedet over alt det Bæsen og sagde:

„Det kan ikke længere gaa saaledes! Jeg har skabt Menneffet i mit Billede og har gjort Kvinderne smukke, for at Mandens Dine med Velbehag kan hvile paa dem. Jeg vil ikke have, at de gaær omkring saa tynde som Humlestænger.“

Men med Bonden var det endnu langt værre, han var sunket helt ned i Snavset og rodede omkring deri, som om han var født deri. Han spiste Alt, hvad Tænderne kunde tygge, og hans første Grundsætning var:

„Vare ned med det! Det er kun en kort Stund, at det smager godt, bagefter er det Altsammen „eens Bier“.“

Og de vadsfede og læmmede sig ikke mere og havde ikke Stam i Livet; de drev omkring som Doven dyr og stjal som Ravn.

Og Borherre rystede atter paa Hovedet og sagde:

„Jeg har skabt Mennesket i mit Billede; og han skal ikke leve som et Svin. Det skal der sættes en Pind for!“

I Aaret 1656.

Den lille faderløse Dreng, Methusalem, var imidlertid bleven en grumme gammel Mand, og i hans nihundrede og ni og tredstyvende Aar i Verdenshesten 1656 lagde han sig til at dø og kaldte sin Søn Lamech og sit Barnebarn Noah til sig og sagde:

„Det er en Ulykke for et Menneske, naar han maa leve i en Tid, da Alt er forkeert; det har plaget mig nok, nu kan I see til, hvorledes I reder Jer ud af det Brøvl.“

Og Lamech spurgte ham:

„Fatter, hvad mener I om en ny Landdag?“

Da rettede Fader Methusalem sig i Beiret og sagde:

„Gjør, hvad Du ikke kan undgaa! Men saa meget siger jeg Dig, at Hare- og Hare-Loven fra den sidste Landdag er Skyld i hele Brøvlet, og jeg gjør det ikke

om igjen;" dermed faldt han tilbage i Sengen og var død.

Men Lamech glemte Methusalems Ord, og da han i nogle hundrede Aar havde seet Tingen an og grundigt overveiet hvad han skulde gjøre, udfrev han en Landdag.

Men Noah kom sin Bedstefaders Ord ihu og ry-
steede paa Hovedet.

Dg denne var den skjønneste Landdag, som nogen-
sinde er bleven holdt i Mecklenborg, thi alle de Tilste-
værende vare af den virkelige reciperede Adel; ikke en
 eneste Bonde lod sig see, og selv de, som før havde
staaet bagved Adelen, vare forlængst døde og begravede
og der kom Ingen ind, som ikke havde den røde
Frakke paa¹⁾.

Dg som de nu Alle stode der i deres Pragt og
Herlighed, trængte En sig gjennem dem, og det var
Noah, og han var den Æneste, som havde en sort Frakke²⁾
paa. Dg han stillede sig hen og slog i Bordet, for
han var en stærk Karl, og sagde:

„Ja, see kun paa mig! Dg skal der komme noget
ud af det, maa der en anden Skik paa det! Hare- og
Havre-Loven maa ophæves.“

Bed disse Ord opstod der stor Larm i Salen og
Alle raabte som med en Mund:

„Ud med den Karl!“

Men Noah blev roligt staaende og sagde:

¹⁾ De adelige Godseiere bære en stirlagenrød Galla-Uniform.

²⁾ De borgerlige Godseiere (men nu sædvanlig ogsaa de adelige), samt Borgermestrene ere paa Landdagen iførte civil Dragt, men bære ved Aabningen en sort Frakke.

„Gud naade den, som rører mig.“

Dg Ingen vovede at komme ham nær, thi han var en Pokkers stærk Karl og havde sin Gadedørs-Nøgle i Haanden og stød med Kyggen op mod et Hjørne.

Dg en af Forsamlingen steg op paa Bordet og holdt en Tale:

„Der maatte være Forffjel mellem de enkelte Klasser, nogle maatte have Privilegier, andre ikke, det var ikke alene deres historiske, nei! det var ogsaa deres guddommelige Ret; og han for sin Part ansaae ogsaa Hare- og Havre-Loven for en guddommelig Ret; ja, tillige for hans Oprindelse og Begyndelse.“

Dg Alle vare de af hans Mening og raabte: „Bravo!“ og det blev slaaet fast, at hans Tale skulde optages i Landdagsprotokollen¹⁾; og da Noah vilde føre et Diktamen²⁾ over alle Menneffers Lighed til Protokolls, raabte de Alle:

„Det er der ingen Tid til i Aar, det kan vente til næste Gang!“

Dg Landdagen blev sluttet.

Men Beslutningen for dette Aar lyder saaledes:

§ 1. Alt bliver ved det Gamle.

§ 2. Hare- og Havre-Loven samt vore andre deraf udprungne Privilegier blive ogsaa ved det Gamle, da vi ikke alene have en historisk, men ogsaa en guddommelig Ret dertil.

1) I Landdagsprotokollen bliver ellers kun de af Landdagsforamlingen fattede Beslutninger optagne.

2) Et Forslag maa overræffes skriftlig til Landdagsprotokollen og kaldes Diktamen; først naar det er understreven af et ridder- og et landstabeligt Medlem for alle tre Kredse, bliver det til en Beslutning.

§ 3. (mangler).

§ 4. (item) o. s. v.

Dg dermed gif de hjem.

Men Borherre rystede endnu værre paa Hovedet og sagde:

„Det med den historiske Ret var allerede et stærkt Stykke, men det lod jeg mig endda gefalde; men naar I nu allerede tale om den guddommelige Ret, saa har jeg ogsaa et Ord at tale med.“

Dg han gif hen og opsogte Noah og fandt ham i Granstoven ved Leppin, hvor han fældede en Gran og sagde til ham:

„Noah, min Son, Du har min Bevaagenhed, og jeg er tilfreds med Dig. Du skal slet ikke ærgre Dig over, at De ikke have ført Dit Diktamen over alle Menneskers Lighed til Protokols, thi jeg skal vise Dig et Sted, hvor Du kan nedskrive det, der vil det staa længere end i deres Landdagsprotokol; skriv det i Dine Efterkommeres Hjerter, saa vil det nedarves fra Slægt til Slægt og stadigt videre, og om end Mange handle derimod, vil Dit Diktamen indtil den yderste Dag blive staaende i ethvert ærligt Menneskehjerte. — Dien bliv nu ved med at fælde Graner, thi Du skal bygge Dig en Ark, og indtil Dig og Dit Huus vil jeg fordærve dem alle med en Syndflod.“

Dg Noah byggede en Ark ved Jabel og bragte Alt ombord, hvad Borherre havde befalet ham, og da han var færdig dermed, sagde han:

„Saa! Nu er jeg klar.“

Dg Borherre sagde i sin Langmodighed:

„Vent lidt endnu og udskriv en ny Landdag, det kunde være, at Nogle havde forandret Mening.“

Og Noah gjorde det, og da de Alle vare samlede, loe de ad Arken, og da Noah spurgte dem, om de vilde opgive deres Privilegier, loe de ogsaa ad Noah; og Noah steg i sin Arkt, satte sig ved Roret og kaldte sine tre Sønner, Sem, Ham og Japhet til sig:

„Drenge, pas paa! Bras op for Vinden! Det vil strax gaa løs.“

Og Syndfloden brød ind og Vandet kom fra Himlen og fra Bjergene og fra Afgrunden og da Landstænderne stode i Vand til Knæerne, bleve de bange, og da Vandet naaede dem til Halsen, raabte de:

„Vi ville opgive vore Privilegier!“

Men da var det for sent, thi Noah havde nok at gjøre med sig selv, da hans Arkt var bleven fløt; og da han seilede forbi Granstoven ved Treppin, var ogsaa den sidste Landdag for Syndfloden sluttet, og alle Privilegier vare brufnede.

Ålteste Kapitel.

Enhver veed nu, hvorledes Noah efter saa og saa mange Dages Forløb strandede paa Ararat, og at han her maatte vente en Tidlang, før Alt var tørt igjen. Men da Jorden nu var bleven tør, tog Fader Noah sin Spade og forlod Arken med sine tre Sønner og

opsøgte sig en god Plet til at anlægge et Vinbjerg paa; og hans lille Zaphet sagde:

„Fader, hvorfor ere vi ikke strandede paa et af de høie medlenborgske Bjerge, paa Helpter- eller Rühner-Bjerget eller paa Slemminer-Bjerget, saa havde jeg der i Nærheden kunnet vise Dig et prægtig Sted til et Vinbjerg, saadan i Omegnen af Crwitz.“

Men Noah sagde:

„Min Søn, Du taler som Du har Forstand til, i Dag have vi den attende October, og hvorledes skulde vi vel i Medlenborg flaa os gennem Vinteren med al vort Kvæg? Her kan det selv søge sin Føde, istedetfor at vi der maatte holde dem paa Stalden. Men da Du formaster Dig til at ville vide noget bedre end Din gamle Fader, skal Du og Dine Efterkommere til Straf anlægge Vinbjerget ved Crwitz og I skulle ogsaa drikke af Vinen.“

Da Zaphet hørte dette, blev han meget bedrøvet; men Noah klappede ham paa Kinden og sagde:

„Den Straf er nok haard, men giv Dig bare tilfreds! Man spiser ikke al Mad saa varmt som den bliver anrettet. I kunne jo ogsaa ved Siden af lade Eder sende Frankvin fra Lübeck og Klostet, og naar Jeres Kaps bliver godt betalt, kunne I jo ogsaa drikke Champagne.“

Saa fik Zaphet sit gode Humør igjen; han blev saa smilende at see til, som om Champagnen allerede stod foran ham, og gamle Fader Noah sagde til sig selv:

„Ham er en lumst Hund, og den Slags maa man lægge i Lænker; Sem er et godt Barn, men der er ingen Spændstighed i ham, han kan blive fiddende i

Kaffelovnstrogen og begynde en lille Handel; men min Zaphet! — Nei see engang til den Dreng! Nu springer han igjen op paa Hesten! — Dreng, vil Du ned af Hesten! Først skal Du lære Noget, bagefter kan Du saa galoppere omkring i Verden!“ —

I den Tid, da Noah og hans Sønner og Svigersønner nu sørgede for at befolke Jorden paany, stod Mecklenborg helt tomt, og man kunde forpagte et helt Amt for et Stykke Smørrebrød, da der ingen Konkurrence var.

Men nu viste det sig ret, hvad det betyder, naar Vorherre selv har lagt sin Haand paa Bjerg og Dal. Grønne laa Engene og grønne stode Høiene, Blomsterne blomstrede i al deres Pragt og deres Duft steg mod Himlen, skjønnere end Abels Offer; Egene og Bøgene hvælvede deres løvrige Kroner under Himmelen, og i deres Stygge laa Jorden, saa ene og stille, som naar En sidder i dybe Tanker og grunder paa alt det Gode han vil gjøre Menneffene; og Solstraalen spillede gjennem det grønne Løv, som naar Vorherre forbarmer sig over saadan en stakkels Menneffesjæl og lader sit Lys falde ind i hans Bryst at han kan finde den rette Vej til sit Forehavende; og Bakkene og Floderne løb sammen og slyngebe de bløde Arme i hverandre og nynnede Elfløvsfange under de grønne Buske og flød i Samdrægtighed sammen gennem det skjøne Livets Land, saaledes som det var forekrevet dem og strømmede stille ud i den evige Sø, hvorfra alt Liv stammer, og Sol og Maane speilede sig i den blanke Sø og gif deres Fredsgang hen over Jorden og vare som Vorherres Fodspor, naar han har luftet sit Sol-Die og om Natten

vaager over Freden. Men over Alt dette hvalvede Regnbuen sig til Tegn paa, at Vorherre havde sluttet Fred med hele Verden.

Men Verden sluttede ikke Fred med ham og Ingen med sig selv; og Broderen seer endnu den Dag i Dag Buen staa paa Himlen og bærer Had i Hjertet mod sin Broder, og Herren seer den og slaar sin Tjener, og Kongen seer den og undertrykker sit Folk.

Det tolvte Kapitel.

Bed Noahs Navn kommer den salige Stolper Adelsmand paa en løierlig Idee; han mener, at fordi Noah har opdaget Vinen, og af og til om Søndagen har drukket sig en lille Perial, maa han staa ham sammen med den gamle fordrutne Hedningegud Bacchus.

Dette gjør han saaledes:

Han siger, „Noah“ har egentlig heddet „Noach“, dette har de senere gjort til „Zoach“, saa til „Zach“, „Zachos“ og tilsidst til „Bacchus“.

Det lader sig vel høre; men jeg synes, at det salige Adelsmandsffelet havde kunnet anvende sin Tid bedre, thi ved slige Undersøgelser bliver der kun ruttet nforvarligt med Lys, eller mener den salige Adelsmand maasse, at naar han virkelig kan udregne sin Stamtafle lige op til Noah, det da er en langt større Ære for et kristeliggermanisk Skelet at nedstamme fra en plustjæbet Hedningegud.

3 Mæret 2006.

Jeg vil nu ikke tale mere om Noah, men kun sige, at jeg altid har anset ham for en overordentlig brav Mand, og at det virkelig gjør mig ondt, at han er død anno 2006, selv om det virkelig skulde være sandt, at han har opbaget Binen.

Da Noah var begravet, delte hans tre Søner Arven imellem sig, og det spændte ogsaa ganske godt af lige indtil Binfjælderen. Der havde Enigheden Ende.

Ham, den gamle skabede Bengel, havde skaffet de bedste Aargange til Side og den Karl havde en Fandens Tunge til at prøve Bin med, man skulde tro, at den var lavet af gamle Bindsaaler.

„Sikken en klog Satan!“ sagde Sem og Japhet. „Ud med det Snavs! For Ufelet smager Tidslernerne bedst.“

Og dermed anviste de ham „Grüneberger Ausbruch“ fra anno 60, selv delte de Aargangene 57, 34 og 11 imellem sig.

Nu gif det gemytligt til paa Jorden; man kunde mærke, at Fader Noahs Kjældernøgle var kommen i de rette Hænder. Hvilke Dumheder Folket begif og hvilke Bittigheder det rev af sig.

Engang, da de feirede Japhets Fødselsdag, kom de paa den ravgale Idee at ville bygge det babyloniske Taarn. Naa, hvad saadan et Folk engang har sat sig i Hovedet, sætter det ogsaa i Bærk; de begyndte altsaa at bygge, men da de omtrent vare komne saa høit som Petritaarnet i Rostock, forvirredes deres Sprog, thi Sem talte Hebræisk, Japhet Plattydsk og Ham Hottentottisk eller noget Løieri der løb ligesom det, og de begyndte at

bankte hverandre, saa Enden paa Legen blev, at de lod Taarn være Taarn og Enhver gik sin Vej.

Her siger den salige Adelsmand nu, at Begivenheden kun skulde forstaaes billedlig: Nævnte Aften havde de seet lidt vel dybt i Glasjet og tilsidst stabled de tomme Flasker ovenpaa hverandre, saaledes som Studenterne gjøre det den Dag i Dag; denne Pyramide var det babyloniske Taarn, og senere havde de ikke rigtig kunnet huske, hvad Taler var om; men banket hverandre havde de ikke, thi det havde været kort førend Japhets kjære Kone kom ind og pustede Lyset ud.

Hvorfor siger den Salige det?

Sagtens kun for at afsvætte sin Families Ære, at det ikke skal hedde, at nogle af hans Forfædre havde befattet sig med en saadan Dumhed som det babyloniske Taarn jo var.

Men vi ere bedre underrettede.

Han skulde hellere have sagt os, hvor Japhet i den nærmeste Tid var henne; men det taler han ikke et Ord om. Han siger rigtignok:

Paa sin Dødsfeng havde Noah befalet Japhet at drage tilbage til Mecklenborg for at opsoge det tabte Paradis og see, hvad der var at gjøre ud af den Ting. Kunde han bringe det i Gang igjen, var det godt, men kunde han det ikke, skulde han stifte et stort Kongerige, saa stort som det paa nogen Maade kunde blive af Mecklenborg, og derpaa lægge Mærke til, hvor Haren løb.

Det siger han nok; men hvorledes Japhet kom dertil, taler han ikke et levende Ord om.

Til al Held og Lykke hjælper den salige Präpositus David Frank fra Sternberg os ud af Klemmen i sit

„Gamle og nye Mecklenborg“, thi han siger udtrykkeligt pag. 21:

„Da Zaphet nu iagttog, at jo mere han vendte sig mod Norden, desto længere var Sommerens Dag, blev han begjærlig efter at erfare, hvorledes dette vilde ende, og om han ikke kunde komme til et Sted, hvor Solen slet ikke mere gik ned; af hvilken Egn han uden Tvivl havde ventet sig en overvættes Lykhalighed.“

Zaphet drog altsaa med Oxer, Væser, Heste og Kameler imod Nord og erobrede hele Landet, hvilket ikke faldt ham vanskeligt, men den overvættes Lykhalighed frøs hver Vinter, og da han var kommet i Nærheden af Mostau og saae, at Sagen blev værre og værre, sagde han til sig selv:

„Hold Dig tilvenstre, ellers kommer Du helt ud af Veien.“

Han holdt sig nu tilvenstre; og da han tilsidst nærmede sig Stettin, vendte han sig om mod Folket idet han pegede paa et grumme høit Bjerg i det Fjerne og sagde:

„Kan I see det? Det er Helpter-Bjerget, og der begynder det forjættede Land.“

Dg der opstod stor Glæde blandt Folket og de rede lige løs paa Bjerget. Da de kom hen til det, sagde Zaphet:

„Saa, nu skal Enhver vadste og læmme sig og tage en reen Stjorte paa, at I ikke komme hertil som Svinebæster, tag saa Eders Risteklæder paa, og kom op paa Bjerget til mig, jeg vil vise Eder Landet.“

Dg det skete, som Zaphet havde sagt.

Selv gjorde han sig ogsaa istand og satte sig paa sin gamle Skimmel, som imidlertid var bleven helt stivbenet. Thi det var den samme Skimmel, paa hvilken han var redden bort fra det babyloniske Taarn, og som endnu den Dag i Dag er at se i Berlin i „Treppenhans“ det vil sige i dens unge Aar.

Dg paa den sad han; men Tigerfindet havde han ikke paa, det havde han lagt til Side og istedetfor i Moskau anskaffet sig en rigtig varm Kalmuk-Kappe, han var jo imidlertid bleven noget til Mars og hans Mave begyndte allerede af og til at blive lidt „obsternasig“.

Da de nu stode oppe paa Bjerget, tog han Scepteret op af sin Skappelomme, pegede over mod Friedland og Wolbeck, henover Neu-Brandenburg og holdt derpaa en Tale faaldbende:

„See, Børn, Alt dette tilhører nu os, helt med til Hamborg; dette er det forjættede Land, Mecklenborg, som min salige Fader Noah har testamenteret os, hvor vi skulle leve lykkeligt og tilfredse og vor Omflakken har nu en Ende. Dg jeg er af Guds Naade sat til Herre derover og antager fra denne Stund Titlen „Høihed“, hvilket ethvert Faarehoved, som endnu ikke veed Bæst med Titulaturer, har at mærke sig. Dg nu kan Enhver — i Guds Navn — gaa ind i Landet og tage saa meget deraf, som han kan faae.“

„Herre,“ sagde en gammel betænksom Mand, „skulle vi ikke heller kaste Lod derom, for at Alt kan gaa til med Ret og Skjel.“

„Snit om en Snak, kaste Lod!“ udbrod Japhet, „det tager altfor megen Tid.“

Saa spræbte de sig da til alle Sider og der blev en Puffen og Banken, en Skraben sammen og en Rapsen.

„Donnerwetter!“ raabte Japhet, „det gaaer skam aldrig an!“ og han gav sin gamle Skimmel Sporerne, jog midt ind imellem dem og raabte: „Plager Fanden Eder? I forgriber Jer vel aldrig paa mine Domainer¹⁾. — Nei, den Leg leger vi ikke, jeg vil minsæl ogsaa have min Deel. Fanden skal fare i den, som rører ved min lovlige Eiendom.“

Naa, den Historie fik da ogsaa tilfaldt Ende. Japhet drog nu videre med sin Høsttat, som alene trofast var bleven ved hans Side, og holdt et Triumftog gennem hele Landet, indtil han kom til Jødebjerget²⁾ ved Sternberg.

Her holdt han stille og sagde:

„Saa, dette vil saa omtrent være Midten, herfra kan jeg oversee det Hele og her vil jeg bygge mig et Palæ.“

Og det skete, som han havde sagt.

Men i hele Landet var der stor Larm og Spektakel, thi Uforflammethed lod hilse, nogle Langfingre havde rapsset et stort Stykke Land til sig og Andre havde kun faaet en lille Strimmel, men de Fleste havde faaet en lang Næse.

¹⁾ De samtlige fyrstelige Domainer i begge Hertugdømmerne tilsammen (ca. 293 □ Mile) have et Omfang af ca. 136 □ Mile.

²⁾ Paa Jødebjerget ved Sternberg aabnedes indtil den nyeste Tid de der afholdte Landdage. Her bleve 27 Jøder 1492 brændte, som bestyldtes for Vanhelligelse af Høstierne.

De Sidste gjorde nu et veldigt Spektakel og sagde, at det ikke var gaaet retfærdig til, hele Landet maatte udmaales og inddeles og saa skulde der fastes Lov.

Men en af mine brave Forfædre — det er den salige Adelsmands egne Ord — var en overmaade brav Mand, som gjerne vilde have No i Landet, han talte dem til Rette og sagde:

„Børn, gjør dog ikke saadan en Støi i vort forjættede Land! Hvad maa Hans Højhed Saphet vel tænke derom?“

Da traadte Kristian Schulz — thi Familien Schulz er vel ligesaa gammel som min egen — frem og sagde:

„Det troer jeg. I Kavne kunne sagtens kalde Mecklenborg det forjættede Land, for I sidder i Smørhullet. Og jeg vil ikke bebreide Hans Højhed Saphet noget; men hvad Fordeel har jeg havt af, at ride bag efter ham paa hele den lange Tour? — Ikke saa meget som det Hvide af en Gaasel . . . .“

Det var just ikke noget dannet Udtryk, men Familien Schulz var dengang endnu noget udannet.

„Nei,“ raabte de Allesammen, „vi ville gaa til Hans Højhed, han skal hjælpe os til vor Ret.“

Og det gjorde de. En Morgen henimod Otte rykkede de frem for den høje Herres Palæ og gjorde en uanstændig Spektakel.

„Hvad er der paafærde der ude?“ spurgte Saphet sin Kammerherre.

„Na, Deres Højhed!“ sagde han, „det er kun de Andre.“

„Naa, hvad ville de da?“

„Ja, de siger, at de ogsaa ville have noget, de have Ingenting faaet; og de kan dog ikke faae noget, det er jo klart.“

„Nei, det skal Fanden vide,“ sagde vor naadigste Herre, „de under En ikke engang No!“ og han trak Frakke og Venklæder paa, satte Kronen paa Hovedet, traadte ud paa sin Altan og spurgte, hvad de vilde.

Da traadte den samme gamle Mand frem, som allerede havde talt paa Helpter=Bjerget, og sagde:

„Deres Højhed, har jeg ikke sagt, at det vilde gaa saaledes? Hvorfor have vi ikke kastet Lod?“

Naa, det maatte da nu ogsaa ærgre Hans Højhed, at enhver Hans Kvaft saadan uden videre fuskede i hans Kram, han sagde altsaa:

„Han holder sin Mund, indtil Han bliver spurgt; hvad jeg siger, det staaer ved Magt. Har jeg sagt, at Landet skal kastes i Grams, saa bliver det kastet i Grams, og hvad jeg siger, det siger jeg, og hvorfor har I ikke greben til?“

„Herre, jeg taler jo ogsaa kun derom,“ sagde den gamle Mand og gif sin Bei.

Nu vendte vor naadigste Landsherre Saphet sig til en Anden og spurgte ham, hvorfor han ikke havde greben til.

Det var gamle Møller — thi Familien Møller er ogsaa meget gammel — og han sagde:

„Ja, naadigste Herre, jeg havde jo faaet noget, men det tog de atter fra mig med Magt.“

„Naa, og Du?“ spurgte Saphet den Første atter en Anden.

„Ja,“ svarede Husmand Meier, „naadigste Hr.

Landdrost — thi i Diebliffet vidste han ikke at finde en høiere Titel for sin Landsherre — „mig gjorde de først tummelumff og bagefter puffede de mig i Grøsten.“

„Naa, og Du?“ spurgte Japhet en Tredie.

„Ja, Deres Høihed, jeg havde strabet et prægtigt Stykke Jord til mig i Klosteramtet Dobbertin, men paa engang kom der en Sværm Adelsfrøener og satte sig uden videre ned der, og nu kan Fanden faae dem bort igjen!“

„Ja, Nabo,“ raabte En, „mig er det gaaet lige-
saadan i det Malchowste¹⁾.“

„Ja,“ raabte de Allesammen, „og det maa blive anderledes!“

„Stille!“ sagde Hans Høihed og rettede lidt paa sin Krone. Da der nu atter herskede Stilhed, talede han og sagde:

„Hør nu godt efter, Folk! Nu skal jeg sige Eder noget: Jeg vil tale med dem, der har faaet noget, om de ikke idetmindste ville give Jer Husly.“

Saa traadte den gamle Mand atter frem og sagde:

„Deres Høihed, jeg siger kun, det taaler Ridder-
skabet ikke²⁾. Vi skulde have kastet Lod.“

Hans Høihed kunde naturligtvis ikke længer høre paa saadan en dum Snak, og han vendte sig derfor til

¹⁾ De tre Somfru - Klostre Malchow, Dobbertin og Ribnitz har Regeringen anvist til Christelig Opdragelse af ind-
søgte Somfruer fra Ridder- og Landskabet. Benyttelsen af
disse kommer fortrinsvis Frøenerne af den indsøgte og
reciperede Adel tilgode.

²⁾ Et medlenborgsk Ordsprog, der har sit Udspring af Rid-
derskabets bestandige Modstand mod alle nye Skikke.

dem, der havde faaet noget, og af hvilke en hel Skare var stimlet sammen af Nysgjerrighed, og sagde til dem:

„Kjære Trofaste, kjære Andægtige, samt ogsaa kjære Udvalgte, mit landsfaderlige Hjerte driver mig til lægge Eder paa Sinde, om I vil unde den stakkels Hob plobs — ogsaa kaldet vulgus — et Hjem i Eders ridderstabelige Andeel, naturligvis sub praeclosurens osv. osv. alle videre Rettigheder.“

„Vi takke saa mange Gange,“ sagde En.

„Der kommer Ingen ind i det Ridderstabelige,“ sagde en Anden.

„Hvad man har, det har man,“ sagde en Tredie.

„Deres Høihed har selv sagt: Hvad der engang er sagt, det er sagt,“ sagde en Fjerde.

Og den Femte spurgte helt spydigt, hvorfor Hans Høihed da ikke vilde optage Banden i sine egne Domainer.

„Det kan jeg ikke,“ sagde Hans Høihed, „og det forstaaer I Jer ikke paa!“ og han dreiede sig om paa Hælen, klæde sig bag Øret og udbød: „Det er dog en forbandet Historie!“

Men han var et lyst Hoved, og Regeringen git ham lige saa let fra Haanden, som at spise et Stykke Smørrebrød, og da han havde tænkt sig en Smule om, sagde han til de Andre:

„Børn, nu skal jeg sige Jer noget: anlæg Eder en By. — Jeg skal give Eder Grunden dertil samt frit Bygningstømmer fra det Fyrstelige; stryge Mursteen kan I, det have I lært ved det babyloniske Taarn, og til en ordentlig By mangle I ikke andet end en Borger-

mester og en Slutter, og dem skal jeg ogsaa give Eder, men det siger jeg Eder: I maa betale Stat."

"Ja, Deres Høihed, det vil vi ogsaa."

"Naa, gaa saa stille og roligt hjem, drik Jer ikke fuld og gjør ingen Dpsoier paa Gaden."

"Hurra!" raabte de nu Allesammen, „vor Høihed, Japhet den Første skal leve! Han leve, Hurra!"

Dg saaledes gif de nu lystigt til Arbeidet og byggede sig hist og her en lille By, og Japhet gif ind i Dagligstuen til sin kjære Kone og sagde:

"Gud skee Lov og Tak! Nu er det Brøvl til en Side."

Han var rigtignok en klog Mand, men denne Gang havde han dog forregnet sig. Nu begyndte Brøvlet først rigtigt.

Da Folkene fra Stavenhagen saae, at Malkhin havde faaet en Skov og saa og saa megen Jord mere end de, sagde de:

"Hvad? — Ere vi ikke lige saa gode som dem."

Dg de Schwaan'ske saae over til Rostock og sagde:

"Hvad? — Vi have kun Rindenbruch¹⁾ og de have hele Rostocker Heden?"

Dg Lübz'erne gif hen til Lutheran og sagde til hverandre:

"Nei, vil I bare see, her begynder det Parchim'ske allerede og paa den anden Side gaar det til Spurnz, og saa have de ovenikjøbet alle Byjorderne og hele Sonnenberg? Hvorledes kommer Parchim til det?" —

Dg der opstod en stor Strid mellem de enkelte

¹⁾ Rindenbruch, en Skov ved Byen Schwaan.

Byer og de sloges ved Grændsestjellene, saa at Hundene kunde sligge Blodet op, og vare saa opfyldte af Had mod hverandre, at de ikke estimerede hverandre som Venner, og naar en Stavenhagener kom til Malchin tog de ham ved Kraven, førte ham over Grændsen, gav ham et Spark for det Allerdyrebareste og sagde:

„Pas Jer selv, vi passer os selv.“

Dg naar En af de Schwaan'ske kom til Klostet, heed det:

„Hvad bestiller Du her? Vil Du see til, at Du kommer over Grændsen.“

Dg Parchimerne sagde til dem fra Lübz:

„I Katterpat, hvad ville I her? Marsch affted med Jer! — Enhver bliver hos sig selv.“¹⁾

Dg som jeg har sagt, begyndte Spektaklet atter, de Smaa sammenrottede sig og sagde:

„Saaledes kan det ikke blive ved at gaa. Hvad der er Ret, maa være Ret. — Ere de maaste bedre end vi? — Kom, vi ville Alle gaa til Hans Høihed, og tale et Ord med den Mand!“

Dg, det gjorde de, og foran Hans Høiheds Palæ var der atter en stor Larm og Kammerherren sagde:

„Deres Høihed nu er de Andre igjen paa Spil.“

---

¹⁾ Før Forbundsloven om „Freizügigkeit“ (o: at de frit kunde drage fra den ene By til den anden) var det ligesaa vanskeligt at flytte fra een By til en anden, som fra eet Riddergods til et andet eller fra en af de tre Landsdele, det Ridderstabelige, Byerne og Domainerne, til en anden. Kun indenfor Domainerne herskede der mere Frihed i saa Henseende.

„Det skal den kjære Gud vide,“ sagde Hans Høihed, „hvad vil de nu?“

„Det veed de vel ikke engang selv; det er noget rigtigt Paf. — Hvor roligt forholder Ridderflabet sig ikke, og disse Bøster gjøre ikke andet end dumme Streger. — Deres Høihed, dem kunne vi vel affledige i Unaade.“

„Det bliver min Sag,“ sagde Hans Høihed og gik ud: „Naa, hvad ville I saa?“

Nu snakkede de alle i Munden paa hverandre, som en Flok Krager og de talte og skjælbte: og de vare lige saa gode, som enhver Anden, og hvorfor de havde faaet et Stykke Land, for lidt til at leve af og for meget til at sulte ihjel, og at de store Byer ikke vilde taale at de nedsatte sig der.

„Stille!“ raabte Hans Høihed. — „Hør nu efter, jeg vil tale som en Fader med Eder. — Behøver en stor Karl ikke mere Klæde til en Frakke, end en lille? — Er Rostod ikke en stor By og en Søstad og behøver den ikke mere Land end Schwaan? — Kan I ikke forstaa det?“

„Jo, Herre,“ sagde En, „Rostod ville vi heller ikke tale om, men der er nu f. Ex. Parchim?“

„Ja,“ sagde en Anden, „hvorledes kommer Parchim til den store Markt?“

„Ja, hvorledes kommer Parchim til de mange Byjorder?“ sagde en Tredie.

„Hvorledes kommer Parchim til Sonnenberg?“ raabte en Fjerde.

„Hvorledes kommer Parchim til det?“ raabte de Allesammen.

„Dum Snak!“ sagde Hans Høihed, „hvad rager Barchim mig? Det bryder jeg mig slet ikke om. Hvad man har, det har man.“

Da traadte den gamle Mand fra Hølpeter=Bjerget atter frem og sagde:

„Deres Høihed, det har jeg hele Tiden sagt; men seer De, jeg hører nu til de Rehn'ske, og vi have kun faaet en lille Stump, hvorfor skulle vi ikke have Lov til at drage fra den ene By til den anden? — Jeg siger, at vi skulde have kastet Lod om Byjorderne.“

„Nossjo Næsvis,“ udbød Saphet den Første, „ham skal jeg snart stoppe Munden paa med hans Lodtrækning og hans tossede Spørgsmaal. Det er jo en infam Maneer!“ og ærgerlig rettede han paa sin Krone og sagde: „Vi er Herre! — Hvad angaaer det Os om I drage fra en By til en anden? Til den Ende har jeg givet Eder Borgermestre, at de skulle være som Underfyrster af mig og som Fyrster over Eder; dem maa I henvende Eder til. — Men for at I kunne see, at Vi ere Eder bevaagne i Raade, ville vi skjænte Eder den Forret, at I selv maa brænde al den Brændevin, I drikker, og i Raade skjænte Eder Titlen, vort trofaste Landskab.“

„Hurra!“ raabte de.

„Nabo, tænk Dig bare: Brændevin og Titel! — Saphet den Første skal leve, han leve, Hurra!! Men kom nu, nu ville vi vore Borgermestre til Livs!“

Og dermed trassede de af og fik deres Borgermestre ved Kraven, de skulde nu i en Haandevending bringe det i Orden, som var kommen i Uave, og hvad kunde de gjøre for det? — De snakkede frem og tilbage med

Folket, men da de tilsidst ikke vidste noget Raad mere, saa udstrev de den 5te Mai Anno 2313 et Borgermester=Convent i Parchim, og det var det første Brandkonvent¹⁾, som er bleven afholdt i Mecklenborg — —

Og da de nu vare færdige med Hovedsagen, med Brandkassen og med Middagsmaden og havde divideret den første fra sig og adderet den anden til sig, spurgte Borgermesteren fra Forstaden² Güstrow:

„Jeg synes vi have faaet nok af at slakte omkring: vi ere dragne som Latere fra det babyloniske Taarn til Moskoviterne og fra dem til Polen og derfra gjennem hele Bagpommern til Hølter=Bjerget, og derpaa gjennem hele vort Fædreland, for at finde en Blet for os selv, og nu, da vi have en, synes jeg, at vi nok kunde slaa os til Ro der.“

Derpaa traadte Borgermesteren fra Stavenhagen frem, og det var dengang en Karl med et Potters Snakketoi, og sagde:

„Det synes jeg med!“

Og Borgermesteren fra Grabow, som ellers ikke kunde faa Munden paa Gled, han fik det med en sand Tale=Diarrhoe og holdt en Tale paa halvanden Time, og de holdt det Allesammen for et slemt Tegn, thi de

¹⁾ Til Forhandling af det mecklenborgske Brandforsikrings=Selstabs Anliggender forsamle Byernes Deputerede sig regelmæssigt to Gange aarligt til de saakaldte Brandkonventer.

²⁾ De valgberettigede Byer have en Forstad (Parchim, Güstrow, Neubrandenburg) i hver af de tre mecklenborgske Distrikter (det mecklenborgske, vendiske og stargard'ske).

troede, at Sprogforvirringen fra det babiloniske Taarn atter var kommen over dem, og de raabte Alle:

„Børn, vi ville have en Ende derpaa!“

Og Borgmesteren fra Forstaden Parchim sagde:

„Det er ogsaa det Bedste, og vi staa derved fuldstændig paa Grundloven, thi den første Grundlov, som hans Høihed udstedte paa Hælpert=Bjerget, er saalydende: „Tag hvad Du kan faae“, og den anden, som han offentlig har udtalt for Ridderstabet fra sin Altan paa Sødebjerget, lyder: „Hvad man har, det har man“. Men da vi nu ligesaa vel som Ridderstabet ere hans trofaste Underfaatter, og alle Meklenborgere ere lige for Loven, saa tilkommer der os ligeledes Ret til Udelukkelse, Afspærring og til at nægte Optagelse, og da vi nu allerede ere udelukkede fra Ridderstabet og Domainerne, ville vi idetmindste udøve vor gode Ret imod os selv og affpærre os indbyrdes; det er en daarlig Rart, som ikke værner om sin Ret. Vilde I det?“

„Ja!“ raabte de Alle. „Ja vel! Men hvad skulle vi sige til vore Indvaanere anbelangende Retten til at flytte om i Landet?“

„Der stikker vi dem Blaar i Vinene“, sagde Borgmesteren fra Parchim. „Istedetfor den Ret give vi dem Raadsherrer, og med det Bytte kan de sagtens være tilfreds.“

„Det er udmærket, det er prægtigt, Fanden ta'e mig!“ sagde de Alle og gif fornsiede hver til Sit.

Men da de nu vare komne hjem, lode de Folkene komme sammen og sagde:

„Børn, vi have en glædelig Efterretning at bringe

Jer: vore Brand-Anliggender ere lykkelig og vel bragte i Orden, vor communale Brandkasse¹⁾ er i Opkomst."

"Ja, men hvorledes gaaer det med Ketten til at flytte fra een By til en anden," raabte Nogle i deres Nederdrægtighed.

"Det kunne vi siden tale om, for i Dag have vi medbragt en nydelig Julegave til Jer, og for at I kunne have Jeres Morstab deraf, have vi indklædt den i en smuk Gaade:

Jeg er en Herre frant og fri
Og hader Brøvl og Kjævlery
Men sidder tryk og magelig,
Og tænker hovedsagelig
Paa at gjøre mig Livet behagelig.

Men gaa nu hjem og knæk den Nød, og naar I vide, hvad det er, vi have foræret Jer istedetfor det Andet, kommer I igjen, og saa tales vi nærmere ved derom."

De gik nu hjem og gjættede og gjættede, indtil de bleve helt tosfede i Hovedet, men de kunde alligevel ikke hitte ud af den. Kun i Kristian Schulz' Huus gik der pludselig et Lys op; hans Tanter havde nemlig blandet sig i Sagen og de sagde:

"Kristian, det er Raads herrer."

"Død og salte Pine," udbrød Kristian Schulz, "ja minsfandten er det Raads herrer."

Og da de nu atter vare samlede paa Raadhuset traadte han frem og sagde:

¹⁾ Det kommunale Brandsforsikrings-Selskab er lidet populær paa Grund af dets lave Taxationer og høie Præmier, men det er meget vanskeligt for Medlemmerne at træde ud igjen

„*Fr. Borgermester, jeg veed det, det er Raads-*
herrer.“

„*Rigtig!*“ sagde Borgermesteren. „*Raa? og ere I*
ikke tilsteglade ved dem?“

„*Jo vel ere vi det,*“ sagde de, „*men det var det*
Andet, Fr. Borgermester . . . .“

„*Jeg synes,*“ sagde Borgmesteren, „*at I sagtens*
kunne være tilfredse med den Present.“

„*Det ere vi ogsaa, Fr. Borgermester — men tag*
os det ikke ilde op! — hvem skulle vi nu i Grunden
vælge til Raadsherrer?“

„*Til Raadsherrer,*“ sagde Borgermesteren, „*passer*
saadanne Folk bedst, som vide Raad og have alleslags
pubseerlige Indfald. Mine Venner maa I egentlig ikke
vælge, men naar I absolut ville vælge dem, saa gjør det
bare, vi faae vel nok Dispensation dertil. Hvis ikke
kanne I jo vælge mellem Jeres Venner, dem kjender I
bedst.“

„*Det er ogsaa det Formøstligste,*“ sagde En, „*jeg*
vælger min Fætter, den rige Bager paa Torvet.“

„*Dg jeg vælger min Onkel, den tythovedede Kjøb-*
mand i Langedgade,“ sagde en Anden.

„*Dg jeg vælger min Tante,*“ sagde Kristian Schulz,
„*for hun er den klogeste, hun har gjort Gaaden,*“ og
han vilde hen og hente hende.

„*Holdt!*“ raabte Borgermesteren, „*det er jo noget*
dum Snak! Troer I, at vi ville have Fruentimmer til
Raadsherrer? Troer I, at vi ville lade den i Forveien
snævre Plads paa Raadhuset gjøre endnu snævrere af
Krinoliner? Troer I, at vi ved vort vanffelige Arbeide
ville tudes Ørene fulde af ethvert gammelt Skjort?“

„Fr. Borgermester, tag mig det ikke ilde op,“ sagde Kristian Schulz, „men jeg havde tænkt, at min Tante . . .“

„Snit, Snat,“ udbød Borgermesteren, „hans Tante! Mærk han sig engang for Alle, at den første Paragraf i Loven om kommunale Anliggender lyder saaledes: „Gamle Kjerlinger maa ikke vælges til Raadsherrer! — Og gaa nu hen og vælg; men vælg helst strax fire, at jeg kan have nogle at vælge imellem.“

Dg de gif hen og valgte og kom atter tilbage, og deres Valg var faldet paa Kristian Schulz, Jofum Møller, Klodshans og Dumrian.

„Saa, Herre, vi have nu tænkt os disse Fire!“

Dg Fr. Borgermesteren satte sin Borgnet for Diet, mønstrede dem og sagde;

„Børn, Jofum Møller har en Mund som en Peberkvorn, og Familien Schulz er en durtdreven Familie, den Ene vilde gjøre mig helt tosfet med sin Snat, og den Anden vilde stadig gjøre mig Knuder og hele Tiden opponere. Nei, en rigtig Raadsherre maa stemme fuldstændig overens med den Rønestol, i hvilken han sidder i Raadet, begge maa være magelige. Jeg vælger Klodshans og Dumrian.“

Dg der blev nu afholdt en Raadsherrefraus i Raadhusalen, og det daværende Aftenblad¹⁾ havde en lang Artikel om hvor herligt Maden — Gud være Lovet — havde smagt de tvende nye Herrer Raadsherrer.

- Nu var Alt da saa prægtigt i Orden, den dumme

¹⁾ „Det frimodige Aftenblad“, et i sin Tid meget læst Ugeblad, som navnlig bestræftede sig med at omtale kommunale Anliggender og Begivenheder.

Menneskehed havde nu Raadsherrer, og hvad kunde den ønske sig meer. Men Begjærlighed og Havesyge sidde som vilde Roser med stikkende Torne i det menneskelige Hjerte, men bære da ogsaa Frugt derefter, nemlig Hyben, smukt røde udvendig, men indvendig fulde af Snavs. Da Borgerne nu byggede det ene Hus efter det andet, medens Magistraten ligeledes udvidede sine Bestemmelser og Love, opstod der atter en stor Larm, thi Nogle havde faaet hele Huse paa Torvet, Nogle kun halve i Portgaderne og Andre kun kvart Huse¹ i Baggaderne, men de fleste havde slet ingen faaet.

Det vilde disse nu slet ikke finde sig i og de gik atter deres Borgermester paa Klingen: de vilde ogsaa have Huse og en Part af Byens Forder, da de ogsaa vilde have deres paa det Tørre og have Kartoffeljord.

Men Borgermesteren udviklede meget skjont og tydeligt for dem, at de slet ikke kunde faae noget, da de ikke vare Borgere, men kun Indsiddere, og at der nu ikke var mere Plads i Byen, til at bygge Huse paa.

Men Folket lod sig ikke saadan affpise, men raabte, at saa vilde de have en Strimmel Land udenfor Porten til at bygge paa.

„Der seer I nu, hvor uforstandige I ere,“ sagde Borgermesteren — Raadsherrerne sagde Ingenting — „hvor kunne I tro, at Hans Høihed Daphet den Første vil taale at I bygge udenfor Byen og saaledes snyde ham for hans Krigs- og Indkomstskat? Troer I, at det er til Stads han har sat Portskrivere ved Porten?“

1) Af Hensyn til Skatteansættelsen inddeles Husene i Byerne efter Størrelsen i hele, halve og kvart Huse.

Men saadanne Folk kunne ikke faa noget ind i deres tykke Hoved, det vilde de dog see, raabte de, og Kristian Schulz, som heller intet Hus havde faaet, sagde han vilde dog tale med Japhet den Første selv og sige til ham, hvad han vel vilde synes om at ligge paa Gaden med Kone og Børn i saadan et Veir — det var i November.

Men det var dog allerværst i Parchim, der sammenrottede Folket sig og sagde: nu kunde de Herrer Borgere selv moge i Stalden og save deres Brænde, de rørte hverken Haand eller Fod mere.

Saa drog de da en Mandag Morgen i den travleste Tærstetid med Koner og Børn ud af Byen til Sonnenberg, som dengang kaldtes det hellige Bjerg, da der paa den Tid blev tilbudt en gammel ærverdigg Hedingegud „Parchum“, som den salige Adelsmands Tip-
Tip-
Tip-Oldefader har været en god Ven af og med hvem han ovenikjøbet ved Parchums Søster-Datter vil være vidtløftig beslagt.

Det var den første Udvandring til det hellige Bjerg.

Den salige Adelsmand figer, at han meget godt veed, at de gamle Romere bagefter have fortalt dette om sig selv og gjort stort Væsen deraf; men de fare med Røgn; Historien er lang Tid i Forveien passeret i Parchim.

Der laa de nu og bedrev forfærdelige Ting. De fældede prægtige Graner og byggede sig Huse der og kastede det prægtige Deputat-Vøgebrænde, som udelukkende var fældet til Magistratens eget Brug, i hele Favne paa Ilden, og det varede ikke længe, før de fik frist Tilgang fra Lübz, Grabow, Neustadt og de andre Byer, samt tillige fra det Ridderstavelige af Bønder som havde boet

der og af Dagleiere, som vare blevne smidte ud. Og den gamle Mand fra Hølpeter-Bjerget og Kristian Schulz var ogsaa iblandt dem og ophidsede dem med uforstandig Tale; den gamle Mand sagde: at der skulde være kastet Lod om de kommunale Grundstykker, og Kristian Schulz sagde:

„Kom med, vi ville tale med Hans Høihed Saphet selv.“ —

Saa droge de da fra det hellige Bjerg over Dargeløg til Grimitz og begyndte at plyndre der, men fandt Intet og stak Ild paa alle fire Hjørner af Byen, men den vilde ikke brænde og derfra droge de til Jødebjerget, hvor de opstillede sig foran Hans Høiheds Palæ.

*

*

*

I Aaret 2340.

Der ankom de om Eftermiddagen den 5te December 2340 og gjorde atter en Støi, som om de skulde til Session.

Hans Høihed laa netop paa sin Sofa og vilde lure den lidt af, thi lige siden Kl. 9 havde han regjeret i et Kjøre, og var nu træt af det meget Arbeide og forsoiede sin Smule Middagsmad. Han laa netop og drømte saa sødt om den overvættets Lykkelighed der herskede i hans Land, da hans Kammerherre kom ind, greb ham i Armen og sagde:

„Herre, De maa staa op — det gjør mig meget ondt, men det er nødvendigt — udenfor staaer der en Hob Folk — lutter fordømte Demokrater — Proletarier — og det er ikke godt at blive klog paa, hvad de

i Grunden vil, og de have brændt alt Magistratens Brænde i Parchim, stukkert Ild paa Crimitz og ødelagt alle Kartoffelmarker fra Parchim og hertil."

"Gud Fader fri og bevares!" udbød Hans Høi-
hed, "hvorledes kommer slikt fordømt Pakt ind i mine
Stater! — Hvorledes er Veiret udenfor?"

"Folkers koldt og en bidende Vind, Deres Høi-
hed."

"Saa ræk mig min Kalmuks-Frakke", sagde Japhet
og trak i den gamle brave Russer, satte Kronen ovenpaa
Kathuen og traadte ud paa Altanen: "Hvad? Hvad
Fanden gaaer der af Ver! I stikker Ild paa mit Cri-
witz? Den skønneste By i hele mit Land? Juvelen i
min Krone? — Gensdarmen! Grib Anførerne for det
Pakt og før dem i Lænker frem for min Throne, alle i
een Række!"

Og det skete som Japhet havde befaleet og nu stode
de der Allesammen: — gamle Møller, som de havde
lagt ind i det Ridderstabelige, Husmand Meier, som de
først havde gjort tummelumft og bagefter puffet ned i
Grøften, Dagleier Schröder, som var bleven smidt ud
og nu laa i Vagerovnen med tre andre Familier, den
gamle Mand fra Hølpter-Bjerget og saa naturligvis —
vor gode Kristian Schulz.

Hans Høi-
hed pudsede sin Næse.

"Infame Røverpakt", sagde han tilsidst, "hvad er
det for Ulykker i anretter i mit Land? Kunne I ikke
sidde roligt i Kaffelovnskrogen som Ridderstabet og
Borgerne?"

"Jo, men vi har ingen Kaffelovn", raabte de Alle-
sammen.

"Hold Mund!" raabte Japhet den Første: "En ad

Gangen! Hvad er der i Veien med Dig?" spurgte han Møller.

"Jeg har mistet min Jord og min Gaard, Deres Høihed; de have smidt mig ud og nu skal jeg gjøre Høveritjeneste paa Gaarden som Dagleier og den anden Grundlov hedder dog: hvad man har, det har man."

"Snit Snak, hvad snakker han om Grundlov!" sagde hans Høihed, "hvad forstaaer en Bonde sig paa Agurkesalat? — Hvad der er skeet, det er skeet. — Hvorfor har Du ikke i rette Tid besværet Dig derover?"

"Herre Jesus, deres Høihed, jeg har gjort et rent Helvedes Spektakel", sagde Møller.

"Det har Vi ikke mærket noget til; Sagen forbliver in status quo; men til din Trøst ville Vi sige Dig: fra nu af skal ingen Bonde mere lægges ind under Gaarden."

"Ja men jeg, deres Høihed . . . ."

"Stille! Den Næste!"

Og Husmand Meier traadte frem og sagde:

"Naadigste Hr. Landdrost, jeg har havt et Hus i det Fyrstelige¹⁾, og det var hverken til at leve eller døe af, og det var især slemt med Aldebrændsel; og saa er jeg engang imellem gaaet ud i Skoven og har hist og her fældet et lille Bøgetræ — kun et ganske lille — og hver Gang har de faaet Fingre i mig og i Forfretten har de flaaet min Ryg baade guul og blaa, og saa de mange Ketsomkostninger, og derfor er det gaaet tilbage for mig, jeg har jo saa mange Børn, nu have de smidt mig ud, og nu ligger jeg der."

¹⁾ d. v. s. i Domainerne.

„Saadan en nederdrægtig Gavyv har heller ikke fortjent det bedre“, sagde Hans Høihed. „Hvilket ordentligt Menneſte ſtjæler. Har Du nogenſinde ſeet mig ſtjæle Brænde i Skoven?“

„Det troer jeg nok, naadigſte Herre, De har en varm Kalmuks Kappe paa“, ſagde Meier og ſtaf ſit Been frem, „men ſee kunſ her: ſaadan et Par tynde Lærredsbuxer er Folkers luftige“.

„Død og Helvede!“ ſagde Hans Høihed, „ſkal jeg maafkee bryde mit Hoved med mine Underſaatters Beenklæder. — Den Næſte!“

„Ja, mig er det nu ligefedt“, ſagde Jotum Schrøder, „enten jeg ligger i Bagerovnen eller i Lønter.“

„Naa, hvad er det han ſnakker om en Bagerovn?“

„Ja, ſeer Deres Høihed, der ligger vi jo, Jotum Schmidt med ſine fire Unger og Johan Weſtphal med ſine fem; og om Morgenens undre vi os over, hvordan Enhver kan hitte ſine Arme og Been imellem de mange“.

„Ja, men hvorfor ligger I da Allesammen i Bagerovnen?“

„Hvorfor? Naturligviſ fordi vi ligge der!“

„Dumme Karl“, ſagde Hans Høihed ærgerligt, „hans Herre har vel en Grund til, at han har kaſtet ham derind.“

„Ja, det har han rigtignok“, ſagde Jotum Schrøder, „og det en helt nyſſelig Grund. — Min ældſte Datter er Grunden“.

„Saa har hun ſikkert ikke gjort, hvad der er befalet hende“.

„Nei, det har hun ikke gjort, og det ſkal hun

ikke heller gjøre. — Troer Deres Høihed, at jeg ovenkjøbet vil føde min Adelsmands Unger?”

„Det er et altfor delikat Punkt“, sagde Hans Høihed, „som ikke kan drøftes saadan offentlig. — Den Næste!“ —

Nu traadte den gamle Mand fra Helpter-Bjerget atter frem og sagde:

„Deres Høihed, jeg siger kun min Mening; men jeg er en af de Nahn'ste, og vi havde ikke faaet meget Land, men det har de nu taget altsammen fra os igjen, og jeg har ingenting. — Jeg bliver ved, hvad jeg har sagt, der skulde have været kastet Lod om Byggegrundene i Byen og Forderne.“

„Haha!“ udbrød Hans Høihed, „der er han igjen med hans tosfede Snak! Na!“ raabte han til Gensd'armerne, „tag Jer lidt af ham“.

Og den gamle Mand fra Helpter-Bjerget var sikkert kommet paa Dreibergeren¹⁾, naar Kristian Schulz ikke havde været der.

Men Kristian Schulz var Karl for sin Hat og vidste hvad han havde at gjøre:

„Deres Høihed“, sagde han, da Raben kom til ham, „De kan tale længe, før Deres Tale behager mig“.

„Fordømte Karl“, udbrød hans Høihed, „naar det kommer til Stykket, er han kanskee en Demokrat?“

„Ja, og det med Rette!“ sagde Kristian Schulz, „og det ere vi Alle tilhobe, som staa her; de fordømte Hunde have blot ikke Koradsje til at sige det rent ud af Posen.“

---

¹⁾ Dreibergeren, en Straffeanstalt ved Bützow.

„Afsted med ham!“ udbød Hans Høihed, „kast dette Utskifte i Ulvesvælget.“

„Holdt!“ udbød Kristian Schulz, vendte sig om og fik fat paa en tolvaars Dreng, der havde klamret sig til hans Frakkestjød, holdt ham i Beiret og sagde:

„Her staaer en Karl! — Kjender Deres Høihed ham?“

„Jeg seer kun, at det er en tykhovedet, rød næset Slynge!“ udbød Hans Høihed rasende.

„Ja“, sagde Kristian Schulz og pudsede Drengens Næse, „det er min Søn, Deres Høihed, og tre af den Slags har jeg nu allerede afgivet til Deres Soldater, og det har en Demokrat gjort; og Sønerne af de Herrer Adelsmænd, ville nok takke saa mange Gange for at gaa med Spyd og Smørstikker op og ned foran Skilderhusene, de ville heller være Officerer, og de trædste fiffige Borgere kjøbe Stedsfortrædere for deres Søner, saa det bliver nok os der maa stille Folk. — Adelsmanden plukker de søde modne Blommer af Militærtræet, Borgeren giver sine lusede Skillinger, men vi give vort eget Kjød og Blod; maa jeg spørge om vi derfor ere ringere end de? — Svar mig nu, Deres Høihed“.

Ja, hvad skulde Hans Høihed vel sige til saadan dum Snat; Kristian Schulz havde da kunnet spørge om noget andet. — Hans Høihed Daphet den Første kløede sig altsaa en Smule bag Øret og sagde:

„Det forstaaer I Jer ikke paa!“

„Nei Deres Høihed“, sagde Kristian Schulz, „hvorfor det skal være saaledes, nei, det forstaaer vi os virkelig ikke paa.“

„Det vil jeg sige ham“, sagde Hans Høihed; „Demokrater taaler jeg ikke i mine Lande“.

„Herreje, Deres Høihed, vi ville jo Allesammen saa gjerne være Aristokrater, vi mangle bare Riddergodsset dertil og en Kareth med fire Heste“.

„Jeg kan ikke gjøre det eens for Alle“, sagde Saphet fortrædelig, „Nogle maa byde og Andre maa lyde“.

„Fuldkommenen rigtigt, Deres Høihed!“ sagde Kristian Schulz, „aldeles i sin Orden! De Dumme maa lyde og de Kloge maa byde; men det maa staa enhver Mandts Barm frit for at kunne vælge hvilken Bei han vil staa ind paa, naar han har Evnen.“

„Ja“, raabte de Allesammen, „det maa det!“

Hans Høihed vilde sige noget; men Kristian Schulz kom ham i Forkjøbet og sagde:

„Hører De det, Deres Høihed? — Vi forlange slet ingen Forrettigheder; men det skulle de Andre heller ikke have. — Seer De“ — og her holdt han atter sin Søn i Beiret og pudse hans Næse — „der seer de ham. — Hvorfor skal denne Dreng — jeg taler om ham her — hvorfor skal han ikke lige saa godt kunne blive General som en Adelsmands Søn?“

Det havde Kristian Schulz ikke skullet sige, Hans Høihed vilde ogsaa lige til at blive arrig igjen; men da han saae paa Henning Schulz, Fremtids-Generalen, maatte han lee, og han loe saa Kronen valsede paa hans Hoved:

„Naa Folk og Børn!“ udbrød han, „denne rød-næsede Slynge skal blive General!“

„Hoho!“ udbrød Kristian Schulz, for han var en Pokkers Klog Karl og vidste strax, hvorledes man skulde gribe en Ting an og kunde allerede paa Buggen see,

hvad Barnet vilde blive til: „Hoho, Deres Høihed, smaa Børn blive til gamle Folt, og som Karlen er, er hans Klæder skaaren. Min Dreng — jeg taler her kun om min — har et godt Hoved, for vores Familie hører ikke til de dummeste, og hvad der er Hovedsagen for en Soldat, hans Mave er ogsaa i Orden, og naar jeg har Brød til at putte i Munden paa ham og Tag over Hovedet, og fortjener saa meget, at jeg kan lade ham lære noget, saa skal De see, Deres Høihed, at der skal blive en dygtig Karl ud af denne rød næsede Dreng, og det er Alt hvad jeg vil; lad ham saa blive General eller Korporal — det er mig lige meget, men fri Løbebane maa han have!“

„Ja!“ raabte de nu Allesammen, „fri Løbebane maa vi have! Og Brød maa vi have! Og Tag over Hovedet maa vi have! Og vore Børn maa lære noget!“ —

Japhet den Første var en stikkelig gammel Mand, som mente det rigtig godt med sine Undersaatter. Med de tre Sønner, Kristian Schulz havde afleveret til Militæret havde denne truffet hans sømme Sted, og om han ogsaa nær havde fordærvet det Hele igjen med sin lille General Henning — thi Kristian Schulz gif da ogsaa altfor vidt — havde Hans Høihed Japhet dog saa megen Indsigt, at han indsaae, at naar der overhovedet skulde holdes Soldater, maatte han først og fremmest skaffe Brød og Hus til disse. — Han gif altsaa et Par Gange frem og tilbage, for at varme sine Fødder lidt og klare sine Tanker, og da han havde opnaaet sin Hensigt, sagde han:

„Børn, det med den fri Løbebane er noget dumt Løieri; bliv mig fra Livet med Alt, som begynder med

„fri“; det have I jo heller ikke af Jer selv, det er jo kun noget som de andre Faarehoveder have sat Jer i Hovedet. Privilegier maa der være, de have allerede været til før min salig Fader Noahs Tid i vort lovpriste Land; men Frihed? Nei! — Dette Ord skal fra nu af være Contrabande her. Der maa ogsaa være Forrettigheder, hvorved skal de enkelte Stænder ellers adskille sig fra hverandre? Men I skulle blive mig tre Skridt fra Livet med de lige Rettigheder og den frie Løbebane. At I maa have Brød og Tag over Hovedet indseer jeg, og om Gud lader mig leve, skal jeg nok klare den Sag. Og for at I kunne have et Beviis paa at Vi ere Eder en naadig Herre: Gensd'armer! tag Venterne af de Karle!“

Befalingen blev ogsaa strax efterkommet, men da de kom til den gamle Mand fra Høpster-Bjerget, spurgte de:

„Ogsaa ham, Herre?“

„Ja“, sagde Hans Høihed og vinkede med Scepteret: „Vor Naade er uden Grændser! Lad det gamle Faarehoved løbe“.

„Herre“, sagde gamle Møller nu, „faaer jeg saa min Gaard igjen?“

„Det kan der slet ikke være Tale om“, sagde Sæpphet. „Det er en Sag, som vi selv ikke er paa det Rene med. Han kan jo bilde sig ind, at den er gaaet Poffet i Bold“.

„Naadigste Hr. Landdrost, og mit Huus?“ spurgte Meier.

„Han er en Gavtyv som har stjaalet mit Brænde og nu forlanger han ovenikjøbet et Huus; nei, han skal

være Dagleier i mine Domainer, og jeg skal give mine Folk Ordre til at holde et vaagent Væ med ham."

"Ja, Herre, mig kan det nu være ligesedt," sagde Tokum Schrøder og trængte sig frem: "Men hvordan bliver det saa med min Bagerovn og min Tøs?"

"Han kan jo gaa paa Arbeide og fortjene sit Brød derved, han har jo ogsaa Tag over Hovedet i Bagerovnen, og hvad hans Datter angaaer . . . . Det er en altfor generlig Sag for mig at drøfte her offentlig. Men jeg vil indstærpe Præsterne, at de ikke altid skulle tale om simple Folks Ufædelighed, de skulle ogsaa engang imellem — saadan hveranden Helligdag — ogsaa tale lidt om Herrernes Ufædelighed!"

"Hurra! Hans Høihed Taphet skal leve!" raabte Alle de som vare fra Ridderstabet og Domainerne, "ja, saa ere vi ogsaa tilfredse!"

"Ja", udbrod Tokum Schrøder, "jeg vil gjerne bo ti Aar i Bagerovnen, naar jeg bare kan beholde min Tøs i Fred".

"Ja", udbrod Johan Schmidt, "og den anden Helligdag gaae vi Allesammen i Kirke".

Og dermed gik Folkene fra det Ridderstabelige og Domainerne deres Vej:

"Lad os nu ikke plage vores gamle Høihed mere", sagde de, "det er dog alligevel en prægtig gammel Karl!"

Og da Møller nu vilde begynde at tale om sin Gaard og Meier om sit Huus, sagde Dagleierne:

"Hvad er det I vrøvler om? — Ere I kansteesig bedre end os; — I kan jo gaae paa Arbeide." — —

Dem havde Taphet nu skaffet sig fra Halsen og nu

var da kun Bymændene tilbage, de som hverken havde faaet Huus eller Jord.

„Børn,“ sagde han, „ja med Jer er det en slem Historie, men — Gud ske Lov! — Naad har jeg ingen Mangel paa, og dem giver jeg Eder gjerne. I kunne jo blive Stræbdere og Stomagere og flytte ind hos Borgerne.“

„Ja Herre,“ sagde En, „men saa ere vi da slet Ingenting.“

„Jh, hvorfor ikke det!“ sagde Hans Høihed, „naar I betaler Eders Skatter og Afgifter, kunne I jo ogsaa blive Borgere, og saa sidde I ligesaa lunt inden Døre som enhver Anden.“

„Ja, deres Høihed, det kunde jo være rart nok; men hvor skulle vi saa gjøre af Roen. Vi have ikke en Strimmel Land eller Eng; og hvor skulle vi saa faae Foder fra til vores Ko?“

„Hvad prøvler I der om en Ko!“ sagde Hans Høihed; — „Anskaf Jer en lille Gris og fed den.“

„Det kan nu være godt nok med en Gris, deres Høihed, men hvor skulle vi gjøre af den? — Vi have jo ikke saa meget Jord som bag paa en Haand — hvor skulle vi bygge os en Svinesti?“

Det var nu igjen et dumt Spørgsmaal, og Zaphet blev ogsaa ærgerlig derover, men han var Pøtters dygtig til at regere og kom aldrig i Forlegenhed.

„For mig,“ udbød han, „kunne I sætte Grisen op paa Loftet og fede den i en Reiseluffert.“

„Deres Høihed, Zaphet,“ sagde den gamle Mand fra Helpter-Bjerget, „jeg siger kun min Mening, men det har De ingen Forstand paa! Det vilde blive noget

Griseri, og hvad tror De min Kone vil sige, naar hun hver Dag skal bære det Stads ned ad Trappen?"

Hvorfra havde den fordsømte Karl dog alle de dumme Spørgsmaal?

Hans Høihed Zaphet blev da ogsaa ærgerlig igjen og gik frem og tilbage med Hænderne paa Kyggen, men han vidste dog snart Raad igjen og sagde:

„Børn, lad mig nu være i Fred for den Historie, Køer og Svin kan jeg ikke garantere Jer, men til Gjengæld skal jeg give Eder Borgerrepræsentanter, — som tillige skulle sørge for den lille Borgers Læve.“

„Hvad er det for en Slags?“ spurgte Kristian Schulz.

„J kunne nu kalde dem, hvad J ville,“ sagde Zaphet. „For mig kunne J kalde dem Kvartermestre¹⁾, udvalgte Borgere, Repræsentanter eller corpus om J ville; men de skulle være Eders Støtte og Stolthed.“

„Ja, Deres Høihed,“ sagde Kristian Schulz, „naar det saa blot ikke gaaer med dem, som det gik med Raadsherrerne, for dem har vi ikke haft synderlig Fornøjelse af.“

„Kristian,“ sagde Hans Høihed, „jeg siger Dig jo udtrykkeligt, at disse Folk ikke have det Ringeste at bestille andet end at gjøre Eder lykkelige.“

„Hurra!“ raabte de nu Allesammen, „nu ville vi ogsaa gaae hjem! Hvad kunne vi forlange mere? Hans Høihed Zaphet skal leve, han leve! Hurra!“

Og dermed trassede de af.

1) En Borger, som har Opsigt med visse Dele af Politistyrrelsen i en Fjerdedel af Staden. M. S.

Men Hans Høiher kaldte Kristian Schulz tilbage, han vilde tale et Par Ord med ham.

„Kristian,“ sagde hans naadige Herre, da han stod for ham med sin Søn, „jeg anseer Dig saa temmelig for den Klogeste i hele Landet, og jeg maatte i Grunden gjøre Dig til min Minister; men for det første mangler Du Manerer og for det Andet „har Du forraadt Din fule Færd for mig“, Du har selv udgivet Dig for en Demokrat, og Du vil let kunne indsee, at en Demokrat aldrig i sine Dage kan blive Minister, saalænge Verden staaer.“

„Nei,“ sagde Kristian Schulz meget fornuftig, „det gaær vel ikke an, Deres Høiher.“

„Men, Kristian,“ sagde hans naadigste Landsherre, „jeg kan godt lide Dig, udbed Dig en Raade af mig.“

Men nu stod han der som et Fæ. — Han kunde ikke hitte paa noget at bede om.

„Ja, naadigste Herre,“ sagde han tilsidst, „jeg har arbeidet hele mit Liv igjennem, og af et Svinesøer kan der aldrig blive en Silke-Pengepung, med mig kan der ikke ske nogen Forandring, jeg maa slaa mig igjennem, saa godt jeg kan, og naar jeg har Arbeide, saa jeg kan kjøbe mig Brød, og Tag over Hovedet, maa jeg være tilfreds ligesom de andre Daglejere. Men seer De, Deres Høiher, vore Børn . . . skulle de stakkels Orme nu evig og altid slide for Andre?“

„Kristian,“ sagde Herren, „Du er vel fra min trofaste Forstad Parchim?“

„Ja, Herre,“ sagde Kristian, „og jeg er ogsaa døbt i Elbens Vand.“

„Naa, saa læg noie Mærke til hvad jeg nu siger:

Jeg vil udstede en uhyre liberal Lov om, at ethvert Dagleier=Barn i Byerne kan blive Stomager og Strædder, Borgerrepræsentant og Raadsherre; ja endog saa Borgmester. — Er Du nu tilfreds?”

„Det er kjønt af Dem, Deres Høihed, rigtig kjønt! Men hvordan bliver det saa med mine Kolleger i det Ridderstabelige og det Fyrstelige?”

„Det kommer hverken Dig eller mig ved, det maa Herrerne af Ridderstabet og mine Herrer Embedsmænd klare. Enhver skal feie for sin egen Dør. Dine Kolleger i det Ridderstabelige og i Domainerne kunne med Børn og Børnebørn forblive Daglejere indtil Verdens Ende, og ville de ikke det, kunne de jo rejse til Amerika eller til Preussen.”

„Ja, Deres Høihed,” sagde Kristian, „det kan kanske passe i de Andres Kram, men for den simple Mand, der paa hele den vide Jord ikke eier andet end sine mange kjære Børn, er det dog altfor haardt, og vi rigtige Demokrater feie ikke blot for vor egen Dør, men ogsaa gjerne for Andres.”

„Ja det er netop det Gale ved Sagen,” sagde Japhet, „det er Eders Feil. Hvorfor forholder I Jer ikke rolige. I kunne jo om Aftenen gaae i Seng, trække Jeres Nathue ned over Ørene og paa egen Haand spille Demokrat lige til Kl. 6 om Morgenen, saa bliver der Fred og Ro i Landet og Fred vil jeg have. — Men vi blive lige gode Venner for det, Kristian. — Kjære, Trofaste, Du har før udtalt det Ønske, at Din kjære Søn Henning Schulz, skulde slaa ind paa den militaire Løbebane og paa Herrens Mark drive det til General. Paa dette Dit temmelig uforstandige Ønske ville Vi, i

Betragtning af Din ellers udiviste Forstandighed lade en lysende Straale af Vor Naades Sol falde, paa den Naade, at vi aabne ham denne Løbebanes ærebeslagne Fern-Porte — men Du skal see, han gjør i Nelderne! — og forsøgsvis optage ham i det Kadetakademi Vi agter at oprette. Kristian, jeg siger „forsøgsvis“ for at erfare, om et Dagleier-Barn besidder saa megen Forstand, Mod og manerlig-sat Udfærd, for — jeg siger nu — at drive det til Lieutenant.“

„Deres Høihed,“ sagde Kristian Schulz, „Henning og jeg skal gjøre Alt, hvad der staaer i vor Magt.“

„Godt, saa kunne I herved allernaadigst gaae!“

„Saa Farvel, Deres Høihed! — Og kom nu Randet!“ sagde Kristian, tog Drengen paa Ryggen og gif. —

Zaphet gif ind i sin Stue, stillede sig med Ryggen op til den varme Kaffelovn og sagde til sin kjære Kone:

„Mutter, jeg er bleven saa nederdrægtig gjennemfrossen, lav mig et lille Glas varm Grog.“

„Det skal jeg,“ sagde hun; „men, lille Zaphet, nu kan Du selv mærke, hvorledes Kulden bider? Du har kun været en Time ude i Kulden og havde endda godt varmt Tøi paa, og nu klapper Du allerede med Tænderne. Men hvorledes troer Du nu at de stakkels Folk berude fryser i deres tynde Klæder?“

Thi Hendes Høihed var en rigtig rar Kone og havde Hjerte for den simple Mand, skjønt hun var en fornem Kongedatter — hun var nemlig en født Nimrod — men Sindelaget havde hun ikke arvet efter sin Fader.

„Mutter,“ sagde Zaphet, „jeg gjør jo, hvad jeg

kan," og han prøbete Groggen og sagde: „den kan nok taale at være lidt stærkere.“

Dg da hun havde kommet lidt mere. Arrat i, sagde han:

„De ville have Græsning til en Ko, og det kan jeg ikke skaffe dem Alle.“

„Det skal Du overveie to Gange,“ sagde hun, „for det har voldet stor Ulykke i min egen Familie, min salig Fader var ogsaa altfor haard mod den simple Mand og vilde heller ikke give dem Græsning, og var saa haardnakket, at han tilsidst selv begyndte at æde Græs, og Du kan da nok tænke Dig, hvor ubehageligt det var for os Børn, naar han kom hjem med en Bist Græs i Munden?“

„Min Pige,“ sagde Saphet og klappede sin kjære Kone paa kinden, „det er der da ingen Ulykke i. — Din salig Fader holdt fra han var Dreng af meget af Salat, og at han paa sine gamle Dage ansaae rød Kløver for Kopsalat, skulde I have været saa fornuftige at tilskrive hans gamle Dine. — De af mine kjære Undersaatter, som ikke kunne faae Græsning faae fra nu af Repræsentanter¹⁾.“ —

Dermed maatte Fru Saphet, fødte Nimrod, da være tilfreds, og Neu-Brandenburg var den første By, hvor der blev oprettet et Corpus, to og tyve Mand stærk, d. v. s. fjorten Aldermænd og otte Repræsentanter og over det Hele blev der sat en Overoldermand, som havde et krabat Snakketøi, for at han ret kunde varetage sine

1) Repræsentanterne for de ikke til de 7 store Laug hørende Borgere.

Folks Interesser. Og Neu-Brandenburgerne vare overmaade glade og tilfredse.

Til Tak for denne mageløse Lykke, og til evig Amindelse derom, indhuggede de deres Repræsentanter i Steen og opstillede dem som et Bartegn paa den nye og Stargarder-Porten, og begge Steder staae de endnu den Dag i Dag.

Men den Herlighed fik snart Ende. Med Tiden saae Corpus mere paa sit eget Velbefindende, end paa den simple Mands, og vænede sig i Møderne til at nikke. Naar de saa bleve spurgt om Noget, nikkede de kun med Hovedet, og de nikkede saa længe, indtil Hovederne faldt af deres Postamenter paa den nye og Stargarder-Porten og det dumme Folk gjorde sine daarlige Bittigheder derover, og sagde, at nu de havde mistet deres Hoveder, kunde man ikke skjelne den Ene fra den Anden.

Saaledes gik det nu omtrent i alle Byer og der opstod atter en vældig Tumult, thi tiltrods for de herlige Indretninger var der dog endnu Mange som ikke kunde faae Huus og ikke blive faste — men det var forresten ogsaa noget rigtigt Kram. I det Ridderstabelige og Domainerne var det saadanne umodne, dumme Ungkarle paa serogtredive til fyrgetyve Aar, som i en ti Aar have truffet omkring med en Kjæreste, og allerede sat nogle Børn i Verden, til Trods for at Præsten hver Søndag lod dem tilflyde de skjønneste Formaninger, og i Byerne var det noget rent Kafferpas.

I Aaret 2381.

Naar disse rottede sig nu atter sammen — denne Gang ved St. Hansdags Tider Anno 2381 i Krakow og der hed det igjen:

„Vi ville gaae til Hans Frihed!“ —

Det gjorde de, og et Par ærbare Indvaanere af Krakow sluttede sig til dem med smaa Lirekasser¹⁾ og spillede de nydeligste Stykker, og saaledes ankom de paa den anden Dag til Jødebjerget, midt i den brændende Mid-dagsheide.

Lirekasserne spillede mageløst.

„Fatter, Du faaer en Serenade,“ sagde Japhets kjære Kone.

„Det er nok en net Serenade“, sagde Japhet den Første og saae ud ad Vinduet. „Der er det Fandens Kram nu igjen paa Spil.“

„Lille Japhet,“ sagde hun i sin Godmodighed, „gjør mig den Tjeneste og bus ikke løs paa Follene og arg Dig ikke.“

„Lad mig om det! Er jeg bleven færdig med Ribderflabet, bliver jeg vel ogsaa sagtens færdig med dem!“ sagde Japhet og trak sin Frakke af, saa han stod i Skjortearmer, thi det var Folkers varmt den Dag, traadte ud paa sin Altan og sagde: „Hvad I Katter-pak vil, har jeg længe været paa det Rene med. I Gavnype, troer I, at jeg ikke har Andet at bestille end at høre paa Jeres Brøvl? — See kun til mine brave Krakowianere, de fortjener deres Brød ærligt og redeligt og glæder hele Landet med deres Lirekasser og deres Sang; „og hvor man synger, kan du roligt sætte dig ned,“ sagde Fanden og satte sig i en Bisværn. — Dog

¹⁾ Lirendreierne vare tidligere, naar de vilde tage om i Med-lenborg, forpligtede til at erhverve sig Borgerstab i en eller anden By.

det var ikke det jeg vilde sige: hvorfor tager I ikke ogsaa en Lirekasse paa Raffen?"

"Ja, Herre," sagde Johan Schmidt — thi Familien Schmidt er ogsaa meget gammel — „naar vi Alle, som ikke kunne komme an nogetsteds, drog omkring med en Lirekasse, kunde man nok ikke høre Drenlyd i Landet."

"Naa, saa kunne I jo lade en Abekat dandse."

"Ja, Deres Høihed, vore Aber her til Lands, de dandse ikke, de lade hellere os dandse."

"Naa, saa . . ." sagde Hans Høihed og tørrede Sveden af Panden, „saa veed jeg minsandten ikke — Hvor har vi Kristian Schulz?"

"Ja, Herre," sagde Johan Schmidt, „den Hallunk, han er nok krøben i Skjul. — Han giver sig ud for en Demokrat? Han er Fanden er han! — Han tærster hos de rige Borgere paa Torvet for den tolte Skjæppe og hans Dreng skal være Randet? Saadan en Demokrat, der lader sig smøre om Munden, ham griner vi af."

"Naa," sagde Hans Høihed tilfidsst og tørrede de store Sveddraaber af sin Pande — thi det tager Folkets paa Kræfterne at regere — „saa reis til Amerika. — Mecklenborg er et fattigt Land, det er altfor overbefolket, da Riddereskabet først vil leve og vil leve godt. Reis til Amerika! Troer I, at Borherre kun har skabt Amerika for sin egen Fornøielse? Nei, det skal ogsaa befolkes. — Og her ere I jo allerede vante til at ligge paa aaben Gade, saa for Jer maa det jo være en saare plaseerlig Sag."

"Ja, Herre," sagde Johan Schmidt, „men det store Vand?"

"Snit Snat," udbrød Hans Høihed, „det store

Band! — Jeg giver Jer mit hellige Ord paa, at jeg ikke vil bryde mig det Ringeste om Eder, saasnart I godt og vel ere komne ombord.“

„Deres Høihed,“ sagde Johan Schmidt, „det var et Ord! — Det Ord er ligesaa godt som en Bro over hele det store Band. — Kom nu Børn, saa ville vi sige Farvel.“

„Holdt!“ udbrød Hans Høihed, „Et endnu! — Men hvo som fra denne Dag af træffes her i Landet uden Bopæl, eller uden Virekasse til hans ærlige, borgerlige Erhverv, han kommer i Arbeidshuset — I har vel sagtens i Güstrow seet det Slot, som jeg lader bygge til Eder der. Hvorefter Enhver sig haver at rette. — Og nu Farvel! Gud befalet!“

Saa drog de bort, og Virekasserne spillede: „Hurra! Hurra! Brasilien er ei langt herfra!“ og „Afsted, I Brødre og vær' stærk, nu Aftedstimen slaaer“ . . . „I det varme Afrika! i det varme Afrika!“

Og Hans Høihed tørrede atter Sveddraaberne af sin Pande, ved Tanken om det varme Afrika, og vilde allerede gaae ind, da den gamle Mand fra Hølpert-Bjerget traadte frem — han var bleven alene tilbage — og sagde:

„Deres Høihed, jeg siger kun min Mening, men seer De, jeg er en gammel Mand og har ærligt og redeligt betalt mine Statter, Kone og Børn har jeg ingen af, hvad skal jeg gamle Staffel i Amerika? — Jeg siger, der skulde fra Begyndelsen af have været kastet Lod.“

„Hoho!“ udbrød Hans Høihed, „Du kommer mig lige tilpas. — Gensdarmen, før den Karl over den preussiske Grændse!“ —

Dg Zaphet gif ind i sit Sovelammer og sagde til sin kjære Kone:

„Mutter, giv mig en tør Skjorte, thi jeg har regeret mig pjaftvaad; men nu er jeg — Gud være lovet — færdig, jeg har lige sat Kronen paa hele Statsforfatningen, nemlig Arbeidshuset¹⁾.“

„Af, lille Zaphet!“ sagde hun, „man har ikke Fred længer end Gens Nabo vil. — Du gjør Dit Bedste, og jeg gjør mit; men hvad hjælper det Altsammen? — Naar jeg har virket hele Dagen og tænker, nu er Alt i Orden og i Mørkningen vil lægge Hænderne lidt i Skjødet, kommer der strax en toffet Pige og vil Dit, og en anden kommer og vil Dat. — Vi To faaer saamen aldrig No.“

„Min Pige,“ sagde Zaphet og kastede den smudsige Skjorte hen i en Krog; „den gamle Tid er forbi,“ sagde han og han tog den rene Skjorte paa, „og nu kommer den nye,“ og stoppede Skjorten ned i Buxerne: „og den vil blive behagelig for os,“ sagde han og knappede Selerne, „thi nu er Byrden i vore Lande godt fordelt paa Enhver,“ sagde han og tog sin Slobrok paa. „Dg vor Forfatning vil udvilde sig mere og mere og vore bedre ind i Forholdene,“ sagde han og kastede sig ned i sin Lænestol; „Gud være lovet og tallet!“ sagde han, „nu har Enhver i hele Landet sin Plads at virke paa; Ridderstabet har deres, Borgerne have deres, de Par Bønder have deres, og Dagleierne! — Død og Pine! hvad have de ikke for en Plads at virke paa, naar de

¹⁾ De efter den tidligere Hjemstedslov Hjemløse fik Ophold i det offentlige Arbeidshuus.

blot ville. — Jeg har nu ingenting mere at bestille med det Brøl, Forfatningen maa udvikle sig selv, og kan den ikke det, bliver det Landstændernes Sag.“

„Fatter,“ sagde hun, „Du oplever det ikke, og jeg oplever det ikke heller; det varer for længe!“

„Mutter,“ sagde han, „det har heller ingen Hast. — Vare ikke overile sig!“

„Ja, Fatter, men . . .“

„Lad mig være i Fred!“ sagde han, „jeg bliver saa daarlig tilpas.“

„Herre Gud, Fatter, Du bliver jo heelt bleg . . .“

„Bring mig til Sengs og lad min Arveprinds Gomer komme.“ —

Dette skete, og da Gomer kom, sagde hans gamle Fader til ham:

„Gomer, min Søn, tag et Exempel af mig, og reger Dig ikke ihjel! Du har altid været et fromt Barn og har gjort, hvad der blev sagt Dig; følg mig altsaa ogsaa i dette: reger Dig ikke ihjel! — Lad Sagerne gaae som de kan! — Hvad Du ikke besørger, det besørger Ridderstabet nok, støt Dig bare til det! — Hold Dig Demokraterne tre Skridt fra Livet, de have voldt mig mange Betyrninger; men i et svagt Øjeblik har jeg engang lovet Kristian Schulz, at jeg vilde optage hans Henning i Kadet-Akademiet; men jeg sagde udtrykkelig: forsøgsviis. — Skifter Slyngelelen sig ikke, saa jag ham bort. — Men jeg vilde dog holde mit Løfte, og nu . . .“ —

Derpaa opgav han Aanden og Gomer var Konge.

Tre Dage efter blev han begravet og i hele Landet blev der indsamlet til et Mindesmærke for ham; men kun

blandt Ridderflabet og Domaineforpagterne; og da vor Demokrat Schulz kom og lagde sine surt erhvervede otte Groschen paa Bordet, hvistede Komiteen til hverandre: „Hvem? — Hvad? — Hvorfra? — Det er altsaa ham?“ og ffjode de otte Groschen tilbage og sagde: de kunde kun modtage Bidrag fra anstændige Folk. —

Paa hans Mindesmærke og i Digte bliver han kaldt Japhetus divisor, fordi han for bestandig har deelt Landet Mecklenborg i tre Dele, uden Landmaalere, kun ved „særlige Interesser“, som de nu til Dags kalde det¹⁾.

---

¹⁾ Her ender det ubearbejdede Manuskript.

En grevelig Fødselsdag.

Første Dag.

Motto:

Lystig leve Kosakkerne.

En smuk Morgen, det var d. 29. Mai 1842, saae jeg en Bogn holde udenfor en Vens Huus, og min Ven var netop i Færd med at bestige den i Forening med en anden Ven, som tilhørte os begge.

„Hvorhen gjælder Reisen?“ spurgte jeg.

„Til S.,“ lod Svaret.

„Hvad skulle I der?“

„O!“ udbød min livlige Ven Fischer: „Fødselsdag — venetiansk Regatta — Bucentaurer — smaa Engle — Fiskere fra Wahren — Kanoner — Fiskerkamp — Ol og Brændevin — Folk — Grevinde K. — Medis-
sterpølse!“

„Deraf skal jeg ikke blive klog,“ sagde jeg; „kære Meier, sig Du mig, hvad der egentlig er paafærde.“

„Ja det veed jeg i Grunden ikke rigtig selv,“ sagde Meier, „jeg veed kun saameget, at jeg har læst et Brev, saadan et Slags Program, hvori der var Tale om mange Festsigheder, som jeg endnu aldrig før har hørt Tale om her til Lands, men i Slutningen af Brevet stod en Passus,

og den forstod jeg, da den løb meget populair: Ved Søens Bredder skal der tændes Baal, om hvilke Folket skal leire sig, trakteres med Æl og Brændevin, Kartofler, og Pølse og raabe Hurra! og der skal ingen Ende være paa denne Hurraraaben!"

Dette var altfor fristende; jeg steg til Bogens og vi hjørte til S. Det første, som jeg her fik Die paa, var en skjøn, løvkrandsset Grepport. Paa dens Top prangede en Grevetrone og under denne Grevindens Navnetræt: A. H. Jeg vilde netop gaae ind ad denne Port, da jeg fik Dje paa en sortkjolet og sortbenet Stikkelse, som holdt en Papirsrulle i Haanden og i stor Uro løb frem og tilbage under Grepporten.

"Å Gud!" tænkte jeg, "det er sagtens en eller anden fattig Stolelærer fra Godset, som vil benytte Leiligheden til at indgive en Ansøgning."

Med disse medlidende Følelser skred jeg videre; men pludselig holdt den Sorte Papirrullen op for Næsen af mig.

"Kjære Ven," sagde jeg, "De anbringer Deres Ansøgning paa urette Sted, jeg er intet høit Herstab, jeg er Folk;" og ved dette Ord foresvævede der mig et dunkelt, men skjønt Billede af Æl og Brændevin, Kartofler og Pølse.

"Hvad snakker de om Ansøgning og Folk", hvæsede Karlen, "jeg er Kapelmester K. og skal passe paa, at ingen vindviet Fod betræder Jorden under Grepporten, før den har baaret de ophøiede Væsener, hvis Stikkelser snart ville oprinde bag hine Fyrretræer; Personer som De, gaae gennem den lille Port her ved Siden af."

Idet jeg nu vendte mig om for at gaae gennem

den lille Port, fik jeg Dje paa nogle grønne Folk med gule Blikinstrumenter under Armen, som levende mindede mig om Spinat med Æg.

„Hvem er det?“ spurgte jeg.

„Naar de ere iførte røde og hvide Jakter,“ sagde Fischer, „er det Staldkarle; ere de imidlertid grønne, saa er det Kapellet.“

„Det er en mærkelig praktisk Dualisme, som hersker her,“ tænkte jeg; „Kapelmeisteren er tillige Portner og Staldkarlene Kapelmusici!“

Derpaa broge vi gennem den snevre Port ind i de høigrevelige Glæders Paradiis.

Bagved Ereporten stode ca. 20—30 smaa brogede Børn, iførte røde, blaa, gule og sribede Trøier samt hvide Amagerbuxer¹⁾; men Alle bare de røde Nathuer, og lignede paa en Prik de brogede Papirstrimler, jeg som Dreng pleiede at binde ved Halen paa min Drage; men Kapelmesteren var Dragen.

„Men, kjæreste Fischer,“ sagde jeg, „hvortledes kan man dog allerede give saadanne smaa Børn Nathuer paa, hvad skulle de saa bære, naar de blive gamle Folk?“

„Det er ingen almindelige Nathuer,“ sagde Fischer i en belærende Tone, „men pbrngifte, saaledes som de bæres i Neapel og paa Ischia; det er heller ingen smaa Dagleierbørn fra Godset, men virkelige smaa Fiskerbørn fra Castellamara og Sorrent, som have gjort sig den Umage, expres at komme hertil for at synge Noget, og det er ovenikjøbet baade Herrer og Damer.“

¹⁾ Pumphosen d. e. lange, vide Buxer, som gaae ned til Hælene.

„Du spørger,“ sagde jeg; „det sidste kan jeg idetmindste ikke tro, thi det er da Drengene allesammen.“

„Du vil strax faae at see, om jeg ikke har Ket,“ sagde Fisker og gif hen til den brogede Stare.

„God Dag, Børn,“ sagde han, og see! han havde Ket: den ene Halvdel af de smaa Væsener tog Rathuen af og den anden Halvdel gjorde et dybt Kvix, og glemte aldeles Amagerbuksene.

Vi befandt os nu i en bred Fyrre-Allee, som førte ned til Søens smukke Bred. Jeg havde før været i S., men havde endnu aldrig lagt Mærke til en sliq Allee. For at indhente Oplysning i saa Henseende henvendte jeg mig til en Dagleier, som iført sine Risteklæder og støttet til sin Stof betragtede det Hele med et Bolkers betænkeligt Blik.

„Min Kjære! har denne Allee været her altid?“

„Nei, mænd om den har, Herre, her stode før prægtige Blommetræer; men dem have de fældet og plantet disse tosfede Fyrretræer uden Rodder istedet; sliqe Herflaber have tidt saadanne løierlige Indfald!“

„Tag han sig i Agt,“ sagde jeg, „hvad Han der figer er jo Oprør.“

Bestyrtet fremstammede den høigrevelige Underfaat:

„Tag mig det ikke ilde op, Herre, jeg tænkte, at De ikke hørte til nogen af de B.ske's og forsvandt i Bustadset.

For Enden af Alleen, ved Bredden af Søen, hvis mørkeblaa Flade udbredte sig foran os, var der reist et Stillads, som ragede temmelig langt ud i Søen og saaledes kunde forestille en Art Molo; dets yderste Ende var ved et Telttag beskyttet mod Solens Straaler, og

dette var Stedet hvorfra Noblessen skulde betragte Stue-spillet.

Tilhøre og venstre for nævnte] Molo var et lille Gfjelskjøretøi med en Ol-Lønde hjørt ud i Søen, og paa det ene af disse stod Svinedrengen, paa det andet Gaasdrengen, begge forvandlede til Bacchusser, og brølende Mecklenborgske Dithyramber: „Hurra, Fru Grevinden skal leve, hun leve, Hurra.“ Deres Forvandling var frembragt meget simpelt ved Hjælp af en Shirtings-Stjorte og en Viinløv-Krands; deres Attribut var et Træ-Bæger, som havde en flaaende Lighed med en Smørbotte. Dette Syn bragte mig i en underlig melankolsk Stemning, og jeg udbrød: „I stakkels Gudnynglinge! Eders Guddom er allerede forbi i Eftermiddag; Eders Bæger vil imorgen have forvandet sig til en Trefort, ikke til Neptuns, men til Noddingens, og Eders Skuldre, som nu skinne i det græske Shirtings-Gevandts Ufflybsfarve, ville spille i alle Regnbuens Farver, naar Inspektøren mærker, at I endnu ikke har glemt Eders guddommelige Ol-Lønne, eller at I, efter de gamle Hedning-Guders Viis ville hengive Eder til et dolce far niente. Disse mørke Betragtninger bleve pludselig afbrudte ved en lykkelig Klynken af Barnestemmer. Jeg veed ikke hvorledes det kom, men jeg forfærdedes ved Tanken om Barnemordet i Bethlehem; og da jeg saae mig om, fik jeg Die paa den sorte Kapelmester, hvorledes han liig en Troldmand svang sin Stav i sælsomme Kredse over de smaa brogede Børn, som flokkedes omkring ham og saae ud som en Marschandiserbutiks fremmanede Aander.

Jeg.

Hvad rører sig hist om den sorte Mand?

Ben Fischer.

Beed ei, hvad, de toge og staffe.

Jeg.

Svæve op, svæve ned, høve sig, bøie sig.

Ben Fischer.

En Sangerstare.

Jeg.

De strøe hende Myrtha,

Ben Fischer.

Dg synge dertil.

Ja vel! De sang, og ombelte trykte Sebler, der underrettede os om hvad de sang. Da jeg endnu er i Besiddelse af en saadan, vil jeg ikke unddrage den gunstige Læser Sangen.

Modtagelse.

Hil Dig, Du Blomsterkrands

Kronet i Indeglands: —

Hil Agnes Dig!

Føl hvor i salig Lyst

Hjertet slaaer i vort Bryst:

Naar vi Dig englelig,

Signende seer!

Gud være med Dig, Gud!

Sign hende, kjære Gud!

Faderlig-mild. —

Som ubi Fromhed stor

Over den vide Jord!

Leder vort Blik saa huldt:

Tro hilser Dig. — etc. etc.

Neppes vare de tynde Barnestemmer forstummede, før en Skare Ryttere i Form og Stillelse af mecklenborgske

Gensdarmen, pludselig under Kanontorden og høie Raab trængte ind paa Folket.

„Plads, Plads for de høie Herstaber!“

Folket adspalttedes, Krigerne beholdt Marken, ganfle som i Pariser-Blodbadet. Her gjaldt det at tage en hurtig Beslutning: enten Gaasdreng eller Svinedreng, enten tilvenstre eller høire, jeg holdt mig til høire og svoer til den guddommelige Svineoppassers Fane. Da Alle nu havde trængt sig saa tæt sammen som muligt og puffet mig med det ene Been ud i Søen, herskede der en forventningsfuld Tausshed og af puur Devotion raabte Folket ikke engang Hurra. Nu havde det ellers været paa Tiden, thi Festens Dronning nærmede sig med langsomme Skridt, hvid som en Svane og stolt kneisende som denne, og efterfulgt af Festarrangeurerne, som dels vinlede opmuntrende, dels truende; efter dem kom Gjæsterne, dernæst homines minorum gentium, saasom Kammerpiger og Lakaier og tilsidst Dragens brogede Hale, de smaa Fjesterbørn, hvis Opgave endnu ikke var løst fuldstændig.

Jo nærmere Toget kom vor Bacchus, desto uroligere blev denne, og da Festens Dronning stod ligeoverfor ham, brød han ud i et saa uhyre Glædesbrøl, at vi forfæredede foer sammen og hans eget Væsel endog hoveddrystende maatte opgive Forsøget paa at overtrumse ham. Idet han derpaa tømte sit Bæger, svang han det over sit vinksvandsede Hoved og raabte:

„Staal Søster!“

Men denne ubetænkfomme unge Gud maa besværre hve studeret Begyndelsesgrundene af sin Bacchustilværelse fle, og levnet altfor megen Gudedrit i Bægret, thi denne Leining bestrev en Halvkreds i Luften, der begyndte ved

hans Herferindes hvide Bevandt og endte ved min hvide Straahat og saaledes ved en Ol-Kjæde satte os i Rapport med hinanden.

„Død og Pine,“ sagde Fischer, „det var ellers en fin Kompliment!“

„Nei hør, veed Du hvad,“ sagde jeg, „naar Du kalder det en Kompliment, at helde Ol over Damernes Klæder, saa er det skam let at spille den Behagelige; jeg har ogsaa faaet min Deel af Komplimenten, vil Du bare see min nye Hat.“

„Na, hvem taler her om Olspild,“ svarede Fischer, „denne Deel af actus optog den Naadigste ogsaa tilsyneladende meget unaadigt; men jeg mener de Ord: „Staal Søster!““

„Og hvad finder Du andet end Uforffammethed deri?“ spurgte jeg.

„Kjære Ven,“ svarede han, „Du synes kun daarligt bevandret i Mythologien: den gamle Jupiter fødte, i hvilket Aar af sin Verdensregering veed jeg ikke, Bacchus af sin Hofte, og endvidere fødte han af sit Hoved den Snildeste, Klogeste af alle Gudinder, Minerva, — ergo!“

„Naa, ergo?“

„Ergo, naar Bacchus altsaa siger: Staal Søster, vil det for Kjenderen sige det Samme som: Staal Gudinde Minerva!“

En høi Adel havde imidlertid forsamlet sig i det før dem bestemte Telt og et høiståret Publikum stod gabenve og puffende ved Søens Bred, da gjentagen Kanontorden fra Land udover Søen og fra Søen ind over Landet gav Signalet til at Legene tog deres Begyndelse. Vidt

paa Søen laa Flaaden, bestaaende af broget bevimplede og broget bemandede Fartøier og i deres Midte Admiral- eller Orlogs=Skibet. Alt rigtignok i Miniatur, men alligevel rigtig net, thi Flaaden bestod af Baade, Admiral=skibet var en stor fladbundet Skude, kaldet Pram, dens Caronader vare laante Kongeskud=Morsere og Admiralen var en Fjsemester. Mandskabet var ilkæbt respektive blaa eller røde Jakker og hvide Sømandsbuxer og manglede heller ikke de phrygiske Nathuer. De vare delte i to fjendtlige Partier, af hvilke de blaa repræsenterede Grevindens Farver, de røde Grevens. Ved det første Kanon=skud begyndte Kampen; parviis roede de Kjøpende i ædel Bæddestrid mod Maalet, Teltet nemlig, og som de Grønne og Blaas Kamp paa Hippodromen i Constantinopel engang holdt Hof og Folk i ængstelig Spænding, saaledes imødesaae Hof og Folk ogsaa her ængstelig Udfaldet af Kampen mellem de Røde og Blaa. Endelig havde det sidste Par naaet Maalet og nu hævede der sig en spørgende Mumlen blandt Folket:

„Hvem har vunden?“

„Grevens har vunden!“ Isb Svaret.

Og i denne Kamp havde Grevens virkelig seiret. Dette havde nær givet Anledning til det første Hurra=raab, — men

Respekten og Politiet,
 De stræmmede Bouden tilbage paany;
 Og Alle forholdt sig nu taus,
 Men efter en kortere Pause,
 Opløstede Choret sin Stemme mod Sky,
 og sang med en sjælben Ihærdighed
 Om Stolthed og Kvindeværdighed.

Et Hjerte saa hjærligt,
 En Møderlighed og en Trostaa sa stor,
 De sang om alt Stjænt og Hærligt
 Et Mennekestæ fik stue paa Jord !
 De sang om det Store, det Hæie,
 Men Sangen den gif for høit mod det Blaas,
 Saa vi ikke rigtig den kunde forstaae,
 Og da vi ei ganske den fatter
 Er vi nær ved at briste i Latter.

Derefter affang de følgende Sang paa Melodi af
 Barcarolen i „den Stumme i Portici“ :

O søl! Betsignelsen udgyde
 Sig over os i denne Stund!
 Lad Sangen høit for hende lyde,
 Den glade Tak, af Hjertens Grund
 Dog søl det dybt til Herrens Værelse!
 Følelse! hæv Dig! —
 Hvor moderlig, slog hun mon være —
 Følelse! hæv Dig! — etc. etc.

Jeg gjør her opmærksom paa, at de to nævnte Festsange ere ordret copierede af mig, og at jeg endog intet har forandret i Interpункtionen, da man i sliqe exalterede, ligesom oversandsfelige Former nok tør tillæbe sig en stor Luxus med Tegn, navnlig med Tankestreger og Udraabstegn. Jean Pauls Regel for Interpункtionen: Naar Meningen er halvt ude, sætter Du et Komma, naar Meningen er helt ude, sætter Du et Pункtum, og naar Du har skrevet noget, hvori der slet ingen Mening er, kan Du sætte Komma og Pункtum, hvor Du vil, denne Regel, siger jeg, kan ikke anvendes herpaa.

Elskede Fædreland, hjære Mecklenborg, nu maa jeg

apostrophere Dig! Vel have vi sat mange poetiske Produkter i Verden; men den utatnemmelige Verden, som vi tro at lykkeligjøre dermed, nærer den Anskuelse at vi langtfra producere saa skjønne Digte, som Hvede. Mit kjære poetiske Møllenborg, jeg kan dog trøste Dig med den Forsikkring, at Du ikke har nødig at præsentere de to ovenforstaaende Digte for den sunde Fornufts og gode Smags Domstol, de tilhøre Utermark, og denne maa saaledes paatage sig Ansvaret for dem, — vi kunne kun more os derover. Retfærdigheden mod Utermark fordrer dog, at jeg ogsaa for Sammenligningens Skyld anfører en af vore Digtere, skjønt min Digter jo ikke kan gjøre Forbring paa at have besunget det Hoibaarne. Altsaa: hør! hør!

„En Bondedrengs Digte“.

Til hans Skolelærer.

Sowie die Sonn' am Firmament
Den Bauern auf die Pelze brennt,
So bist Du liebes Schulmeisterlein,
Ein allerliebstes Männelein.

En poetisk Sammenligning, som maaskee lader meget tilbage at ønske, men intet tilbage at haabe.

Jægeren og hans Hund.

En Fabel.

Ein Jäger und sein Hund
Verfolgten einen Hasen, und
Wollten ihn greifen, aber
Der Has' lief in den Haber¹⁾.

¹⁾ Haber = Hæser.

Sammenligner og vælger nu, I Kunstdommere; jeg er dog bange for, at Utermart fejrer, om den Sætning ellers er sand, at netop de smukkeste Melodier og Sange blive Folkets Følelseie. Jeg har nemlig hørt Digtet „Følelse! hæv Dig“ synges paa Gaderne i en lille By, rigtignok med denne Version:

Følelse hæv Dig og hold ei, ei, ei, ei op!

Raproningen var til Ende, Belønningerne vare udbelte; Sangen forstummet; da begyndte den anden Deel af actus, Dystløbene (des joutes sur l'eau, som der stod paa Fødselsdags=Programmet). Denne Deel af Festen havde mindre Interesse for mig, men desto større Jubel vakte den hos dem af Folket, som personlig kjendte Deeltagerne og nu ikke undlode, høit at opflamme deres Bekjendte til Tapperhed.

„Johann Kristian! slaae til! Johann Bokum! slaae fra Dig!“ saaledes lød det høit omkring mig, og naar en af de Kjæmpende blev stødt i Vandet, strømmede Glæden og Latteren over alle Bredder.

Nu begyndte tredie og sidste Akt, Rapsømningen, den blev ligeledes introduceret med Kanontorden. En ildefindet Spøgefugl, som stod ved Siden af mig, yttrede, at denne evige Skyden forekom ham som Titelen paa det Shakespear'ske Drama „Megen Larm om Jngenting.“ Dette være nu som det vilde, vor Opmærksomhed blev atter henledet paa Søen og først paa et Stillads, der havde en slaaende Lighed med en Galge, og dernæst paa fem stakkels Syndere, iførte hvide Ligstjorter, og som høist modstræbende bestege denne Henrettelses=Maskine.

„Hvad Fanden!“ spurgte jeg, „er det Døds=Candidater?“

„Nei, nei! undskyld, det er det saamen ikke,“ svarede en veludseende Mand, som efter Klædebragten at domme var en agtværdig Borger; „den ene er en Dreier, den anden er en Skorstensfeier, og de tre Smaa ere Gadedrengene af ordentlige Forældre fra vor agtbare By M., de ere alle begjærlige efter at vinde den udsatte Priis af 12 Thaler preussisk Curant!“

Her blev hans Tale afbrudt af Støtset, og „Blump, Bladff!“ sprang den Ene efter den Anden fra Stilladset ud i Søen.

„Hvor fjønt!“ udbød en ung, bleg Dame, som maastee var bleven for stærkt angreben af Romantiken, „saaledes styrkede Sappho sig engang i hvidt Gevandt fra den Leucadiske Klippe.“

„Ja,“ udbød Fischer ondskabsfuldt, „eller saaledes springe to Newfoundlandere og tre Budelhunde i Vandet, for at slaaes indbyrdes om et Been, som er kastet derud.“

Den ene af Svømmerne foretrak dog skyndsomst at søge Bredden, hvor han skjulte sig bag en Busk og opførte den Scene af Shakespeares „Somnertatsdrøm“, hvori det hedder: „denne Hvidtjørnhæl skal være mit Paaklædningsværelse,“ tre andre naaede ikke Maalet, eller i al Fald for sent, og maatte tildeels opstiftes af Vaade for at frelse dem fra Vandnymfernes Favntag. Kun Dreieren naaede Maalet og blev Seirherre:

Med al den Nøde, den Naadige eier
 Modtager den Hulde den seirende Dreier
 Og ud fra den skønne, den fine Mund
 Flyde rosende Ord i den festlige Stund.
 Saa Dreieren er i den syvende Himmel
 Og staaer af Glæde betuttet og svimmel

Medens Grebinder med Pline blaa
 Hans smukke Former fornøjet besaa.
 Og nu med en Mine saa huld og god
 Hun Dreieren hen til Hans Naabe førte
 Der stod og saae og stet ikke forstod
 Det Ringeste af hvad han saae og hørte.

Hadde der isøvrigt blandt de Tilstedeværende været Elever, mandlige og kvindelige af de bildende Kunster, vilde de her have havt den bedste Leilighed til at studere Læren om de vaade Gevandter; det vaade Shirting sluttede sig saare nøie og gjennemsigtig til Seirherrens Legeme.

„Han seer ud,“ sagde Fischer, „som en mandlig Datter af Niobe i Berliner Musæet.“

Festen i S. var sluttet; nogen Kanontorden, nogen Bograslen, og Alt var forbi. Da opløstede Følket sin Køst, ikke for at raabe: „Hurra!“ nei! „Til B.“ Lød det, og „til B!“ gjenslød det fra tusinde Struber; saaledes maa de første Korsfarere paa Sletterne ved Clermont have raabt: „til Jerusalem, til Jerusalem!“

Fischer, Meier og X. (notabens jeg er her X., den tredie ubekjendte Størrelse) bestege ligeledes deres Kjøretøi og agede til B. — Der vare vi nu; men hvorledes skulde vi komme under Tag? Gjæstgivergaarden var saa propfuld, at man ikke kunde trække Veiret. „Det rummelige Huus kunde ikke rumme Gjæsternes Tal, som kom vandrende til Folkefesten“. Ved List, Overtalelse, men navnlig ved Hjælp af Studerbladene lykkedes det os endelig at tilkjempe os en Plads i Hotellet.

Keppe vare vi derinde, før vi atter sønlede os ud af dette Dampbad; men dette var umuligt; Huset lig-

nede de Gamles Underverden, man kunde nok komme ind, men ud kom Ingen med Undtagelse af Orpheus og Thefeus; men den ene var en Sanger og den anden en Helt, og vi vare ingen Sangere og just heller ingen Helte, hvorfor vi ogsaa taalmodig maatte lade os presse. Endelig var jeg saa heldig at erobre et Bindue; ud af dette lænede jeg mig, dels for at faae frisk Luft, men tillige for ved mit Legemes bløde Dele at paralyisere mine Opponenters Puf. Den som har seet Puderne paa de bagerste Dele af Jernbanevognene, vil anerkjende denne min Abfærd som aldeles rigtig og begrundet i Mechanikens Love. Saaledes laa jeg i halvanden Time, men jeg blev ogsaa herlig belønnet for mine Puf og Trængsler.

Først skinnede et Lys frem bag Trærnes mørke Løv, derpaa to, tre, indtil tusinder af Flammer tilfidsst belyste den skjønne Landsby, som laa der, overgydt af straalende Klarhed, og dog ligesom bly, skjulende sig bag Trærnes Løv, lig en smul Bondepige, der, for første Gang i et hende uvant Smykke, ikke veed, om hun skal vise sig for det fremmede Øje eller skjule sig.

Vi ilede ud og blandede os mellem den frem og tilbage hølgende Mængde, der som Nyg sværmede og summede omkring Lyfene. Det var en fortryllende Afsten, som skabt til at fremtalde et Anfald af Sentimentalitet. Jeg sporede allerede en vældig Lyft dertil og Anfaldet var vel ogsaa kommet til Udbrud, naar Nysgjerrigheden ikke havde draget mig hen til det skjønt oplyste Slot. Men her blev Sentimentaliteten grundigt breven ud af mig ved en drillende Kobold, som havde skjult sig bag de transparente Inscriptioner paa Slottet, og bragte

en ustandselig Latters Taarer til at rulle ned ad mine Kinder.

Inskriptionerne vare alle høist simpelt udtrykte ved latinste Initial=Bogstaver (og jeg maa spørge, om der gives en ædlere, mere betydningsfuld Sæmpelhed, end disse stive, lige, tykke og tynde Pæle og Pællisfaber); i Farven var der dog bibragt dem den største Mangfoldighed, de brændte grønne og blaa, røde og gule, som Papperne paa en Harlekinstroie.

Det første Transparent lød:

Grab' B. . . diesen Tag in Erz und Marmor ein,
Auf daß er Kindes Kind soll unvergesslich sein.

Det andet var mere specielt beregnet paa Transparentudstillerssens Forhold til Festens Dronning, men havde dog trods al Klarhed fra de bagved stillede Talglus mange dunkle Steder det lød:

O Herskerinde over Gaarden
Du træde ind til os som Baaren
Med Godhed og med Kjærlighed istude
Tag naadigst imod dette Rosenminde
Fra Husets allerærbødigste
hengivne Tjenerinde.

Da enhver Interpunktion manglede her, vover jeg ikke at tilføie de manglende Tegn og overlader dette til et Akademi for Inskriptioner.

Imidlertid vare vi naaede til den klartoplyste Spisefal

---

1) Dette Vers har Fritz Reuter ladet Marie Møller fremfige ved Indtoget paa Pømpelshagen („Landmandskliv“.)

og da det var tilladt Folket paa Afstand, at vedertvøge sig ved Tasterets Spise- og Drikkevarer, gjorde vi meget ugenert Brug af denne Tilladelse; jeg for min Part, med stor Nytte, vel ikke for min Nave, thi den streg Af og Bæe over de mere fornemme Ravers Prærogativer og deklamerede:

Dhne Wahl vertheilt die Gaben.

Dhne Billigkeit das Glück,

men derved, at der paatrængte sig mig en Betragtning over offentlige Taster, som jeg ikke vil forbeholde Læseren.

I de ældste Tider, i de Tider, da de babiloniske, assyriske, chaldæiske, ægyptiske o. s. v. Konger, Absolutismens Prototyper, levede, fandtes der ingen offentlige Taster, og med Undtagelse af Nebukadnezar har jeg ikke læst om nogen Regent fra hin Tid, der har spist offentlig; men Nebukadnezar spiste Græs som en Stud, formodentlig paa en veldyrket Kløvermark, altsaa sagtens offentlig. De græske Reiser, i ethvert Tilfælde de værdigste Repræsentanter for Absolutismen i en senere Tid, vogtede sig vel for at gjøre Afbræk paa deres Guddommelighed ved offentlig at tilfredsstille deres legemlige Tarv. De orientalske Herskere have nu til Dags sikkert ved Dreaffjæringer og Bastonader opnaaet den rigtigste Takt i Absolutismen, og ere virkelig beundringsværdige heri, maaskee ogsaa en Gjenstand for Misundelse for nogle Liebhaveere; men, spørger jeg, vilde Abdul-Medschid maaskee offentlig med høistegne Fingre stoppe sin saffranskydrede Pillau i sin høistegne Mund? eller vilde Dalai Lama, denne Repræsentant for den geistlige og verdslige Despotisme vel kunne sælge en eneste af sine velligtende Daaser, naar Enhver kunde see, hvilke Ingredientser han

benyttede til at tilberede deres Indhold? — — Saa vidt var jeg kommen i mine Betragtninger, da brusede der pludselig fra et Hjørne af Salen bag Løv og Blomsterguirlander, et Noget frem, der snart enstemmig af Tilskuerne blev erklæret for en Engel, da det var forsynet med Binger, og ovenitjebet for en virkelig Engel, da det levede; men hvor ulykkeligt saae dette lille himmelske Væsen ikke ud, hvor ulykkelig=ængstelig svævede det ikke henad Loftet ved Lougværket, hvor dyb Medlidenhed sølte vort Menneskebryst ikke med denne Himmelsborger! Naar alle Engle see saaledes ud og ere saa bange for at falde ned, tænkte jeg, maa det kun være en slet Metier at være Engel.

Englen svævede ned over sin Hersterinde (dette er det gængse Modeudtryk paa Gudsret) og overrakte hende et Hjerte af Marzipan, stort og bredt, et ligesom firflaarent Hjerte og udenfor hos os foran Vinduet løb en firstemmig Sang, hvis Ord jeg er saa heldig at kunne meddele mine Læsere:

Dig hilser en Engel stjern, hilser
 Eunos Hjerte, ja Hjerte bringer
 Eunos Hjerte, at, naar Din Euno sig nærmer,
 Glædes Dit Hjerte saa høit, saa glædes jo
 Dit Hjerte, Dit Hjerte saa høit! etc. etc.
 (Ulfermarkst Produkt.)

„Naa,“ sagde en bred, fuldvægtig Mand's brede Stemme, „dette gaaer dog langt over min Forstand; af den Grund at forskrive en egen Meschantitus fra Berlin! Dette er da langt værre, end at kjøre Heste i Kareth, men derfor udbeder jeg mig ogsaa en ung Aflægger, af

Hjertet nemlig, ikke af Englen, for saadanne Afslæggere har jeg selv nok af hjemme."

"Aa!" sagde en anden Borger, "Spøgen er endnu ikke til Ende, nu kommer Fakketoget."

Men det vilde vi ikke oppebie, vi forløbe Slottet og sad snart paa Bognen og rullede hjemad. Jeg sad foran hos Kudsten, Fischer og Meier paa den bageste Agestol, og Begge kappedes snart i melodiske Næselude, den lille Meier suorlede i Falskett, den fuldblodige (taget i dette Ords plebeiske Betydning) Meier i dyb Bas. Foran os stod Maanen, klar og fuld, og skuede saa fornem indifferent ned til os, som om den slet ikke fandt det ringeste Interessante ved os; men jeg var en gammel intim Ven af den og havde i min første Kjærligheds-Baar dyrket den meget, ja ovenikjøbet incommoderet den med sentimentale Digte, men Forholdene skilte mig senere fra den og nu søgte jeg atter at knytte en Liaison med den. Da jeg hilste den med den hverdagsagtige Hilsen: „Gode Naane, Du vandrer saa stille,“ syntes den først ikke at ville kjendes ved mig, men da jeg tilraabte den:

„Fillest wieder Busch und Thal
Still mit Nebelglanz,
Løsest endlich auch einmal
Meine Seele ganz,“

kunde den ikke holde sig længer, thi dette havde altid været det Stikord, hvorved jeg havde henledet dens Opmærksomhed paa mig, og den smilede nu saa venligt ned til mig med sit brede, velvillige Ansigt, at jeg i Begyndelsen var tilmode, som om jeg var bleven 15 Aar yngre. Dog talte vi ikke om Elfløssvanvid, men helt fornuftigt først om Dagens Politik, derpaa specielt om den nu for-

løbne Dag, hvorved den var fræk nok til at paastaae, at han egentlig havde været causa movens ved hele Fests-Historien; som bekendt udøver han nemlig en mægtig Magt paa enkelte Menneskers Hjerne, og denne vilde han da ogsaa i Fremtiden anvende efter bedste Evne, for ikke at komme helt ud af Mode, da han vel nok havde mærket, at hans tidligere søde Cultus ved den nuværende Generation formedelst Jernbane- og Repræsentativ-Forsatninger var meget i Aftagende, lige som han selv undertiden. Tilfidsst talte han om sin Indflydelse paa den organiske Materie i Almindelighed, gav mig en kort Kritik over Liebigs organiske Chemi, som ikke havde hans fulde Bifald, men af den latterlige Grund, at hans Indflydelse ikke noksom var fremhævet deri. Derpaa talte han meget om den Betsignelse, som han bragte Vandvæsenet; han paastod bl. A. at det var ham, der forhindrede, at Jordløpperne ødelagde Værtemarkerne, og dog ansaae de dumme Mennesker, idet de fornægtede hans Personlighed, ham kun for en almindelig Himmel-Lygte. Kort sagt, den blide, medfølende Ven og Fortrolige fra mine Ungdoms-aar og Ungdomsdrømme var bleven til en gammel lærd Hans Kvast, som led af Hypochondri; den vilde lige til at sætte Kronen paa Værket ved at opstille nogle himmellegemlige Paradoxyer, da den lige med et begyndte at gjøre Grimasser, som naar En pludselig puffer os Tobaksrøg i Ansigtet.

„Hvad er der i Veien, Luna,“ spurgte jeg, „faaer Du ondt?“

„Alt,“ svarede han, „see Dig blot om!“

Da jeg gjorde det, faae jeg en tyk rødfarvet Røg

have sig og „fort rødmede Himlen“ som der staaer i „Kuno, den smukke Jægersvend.“

„Det er Fakkeltoget,“ sagde jeg.

„Ja,“ sagde Maanen, „det er et Fakkeltog, hvorved Menneskene forbaane mit blide, rene Lys, og den gamle Sol, som Du ikke seer nu, sidder dernede hos Dine Antipoder og leer mig ud og spotter mig; men vent! Det vil ikke gaae Dig bedre i Morgen. Ut og Bee over disse Mennesker! og for saadanne Mennesker maa jeg sfinne!“ —

Saaledes udbrød Maanen hultende, greb efter en Sky, tørrede sine Dine med den, som med et Lomme-tørklæde og traf sig sorgfuld tilbage bag Himmelhøvelvinsgens Kuliser.

Men jeg sad og grundede over hvad den vel mente med sin Magt over Menneskenes Hjerner og om den vel endog turde vove et Angreb paa høivelbaarne Hjerner. Da dette var to Spørgsmaal, som havde meget pro et contra, og slige Spørgsmaal regelmæssig først styrte mig i en nopløselig Forvirring og derpaa i en Haloslummer, saa stete dette ogsaa i Dag. Mine Berners Snorken, Rudstøens Nicken, de trætte Arbeidshestes dovrne Gang, Sandets Knasen under Hjulene, det ene indtørrede Hjulstønnen, som stedse gjentog sig i samme Melodi hvergang det dreiede sig om sin Ase og som min Phantasi underlagde Texten: „Følelse hæv Dig“, alt dette var nok til fuldstændig at lulle mig i Søvn. Det var første Gang i mit Liv, at jeg faldt i Søvn paa en Bogn; men, kjære Læser, tænk Dig kun Ordene: „Følelse hæv Dig“ sunget nogle tusind Gange for Dig af et tørt Hjul, og Du vil forstaae, at man derved først belemres

med en heftig Hovedpine og derpaa falder hen i en bedøvende Søvn.

Bludselig foer jeg op ved et stærkt Ryk og et derpaa følgende Brag og Raslen; forfærdet vendte jeg mig om og opdagede til min største Forbauselse, at der, hvor mine Reisesæller tidligere havde pleiet deres Magelighed, ragede to Par Ben op i Luften, som derpaa begyndte at manøvrere paa den mest eventyrlige Maade.

„Holdt, Rudst, Holdt!“ kvækkede Fischer.

„Holdt, Rudst, Holdt!“ brølede Meier.

De bageste Klemme paa deres Agestol vare sprungne, Begge havde fulgt Tyngdens Love og laae nu der som et Par mediatiserede Fyrster paa Wiener Kongressen, Enhver søgende at reise sig paa den Andens Bekostning.

Fischer søgte og fandt et Støttepunkt i Meiers skaldede Hoved, som han i denne Rødens Stund ikke regnede mere end en gammel Billardkugle; men Meier lagde sin brede, smørbløde Haand tværs over Fischers skarpe, skjærende Profil, som om han vilde tage et Aftryk deraf. Begge vilde nu hæve sig op paa deres gjensidige Støttepunkts Bekostning, en efter alle Statikkens og Dynamikkens Regler umulig Opgave; samtidig spillede deres Been utrættelige den paabegyndte Rolle som Balancerstænger og afgave et nøiagtigt Thermometer for Kraftanstrengelsen og Barometer for det gjensidige Tryk. Underneben forfægtede Arme og Hænder deres Sag, ovenpaa, aldeles uafhængige af disse, vare Benene i en livlig Fægning, snart seirede Fischers lette Tropper, de hvide Pantalons, — snart bleve de slaede af Marxen af de Meierste Kravestøvlers svære Kavalleri.

Der høstes Kamppraab, Suk og Stønnen.

Fischers Behændighed var ham dog her til ingen Nytte; blytung, som en Mare, hvilede Meiers Kjød-masser over ham. Rigesaa lidt nyttede Meiers Bægt denne: han var ikke i Stand til at bringe sig selv i den Stilling, som vilde bevirke at Agestolen atter gik forover, — og det naaget han snøstede og prustede som en Grønlandshval. Kudffen og jeg vare aldeles upartiske Tilskuere.

„Herre,“ sagde hiin idet han tændte sin Pipe, som var gaaet ud, „hvorfor skulle vi mengelere os deri, lad dem selv bringe deres Sager paa Fode!“ —

Dette gik dog ikke længer an; det Meierste Fuldblod truede med et Slagtilfælde og det Fischer'ske Profil gik sin Opløsning imøde.

Kudffen maatte da nu arrestere Kravestovlerne og jeg fangede de hvide Pantalons, hvorpaa Venene først sluttede en Separat-Fred indbyrdes, hvilken ogsaa senere blev tiltraadt af Arme og Hænder. Vi løstede og skjød saa længe, indtil Rigevægten var gjenoprettet; det var et svært Stykke Arbeide og har givet mig et nogenlunde Begreb om, hvor vanskeligt det maa være at gjenoprette en forstyrret politisk Rigevægt.

Denne sidste Malheur havde angrebet den stakkels Meier saaledes, at han paa mit Spørgsmaal om han næste Dag vilde med til F., for at bivaane de der arrangerede Festsigheder, høit og helligt svor paa, at han heller vilde sulte en hel Dag og knæle paa Kærter, end paany at bivaane slige Galtsfaber, som han behagede at udtrykke sig. Men den lille Fischer sagde:

„Jeg skal til enhver Tid være rede!“ Efter denne Aftale skiltes vi og jeg sov kort efter ind med det samme Spørgsmaal til Fremtiden, som Landmanden hver Aften uforskyndt forelægger den:

„Hvordan vil Veiret monstro blive imorgen?“

Anden Dag.

Slutningsfesten i F.¹⁾

Motto:

Om Greven saa gjerne vi synge vil
 Dog hellere om Hendes Naade
 Thi Hvo, som kun roser Hans Naade vil
 Den bittreste Dadel ramme.

Han virker vel meget, men hun end meer
 Hun er værdig i Sang at prises,
 Af Alt hvad paa Gudsset der daglig steer,
 Er hun dog kun causa movens.

Næste Morgen steg Phoebus o. s. v., gyldne Bogn
 o. s. v., rosenfingrede Eos o. s. v., svømmede Solstjerne
 henad den azurblaa Himmel! o. s. v. Kort sagt, det var
 en prægtig, solklar Dag og Solen skinnede over hele det
 mecklenborgske Land og forhaabentlig og efter al Sand-
 synlighed ogsaa over Pommern og Uckermark, thi vi ere

---

¹⁾ Hertil bemærker Udgiveren af Aarbogen „Mecklenburg“, i
 hvilken dette Fritz Reuters første større Arbejde blev opta-
 get (1846 og 47):

Forfatteren siger i sit Brev: „Det høigrevelige Liv paa
 Gudsset, har forandret sin Farve saa meget siden 1842, at en

ikke saadanne Egoister, som Indvaanerne af Keuß-Greiz-Schleiz og Lobenstein, der kun sørge for sig selv og for nogle og 20 Kar siden endnu bade:

Herr Gott! gieb Regen und Sonnenschein
Für Keuß-Greiz-Schleiz und Lobenstein,
Und woll'n die anderen auch was haben,
So können sie dir das selber sagen.

Fischer, som jeg efter Aftale vilde afhente til vor Festræise, kom mig allerede rejsesærdig imøde og fortrak sin Mund til et venligt: „God Morgen!“ Naar jeg her taler om min Ven Fischers Mund, saa er dette, som jeg i Egenkab af samvittighedsfuld Historiefriber bemærker, kun en euphemistisk Floffel, thi den Stakkel har ikke det, som mine skjønnede Læserinder forestiller sig ved en Herremund, Naturen har kun som Surrogat herfor, givet ham et rundt Hul med Læder-Klapper, i hvilket han denne Morgen havde stukket en skjøn, fuldt udsprungen Rose.

Efterat jeg havde gjort ham de sømme Bredelser over denne Sammenstilling af Gult og Rosa, begave

Beskrivelse af Fødselsdagsfesten 1842 nu (1847) kunde see ud som en Usandhed. For den, som veed, hvor let falsk Keltigøstet slaaer over i Frivolitet, vil hiin Forandring rigtignok ikke synes gaadefuld, den opmærksomme Jagttager vil meget mere ikke alene i den daværende publige, men selv i den nuværende fromme Fødselsdagsfest opdage hint Hovmod, som søger at faae enhver anden Personlighed til at bise sig for sin egen og til at tjene sig, og er dristig nok til at nedværdige sine Medmennesker til Hofnarre og Pjerrot'er, eller ogsaa ved Haardhed og Undertrykkelse af enhver Art tvinge dem til Stinkhellighed og Hylleri.

vi os paa Beien. Jeg vil ikke skildre, hvorledes vi slentrede gennem grønne Marker og Lunde, gennem det bølgende Korn, overladte til vore Tanker, jeg vil ikke fortælle, hvad vi fortalte hinanden, ikke filosofere over det, hvorover vi filosoferede, men ganske simpelt berette, at vi efter nogle Timers Forløb naaede Gudssets Grændser og betraadte dets Territorium.

Af Folk, som vi mødte, erfarede vi, at det „endnu ikke var begyndt“, og toge derfor den Beslutning, først at styrke os ved en lille Frokost. Min kortbenede Ven var meget angreben af Turen, — hvilket ikke var saa sært, da han stedse havde maattet gjøre to Stridt for et af mine lange, saa at vi sikkert, da jeg gik i Forveien, for mulige Tilskuere har haft Lighed med en vandrende dactylus:

— ( ) — ( ) .

Vi havde allerede udhvilet os i nogen Tid, da vi i det Fjerne saae en Støvsky hæve sig, foran hvilken der langsomt skred en menneskelig Stikkelse. Fischer, som altid havde et Ord paa rede Haand, sagde:

„See blot, en Hjord Faar, som lydigt følger i Hælene paa deres Fører!“

Denne Hypothese fandt jeg først plausibel, eftersom Berlinerne paa denne Aarstid altid pleie at have „noget Gemyse og nye Gulerødder“, og en Bedøvelse er et meget behageligt Appendix hertil. Men vi havde taget meget feil i vor Hypothese, det var ingen Udbærere, men — derimod Hørbærere, nemlig den hørhaarede Ungdom fra Gudsset, der under Anførsel af deres Skolelærer, vare kommanderede til F. som Aktører for denne Dag. Mager og tør som en af Pharaos syv magre Kæer støvede Skole-

læreren af i Forveien; trivelige som de syv fede, vraltede og traffebe Gudssets lavbenede Mandstaf i Hølene paa ham; de vare ikke i Kostume, efterform de agerede Natur, og med deres bare Been og Hoveder lignede de Evigheden, de havde hverken Begyndelse eller Ende, overgigen Glæde skinnede ud af deres teglsteensrøde Ansigter og derover skyggede Haarets Straatag; Slagsmaal fittrede i deres brune Hænder, og med den Humor, som lyste ud af deres Øine, havde jeg for evige Tider kunnet proviantere hele Skolelærer-Lauget i hele Lybskland.

Dg foran denne overgione Skare stred deres frygtede Despot, som Hersterindens Huldsalighed og Gunst havde forsynet med en ny Ekvipering. Han bar graa Rankins Benklæder, en graaa Rankins Frakke, en graa Rankins Rastjæt og havde et graat Rankins Ansigt; han saae ud som en Graat i Graat malet Skolestue, som Primatortet for en Reifende *κατ' ἔξοχήν*, der gjør i graat Rankin, som Chokolade dypet i „Muschul“. Saaledes stred han frem, lig Præpositionen ante foran en Skare irregulære Participia, og vakte en ubestrikelig Blanding af Gaben og Latter hos mig.

„Lee ikke!“ sagde Fischer, „thi viid: denne Stakkel er oprindelig en Løve af Ratteslægten, som bliver kaldt Menneffe: *primus inter pares et frugos consumere natus*¹⁾, født til rød Krave og røde Dpflag, har han endt med graat Rankin; en misundelig Skjæbne har neutraliseret Fødselens Fortrin og tvungen ham til at indsee, at selv

¹⁾ Den første mellem Ligemænd og født til at fortære Mar-
kens Frugter. A. S.

Fuldblodshefte maatte tørre ind af Mangel paa Næring; kort sagt, han er en forarmet Adelsmand.

Es ist eine alte Geschichte
Doch bleibt sie ewig neu,
Und wem sie jußt passieret
Dem reissen die Hosen eutzwei.

Men tro endelig ikke," vedblev Fischer alvorlig, „at jeg vil udøse min Spot over det gamle Menneske, min Spot er ene og alene rettet mod det Dilemma, som den ondskabsfulde Tid har ført ham ind i, den er rettet mod den Naade, paa hvilken en Standskælle har draget ham ud deraf. Fra dybeste Rød raaber han nemlig til Herfkerinden over Godset her; denne tager sig ogsaa af ham, og gjør ham til Landsbykskolelærer, — men for denne Ret Lindsjer maa han give Afkald paa sin medfødte Adel, sine Førstefødselsrettigheder og Ordet: von, bliver frataget ham, for at Skolestøvet ikke skal besmitte det, ligesom man tager Søndagsfrakten af, naar man gaar til et smudsfigt Arbejde.“

„Fischer! Fischer!“ udbød jeg, „det er jo utroligt. Det var jo den største Inkonsekvents og en fuldstændig Mangel paa Principer, det vilde jo være det samme, som at omskide den hele paa Indpodning grundede Lære om Blodet, den som med uhyre Noie er bevaret gennem Aarhundreder. Nei, hvorledes kunde en Adelsmand af Guds Raade blive tvungen selv ved en Adelsmand af endnu høiere Guds Raade, til at opgive det lille Ord von foran sit Navn, Ordet Høi foran sit Velbaaren?! og dernæst: hvorledes skal han fornægte sine legemlige Kjendemerker, saasom: korte Øren, smaa Hænder og beslige. Det vilde jo være det samme som at aabne

Dinene paa os Carnailler, og lade os see, hvorledes Penge ere en nødvendig Ingredient for Adelen og Adelen saaledes ikke er noget Immanent, Sacramentalt, Indelibilt! Det vilde jo, som Talleyrand siger, være mere end en politiff Forbrydelse, det var en politiff Feil!“

„Men, kjæreste Barn,“ svarede Fischer mig, „er Du da saadan en Marsunge, at Du ikke kan see, hvorledes denne Mangel paa Principer endogsaa er trængt ind i Adelen gamle ærværdige Institution og destruerer denne ved Mesalliancer og borgerlige Erhvervskilder? Livet og fremfor Alt Gudslivet gaaer nu til Dags over alle Principer; et Skolelærerembede paa 200 Thaler Gage bliver foretrukket for en adelig Titel, fordi man nu ikke mere som i tidligere Tider kan sende denne hen i de historiske Fordommess Bank og veksle den i blante Dalere. Og hvad Læren om Fuldblod og blandede Ægtefæder angaaer, saa er man bleven af samme Mening som Engländerne, nemlig at Haldblodet bedre egner sig til praktiff Brug og at Ordet von's Formæling med en vægtig borgerlig Pengesæl leverer et Produkt, som lettest hjælper ud over Livets Nøie og Bøvær. See, min Søn: ~~Dove~~bevisninger gjælder slet ikke mere; Jøden, der har forelsket sig i en kristen Pige, lader sig uden videre døbe — rigtignok forekommer en saadan Karl mig da, som det hvide Blad mellem det gamle og ny Testamente — og den Adelige kaster uden videre sin Adels overbord, naar den generer ham, thi først kommer Penge og siden Adels. Derfor lader heller Ingen sig adels, som ikke har Penge, selv om de ogsaa i hans levende Live optage ham blandt de Hellige, men kun Riddergodsseiere, som vi i vort kjære Land have mange afftrækkende Exempler paa.

Engstelig havde jeg seet mig om under denne Diatribe, og med et taknemmeligt Suf udbrød jeg:

„Gud være lovet og takket, at her ingen Gens'darmer er!“ medens Fischer vedblev at føre sin alt Erværdigt, endog saa Lehnretten omstødende Tale; men for ikke at tabe al Værefrygt for den reciperede Adels og dens Jomfru-Klostre, søgte jeg ved tykke Censurstreger at udslette disse Sententser af mit Hjerte.

Med stor Hefstighed bestred denne Fischer især min Anstuelse om, at visse korporlige Fortrin, saasom korte Øren, smaa Hænder, medfødt Epauletter o. s. v. havde udviklet sig hos Adelen; han anførte desværre flere uomstødelige Exempler paa helt sædvanlige, ja endog saa paa usædvanlig lange Øren hos denne Menneſterace, hvilket sidste Fænomen navnlig kunde iagttages i Forbindelse med en stor Stivhed i Halsen.

„I Din Enfoldighed,“ vedblev Fischer, som nu blev mere varm og grov, „synes Du at forestille Dig Sagen saaledes, at, ligesom man altid kan gjenkjende en Tydster, der er udvandret til Texas, i denne sin Egenſkab, saaledes vil man ogsaa kunne udfinde en Adelig, der som Frimurerne sige, har bakket sig og s. Ex. kaldte sig Hr. Fischer, imellem Borgerlige, ligesom et Merinosfaar mellem almindelige bito. Det er en grændseløs Simpeltid af Dig, thi veed Du hvad, jeg har paa det mest Fuldbendte seet Cavalerer blive fremstillede af Gjøglere, reisende Dørvartere og Barbersvende, der udgave sig for Adelsmænd, og paa den anden Side har jeg kjendt Adelsmænd, fødte Adelsmænd, som for deres Fortjenester af at lette, omend ikke Statens Afgifter, saa dog Statens Kasse, ere blevne

degraderede i Borgerstanden, og som man ikke paa nogen Maade kunde stjæle fra andre Carnailler". —

Jeg var selvølgelig meget længselsfuld, efter at undslippe disse Fiskers upolitiske Forelæsninger, og blev derfor umaadelig glad, da vi endelig, Kl. 4 om Eftermiddagen ankom til Slotsgaarden i F.

Her fandtes de samme Prydelser af afbuggede Grantræer, som vi Dagen før havde beundret i S., selv Møddingen var prydet dermed, hvilket gav den en for Festligheden meget løftende Karakter. Men de høie Herflaber sadde endnu ved Taflet, og vi kunde altsaa foreløbig slutte os til den Folkefare, som var hidlokket af de lovede Festligheder og opsøge Bekjendte. Den første, vi traf paa, var hin brede fuldvægtige Mand, som Aftenen før havde sønket sig en Aflægger af Marzipanhjertet; han stod der og svedte, eller som en Læge af mit Bekjendtskab, naar han taler med Damer pleier at udtrykke sig: „han duftede“. Fra Tid til anden udbrød han: „Mærkværdigt! Høist mærkværdigt!“ og derved stirrede han ufravendt paa det høigrevelige Slots Vinduer.

„Fr. M.“ sagde jeg, „hvad ligger De efter, jeg ser ingenting see!“

„Jeg ikke heller!“ lod Svaret.

„Naa, hvad er det da, der er saa mærkværdig?“

„Illuminationen,“ vedblev han.

„Illuminationen!? Den 30te Mai om Eftermiddagen Kl. 4? Jeg ser slem ingen!“

„Jeg ikke heller!“ lod Svaret, „men der skal nu være en“; — og med disse Ord satte han sine Legemsmasser i Bevægelse. Vi fulgte ham, og da vi kom nærmere, pegede han triumferende op til Slotsvinduerne,

som meget rigtigt bleve, vel ikke oplyste, saa dog beoefede af en dobbelt Række brændende Lys.

„Nei, det er dog et stærkt Stykke!“ udbrod han derpaa, „det var galt igaar med Hjertet og Englen, men den ene Djævel overtrumfer altid den anden! Jeg havde dog ikke tænkt mig, at Lysestøberne og Sæbesnyderne skulde løbe om Kaps med den kjære Sol om, hvem der kunde komme forbi den anden; det vilde min kjære Kone nu slet ikke tro paa, og hun troer dog ellers paa Barfler og paa den lille Firskillings-Kalender!“ —

Lille Fischer, som i slige Tilfælde altid pleier at have en Konjunktur paa rede Haand, erklærede denne Illumination for at være en sublim Finantspekulation. Han begrundede denne Anskuelse saaledes: Hollænderne, sagde han, havde engang for mange Aar siden opbrændt hele deres Forraad af Kryderier paa Torvet i Amsterdam, for at drive Priserne paa denne Artikel i Veiret. Paa samme Maade, mente han, havde man ogsaa her til Hensigt, at faae Priserne paa Fedetvæg til at stige ved et ellers rigtignok helt unyttigt og uforklarligt Forbrug af Talg. Men jeg tænkte paa Sidesstykket til denne Illumination, nemlig paa Fakketoget, hvorved man igaar vilde fordunkle Maanens Lys og først nu blev den Paa-stand mig indlysende, som Maanen igaar udtalte, at han ved den Indflydelse han endog udøvede paa høivelbaarne Hjerner, ogsaa havde talt et Ord med ved vor Fests-historie.

Det høigrevelige Taffel var imidlertid bleven hævet og til Folket, som allerede dristigt var trængt ind i Parken, sluttede sig, naar dette Udtryk ikke klinger for familiært, den udvalgte Deel af Tilskuerne, blandt hvilke

der som jeg først i Dag opdagede, ogsaa befandt sig enkelte tamme Englændere, hvis Nærværelse temmelig tydelig gav sig til Kende ved deres gurglende, hvislende, fremspyttede Ord. Hvor misundelige disse stolte Oboere ere blevne paa vore Morsskaber! saadanne stramme Englændere lade sig blot ikke mærke med det.

I Dag var der desværre hverken uddelt Plakater eller ufermarkste Festsdigte mellem Folket; maatte skulde det Hele derved faae et mere improviseret Præg. For dog at gjøre de efterfølgende Scener mere anstuelige for den ærede Læser, har jeg forudsøkket følgende Plakater:

Ifølge høi Befaling bliver der i Dag

den 30 Mai 1842

ved Sammenvirken af flere udmærkede Kunstnere
for første Gang opført

F r e m a d !

eller:

Kun til Belønning for det modne Folk
giver man det Constitution.
original Farce i 4 Akter.

Personerne:

<p>2 unge Danieller som Dommerne over Folket . . . . .</p> <p>50—60 forskellige Folkeslag, deriblandt Lystere, Basktjirer og Botokuber . . .</p> <p>1 Svinn . . . . .</p>	<p>fremstillet af</p> <p>2 unge adelige SprensifsteLieutenanter</p> <p>50—60 Drenge fra Godset.</p> <p>1 virkelig Svinn.</p>
---	--

Skuepladsen forestiller en grøn Plaine. I Baggrunden er der opreist en Stang, hvis Top er prydet med Baand og Tørklæder, men som forneden er besmurt med grøn Sæbe.

Ved Affattelsen af denne Plakat, er jeg gaaet ud fra, at Festsarrangeurerne have havt den Intention, at drage sig de saakaldte store Tidsspørgsmaal til Nytte, som et Middel mod Kjedsomhed og tillige ved lystig Allegori skaffe dem bedre Indgang, paa samme Maade som man blander Homing i det Ormevær, man giver de fjære Smaa, for at det skal glide lettere ned.

Man maa saaledes betragte dette Stykkes første Akt som en politisk Ballet, og ligesom et transcendentalt Hoved har udfundet, at Frøken Taglioni danser Historie, saaledes kan man ogsaa dristigt paastaae, at Drengene fra Godset her dansede filosofiske Betragtninger over Folkefremfærdet.

„Der ligger ofte en dyb Betydning i de barnlige Leg.“

Det er langt fra min Hensigt, at ville paanøde mine Læsere min Forklaring af denne barnlige Leg; her findes en rig Tumbleplads for alle mulige og umulige Conjecturer, i ethvert Tilfælde en større end for Drengenes Been, som i første Akt høist decent indtil Midten af Legemet vare indhyllede i Sække, hvilket, i Parenthes bemærket, fortjente at blive taget til Mønster af Balletten ved kongelige og National-Theatre.

Opstillet i sluttet Række og kommanderet af de to unge preussiske Lieutenanter som Folk af Faget, snublede og dinglede Drengene paa et givet Signal henimod Maalet, hvor opstillede Pris-Boller ventede dem.

„Denne Allegori er klar som Vand,“ sagde Fischer. „Drengene repræsenterer Folket, Bollerne Constitutionerne, Sækkene Censuren, de høiadelige Tilskuere ere Potentaterne, som kongeligt more sig over Folkevæddeløb, de ge-

mene Tilskuere ere det antike Chor, og det Hele er en Fremstilling af Folkefremskridtet. Og kan Du see den Dreng der, som rager et helt Hoved op over de andre, lig salig Saul over sine Brodre: den Dreng er Mecklenborgs Repræsentant i denne Fremskridts-Komedie.“ —

Denne unge Fremskridtsmand var en overordentlig godmodig, rolig og tilfreds Slabning; Deviserne paa hans Skjold vare: „Hold fast, ved hvad Du har,“ og „Kast ikke det skidne Vand bort, før Du har det rene.“ Hans Valgsprog var: „Hvad der ikke rager Dig, skal Du holde Din Næse fra,“ og paa hans runde Ansigt stod at læse: „Fryd Dig ved Livet og lad Andre gjøre ligesaa!“ — Vor Mecklenborger var iført et Par gamle, ærværdige Gedefindsbuxer, til hvilke der forneden fra Nar til Nar, alt eftersom deres Eier var bleven større, var søiet en ny Ring af Gedefind, saa at man med Lethed kunde udregne hans Alder af disse chronologiske Buxer, ligesom hos Røerne af Marringene paa Hornene. Pieteten mod de gamle Buxer tillod ikke at give ham nye og saaledes flentrede han endnu stadigt gjennem Livet i de gamle. Og det maa man lade dem, disse Buxer vare endnu velkonserverede, men klædelige eller moderne og bekvemme vare de ikke, nei langt fra. Man havde nemlig slet ikke taget noget Hensyn til den stakkels Drengs Udvidelse i Bredden, saa at han kun kunde bevæge sig høist langsomt og ubehjælpom — og nu skulde han ovenikjøbet løbe i Sæt med sans-culottes og andet rapfodet Pæl efter Constitutionsbollen! Kan man under flige Omstændigheder vel undres over, at den lange Lømmel strax ved det første Skridt i sin Sæt styrtede til Jorden som en Bøffel, og at han ikke fik nogen af

Pris-Bollerne, som de ovennævnte unge Danieller uddelte blandt de øvrige Drengene? Nei, ærligt Spil! Skal denne Mecklenborger med noget heldigt Udfald løbe i Sæt efter Constitutions-Bollen, saa frigjør ham først for hans kristelig-germanske Buxer.

Jeg var overmaade nysgjerrig efter at see, hvilken Mine han vilde sætte op til sine stoffede Forventninger; jeg ventede en Slags komiss Fortvivlelse eller et misundeligt Blik paa de mere Lykkelige; men Intet af alt dette var at mærke; da han saae, at han ingen Bolle fik, at hans Haab og Duffer vare strandede, sat han roligt Haanden ned i Lommen paa sine historiske Buxer, og tilsynne kom en mulden Brødstorpe, der syntes ligesaa gammel, som de mecklenborgske Landdage, og begyndte at knække sine Tænder paa den.

Anden Akt af det første Stykke bestod i en Sirups-Bolle-Fornøielse. Boller vare udhulede, fyldte med Sirup og ophængte i Traade. Drengenes Opgave var nu, uden Brug af Hænderne at drage sig disse Boller, som hang noget høiere end de selv vare, med samt deres søde Indhold til Nytte. Hvor mange stivt paa de søde Skatte rettede Dine, hvor mange aabne og haabende Munde vare her at skue! Hvilke Anstrengelser! hvilken Snappen og Niffen! Havde En den Lykke at gjennefnappe Enden af Bollen og den søde Sirups Betsignelse dryppede ned over hans taknemmeligt forklarede Ansigt, styrtede hans Nabo løs paa ham og begyndte at kysse og slikke ham; Tungerne forvirredes ved denne Forretning, som ved den babyloniske Sprogforvirring og alt opløste sig sluttelig i Hottentotternes Sprog, der som

bekjendt for Størstedelen bestaaer af Smakten og Snaakten.

Dog lad os ikke udmale dette videre, thi en visere Mand end jeg, har allerede opstillet den Sætning, at alle den menneskelige Naturs Lidenstaber egnede sig til en poetisk Opfattelse, det Bæmmelige alene undtagen.

„Fischer! hvor er vor Mecklenborger med sine kronologiske Buxer henne?“ spurgte jeg.

„Der staaer han,“ svarede Fischer, „hans Afsyn gløder som en svovfold ophedet Duv af Lyksalighed og Sirup; ved disse Boller, som i Modsatning til Constitutions-Bollerne symbolisere de materielle Interesser, kommer hans Længde ham særdeles vel tilpas, han behøver hverken at hoppe eller snappe, men spiser sine Sirups-Boller som en Hest fra Krynben, han behøver ikke at dele med Noget, ingen Tunge naaer ham, og kun med sin egen Rastestovl renser han af og til sit velsignede sirupsøde Ansigt!“

„Hvad Satan!“ lød en Stemme bagved os, og en af Gudsrets Inspekturer borede sig med Hestighed igjennem os; „hvad Satan! Jeg troer, at den fordømte Dreng er ude paa Marken og træder Jordklumper itu, og saa staaer han her og sliker Sirup! Hvordan kommer Du herhen, Slynge!“

„Na, Herre,“ svarede Deirteuren, „jeg havde saadan en grumme stor Lyft dertil.“

„Fr. W.,“ sagde Fischer, „det kan der ikke siges noget imod, det unge Menneſte har ifølge sine egne Ord en stor Lyft dertil, og Talent mangler han ikke heller, hvilket jeg er villig til at attestere, og da hans Buxer ikke forhindrer ham deri og hans Sæt ikke heller, maa De ikke

være saa grusom at forstyrre ham i hans Sirupsforlystelser, og heller ikke senere i hans Fordøielse, thi Ideer have deres Oprindelse i forstyrret Fordøielse og De vil vel ikke have en Dreng med Ideer?"

Men, om det nu var Tilfældet, at han netop gjerne vilde have Drengene med Ideer, eller at han ansaae det for altfor uovelig at gjøre sig skyldig i en Blygtforsømmelse ligesom sin Hersterindes Dine, nok sagt, han lod sig hverken røre af Fischers Ord eller vor Medlenborgers Bønner.

Den stakkels Dreng maatte afsted; men han gik ikke saa rolig som i første Akt, saa roligt forlod han ikke sit Sirupsparadis; med taarefyldte Blikke og tøvende Skridt tog han Afsted med sin halvfortærede Bolle, derpaa lidt efter lidt opblussende i Brede, strakte han Tungen ud, men lod os dog i Uvisshed om det skulde være en Haan eller blot gjaldt Sirupen og forsvandt i Duffadset.

Med hans ufrivillige Afgang fra Stuepladsen tabte Sagen meget, navnlig i national Interesse og de to følgende Akter vare aabenbart de svageste af hele Forestillingen, da der egentlig slet ikke foregik noget i tredje Akt, — hvori den indsejede Stang, som ifølge Fischer skulde forestille Frihedstræet og de slagrende Tørklæder paa dens Top spillede en væsentlig Rolle — idet Godssets Ungdom nemlig ikke var i Stand til at løsrive sig fra Jorden og hæve sig over deres sædvanlige Standpunkt, og tilsidst fulde af Fortvivlelse besluttede at blive det de vare, nemlig gløbae adscripti*).

Af alle Personerne i denne Akt udførte den glatte,

1) Bestemte til at være Jordklumper.

indsæbede Stang sin Kulle bedst; og naar den skarpsindige Definition af Lyffspil og Sørgeespil er sand, nemlig at i et Lyffspil „faae de hinanden i Enden“, og i et Sørgeespil „faaer de ikke hinanden,“ saa var denne Akt aabenbart et Sørgeespil, thi de brogede Tørklæder paa Stangen og Drengene fik ikke hinanden.

Den nu paafølgende fjerde og sidste Akt af dette første Stykke, hvori Svinet debuterede, var dog et Lyffspil i Forhold til den foregaaende og ovenikjøbet et tre Gange destilleret, da de fik hinanden med en saadan Lethed, at Akt her fik hinanden: Drengene og Svinet og Svinet og Drengene. Det ofte omtalte Svin skulde nemlig under mange adspredende Anstrengelser gribes af de andre tobenede Akteurer; men aldrig saasnart var det ført ind i den glimrende Kreds af høiadelige Tilskuere før det saa dybt følte sin egen Ringhed, at det prostituerede sig lige for Dinene af en høi Adel og lod sig gribe af Enhver, som vilde have det; og var saa ydmygt og fuldt af Respekt, at man blev fristet til at tro, at Servilismens Djævel fra 1800 og nogle Aar var faret i det. —

Her sluttede det første Stykke. Jeg for min Person er en altfor stor Ven af Børn og barnlige Lege og Farcer til at jeg kunde kritisere denne med upartisk Strengthed og maa derfor overlade saadant til den ærede Læser.

Der fulgte nu nogle Mellemspil, af hvilke det ene havde den Fordeel at forene et meget ringe Kvantum Aand med et stort Kvantum Tilfredshed; der blev nemlig kastet Penge i Grams blandt Folket (i det Hele 2 Tblr. pr. Cour.), en ægte aristokratisk og dog tillige liberal Handling!

Derpaa fulgte:

Andet Stykke
Rævene i Klemme

eller:

Hvad Du ikke vil at Andre skulle gjøre mod Dig
det skal Du eiheller gjøre mod Andre.

Frit efter det Engelske.

Personerne:

	fremstillet af
To unge Ræve med brækkede Been	2 unge Ræve.
6 Grævlingehunde	6 Grævlingehunde.

Først underholdt de grønne og gule musikaliske Staldkarle, den opvarmede Spinat med Væg fra igaar, os med Variationer over Sangen:

Füchse, Hasen und Studenten
Leiden gleiches Ungemach,
Jenen jagen Jäger, Hunde,
Diesen die Philister nach.

Jeg tænkte endnu paa denne Sang fra en god, gammel Tid, da jeg saae to unge Ræve optræde i det andet Skuespil. Det er dog noget Snak, naar jeg siger „optræde“, det kunde de ikke, da deres Been vare brækkede. Begge unge, i deres Livs Vaar, ikke graaned i List og Gavtyvestreger, som den nye Keineke, laa de der med brækkede Been og bristende Hjerte og bleve et Offer for nedarvet Adelskad.

(Adelen er her den som hader, ikke den der hades).

Med Mod og Energi døde de for en adelig Haand ved Hjælp af 6 Grævlingehunde. Og hele den fornemme

Kreds af Rovjægere flottedes til Skuespillet, og Herrerne trykkede i overstrømmende Glæde hverandres Hænder og Igtønskede hverandre, og Damerne skuede huldtsaligt mildt, som Fuldmaanestår, og de tvende Lieutenanter saae stolte ud, og Fischer uddelte i sin Bevægelse et Par Lusfinger til en Dreng, fordi han havde revet Venene af en Dandenborre.

Det er i Sandhed styrkende og opløstende for den svage Menneksenatur, saaledes raisonnerede jeg nu i mit stille Sind, at see hvorledes enkelte Menneker, ja hele Stænder, med en Vern-Consekvents uafsladelig forfølge et stort Niemed og ved denne Seighed endogsaa overvinde det mest Vanskelige. I fordums Tid var det Adelsens Opgave at beskytte vore Jomfruer mod Drager, Lindorme og andet Utsi; den udførte denne Opgave med en saadan Haardnaktheth, at slige Væfener ikke mere findes her paa Jorden, og vore Jomfruer er ikke mere udsatte for forliebte Lindormes Paatrængenhed; derpaa har dens Udelæggelsestrig rettet sig mod Bjørne og Ulve for at beskytte Lammene mod disse; ogsaa dette er fuldstændig lykkes; og saaledes, stigende fra det Store ned til det Smaa, er Høisamme nu naaet til det Punkt, at tage vore Gjæs i Beskyttelse mod Røvene. Men paa den anden Side har en anden agtværdig Stand, Rottesangernes og Kammerjægernes, ligeledes uafsladelig stræbt at tilintetgjøre de ringere Racer af skadelige Kryb, saa at begge Parter let kunne støde sammen og den Tid er sikkert ikke fjern, da Regeringen nsiagtigere maa affille disse tvende Jægerlaugs Revierer og beskytte begge Parters Privilegier mod Overgreb. Og jeg maa desværre strax meddele et slikt Overgreb fra Adelsens Side.

Neppe laa vore ungdommelige Ræve-Martyrer paa det blodige, hjelige Grønsvær, før man atter trakterede os med en Portion Spinat og Æg. Det var en veemodig Ret og passede overmaade godt til Slutningen af det forudgangne Sørgeespil; men pludselig faldt alle Instru-
 menter med en opløstende Cadence ind i den preussiske Folkesang: „Gottlob, daß ich ein Preuße bin“; kun Fagotten, som vel ihukom Sangens Tendents, men ikke Melodien, spillede hele Tiden: „Prrr! Prrr! Ruffia sei's Panier! Bivallera!“ og udførte saaledes paa en fuldkommen tvangfri Raade det følgende Stykke, der paa Plakaten er betegnet som en Oversættelse fra Ruskist.

Men Fischer, som skal stikke sin Næse i Alting, traadte hen til Fagotten og sagde til ham:

„Kjære Fagot, De tager høilig feil, det hedder ikke Ruffia, men Borussia, og dets Feltraab hedder ikke: Prrr! Prrr! men: Fremad!“ —

Her følger altsaa:

Til Slutning: Rotternes Kvide

eller:

Viiin aldrig et Dyr for Spøg, thi det føler Smerten
 ligesaa godt som Du.

Rødselsdrama i 1 Akt.

Frit efter det Ruskiste.

Personerne:

100—150 Rotter	fremstillede af virkelige Rotter.
6 Græblingehunde	6 Græblingehunde.

Ligesom Napoleon ved det afgjørende Moment betjente sig af sin Hovedtrup, den gamle Garde, ligesom Operasangeren gemmer sin Bravourarie til Slutningen og Barnet sin Himmerigsmundfuld, saaledes havde man ogsaa gjemt det følgende Hoved- og Kædselsdrama, denne hele Festens søde Fløde, denne Fornøielsens oversultrede Omelette tilsidst, for at give Tilskuerne en Desfert, som fuldstændig svarede til Festsighederne overhovedet.

Jeg har mange Gange fejret min egen Fødselsdag og bivaanet mange paa Godserne, jeg har seet, hvorledes man lod en Baad, som var anbragt paa en med Fire forspændt Bogn i fri Luft roe af Fiskerdrenge; jeg har nylig bivaanet en from Fødselsdagsfest, hvor jeg ikke kom paa det Rene med, om man offrede mest Nøggelse for den kjære Gud eller for Hersterinden; jeg har oplevet, at gode, ærbare Spidsborgere ere komne i Extase og have hilset en ung, ugift Grevinde, som agtede at træde ind i en geistlig Orden, med Psalmer; jeg har hørt Dienvidner fortælle, at der i Godssets gamle, lystelige Tid en maanedag Nat er bleven leveret en Fremstilling af den vilde Sagt ved Nattetid af høigrevelige Personer tilhest, baade Mænd og Kvinder, med hvide Skjorter, trukne over Klæderne; men dette — — det efterfølgende Skuespil har jeg ogsaa oplevet, ja, hvad der vil sige endnu mere: overlevet.

Allerede nogle Dage før Fødselsdagen var der udgaaet en Ordre fra hoi Haand og i Godssets høistegne Curialstil, hvori det blev befalet at drage ud mod Rotterne; det var paalagt de enkelte Inspektioner, at oplæse Oprørsatten blandt Rotterne, Stalden i F. var erklæret i Beleiringsstilstand, og fire haandfaste Dreng, be-

væbnede med tykke Håndster, bleve udkommanderede som Rigsexekutionstropper mod Kottesnes Folkeslag. Kottesne minerede, Drengene kontraminerede, og endelig, efterat alle faste Positioner og Udenværker vare tagne, og deres Citadel i Svinestien tillige var stormet, maatte de haardt betrængte Kottes, 300 i Tallet, overgive sig paa Naade og Unaade, og bleve som Krigsfanger førte til en Hakkelsefistes Fæstning. Paa en Stimmel overbragte en Stafet Fredsbudstabet til Residentsen B., berettede Seieren og udbad sig Instruktioner angaaende Fangerne. De indløbende Instruktioner lød saaledes: at de fangne Kottes paa ingen Naade maatte dræbes nu, men skulde konserveres indtil Herferindens Fødselsdag, for at de paa denne velsignede Dag kunde blive bidte ihjel af Hunde ad Høisammes majorom gloriam¹⁾.

Ifølge denne Befaling bleve Kottesne paa enhver mulig Naade forpleiede i Kisten og i Stikkelse af Rugstraa blev der ydet dem mangan Dymuntring; men forgjæves: en ung begejstret Hanrotte traadte frem og holdt en Tale, i hvilken han skildrede Døden som Kottesnes eneste Asyl, gjorde den skjønne Verden saa slet som muligt og endte med at dræbe sig selv.

Uforfagte, som Pariser Grisetter, fulgte Alle ham i Døden, og næste Morgen, da Inspektionen inspicerede Hakkelsefisten, saae den istedetfor 300 fangne Kottes, 300 Cato'er fra Utica, og idet han med taarefulgte Dine lukkede Hakkelsefisten, sagde han med en af Bevægelse skjælvende Stemme: „det havde jeg nok tænkt!“ —

Denne nye Hændelse blev, som det sømmede sig,

¹⁾ Til Høisammes meget store Hæder. |

ved nye Stafetter anmeldt paa behørigt Sted, men — man maa beundre den konsekvente Gjennemførelse af en egenhændig høi Befaling — Planen til en Kotte-*Auto-dasee* blev ikke opgivet, men der blev fanget Kotter i selve Residentsen og Dags Dato om Morgenen transporterede til F., hvor de som sidste delice bleve forvarede i det saakaldte Skjebhuus, hvis Gulv i dette Niemed var omlagt, for at forhindre et Gjennembrud.

Da nu, som ovenfor fortalt, de to smaa Rævemartyrer laa paa det kjølige, blodige Grønsvær og Alle „vare lykkelige og glade over at have forvundet deres Seier“, gif de to Lieutenanter til Skjebhuset; Alle fulgte dem og saae der med stor Beundring, at Lieutenanterne slet ikke vare bange, men med fuldendte Heltens Uforfædethed traadte ind i den „frygtelige Tvinger“ og i „Uhyrernes Midte“. For en Sikkerheds og Bekvemmeligheds Skyld toge de dog Grævlingehunde med.

Dg Slaget nu begyndte
Dg Hundene foer frem
Imod de arme Kotter
Som flygtede for dem.

De var af Livet mætte
Dg ønsket' sig kun dø
Dg Hundene de gjøede
Mens Blod i Strømme flød.

Dg snart i Skyggers Riger
Den hele Hær inddrog;
Vel tvende hundred Kotter
De Grævlingehunde vog.

Da Slaget var tilende
 De tvende Felte stod,
 Med jublende Gysen
 Og rødede i Blod.

Høit opstablede laa Ligene af de Slagne og midt imellem dem stod de høivelbaarne preussiske Lieutenanter som to Mars'er og plaffede i Blod. Havde Synet ikke været saa skrækkeligt, vilde det have været sjønt. Følket raabte „Victoria!“ Staldkarlene spillede: „Heil dir im Siegestranz“; Hundene gjøede Seiersfange, og Fischer deklamerede:

„Hvor de Tvende høit sig glæde!
 Det er skam en Vandens Kunst,
 At strøe Gift i Rotters Væde.“

Derpaa spyttede han paa en nesterlignelig Maade som en Matros, og sagde:

„Havde det været omvendt og havde Rottterne gjort Raal paa de to Lieutenanter, var jeg traadt ind i Dyrerplagerforeningen!“ —

Jeg behøvede en Stund, til fuldstændig at fatte Betydningen af denne Uttring, og tog derpaa den faste Beslutning aldrig mere at reise til grevelige Fødselsdage med dette malicieuse Menneffe, for ikke at blive kompromiteret; men for i Dag var jeg nu engang nødt til at taale ham, jeg maatte bide i det sure Væble og tiltræde Hjemreisen i hans Selskab.

Saaledes endte denne Fest.

Vi forlode Stuepladsen, og som det pleier at gaae, naar man har nødt altfor mange søde Sager, vi havde Følelsen af en fordærvet Mave, som hos mig steg til Bæmmelse. Men snart maatte denne ubehagelige Følelse

vige for den skønne Aftens forfriskende Kjøling, og med ilfomme daktlyffe Skridt ilede vi gennem det frembrændende Tusmørke, indtil vi lige foran os så Die paa en vandrende Haandværksvend, som med ydmyg Mine holdt sin Kasket hen til os og i en fremmed Dialekt bad os om en Stjær.

Stille Resignation hvilede over et Ansigt, hvis Ungdommelighed kun svagt skinnede igjennem hans Armods Alderdom og greben deraf spurgte jeg medlidende om hans Hjemstavn og Haandværk.

„Saa gjerne,“ var Svaret, „jeg er en fattig Bæversvend fra Schlesien.“

Vi gav ham et lille Viaticum¹⁾ og, efterat have taget Afsked med ham, bleve vi revne ud af det bebreidende Drømmeri, som havde bemægtiget sig os ved Synet af ham, af hans Sang, der blid som Aftendug sænkede sig ned over den grønne Jord og derpaa reen, som Foraarsluft, og mild som Blomsterduft, steg mod Himlen som et ydmygt Offer.

Han sang i sin Hjemstavns Dialekt:

Hvorfor er vel Mennesket givet
Saa forskjellige Raar her i Livet?
Hvorfor skal den Gne Krone bære
Og den Anden kun Korogter være?
Hvorfor er der Fattige og Rige?
For Gud er vi Allesammen lige.
Saa svarer jeg: „Min Kjære
Det er nu engang saadan og kan et andet være!“ —

Enhver er jo ikke stillet lige,
Og Hver i Naturens store Rige

¹⁾ Dristestilling.

Virker tro paa den Plads der er sat den
 Baade Kæben og Musen og Ratten.
 Hvert Bæsen virker uden at mulke,
 Derfor Menneſte maa Du ei heller sutte,
 Thi deraf ſkal Du lære:
 Det er nu engang ſaadan, og kan ei andet være!

Naar hun ſpørger med Stemmen den blide:
 „Hvi han vandrer i Verden ſaa vide,
 Hvi han ſnſker ſig Heſtens Fjødder rappe
 Og Eventyrets Trylle-Reiſe-Kappe.
 Hvi han ei i det Fjerne kan mig glemme,
 Hvi jeg ſidder og længes herhjemme?“
 Saa ſvarer jeg: „Min Kjære,
 Det er nu engang ſaadan og kan ei andet være!“

I denne ſælſomme Sang, i hele hans Foredrag laa der ſaa megen Reſignation, der klang ſaa megen Kjærlighed, ſaa meget Haab deri, ja, gjennem dyb Elendighed løb der ſaa megen gribende, triumferende Glæde, at jeg blev pinlig berørt ved at ſammenligne Sangens Glæder med dem ſom vi i de to ſidſte Dage havde nydt. Selv Fiſcher, denne „Fidelitetens“ urofftelige Sprællemand ſyntes alvorligere ſtemt og havde i Dieblilket glemt ſine daarlige politifke Vitſer; men det varede naturligviis ikke længe; han begyndte ſnart med en i Sandhed ynkelig Stemme, der paa en Brit liquede Tonerne fra en Stralbe, at ſynge høiſt ynkelige Abc'-Vers. Begyndende med A, ſang han det ældgamle Vers:

En Abelat blandt Dyrene
 Meſt findes lig et Menneſte

og endte dette med et Refrain, ſom truede med at

spørge mine Drejinder, og paa Danst lyder faaledes:

„Trattera, trattera, tratteratrata!“

derpaa vedblev han at synge Versene til B. og C.; ved G. sang han:

En Garbeofficier har Snørliv paa,

En Gemse kan paa Bjerge gaee o. s. v.

Men ved H. standsede han og kunde ikke komme paa et Vers, som passede dertil; han maatte affaae fra sit Forsæt om at blive i Rækkefølgen, og sang nu sit strækelige Charivari til Ende uden alfabetisk Orden; dog syntes han endnu stadigt at plage sig selv med et Vers til H'et. Endelig naaede vi hans Bolig og vore Veie skiltes. —

Da jeg nu boiede om det næste Hjørne, raabte Fischer efter mig:

„Du, hør! nu har jeg et Vers til H'et!“

„Na,“ sagde jeg, „hvad bryder jeg mig om Dine Vers!“

„Jo! Du skal høre det,“ svarede han, „det er ganske mageløst:

Naar Hønen hun gæler og Hønen tier sil',

Da staaer i Huset det grumme ilde til.

Trattera! Trattera, tratteratrata!“

Reisen til Braunschweig.

Kortfattet Beskrivelse af min Reise gennem store
og smaa Lande¹).

---

¹) Første literaire Forsøg af den tolvaarige Fritz Kenter, skreven til hans Gudsader, den fra „Napoleontiden“ bekendte Amtmand Weber.

Scire tuum nihil est, nisi
te scire hoc sciat alter¹⁾.

Først maa jeg ærbødigst anmode Dem, ærede Hr. Amtmand, om, i Lanterne at sige til Bogens med mig og selv betragte det Værdværdige, jeg saae paa min Reise, samt tilføie det Manglende i min Skilbring og skjære det Overflødig bort, thi ellers maatte De lee ligesaa høit over min Beskrivelse af Domkirken i Magdeburg og af Grauenhof i Braunschweig, som jeg nylig loe, da jeg i Funks Mythologie saae den lille krumme Hertules, der bærer Himlen med alle dens Guder.

Den 27de September steg Lisette, Ernst, August og jeg til Bogen, for under en klar Efteraarshimmel at tiltræde den længe lovede og meget omtalte Reise; Frederik hin Pommerinte var vor Bogstyrer, som skulde bringe os til Dattel i Jabel, hvor vi skulde vente paa Faber, som først den 28 September vilde forlade Stavenhagen.

Vor Glæde var ubestrikelig; men Frederik, Bogstyreren, forstod overmaade godt at lægge en Dæmper paa den. Vel fortalte han os mange Heltebedrifter, som han foregav at have seet og hørt, da han i Egenstab af

---

¹⁾ Der er Intet ved at kjende dine egne Forhold, med mindre en Anden veed, at Du kjender dem. M. S.

forhenværende preussisk Soldat kæmpede mod Franskmændene; men til Gjengjæld hjørte han saa langsomt, at vi næsten ikke kom fra Stedet. Ernst, som havde Kassen under sig, lovede ham en Snaps, naar han vilde kjøre hurtigere; Frederik sagde: Godt, det er et Ord! han fik ogsaa en Snaps i Sandtroen, men han fortsatte sin Snegle-Kjørsel. Da der tilsidst opstod en almindelig Tumult, og vi truede med at ville anklage ham til Fader, sagde han: det har gamle Følk bedre Forstand paa end saadanne unge Mynder; Fader vilde sikkert oveni-kjøbet rose ham.

Endelig ankom vi til Jabel, hvor Omfavnelserne, Kysene og Spektallet ingen Ende vilde faae, thi Duktels smaa Piger gave tillige deres Glæde tilkjende med Hænder og Fødder.

Næste Dag kom Fader med Johann, og Støien begyndte atter, men lagde sig snart. Frederik huns Pommerinte blev velforsynet med Fisk sendt tilbage til Støbenhavn og Johann blev nu ogsaa vor Rudst.

Den 30te toge vi bort, efterat vi havde ladet Lissette blive tilbage i Jabel, og kjørte over Plau og Lüby til Parchim. Her opholdt vi os en Dag hos min Bedstemoder, som boer hos min Grandonkel Fanten. Foruden de to Sætte med Rødder, som Duktel har, har jeg ikke seet noget Mærkværdigt i disse tre Byer. Sættenes Form er aldeles ens, og Kvantiteten ogsaa, men Kvaliteten af bemeldte Rødder er overmande forskjellig: de som findes i den ene Sæt, kaldet fortuna secunda¹⁾, ene af en fortrinlig Kvalitet; men de som indeholdes i den

¹⁾ Lyfte Nr. 2.

anden Sæt, kaldet fortuna adversa¹⁾, ere alle hule. Efterfom vi vandt Dufels Behag, fik vi ogsaa enten af den første eller den anden Sæt; jeg fik i Reglen $\frac{1}{3}$ af fortuna secunda og $\frac{2}{3}$ af fortuna adversa.

Hvad Sundhedsbadet paa Sonnenberg ved Parchim angaaer, saa gaaer det med dette som med enkelte Raader, der ikke kunne raade, samt enkelte Sekretairer, der ikke kunne skrive: det er ophøiet til et Sundhedsbad, uden at det, efter hvad alle Menneſker paaſtaaer, beſidder helbredende Egenſkaber.

Næſte Morgen reiſte vi til Grabow, hvor vi beſaae de medlenborgſke Kavalleri-Feſte.

Herfra reiſte vi nu i et vedholdende Regnveir, til Ronow, hvor Fader har tilbragt ſin tidligſte Ungdom. Her beſøgte vi en vis Kaptainfrue, en Datter af Præſten, og ſpadserede med hende ud i Marken og i hendes Faders Have. Hun havde ſande Bognmands-Interjectioner, idet hun nemlig, naar hun vilde viſe En noget, puffede Bedkommende i Siden.

Fra Ronow kjørte vi til Dömitz, ſom ligger en Mil derfra. Fader og Johann forbleve i Gjaſtivergaarden, og vi tre Drengene gik til Mama Rectorinden. Hvorledes Mama, Søſter Doris, Ernſt og Auguſt glædede ſig, maa Hr. Amtmanden være ſaa venlig ſelv at danne ſig en Foreſtilling om; thi jeg er ſlet ikke i Stand til at beſkrive det. Den næſte Dag, ſom vi tilbragte i Dömitz, benyttede vi til, ret at tage den mægtige Elv-Strøm og Titulair-Fæſtingen i Dieſyn. Herrerne Ernſt og Auguſt bleve tilbage hos Mama.

¹⁾ Den forſpinte Pylte.

sic!

K. S.

Den 4de Oktober seilede vi over Elben. Da vi i en stor og sikker Færge satte over den roligt henilende Flod, fandt jeg stor Lighed mellem Johann, som dog ellers er saa modig, og en Løve; thi denne løber, naar den hører et Hanegal, som dog slet ikke kan gjøre den nogen Skade, og hiin skjælvede, da han sad i Færgen.

Paa den modsatte Strandbred begynder Kongeriget Hannover. Den første hannoveranske By, vi kom til, hedder Danneberg, og vi ledsagedes dertil af Ontel Trapp fra Dömitz. Her fik Hestene et Foder og Fader og Ontel drak et Glas Malaga. Jeg og Ontel morede os her med at spille Dam, men jeg gjorde Ontel saadanne Knuder at han tabte Lysten til Damspillet.

Her skiltes vi fra Ontel og kjørte til Hohenzeteln, hvor vore Heste bleve fodrede. Her vakte først de hannoveranske Bønders Dragt min Opmærksomhed. Den er omtrent saaledes: en trekantet Hat, en blaa Frakke med rødt Foder, sorte Benklæder, sorte Strømper og Sko med blanke Spænder; dette var deres Galladrakt.

Fra Danneberg kjørte vi gennem en Deel af Elneburger Heiden, til Uelzen: denne Heide er bakket, har en sort stenet Grund og er helt bevoget med Lyng, med Undtagelse af de Steder hvor man har hugget „Plagger“. Disse Plagger ere Hedetørv, som man skjærer med et bredt tvæagget Jern. Disse blive blandede med en Trediedeel Gjødning og trampede sammen i en Kule, hvor de komme i Brand; derpaa anvendes de til Gjødning.

Hvad Uelzen angaaer, saa er det en nydelig og drifstig By ved Ilmenau, med 2500 Indbyggere. Vi opholdt os en Nat i Uelzen og kjørte næste Morgen til Giffhorn.

Der var Chaussee hele Seien, og vi saae en uhyre Masse „Haidchnucken“ (Hedesaar). Disse ere mindre end vore Saar, have en kort Hale, Horn, og deres Ud ligner Gede-Saar, hvorfor Pundet ogsaa kun koster 2 Groschen pr. Cour. En Franskmand, hvis Navn jeg ikke erindrer, siger i sine Reisenotitser fra Hannover: *il-y a un peuple, qui s'appelle Haidchnuckes*¹). Den Herre reisende Franskmand være bragt et stort Hurra.

I Giffhorn opholdt vi os en Nat og kjørte næste Morgen til Braunschweig, som kun ligger 4 Miil fra Giffhorn. 3 Miil fra Giffhorn forlode vi Landet du *peuple qui s'appelle Haidchnuckes* og kom til Hertugen af Braunschweigs Land. Det var mig, som først fik Die paa Braunschweigs høie Taarn, og jeg troer, at Matrosen paa Christophori Columbi Skib ikke har raabt: „Land, Land, Hr. Kapitain!“ saa høit, som jeg raabte: „Braunschweig, Braunschweig, Fader!“

Braunschweig ved Ober-Floden, Hoved- og Residensstaden i Hertugdømmet af samme Navn, med 32,000 Indvaanere. I denne gamle og mærkværdige By, som dog langt fra er saa smuk som Kjøbenhavn, fortjener følgende Bygninger at fremhæves: Raadhuset, Theatret, det prægtige Residensslot eller „graue Hof“ (Grauenhof) hvilken sidste jeg skal beskrive noget nærmere. Den graa Gaard er en meget lang toetages Bygning. Man kan spadserere under Slottet, og rundt omkring det gaar en meget smuk Søilegang. Slotspladsen er omgivet med et 12 Fod høit Jern-

¹) Der er et Folk, som hedder Haidchnucker. H. S.

Gitter. Hele Bygningen frembyder et saare herligt Stue¹⁾).

Nu maa jeg i Korthed sammenfatte Alt, hvad jeg har udrettet under mit to Dages Ophold i Braunschweig:

Strax efter min Ankomst dertil, som var om Middagen lidt over Tolv, gik Fader og jeg til Hr. Kettmeier, som Fader havde forskjellige Ting at tale med om. Derpaa gik jeg med Fader i Theatret; Johann gjorde sig ogsaa den plaisir, at bivaane Forestillingen. Næste Dag kjørte vi til den i Nærheden af Braunschweig beliggende Landsby Delzer, hvor Fader studerede Dyrkingen af Humle. Da vi kom tilbage Kl. 4, gik vi hen til Slottet og til det ovenfor beskrevne Monument og besaa ogsaa Burgplaz, som er den smukkeste Plads i Byen. Her, foran det gamle Slot, som nu bliver benyttet til Kaserner, staar en Løve, som skal være opreist af Henrik Løve.

Næste Morgen gik jeg og Johann hen paa Exercerpladsen, hvor der exercerede baade Kavalleri og Infanteri. Infanteriet har korte sorte Trøier med lyseblaa Opflag og Krave, sorte Benklæder med lyseblaa Snore og en Hue med et Dødningshoved og to Rugler, som vare af Staal, og en Heste-Hale istedetfor en Fjederbuff. Derpaa gik vi hen i Musæet og i Billedgalleriet. Da vi havde seet alt dette, kjørte vi til Königslutter, som ligger 3 Mil fra Braunschweig. Hvo som vil

---

¹⁾ Her følger en Beskrivelse af Hertugens Monumenter, Musæet og Billedgalleriet; mindre karakteristisk og derfor udeladt.

studere Krapplogien cum succu et sanguine¹⁾, han begive sig til den hertugelige braunschweigiske Stad Königs-lutter. Vivat rubia tinctorum²⁾. Efter et Ophold paa to Dage hjørte vi over Helmstädt til Magdeburg.

Magdeburg er en kongelig preussisk By og Fæstning ved den venstre Elbbred, beliggende i en meget frugtbar Egn, som de 30 omkring Magdeburg beliggende Landsbyer ere et tydeligt Bevis paa. Byen har ca. 32,000 Indvaanere, er Sæde for Regeringen for den nedersaxiske Kreds, har et Citadel, anseelige Fabrikker, flere smukke Bygninger og driver en meget betydelig Handel og Skibsfart paa Elben.

Blandt Bygningerne tiltraal sig følgende især min Opmærksomhed: den katholske Kirke, men især den herlige Domkirke.

Domkirken er den smukkeste Bygning jeg nogenstude har seet; den er helt opført af Sandsteen og rundt omkring prydet med Billedhuggerarbeide. Domkirkens Drægel er et fortrinligt Kunstværk, hvorpaa der er anbragt Engle og Menneſter af Træ, som synge og blæse i Vasuner.

Her findes Keiser Otto og hans Gemalindes Grave.

Medens jeg betragtede denne majestætiske Bygning, opstod den Tanke hos mig: ſkulde Nutidens Christne vel kunne levere alle de Materialier, som udfordres til en ſaadan Bygning; og ſkulde vore Bygningsraader og Arkitekter vel være i Stand til at ſtille ſaadan et Meſterværk ſammen?

1) Med Saft og Blod.

Al. S.

2) Leve det røde Blod.

Al. S.

Paa det gamle Torv staaer ogsaa Keiser Ottos Billedstøtte, der dog forholder sig til vor Fyrst Blücher i Kjøbenhavn som Vorherre med Gaslen, hvem Hr. Amtmanden har seet paa Hopsenmarkt i Kjøbenhavn, forholder sig til vor Landsmands Monument.

Foruden disse Bygninger tiltrak ogsaa mange Sager sig min Opmærksomhed, men af hvilke jeg kun vil anføre enkelte, for at gjøre Ende paa min Fortælling.

Fæstningsværkerne. Da det ikke staaer skrevet paa Enhvers Pande: denne Monsieur er et ærligt Menneske eller en Spion: saa maa Ingen, selv om han var nok saa ærlig, besøge Fæstningsværkerne, naar han ikke bliver ledsaget af en høi Officer. Derfor har jeg ikke seet andet af disse saa verdensberømte Kunstværker, end Boldene og enkelte Kanoner, af hvilke nogle kunne være omtrent 12 Fod lange.

Skibsmøllerne. Skibsmøllen befinder sig paa en stor Baad, der er fastgjort ved Bredden, har et Hjul som en Vandmølle, og er ogsaa indvendig bygget som en Vandmølle. Elbens Strøm driver alle disse Hjul.

Den Aften, som vi tilbragte i Magdeburg, bivaanede vi Forestillingen i Theatret. Det voldte især vor Johann en stor Fornøjelse, at der i Stykket optraadte 20 skinnende harniskklædte Riddere; nogle Mennesker, troer jeg, kunne kun lide det som er rigtig straalende. Næste Morgen besaa jeg endnu et Panorama; jeg havde aldrig før seet et saadant.

Den 2den Dag efter vor Ankomst til Magdeburg forlode vi den allerede om Middagen Kl. 12.

Fra Magdeburg kjørte vi først til Alt-Haldensleben,

hvor vi besaae Hr. Natusius' store Brændevinsbrænderi. Denne Mand har først været Tobakspinder, men eier nu en Formue paa 5 Millioner Thaler. Herfra kjørte vi til Neu-Haldensleben. Her bleve vi om Natten. Næste Morgen kjørte vi til Salzwedel, hvor vi atter opholdt os en Nat.

Salzwedel er en kongelig preussisk By ved Jeze, med 5000 Indvaanere, Ølbrggerier, Brændevinsbrænderier og Udvæverier; jeg har ogsaa her besøgt en Klædefabrik. Herfra kjørte vi til Dömitz, hvor der netop afholdtes Marked. Her blev en af vore Heste syg.

De tre Dages Stilhed, som vi oplevede her, bleve afbrudte ved nogle halolærde Rivninger mellem os Dreng og den derværende Hr. Rektor Siewart, som boer hos Lante Rectorinden.

Først plagede Hr. Rektoren os med mange latinste og tydske Gaader, Charader o. s. v., og sagde bestandig, naar vi ikke kunde løse disse: *hic haeret aqua*¹⁾; tilsidst optraadte ogsaa August med det Spørgsmaal, om Hr. Rektoren kunde oversætte: *«Oronus est casuum»* og *«pator mos in silvam, lupus enim est flium»*²⁾.

Efterat Hr. Rektoren havde besvaret dette, bad jeg ham om den tydske Oversættelse af Sætningen: *«Non vini vino, sed aquas vino»*. Da Svaret flet ikke paafulgte, sagde jeg til ham: *«hic haeret aqua»*, men det

¹⁾ Her hænger Bandet fast (jfr. Udtrykket: „da ligger der Sund begraven.) H. S.

²⁾ Uoversætteligt, da der ingen Mening er hverken i denne eller Reuters efterfølgende latinste Sætning. H. S.

vil strax blive flydende, naar vi sige: »Non vini vino, sed aqua vino».

Hersfra reiste vi med de to andre Drengene over Ludwigslust og Neustadt til Parchim. Da Tiden var saa sparsomt tilmaalt kunde vi kun i Flugten besee Ludwigslusts Herligheder. Ved Synet af den overordentlig store Stald, i hvilken der kun stod meget saa Feste, randt Tante Christianes Sentents mig i Hu: Det seer ud som en Silb i Slobrok. Fra Ludwigslust kjørte vi, som sagt, til Parchim, hvor Alt endnu var ved det Gamle. Bedstemoder, Grand-Onkel Fanter, mange Fætttere og mange Cousins modtog de Hjemvendende med aabne Arme. I min Fraværelse havde Parchimenserne fejret den 18 Oktober ved et Bal, som Grand-Onkel Fanter havde aabnet med Fru Borgermesterinden i Forstaden Parchim. Efterat vi havde udhvilet os godt i Parchim, kjørte vi, forsynede med mange Sikkener og $\frac{3}{4}$ af fortuna secunda og $\frac{1}{4}$ af fortuna adversa, til det sandede, fiskerige og lystige Jabel. Her var Alt endnu in status quo; Onkel, Tante, de smaa Demoiseller, Søster Lisette ikke at forglemme, udviste ogsaa stor Glæde ved vor Ankomst, saaledes som det sømmer sig ved Reisesendes Tilbagekomst.

En Bonde bragte min Broder Ernst og mig til Hungersdorf, Seien herfra til Stavenhagen tilbagelagde vi per pedes; Fader, Lisette og August kom først noget senere.

Jo nærmere vi kom det elskede Stavenhagen, desto høiere svulmede Hjertet i vort Bryst. Endelig styrtede vi jublende ind i Hjemmet, hvor Alle modtog os overmaade hjerteligt og glade; Moder var vel noget stille

derved; men glædede sig desto mere i sit Hjerte, som man kalder det, om jeg ikke tager feil. Endelig hilste vi ogsaa paa Stuz, som Frederik fra Pommern har givet Ogenavnene Dümouriez og Dolms.

For at mediocritas aurea¹⁾ ikke skal blive overfreden, gjør jeg en Ende paa min Skildring; men tilføier anbefalende mig til Hr. Amtmandens Bevaagenhed: Og havde jeg gjort den yndefuldt, saa vilde jeg det gjerne. Men er den for ringe, saa har jeg dog gjort hvad jeg formaaede. Thi det er ikke muntert altid at drikke Vin eller Vand, men undertiden at drikke Viin og undertiden Vand, det er muntert; altsaa er det ogsaa muntert, naar man læser forskjelligt. Dette være

E n d e n .

---

¹⁾ Den gyldne Middelvei.

Breve fra Sr. Inspektør Bræsig
til Frih. Reuter.

I.

Kjære Hr. Belynder!

Naa paa den Maneer! Hvorledes kommer denne Hund ind i Koblet! og nu gaar det anderledes, end det gik med den salig Kone! — Jeg Korrespondent — som De bærer mig — fra Godset? — men, tag mig det ikke ilde op, det er næsten ligesaa morsomt som Dem i Egenstab af Redaktør. Kan De endnu huske, dengang vi To og Derte Blanten, som bagefter druknede sig i Mølledammen ved Fuhlenroß, jagede Heirer fra Wertsmarken? Og nu! Hvad et Menneſte dog kan drive det til i denne Verden og gamle Mo'er Schulz's Arm bliver tykkere og tykkere! — Naa, jeg siger Ingenting!

Deres kjære Brev modtog jeg ganske rigtig om Torsdagen for fire Uger siden, og det var ikke puur Komplimang hvad Anerkjendelsen for min Obſerverings-eone anbelanger. Jeg ſkulde dog lægge mig meget mere efter Obſerveringer, men den Potegra, den Potegra! Og ſaa har Bolls nederdrægtige Hvalp af en Søn ſlaaet mine Brillen itu, hvilket er Grunden til at jeg først i Dag ſkriver Dem til. Gudſader bevare mig i ſin Naade for kjære Børn og fremfor Alt for den Sort.

De ſkriver der om Deres Underholdning, det kan nu være meget bong, men Enhver paa ſin Maner! Jeg

er nu ifærd med vor Hr. Pastors Statskalender. Hele denne hjære lange Vinter har jeg studeret den fra Aarene 1813—17, som jeg endnu er ved og finder meget plaferlig. Apopo! De skulde ogsaa engang skrive saadan en Statskalender! De kan jo sætte falske Navne.

Men nu angaaendes deres skriftlige Forekommenheder! Ja, Gud være lovet! her hos os passerer der altid Noget, men det som nu er passeret, er egentlig passeret for længe siden, og hændes der Noget, saa er det blandt Undersaatterne, thi de høie Herflaber ere ikke her for Tiden. Det var dog muligt, at De var ubekjendt med Bedlagte og at De kunde faae Anvendelse derfor; sjener Dem endelig ikke, mig kan ikke en Hund gøe ad, thi de fem tusind Løv, som jeg faaer extra, har jeg aldrig i mine Levedage faaet, formedelt at den nye Inspektør kjører dem hjem til Mortensdag og saa ere de det rene Mudder. Og det Andet kan de ikke tage fra mig, da jeg har det paa Papiret; i denne Henseende er jeg altsaa Friherre.

Men gjør nu ingen daarlige Vittigheder derover, thi hvorfor? Har De allerede fiftet? Det er allerede passabelt! Igaar fangede jeg en Aborre paa 3 Pund.

Jeg haaber at De stadigt maa blive ved godt Helbred og ønsker Dem et længere Liv end Deres Underholdning. Lev vel

Deres

boende i Hannerwiem
ved Claes Hahnenuert,
7 Mai 1855.

til Døden trofaste
Brøsig,
immeriteret Inspektør.

---

1) Med Hensyn til Slutningsformularen og Understrifterne bemærkes, at disse ved samtlige i Tidsskriftet optagne Breve

II.

Malchin, i September 1855.

Høistærede Herre!

Som De maaffee har erfaret gjennem Betjendtgjørelser i flere Blade, blev der igaar her in loco afholdt en Termin til Bortforpagtning af flere Godsar, som høre under et her i Nærheden liggende Grevskab.

Som det var at vente, have Budene med Hensyn til de nuværende Kornpriser, og trods de særdeles trykkelige Betingelser, havt et meget glimrende Udfald. For H., et Gods, som hidtil har svaret en Afgift af circa 2500 Thlr., blev der nu af enhver af de Høistbydende budt henved 6000 Thlr., til hvilken Sum der i det

ere enslydende med dette første. Bed de følgende Breve ere Underkrifterne for at spare Plads, i denne Bog gien-
givne i Forkortning.

Til dette første Brev slutter sig i „Unterhaltungsblatt“, som „tilsendt os fra vor Ven og Korrespondent Bræfig“ det udførlige Program til en fem Dages Fest for den grevelige Hahn'ske Familie (lille Festsprogram, saaledes udtænkt til vore kjære Døttres Bryllupsfest); et Program fuldt af Psalmer, Pastoraler, Choraler, Morgen- og Aften-Andagt, i skarp Mod-sætning til den grevelige Fødselsdagsfest i 1842, som gaaer forud for disse Breve. Her er ikke Stedet til at meddele Programmet; det være tilstrækkeligt at anføre, at til Fests-
viteterne Aftenen før Bryllupsdagen henhørte ogsaa følgende under Nummer 7: „I Slotsgaarden hilses paa den legemlig fremstillede gode Aand, som stedse har regeret og skal vedblive at regere det Hahn'ske Huus, i Troens og Kjærligheds Aand, bygget paa Guds Ord og hvilende i Korsets Stygge.“

Mindste kommer 1600 Thlr. i Leverancer af Havre, Hø o. s. v. samt for andre trykkende Betingelser og Byrder. Den bortforpagtende Hr. Greve havde, som det er Skik og Brug, forbeholdt sig Balget mellem de tre Høistbydende.

Efter afgivet Bud stiger Godseieren — vi ville kalde ham Schmidt paa Karmin — til Bogens med sin vordende Svigersøn, for hvem Budet egentlig var gjort, og kjører til Claes-Hahnenurt, Hr. Grevens Residents, velforsynet med en anbefalingskrivelse fra en Herre, som var velkendt med de grevelige Herstaber, og ikke alene ved Fødslens Adel, men endnu mere ved Sindets var høit anseet i hele Landet.

Ankommen til Claes-Hahnenurt, maa den eventuelle Forpagter betro sig til en Tjenestepige hos Gjæstgiveren, og ledsaget af denne tvindelige Merkur træder han ind i et Slags Porthuus, hvor Førersken erklærer, længere turde man ikke gaae, her maatte man vente, indtil en af de Herrer Tjenere viste sig og godhedsfuldt paatog sig det Videre. Man venter, — venter over et Kvarteer, indtil Tilfældet endelig fører en af bemeldte Herrer der forbi. Godseieren spørger efter Hr. Greven og bliver henvist til en anden af disse gamascherede Herrer. Samme har den Godhed, at modtage anbefalingskrivelsen til Hr. Greven, Greven var nemlig ikke til at faae i Tale, han sov nu, sagde han; nu var Kl. 1, man maatte vente til Klokken 6, da Hr. Greven stod op for at gaae til Bords, derpaa vilde de blive stedte til Audients, men foreløbig kunde man skrive sit Navn paa det fremlagte Arf Papir.

Efterat dette var skeet, veed vor Godseier ikke at foretage sig noget Bedre end at vende tilbage til det

landlige Hotels stille Gemakker, for der at fordybe sig i naturhistoriske Granskninger over den paafaldende Mængde Fluor og ventilere det philosophisk-praktiske Spørgsmaal: om han, der havde offret hele sit Liv for at erobre en agtet Stilling for sig og sin Familie, ikke havde handlet fornuftigere, naar han i sin Ungdom havde uddannet sig for den høiere Tjeneste og var bleven Taffeldækker.

M Til den fastsatte Tid Kl. 6 gaae vore to Expec-
tanter til H. op paa Slottet, hvor de nu faae en langt mere familiar Modtagelse og blive førte ind i Spisefalen, hvor Taflet bliver dækket for de høie Herstaber. Her tegner alt sig til det Bedste. Kammertjeneren melder, at Hr. Greven allerede var vaagnet, Hr. Greven klædte sig allerede paa, Hr. Greven havde taget imod Anbefalingskrivelsen, Audientsen vilde snart finde Sted, nu kunde det ikke vare længe, og naar Ventetiden (over en Time) skulde falde Godseieren for lang, sørgede de andre i Forretning tilstedeværende Herrer for Underholdningen ved at klappe med Tallerkenerne og ved smaa Kjævleries indbyrdes.

Endelig bliver en Fløibør reven op, Hr. Kammer-
tjeneren viser sig i samme og raaber høit: „Hr. Schmidt og Hr. Schulze!“

Godseieren, Hr. Schmidt og hans vordende Sviger-
søn, Hr. Schulze, træde ind i det aabnede Bærelse; men Bærelset er næsten mørkt og kun med Noie faae de Indtrædende i et Hjørne af det store Gemak Die paa en Skuffelse, som ligger udstrakt paa en Fauteuil, og bliver secunderet af en anden, som hviler paa en Sofa.

Hr. Schmidt, fulgt af Hr. Schulze, træder nær-

mere hen til den Hvilende, gjør et dybt Bud og beghnder:

„Jeg er Godseier Schmidt paa Karmin og dette er min vordende Svigersøn Schulze, for hvem jeg i Dag har gjort et Bud paa H., som stiller mig blandt de Høistbydende. Jeg kommer derfor for at bede Hr. Greven, om at have mig i godhedsfuld Erindring ved Afgjørelsen.“

Der gives Naturløde, som ere høist ubehagelige for Menneskene, Froers Kvækten, Kragers Strig og andre Toner af samme Virkning, som man allerede kunde henregne til Kunstprodukter, saasom daarligt smurte Boghjulsknirkten og Dampfibers Fløiten, men de ere dog langt fra saa ubehagelige, som den snøvlede knirkende Tone, i hvilken fornemme Folk synes at finde et Særkjende for deres Stand.

I denne nys beskrevne Tone galede nu en Stemme det Spørgsmaal tilbage paa en fornuftig Mands forstændige Forklaring:

„Navnet?“

„Mit Navn er Schmidt og det er min Svigersøn Schulze,“ var det høiere gjentagne Svar.

„Navnet?“ snøvlede Stemmen påany henne fra Hjørnet.

„Jeg er Godseier Schmidt paa Karmin,“ sagde den Adspurgte meget høit, „det Nærmere vil Hr. Greven have hørt af Hr. Baron von W.'s Afbefalingsffrivelse.“

„Al, det er den Mand, som W. sriver om,“ henhøstede en Stemme nu fra Sophaen.

„Saa?“ knirkede det atter nd fra Fautenil'en. „Der er kun gjort daarlige Bud paa H.; jeg kan endnu ikke

beslutte mig til en Afgjørelse; paa Onsdag skal De faae Bested."

En skjodesløs Bevægelse med Hovedet afftedigede derpaa de Besøgende.

Jeg har troet at burde underrette Dem om et slikt Exempel paa en mageløs Hoffærdighed, tilmed da denne ikke var bleven udsøvet mod en ubekjendt, i Alles Agtelse sunken, vagabonderende Ansøger, men mod en Mand, som i en vid Omkreds er bekjendt for sin Rebelighed, sin Dngtighed og Elskværdighed og — hvad der i Manges Dine vil gjælde ligesaa meget — ikke alene har budt, men ogsaa var istand til at betale en Forpagtningsskifte paa circa 8000 Tlkr.

Deres

ærbødige

N. N.

P. S. De faaer dette Brev gjennem Ven Bræsig.

Ærede Hr. Belynder!

Dette er mig meget ubehageligt; jeg mener angaaendes det vedlagte Brev. Det kan blive en slem Historie for mig, thi hvorfor? Mine Papirer ere i Rigtighed og ingen Fanden kan gjøre mig noget, men Chikaneringerne og Malejsjsthederne udeblive ikke derfor. Desformedelst, at jeg har skrevet til Dem som Korrespondent, som De er saa venlig at titulere mig, er jeg sat i Van og nu for Tiden kommer der ikke en levende Sjæl til mig og fortæller mig noget, med Undtagelse af den gamle Hønskræmmerste og Skolelæreren, men hemmelig om Aftenen i Tusmørket, og hvad de veed, aa, Du

ljære Gud! Det Meste har jeg gennem min Søster-Datter-Søn Carl, som er en Fandens Knægt.

Naa, saa vedlagte Casus er passeret med Schmidt paa Karmin? Hvad han vel har faaet for en Fifasche i Ansigtet, da vor naadigste Hr. Greve hele Tiden har spurgt om Navnet. — Naa, det er sandt, vor naadigste Hr. Greve er jo meget ubegribelig; men saadan en stor Ubegribelighed er mig dog ubegribeligere. Han maa dog have læst Schmidts Navn i Skrivelsen, han maa dog have hørt Kammertjeneren sige Navnet og maa dog have hørt det, da han lod Schmidt kalde til sig. Skulde det kanstee være af Fromhed, at han har modtaget Schmidt med slige Ingredientser? Det er muligt, thi fromme ere vi, gyselig fromme! Kanstee har han taxeret Schmidt for en graa Synder, saaledes som det er passeret mig selv, og kanstee har de villet øve ham i Ydmyghed og ladet et Tugtens Riis svæve over hans Hoved, ligesom over mit, hvad de slet ikke havde nødig, da jeg allerede har nok at trækkes med i min Potegra. — Eller skulde det være skeet af Lunefuldhed? — Muligvis ogsaa af Nobelhed. Og naar det stammer derfra, kan vort naadigste Herstabs ikke gjøre for det, thi Nobelheden har de fra de naadigste Forældre og hvad Schmidt angaaer, saa er han kun ved sin egen Dygtighed bleven den han er, nemlig en ærlig Mand og en rigtig Dekonomikus. Og Forskjel maa der være, siger Bizerow. Og naar Schmidt er af den Mening, at Herstabet om Eftermiddagen skulde have inviteret ham til en Kop Kaffe, saa kan De kun sige ham, at det vilde være Demokratier og her havde han skudt forbi og hentet sig en lang Næse. — Og hvad nu Hoffærdigheden anbelanger, saa

kan vort naadigste Herflab heller ikke gjøre for den. Thi hvorfor? Der ere nu Forpagterne paa Godset og Inspektorerne og alle de andre Partinentier, de staae og trumme Ryg og logre for Herflaberne og lade sig sige de største Impertinentier lige op i Ansigtet og grine dertil som Markatte og de maa ikke sælge deres Korn i Klostod, fordi Gadedrengene i Klostod have kastet Sten efter en Karet, hvorfor Kjøbmændene i Klostod maa være Demokrater; og de maa ikke sælge deres Koer i Wahren, fordi Gadedrengene i Wahren have skaaret Halen af Hr. Grevens Heste, og de sige „ja“ til Alting, og saa skulde Herflaberne ikke blive hoffærdige?

Nei, jeg haaber, at De vil lade dette Forsvar for de høie Herflaber trykke, saa at jeg kan blive løst af Bandet og tillige kan faae mine Tørv, for dem trænger jeg forbandet haardt til.

Hvad mener De, om jeg befattede mig med Forfatterflabet og som praktist Defonomitus sendte Dem Breve over Landvæsenet, kunde det monstro ikke indbringe mig ligesaa meget, som naar jeg opdrættede Hunde-hvalpe og bagefter solgte dem? Min Søster-Dattersøn, Carl, har bragt fire Stykker tilveie. Lev vel.

Deres
trofaste Brøfig.

Hannerniem, d. 1 October 1855.

III.

Kjære Hr. Belynder!

Angaaende Deres Meddelelse i det „Nummer 29“

tittelerede Blad af Deres Underholdningsvæsen, har det undret mig meget, at De har mengeleret mig med ind i de Schmidt'ske Forpagtningsforhold. Hvad rager det mig, at Greven har seet i sin Portefølje og hele Tiden har spurgt efter „Navnet“? — Hvad jeg har skrevet, det har jeg skrevet, men ikke for at jeg skulde komme i Underholdningen, men desformodt, at jeg atter kunde komme i Aridthuset hos den Naadige og i tørre Tørveforhold. Men der er ingen Ulykke skeet! Til al Held og Lykke ere de Naadigste for Tiden i Paris og have end ikke det ringeste Spor af Anfægtelse af mine Correspondentier. Naar de vidste, at Skolelæreren om Aftenen ved Sengetid har forelagt mig en Bog, som en vis Brehse¹⁾ eller Behse — med et B var det, det er vist — har skrevet om Mennesker og Kreaturer paa Gudsset, saa hængte de mig op i Skolelæreren's Tarme. Men jeg tænker som saa, at denne Brehse sagtens er en eller anden forfulden Cannedat, som engang har slirket sig om Munden efter et lille Præstetald paa Gudsset og ikke har kunnet sin Lektie og nu er falden i en Alliration mod Herflaberne. Naa, hvad kommer det mig ved! Thi hvorfor? Jeg er nu næsten færdig med Hr. Pastorens Statskalender og er naaet til Sædegaardene Side 417 i Aargangene 1823.

Naa, saa De troer ikke at mine Breve om Landvæsenet fra en praktiff Dekonomitus kunne være tjenlige for Underholdningen? Skjøndt jeg nok kunde have havt Lyst dertil, saa er dette mig alligevel meget hjært i min nuværende Sygelighedstilstand, eftersom jeg dog ikke kunde skrive under disse Omstændigheder og har havt

---

¹⁾ Behse.

min Plage med dette Brev. Jeg har nemlig den nederdrægtigste Landpine. Det er en dum Djævel af Barbars Uforstandighed som er Grunden. Det er nemlig Fleischhauer fra Malchin. Dog jeg vil fortælle Dem hele Historien, hvorledes den har tildraget sig. —

Forgangen Søndageftermiddag sidder jeg og Carl, som er min Søstersøn, ude i Forstuen, han med sine 5 Hundehvalpe, og mig, og drikke Kaffe, og more os over de smaa Bæsters Kunstler — saa kommer Skolelæreren dumpende ind ligesom tyndt Bl:

„Fr. Inspektør Bræsig, aa, fikken Landpine jeg har!“ siger han.

„Træk den ud!“ siger jeg.

„Det var ogsaa min Mening,“ siger han og travers stønnende og klyntende omkring i Forstuen, „naar det blot ikke var en af Visdomstænderne.“

„Det er det værste!“ siger jeg, „men væk med den!“

„See der,“ siger min Søstersøn Carl, „der gaaer Eichorius¹⁾ Fleischhauer fra Malchin!“

„Carl,“ siger jeg, „hvor tidt skal jeg sige Dig at i det tydske Sprog hedder det „Gregorius“ og ikke „Eichorius“, din infame Slynge! løb ud og kald ham herind!“

„Fr. Inspektør,“ siger nu Fleischhauer og kommer ind og snubler over Hundehvalpene, „Bardong! hvad staaer til Tjeneste?“

„Jeg feiler Ingenting Fr. Fleischhauer,“ siger jeg; „der sidder Potjenten, hans Visdom er ormstuet.“

¹⁾ Chirurgus.

Dg jeg sidder der og griner saadan indvendig.

„Bong!“ siger Fleischhauer, „i Tænder er jeg Mæter¹⁾); ethvert Menneſte har ſin Forſje i een Ting, jeg har min i Tænderne.“

Dg han aabner Skolelærerens Gebis og ſeer det efter og banker paa den ormſtutne Tand og ſiger: „det er Malefikanten!“

„Kjære Ben!“ ſiger jeg, da jeg tager den i Betragtning, „Du lader Dig nok ellers føle paa Tænderne.“ Dg jeg griner igjen i mit ſtille Sind.

Dg Fleischhauer ſtikker en Sax ind i Munden paa ham mellem Tænderne, for at han ikke ſkal bide ham, naar han trækker til, og begynder at trække og vriller og vriller og „ſoup!“ ſiger det. Dg Skolelæreren farer i Beiret, ſom min gamle Diana, naar der er kommet en Flue ind i Øret paa hende, og kniber Munden ſammen og ſkriger med undertrykte Lidenſkaber og farer omkring i Stuen ſom en Snurrebaſſe, og Fleischhauer ſeer paa ſin Inſtrumentation og ſiger, at han ikke var Skyld i at den var gleden af, thi Skolelæreren havde nappet ham.

Naa, jeg ſnatter nu godt for ham og ſiger: „Kjære Ben, naa Herregud,“ og „Kjære Ben, ſæt Dig ned igjen, en ordentlig Feſt trækker to Gange til“ og hvad jeg nu ſaadan kunde ſige for at opmuntre hans Koradſje, men Koradſjen var gaaet ſloiten.

„Naa,“ tænker jeg, „naar jeg blot kunde forløſe Dig lige ſaa godt fra Din Alvidenhed ſom fra Din Tandviſdom, ſaa var det godt!“

¹⁾ maltre.

Dg jeg leer rigtig hjerteligt i mit stille Sind og sætter mig paa Stolen som et Offer for Fleischhauer og blinker til ham og han blinker igjen.

„Kjære Ben,“ siger jeg, „Du veed, at jeg ikke kan gjøre Stads med mine Tænder og at jeg kun har den ene her foran i Munden, og den har jeg heller ikke mere til at bide med, men for det gode Udseendes Skyld og for at den kan spalte Kjerner; men desuagtet er jeg alligevel kasabel til at offre den, bare for at vise Dig, at jeg er en gammel Karl og Du er en gammel Kjærling.“

Dg jeg leer igjen og Fleischhauer leer ogsaa og han kommer med sit infame Udtrækningsvæsen og jeg blinker til Faareho'edet og Weslen blinker igjen til mig og jeg hviffter ovenikjøbet til Hallunken: „ikke rigtig!“ og gjør saadanne Grimasser, at det dumme Bæst troer, at jeg mener at han ikke „er rigtig i Hovedet,“ og for at bevise, at han var ved sin fulde Forstand, trækker det Hoved min eneste Tand ud. Na, Din nederdrægtige Jesuwitter! aa, Din ondskabsfulde Kanalje! Hvordan vil det gaae Dig paa den yderste Dag, naar Du skal dømmes efter Fortjeneste! Denne Tand ansaae jeg som et ensomt Minde fra min Ungdom, og nu? — Ritsch! ratsch! væk! —

Dg Stolelæreren grinte med sine tilrøgede Tænder gjennem Tandpinen som en sød Appelsin gjennem den bittere Skal, og Carl, den Gavyo siger, at mit Mundvært seer ud som en Blæsebælg, der er smækket sammen, og Mestergavyoven, Eichoriusfen, jeg vilde sige „Gregoriusfen“, mente, at en Tinsfee var heldig, naar jeg skulde barberes, nemlig formedelst Rynkeforholdene, og jeg

sidder nu her med min Tandpine og trøster mig med, at det vel sagtens er den sidste. Det kan baade være Godt og ikke godt! Det er ligesom man tager det til.

Naa, men jeg er ikke saadan at faae Bøgt med, den skærbenede Gregorius og det naadigste Herstab kan blot komme, ja de kunne slaa mig paa Munden om de ville, men de faaer mig alligevel ikke til at lukke den i, og kan jeg ikke bide længer, saa kan jeg dog gis, som jo er meget tjenligt for deres Underholdning.

Til denne sender jeg Dem endnu en

Hippogrif¹⁾.

Det første er mig selv, og sætter jeg et **S** iftedetfor **B**'et, saa var jeg saadan til Mode, da Gregorius'en frarøvede mig mit ensomme Ungdoms-Minde, og sætter jeg (et **L** iftedetfor **S**'et kun **B**'et), saa er jeg saaledes til Mode af natlig Tandpine, og sætter jeg et **D** iftedetfor **P**'et, saa er de det, som ikke kunne gjætte min Hippogrif.

Og nu i Tilgift en

Gaade.

Bag i min Have staaer en Bagerovn og der har nu ikke været Ild i 10 Aar og jeg vilde hente en af Carls Hundehvalpe ud deraf og greb derind og forbrændte mine Fingre, hvad er det, og hvor er det passeret?

Apopo! De skulde ikke vide en Post, kun for Mad og Drille — men dygtigt, thi han er en stor Nar efter stribet Flæsk — for min Carl som Lærling i et Landvæsen, hvor de om Hverdagen gaar i Transtøvler og

¹⁾ Bogogryf, Bogstavgaade:

tun om Søndageftermiddag i Pubs? Jeg kan da ikke lade Drengen gaa saadan omkring og drive, han maa fortjene sit Brød, om jeg end holder ham med Klæder og Renlighed. Talang har han, og Bant har han faaet en tilstrækkelig Portion af, saa af den Grund kan Enhver tage ham. Jeg er ude af al Contenance med Landmænd paa Godsset, eftersom jeg er sat i Ban af den Raadige, og reise omkring kan jeg heller ikke formedelt Gigten; derfor beder jeg Dem, sæt ham med vedlagte Avertissement i Deres Underholdningsvæsen som en anbefalelsesværdig Mærkværdighed, for derpaa reflekserende Principaler. Lev vel!

Deres

til Døden trofaste Bræfig.

Haunerwiem, 20 Novbr. 1855.

En Plads søges.

Samme gaaer i sit femtende, er komplet og raff af Natur, vil gjerne tjene kunst for Mad og Drikke, har megen Talang til alleslags Kunststykker i Meschantikken og Strikning. Læsning: meget godt, især op af Statskalenderen; Regning: passabel; Skrivning: kun saadan til Husbehov; i det tydske Sprog er han kommen til de udenlandske Ord, men ellers godt. Han har et godt Hoved, men maa engang imellem have en lille Hufsesedel, bare for at opriffes. Herpaa reflekserende Herrer Pensionariusser eller Inspektører — til Adelsmænd skal han ikke formedelt Transvolerne — anmodes om at melde sig hos Redaktøren af Underholdningen.

Han kan fiske og skyde med Bøsse.

IV.

Kjære Hr. Belynder!

Naa saa De har ikke kunnet hitte ud af Hippo-
griffen, det troer jeg sagtens, formedelfst at der er en
Trykfeil i den. „Istedetfor G'et kun H'et“ skal det hedde
„istedetfor G'et og H'et“. — Nu vil De lettere kunne
gjette mig, thi jeg mener mig selv, mig, Inspektør
Bræsig. Sætter De et G, istedetfor B'et, saa er jeg
tilmode som dengang Gregorius Fleischhauer trak min
Tand ud, nemlig „gräsfig“ (gruelig) og tager de G'et og
H'et bort og sætter et L istedet, saa er jeg helt „läsig“
(lad, modig) af Smerte, og sætter De et D istedetfor
P'et, saa er det Dem, som ikke kunde gjette mig, og som
De ogsaa høre til¹⁾.

Opøsningen paa min Gaade er „Brändenelder“. Jeg greb i Nelderne, da jeg stak Haanden ind i den gamle Bagerovn!

Seer man det! Der har allerede meldt sig syv
Stykker Dekonomiker til Carl? Naa, det gaaer an, men
det er ogsaa en Pokkers Dreng. Jeg vil dog vente en
Kjende endnu, kanskee melder der sig flere. Vare ikke
forkjøbe sig!

Jeg vil dog sætte Dem i Kundskab om en passeret
Historie. I Stavenhagen paa Amtstuen har De faaet
en Sending, bestaaende af en Gavyt i en Grisetasse²⁾
med tilfruet Laag, ovenpaa hvilket der sad en Møller

¹⁾ Däsfig, bösig (jfr. Udtrykket Dödslopf, Fæhoved). M. S.

²⁾ En Kasse med Tremmer til Forsending af Svin og Grise.
M. S.

fra Peccatel, som tilhører Hr. von Malzahn. Denne Indpakning af Gavyoe forekommer mig meget interessant, da den forhindrer dem i at smøre Haser og tillige ere sunde, notabene naar der er Lufthuller i dem, nemlig i Kasserne. I mine Inspektør-Nar har jeg ogsaa beskjæftiget mig med slige Forsendinger, men jeg skar simpelthen Seleknapperne af dem, nemlig af Gavyovene, saa at de havde nok at bestille med at holde paa Buxerne og ikke kunde løbe, da disse faldt dem ned om Hælene; men denne Indpakningsmaner er bedre og mere kommod; i den travle Tid, naar man ikke kan undvære Heste og Bogn, kan man saa blot indlevere dem paa Posthuset med en Adresse. Hvordan bærer de sig ad dermed hos Dem i det Preussiske. Lev vel!

Deres

Saunerwiem, 1 Dec. 1855.

trofaste Bræsig.

V.

Kjære Hr. Belynder!

Sagde jeg det ikke nok? Vare ikke slaa til efter det første Bud! Der har altsaa endnu meldt sig 20 vigtige Dekonomikere til interesserede Principaler for Carl? Der er altsaa nu 27 Stykker Læremestre og en Lærling! Det synes mig at være et stort Misforhold og et sorgeligt Bevis paa de daarlige oekonomiske Forhold; men hvad nytter Prædikener? Med de teologiske Cannedater gaaer det justement ligedan; kun Procuratorer er der fuldt op af. Gud være lovet! thi jeg seer mig

nødsaget til at kaste mig i Armene paa dem, formiedelst de Lørv jeg ikke faaer.

Men hvad skulle vi nu gjøre med de mange Principaler? Det gaaer aldrig an at støde dem for Hovedet, eftersom det er Colleger af mig og de rimeligvis have spekuleret paa Carl. Det gaaer heller ikke an, at udsege En, og det har jeg heller aldrig taalt ved mine Slagtesaar; altid efter Løbet! Men i denne casum gaaer det heller ikke an at vælge en Detonomikus efter Løbet, for saa faaer saadan en mager Begynder min Carl og satte Født fra de sidste Aar med Født paa Ribbenene, tabe Veiret og gaae Glip af ham. Det bedste var sagtens, at De tog Halvdelen af de meldte Detonomikere fra som Braggods, og de andre $13\frac{1}{2}$ kunne saa trække Lod om Carl. Men ordentlig skal det gaae til! Med to Iyserøde og Iyseblaa Baisenhusbørn, er Gittébørn allerede i Mode hos Dem, saa disse. Men er der hos Dem i det Preussiske lagt Told eller Stempelpapir paa denne Maner, saa blot med simpelt Lærningkast, tre Pasch¹⁾ de bedste, men endelig ikke Langengelst! Paa den Maner har vor Familie ingen Lykke; min Fader, der som forhenværende Schäferisforpagter var en formuende Mand, har de rent bragt paa Knæerne ved Langengelst, og mig have de taget saadan fat paa, at jeg maatte expertere ud af Binduet. Som Dagen til denne Forretning — thi som min Ven Kruse siger: Lærningsspil og Pharao er ingen Plaseer for en tænkende Husfader, men en Forretning — tænker jeg at vi

---

¹⁾ Pasch kaldes i Lærningsspil naar to eller flere Lærninger vise lige mange Dine. M. S.

kan beramme den 23 December d. A., for at den, som vinder Carl, er i Stand til at kunne gjøre sin kjære Familie en glædelig Present paa Juleaften med ham.

Mulige Omkostninger beder jeg Dem at bestride af Overskuddet af mit Salær som Korrespondent til Deres Underholdning.

Carl takker mange Gange for den Umage, De har gjort for ham.

Deres

Hannerwiem, 10 Dec. 1855.

trofaste Brøfzig.

A n n o n c e.

I Henhold til Ovenstaaende beramme vi Eiden for Bortlodningen af Carl til den 23 December dette Aar; som Stedet hvor denne skal gaae for sig, forekommer den store Gollreuter'ske Concertsal os mest passende, og indbyde vi herved de 27 deri interesserede Herrer Landmænd til personligt at varetage deres Fordringer paa Carl. Ved Vigtigheden af det quæstionerede Objekt og det quæstionerede Subjekts overordentlige Fortrin, samt ogsaa for at værges os mod de Tabendes Bebrejdelser og mulige harmfulde Tale forekom det os hensigtsmæssigt, at vælge en interesseret Comité til at forestaa denne Handling, bestaaende af et intelligent Magistermedlem, en selvstændig Borgerrepræsentant og en liberal Agerdyrker her fra Byen. —

Der er draget Omforg for et solidt Aftensmaaltid, gavnligt for oekonomiske Legemstilstande og ikke serveret i Portioner. Drikkevarer fra sin Medoc nedad og Eliquot opad i alle Nuancer af Smag og Farve; Alt kun paa særligt Forlangende og til forhøiede Priser.

Nota bene! Det ventes at den Heldige, som vinder Carl, spenderer nogle Boller Cardinal. Consumerende Interessenter dertil garanteres af Redaktionen.

Treptow ved Tollenze, 10 December 1855.

VI.

Kjære Hr. Belynder!

Maa saa Schmidt har faaet ham, han har vundet min Søsterdatter søn Carl og det paa Hr. Gollreuters Sal, og de Andre have ærgret sig Fandens over at de ikke have faaet ham? Det troer jeg! Men hvor Schmidts Kjære Kone er bleven glad, da Schmidt har bragt ham i Julklap! Drengen maa ellers have seet nobel ud i sin nye Ekvipering, thi det siger jeg og det holder jeg fast paa: der gaaer ingenting over et Par gule Kravestøvler! Naar saadan en raa usleben Edelsten af ung Dekonomikus er indfattet i gule Kravestøvler, saa kan jeg ikke lade være andet end at tænke paa, om Kong David vel har haft gule Kravestøvler paa, da han dansede i en Lærreds-Livkjole foran Laugsladen. Der findes Entelte deriblandt, nemlig iblandt de unge Dekonomikere, som, naar de først faae dem paa, nemlig de gule Kravestøvler, stige op paa Bordet og i hele Timer observere deres gule nederste Forhold. Jeg har engang haft en, nemlig en ung, uopdragen Dekonomikus af velopdragne Forældre, han vilde ogsaa indføre alleflags nye Moder hos mig og lagde sine gule Been op paa Bordet, hvilket var ham saare kommod ved den yndefulde Betragtning af hans Kravestøvler, men dog gif mig en Kjende for høit, hvor-

for jeg i al Benffabelighed gav ham et Par Sinkeduser, som da ogsaa gjorde deres Virkning.

Gud give, at min Carl ikke bliver forfømt hvad slige nødvendige Bættelser angaaer, jeg har vænnet ham til dem fra Lille af. — Naa, det kjender Schmidt sagens til! — Thi jeg er en stor Under af det, som vor Fr. Pastor, af hvem jeg laaner Statskalenderen, kalder den propylaxiske Methode, nemlig, jeg banker ham — nemlig forstaa mig vel, jeg mener Carl og ikke Fr. Pastoren — i Forveien, før han endnu har gjort Noget og venter ikke, til han først har gjort det. Denne Maneer stammer endnu fra den mecklenborgske Livegenskabs lykkelige Tider, hvilke efter hvad jeg hører, kunne ventes indførte paany og fuldstændig harmonerer med mig. Dengang lod vi Stalddrengene, dem som nu kaldes Gaarddrengene, regelmæssig complimentere sammen hver Mandag og pryglede dem foreløbig for alle de Nederdrægtigheder, som de vilde begaae i det halve Aar, alene med Undtagelse af de Prygl, som de pligtmæssig havde at fordrø extra for hver Gang en Fæst lod sig see i Sveden. Denne Forudafftraffelse har alle mine Dage viist sig af Nytte for praktiske Oekonomikere som en praktisk Hufsteddel. En god Hulommelse er ikke Enhvers Sag, men Enhver har en god Kyg, de Prygl han har faaet, maa han beholde.

Naa, hvad Carl anbelanger, saa har jeg Søndagen før Juul smurt ham saadan igjennem for hele hans Læretid, at han hver Gang han vil gjøre noget Galt, vil føle en levende Erindring om den ham sidstleverede Affkedsformaning. Jeg tænker at Schmidt nok vil sørge

for en rigtig Opfriskning, men den maa være fyndig, thi Carl stammer fra en meget haardhudet Familie.

Det glæder mig meget, at De er tilfreds med mine Gaader; men den efterfølgende er Pøtters vanskelig for Alle, som ikke er rigtig inde i Versemageriet. Hvorledes skal dette skrives, for at der kan komme en rigtig rimet Verskunst ud deraf?

Es saß auf jenem Dache da

Ein Kranich.

Den Fugl kjender De sagtens ikke. Denne Slags Benævnelse er heller aldrig passeret mig, thi naar vi ellers talte om denne Fugl paa Høitidsst, saa sagde vi „ne Kraun“. Men nu er Alt anderledes i Verden: en „Pferdelinie“ kalde de nu „Pferdeleine“ og en „Pfeitsche“ kalde de nuomstunder „Peitsche“, som slet ikke er bedre end vort Plattidsst. Lev vel!

Deres trofaste

Hannertwiem, 1 जानेवार 1856.

Brøsig.

P. S. Ved den 1 जानेवार kommer jeg i Tanter om at ønske Dem et glædeligt Nytaar. Himlen lade Dem avancere i Deres Forretning!

VII.

Kjære Hr. Belynder!

Naar mit Brevs skrevne Skrift, med Respekt at melde, denne Gang seer noget klattet ud, saa kommer det deraf, at jeg maa holde mig paa Mavens, nemlig for Latter. Tænk dem bare, vor Skolelærer har i et Kjøre fra Onsdag Eftermiddag til forgangen Søndag Aften

gjættet paa min Gaade og har ikke kunnet hitte ud af den og bliver ved den Mening, at det skal være en Spurv. Og vor Skolelærer er en lærd Mand og en Semerist. Men hvoraf kommer det? Det kommer af den infame nymodens Bogstavering. Hvad bryder jeg mig om hans Moder! Et „Ha“ er et „Ha“ og et „Es=ce=ha“ er et „Es=ce=ha“ og ikke et „Schschsch“, der justement lyder som naar saadan en gammel Gasse vil bide. Naar jeg siger „Be“, saa siger jeg „Be“, men vor Skolelærer river bare Munden op og snapper efter Luft, ligesom en Karpe, naar den trækkes op af Bandet. Det har han ud af al sin nymodens Klogskab, at han ikke engang kan gjætte min Gaade. Havde han bogstaveret rigtig:

R—r—a—n—i—c—ha,

saa havde han rigtig gjættet, at Fuglen havde været en „Kraun“ (Trane). Thi i at lave Vers og rime er han skam ikke daarlig, som Bedlagte udviser, Thematet dertil har han faaet af mig. Foran, nemlig med latinff trykte Navne i Begyndelsesbogstaverne, som det tidt passerer med „Elstede“ i „Kostoder=Avisen“, kan han ganske godt; men bagi, nemlig i Rimet, kan han ikke saa godt, som De selv kan see af medfølgende Diesyn. Alligevel beder jeg Dem om at optage Bedlagte i Deres Blad som et Minde om Skilsmisshens Time og en faderlig Formaning til Carl.

Deres
trofaste Bræfig.

Hauerwiem, 12 Janear 1856.

Eftermæle

for min elskede Søsterdatteren Görling, til Ihukommelse af det
 Modtagne og med Hensyn til hans Fremtid i det
 Tilfælde, at han ikke stikker sig.

Kommer Du hjem før Tiden er omme
 Og forvolder mig saadan Tort,
 En, to, tre, skal paa Ho'edet Du komme
 Rast tilbage den Vei Du kom fra.
 Løber Du derfor af Læren bort
 Ih, sikke Brygl, der venter Dig da
 Nedrige Slyngel, Din Ryg skal da skinne
 Guul og blaa til et hjærligt formanende Minde
 Om Din Dig evigt elskende Dntel
 Zacharias Bræsig.

VIII.

Kjære Hr. Inspektør Bræsig.

Vi ere i en gyselig Klemme, som deres Venstabelighed og Skarpsindighed maastee kunde hjælpe os ud af, d. v. s. naar Deres Tid tillader det. Vi tilstaa, at vi ere blevne helt besvippede, som om vi havde faaet en paa Munden og spørge os selv, om Deres venlige Gaade eller den efterfølgende var sværest at løse. Sagen forholder sig saaledes:

I en lille By — undskyld, jeg tager feil, det er Hovedstaden i en Provinds — lever en ædel Israelit. Manden beslutter at følge sit Hjertes Stemme, der for ham gjælder som et Vink fra oven og i Tidens tunge Nød, eller i den tunge Nødens Tid gjøre godt og for-

barme sig over sine — jeg havde nær skrevet Medchristne — sine nødlidende Medmennesker. Han overveier det grundigt, som det er hans Slægts betænksomme Stik, han spørger sit Hjerte, han spørger sin Forretning, begge nikke med Hovedet og sige: Gjør det! I Guds Navn! — Han gjør det! — Han gaaer hen til sit Pengestrin, tager 100 Thaler preussf. Cour. ud deraf og skjænker dem til en Bespisningsanstalt for Byens Fattige. — — Stop! Hr. Inspektør, De vil sige, hvad De sandsynligvis allerede ofte har sagt: En Tøde er en Tøde, han har sin Fordeel deraf“. — Nei, Sagen hænger slet ikke saadan sammen. — Manden tænker: Forsaavidt var det godt, men de arme Djævole kunne ikke spise de preussiske Thalere, selv om disse bleve vekslede i hele gaanske smaa Pfenninge, de maa have Suppe for dem; men hvor skal denne Suppe koges? — Jeg har her to Kjøkkener, jeg vil stille disse to Lokaler til deres Disposition, jeg vil tage al den Uleilighed paa mig og løbe Fare for at man ved Leilighed stjæler mine Sølvstær.

Den Velvise forsamler sig som Følge deraf; han breder sin Bisdom ud over Raadhusbordet, kanter samme med extraordinaire Comitèmedlemmer og pryder det til Overflod med Formanden for Borgerrepræsentanternes og Superintendentens ægte Guldkvaster.

Der var stor Glæde — jeg havde nær skrevet i Israël! — Der var stor Glæde i den kristelige Forsamling!

„Har De allerede hørt det? So . . . .“

„Ja, ja! jeg veed det. Han har tegnet sig for hundrede Daler. Nydeligt!“ —

„Ja vel, men han har tillige i dette velgjørende Niemed stillet sine Kjøttener til vor Raadighed.“

(Almindelig Glæde og Anerkjendelse.)

Da reiser den i Troens og Kjærlighedens Ild trefold luttrede Guldkvaft, med hvilken den magistratlige Bisdoms Søm var prydet, sig op, og siger:

„Mine Herrer, Bedtagelse eller Forkastelse? See det er Spørgsmaalet. Jeg stemmer for Forkastelse! Som kristelig Superintendent kan jeg aldrig tillade, at kristelige Fattige blive bispiste fra et Jødekjøkken!“

„Jeg ikke heller!“ udbryder Formanden for Borgerrepræsentanterne og tilføier energisk: „Aldrig i Ewigheid! Aldrig i Ewigheid! Aldrig i Ewigheid!“

Til de Tilstedeværendes Forbauselse ere Begges Hoveder omgivne med en Glorie.

Ikke desto mindre gjøre 4 af Comiteens Medlemmer heftig Modstand, hvorfor disse ogsaa blive mistænkte for hemmelig Mosaisme. Disse gaae deres Bei opfyldte af Harm. Indiceret Jødeforfølgelse.

Nu bede vi Dem, kjære Ven, paa Grund af Deres store Verdenserfaring, at besvare os følgende Spørgsmaal:

- 1) Om en Superintendent er en uundgaelig Nødvendighed ved en Bespisningsanstalt?
- 2) Om en kristelig Tigger ikke spiser sig ligesaa mæt i et Jødekjøkken, som i et kristeligt, naturligtvis forudsat, at han faaer lige store Portioner? og
- 3) Om der er Fare tilstede for Kristendommen, naar En af dens Tilhængere faaer Mad fra et Jødekjøkken.

Vil De, dyrebare Ven, have den Godhed at besvare

og disse foreliggende Spørgsmaal paa deres letfattede Fremstillingsmaade og med Deres praktiske Takt. — Som sagt — det gaaer langt over vor Forstand, saa at vi maa tye til Deres.

Med særdeles Agtelse.

Deres

ærbødige

L. og R.¹⁾

Kjære Hr. Belynder!

Kommer De saadan med Spørgsmaal og Suppender og andre Underfundigheder, maa jeg underrette Dem om, at der gives et vist gammelt Spritvort, som siger: „En Nar kan spørge om mere end ti Bismænd kunne besvare.“ Det vilde jeg nu just ikke sige, nemlig, at De er en Nar, og jeg er en Bismand, Gud bevares — jeg vilde kun sige, at De ikke skulde komme med Underfundigheder til mig, thi hvorfor? Vort naadige Herstab er nu vendt tilbage hertil og jeg kunde let komme i Suppedasen. Men ikke desto mindre, har jeg dog været henne hos vor gamle Hr. Pastor for at laane den nye Statskalender for 1817 og ved samme Leilighed forelagde jeg ham Deres ærede tre Stykker Spørgsmaal af Hensyn til min egen Dumhed.

Vores Hr. Pastor hører til den gamle Skole, han er saa jævn og ligefrem og hans Prædikener ere fornuftige og begribelige, han har ogsaa Hjerte for den fattige Mand og for syv Slag i Landøkonomien med reen Brak. Han er ingen Liebhaber af Staldfodring og de

¹⁾ Skal vistnok betyde Ringnan og Reuter, Forlæggeren og Redakteuren af Bladet.

mange Bedetimer, men er stemt for frist Kløver og Græsning i den fjære Natur. Som Detonomikus er han rigtig en fornuftig Mand og som Pastor en brav Menneſkeven.

Naa, vores Hr. Pastor ſagde altsaa til mig:

Hils ham og ſig, at hvad det forſte Spørgsmaal anbelanger, ſaa havde en ſtor Potſjon med et Abedex af Løg, Burrer, Perſillerødder og Selli og hvad der ellers høre til for Appetitlighedens Skyld mere at beſtille med Suppe end en Superdent. Anbelangende det andet Spørgsmaal, ſaa heldede han til den Mening, at Iſraeliterne eller de moſaiſke Troesbekjendere — thi Joeder ville de ikke gjerne kaldes, da det er en nedſættende Betegnelse — i det Hele taget vare mere godgjørende end de Chriſtne, og at deres Madlavning var meget renlig med „Koſcher“ og „Leifit“, ſamt Maden meget ſolid, hvilket han af egen praktiſk Erfaring kunde bevidne, da han for endeel Aar tilbage, dengang han læſte til Student, hver Onsdag fik gratis Middagsmad hos en ſaadan moſaiſk Samaritaner, hvor han, med Reſpekt at melde, havde proppet ſig af alle Kræfter, uden at tage nogen væſentlig Skade paa ſin Kriſtendom. Dermed var da ogſaa det ſidſte Spørgsmaal beſvaret.

Men nu ſpørger jeg Dem: Har denne Supperdent ogſaa havt noget mod de 100 Thlr. preuſſiſk Curant fra denne moſaiſke Troesbekjender, eller har han erklæret dem for probate? Dette var, ſom vor Hr. Pastor figer, et exemplariſk Bidrag til det nittende Aarhundredes Mortalitet.

Mig gaaer det ſaadan paſſablemang; men min Søſterdatterſøn Carl — Samme har allerede i al For-

mulering og Regelmæssighed mengeleret sig med forskellige Uregelmæssigheder og dumme Formuleringer. Tænt Dem bare, Schmidt skriver mig til, at han har gjort sig skyldig i de dumme Dumbheder. Schmidt er nemlig meget stærk i Dyrkningen af Hamp og sælger en Deel, nemlig af Hampesfrø. Nu er Schmidt en Dag ude og kommer hjem.

„Har der været Rogen?“ spørger han.

„Jo,“ siger min Søsterdattersøn Carl, „jeg har folgt en Lønde Hampesfrø.“

„Saa,“ siger Schmidt, „efter Ordre.“

„Nei,“ siger Carl, „jeg gjorde det af reen Barmhertighed. Menneffet kom saa langveisfra, og nu vilde jeg dog ikke lade ham gaa igjen. Min Bedstemodersbroder sagde endnu forgangen Dag til mig og indstærpede mig det, at jeg aldrig maatte lade En gaae.“

„Godt!“ siger Schmidt, „det er Grundsætninger og dem kan jeg lide. Men hvor var han da fra?“ (Hampesfrøkjøberer nemlig.)

„Det veed jeg ikke,“ siger Carl og seer Schmidt lige op i Ansigtet.

„Hvad hedder han da?“ spørger Schmidt.

„Det veed jeg heller ikke,“ siger Carl og seer endnu driffigere paa Schmidt.

„Hvad har De da faaet for Hampesfrøet?“ spørger Schmidt og seer med afgjort Eftertrykkelighed paa Carl.

„Faaet?“ siger Carl og seer med den mest uforstammede Frækhed Schmidt lige op i Dinene, „jeg har heller Ingenting faaet, jeg vidste jo ikke, hvad Hampesfrøet skulde koste.“

Maa jeg saa spørge Dem, om man ikke kan blive

gal i Hovedet! Din infame Slynge! Du vil drage Din gamle Bedstemoders Broders Navn som et Slør over Din egen Dumhed? „Carl,“ har jeg sagt, „Du maa aldrig lade En gaa, som bringer Penge“; og den dumme Bengel lader En gaae med Hampesrø uden Penge!

Hvilken Ende det engang vil tage med Carl, veed jeg saamen ikke! Lev vel

Deres
trofaste Bræsig.

Hannerniem, d. 27 Janevar 1856.

IX.

Kjære Hr. Belynder!

Za! De kan gjøre det, men De kan ogsaa lade det være! De kan publitsere det, eller kan posamentere og indbalsamere det med Blufærdighedens Kappe, ganske som De selv vil! Thi sjenerlig er det for ham; men naar Inspektør Lampe siger, at han havde været paa gale Beie, saa lyver han, naar han luffer sin Mund op. Nei! Alt i al Erbarhed, men i stor Sjenerlighed!

Med Hampesrøhistorien i forrige Nummer har De begaaet en Dumhed, men forhaabentlig ingen uoprettelig. Kjøbmand Bøß, som er en Fætter til vor Skolelærer, har en Oliemølle og en Dag siger han til sin Kone:

„Caveline,“ siger han, „Oliemøllen staaer stille og Baredaaben maa gaa for sig uden mig; Fadderne kunne staa, men det kan Oliemøllen ikke; jeg tager hen til Schmidt paa Karmin, han har noget, nemlig Hampesrø.“

„Lille Vilhelm,“ siger hun, „det kan være godt nok;

men hvorledes kommer Du derhen, uden at sætte Dig i Beføstning?"

"Jeg gaaer hen til Raadsherre Schwächlich og binder ham noget paa Vermet," siger lille Wilhelm, gaaer hen til Snateren¹⁾ og binder ham noget paa Vermet og siger til ham, at hans Søn, Kristian Schwächlich, nu havde udlært paa Karmin og Schmidt havde skrevet det til ham.

Hr. Raadsherre Schwächlich sidder justement den Aften henimod halv Ni og judicerer med sin Kone om de gule Verter og det smaltstribede Flæsk, og han siger:

"Fiemoet," siger han, "Drengen har hele mit Animus og desuden de skjæve Been, og gule Verter og smaltstribet Flæsk er hans Livret, Du skal see, han bliver til noget!"

Saa kommer Kjøbmand Vof ind idetsamme ind ad Døren og siger:

"God Dag Hr. Fætter og Hr. Raadsherre. Jeg skalde hilse Dem saa mange Gange fra Schmidt paa Karmin, og si, at De endelig maatte komme derud, thi det var en presserende Sag; og jeg vilde gjerne gjøre med."

"Følgeligvis," siger Hr. Snateren, "og naar det er en presserende Sag, saa veed jeg Bested, saa er Drengen udstuderet og skal slaes til Ridder og det koster Mønter. — Det er godt," siger han til sin Kone, "at vi har dem!"

"Ja," siger Kjøbmand Vof, "Sagen hænger sagtens saaledes sammen, og Inspektør Bræfsgs Carl, har

¹⁾ Senatoren.

ogfaa glemt en Skjorte hjemme, her er den, vi kan jo tage den med imorgen."

Dg Bof, han gaaer nu.

Bong! og Fru Raadsherreinden tager Carl Bræfigs Beklædningsstykke og af Hensyn til mulig Glemfomhed lægger hun det paa Hr. Raadsherrens Himmelfeng.

Dg Raadsherre Schwächlich stikker Benene i Trætøfler og gaaer op og ned i Bærelset, op og ned, og ryger „Abraham Berg and Zoon" og tænker paa de kommunale Anliggender og paa Klædevævergroften, og kommer lidt efter lidt formedelst Trætøflernes Klappren paa den lykkelige Idee, at han er en Mand af Betydning, og at det var passende for ham, som nyt Medlem af Magistraten, om han befattede sig med noget Specielt; og han raaber:

„Jokum!"

Dg Jokum hans Yngste kommer, og han siger til ham:

„Jokum! løb og hent den lille grønne Potelje med den store Prop og tag et Glas med."

„Korn, Fatter?" spørger Jokum.

„Dumme Dreng!" siger Hr. Raadsherren i den naturligste Harme over hans lille Bodes Uforstandighed, „jeg har hele mit Liv havt nok at gjøre med Kornbrændevin, nu da jeg hver Dag giver Møde i Magistraten, drikker jeg ingen Finkel mere. — Næ, en Kommen!"

Dg Jokum løber og Jokum kommer og Jokum bringer den, nemlig Kommenfnapsen. Dg Hr. Raadsherren gaaer op og ned, op og ned, og ryger „Abraham Berg and Zoon" og tænker paa de kommunale Anlig-

gender og paa Klædeovergroften og drikker en Kommen og tænker paa Klædeovergroften og drikker igjen en Kommen, og han raaber ud af Døren:

„Fiemo'er, kom lidt herind!“

Dg hans Kone kommer, og hans Karl og Pige, og Jotum stikker Hovederne ind ad Døren og Raadsherren spørger:

„Kan I see paa mig, at jeg er bleven til Noget?“

Dg den dumme Karl af en Karl og den dumme Tøs af en Tøs kan Ingenting see paa ham; og hans Kone stubber de Andre ud af Stuen og siger:

„Gabriel Schwächlich, hvad er der i Veien med Dig?“

„Det er kun de kommunale Anliggender,“ siger han, „Klædeovergroften er steget mig til Hovedet.“

„Gabriel Schwächlich,“ siger hun og klæder ham af og lægger ham som Eneboer i den dobbelte Himmelseng, „hvor er det dog muligt! Dg her lægger jeg en ren Skjorte til Dig og ved Siden af den anden til Carl Bræsig, for at Du imorgen hos Schmidt paa Karmin kan tage Keent paa.“

Dg hun gaaer og da hun gaaer, snorker han allerede.

Dg udenfor Døren staaer den infame Karl af en Karl med den dumme Tøs af en Tøs og holder Klædeuh og Bengelen siger i sin Dumhed til hende:

„Dorthe,“ siger han, „siden at vores Herre er bleven Raadsherre, saa snorker han, og han snorker altid, saa at det lyder ligesom: „Raads=Herre, Raads=Herre!“ —

Dette er nu saadanne skarnagtige Bemærkninger af

Tjenestefolk om deres Herfskab, som jeg altid har emigreret mig høilig over.

Næste Morgen før det blev Dag kommer Kjøbmand Bof og gnider sig i Hænderne og siger:

„God Morgen, Fætter! God Morgen, Fætter! Naa, endnu ikke af Fjerene?“

„Hvorfor det?“ spørger Raadsherre Schwächlich i fuldstandig Ubetænkksomhed.

„Fætter Raadsherre!“ siger Kjøbmand Bof og gnider sig i Hænderne, saa de knager, „vi skulle jo ud til Schmidt, formedelft Ridderlaget, og Du maa tage 50 Rdl. med, for saa meget koster det.“

Dg Hr. Raadsherre Schwächlich stikker de to skjæve Been, som nu ere blevne Stadens Grundpiller, ud af Sengen og siger:

„Bilhelm Bof,“ siger han, „gjør mig den Tjeneste og gaae lidt udenfor, thi jeg er i puur Neglijjs og er saa sjenerlig af mig, og sig til den dumme Tøs af en Tøs, at hun skal lave Kaffe og skal tage af Din ægte Siturie, og siig til den dumme Karl af en Karl, at han skal spænde for og holde udenfor Døren og skal binde Galerne op, at de ikke tilhøre og venstre kaste mig Snavset op i Dinene, især paa Skovveien.“

Dg Bof gaaer.

Dg Raadsherre Schwächlich trækker den ene rene Skjorte paa og det andet Tilbehør af Klædningsstykker lige ned til de nye Blanklæders og gaaer hen til sin Sektær og tager 50 Rdlr. preussf. Curant ud deraf og putter dem i en graa Pung, og gaaer med sin Pung fra Huus til Huus og viser den til Gud og Hvermand og vræler med den og med hvad Drengen koster ham, og

kjøber to Kommenstringler hos sin Nabo, een til sig selv underveis og een til Bof, „thi“, siger han til Bager Schmidt, „man maa være flot.“

Og de sætte sig paa Vognen, og Hr. Raadsherreren kjører.

„Herre Jemeni!“ siger en gammel Hjarling, som staaer i sin Dør, „Menneffet har dog kun en Hals, og de kjøre jo ad Skovveien!“

„Fætter,“ siger Hr. Raadsherreren og pidfter løs paa Hestene, — „det er dog ogsaa Satans! Det strammer mig saadan mellem Stulderne, jeg maa have forkjølet mig — Fætter, dennehersens Skovvei kunde jeg fristes til at kalde en Kunstvei, og tilmed af følgende Grunde: For det Første, fordi det er en Kunst, grundigt at forbedre Grunden i denne Bei, og for det Andet, fordi det er en Kunst at kjøre paa den, Fætter!“ og han pidfter igjen paa Hestene — „det er dog ogsaa Satans, saadan det strammer mig! Jeg maa have hentet mig en grundig Erasmus paa Kornloftet, dengang jeg maalte Korn op! — Fætter, naar De engang bliver Raadsherre — og det kan ikke vare meget længe, da Deres Forstandighed passer til os -- læs tag Dem grundigt af, som Deres første Grundfætning, grundigt at forbedre denne Grundis Udgrundelighed. Byens Jorder, navnlig By-Skoven, vilde smide en langt større Grundstat af sig, naar denne uudgrundelige Beis Grundfugtighed, engang fra Grunden af blev grundigt afledt ved Drainingsrør og Beien derved blev bundfast. See bare paa den, seer den ikke ud, som Vandens Bundfald? Dens Grundfarve er Snavs, dens Grundsubstantis er Leer. Mine Tanker blive til Bundis, naar jeg tænker derpaa.

Grundigt fra Grunden af maa Grunden grundes, Grundeernes Grundrente maa stige, Grundskatten forhøies og Grundbetingelserne for den almindelige Velstand maa fastere begrundes!"

„Det give den eiegode Gud,“ siger Rjebmand Bof.

„Det er ogsaa min Mening, Fætter,“ siger Hr. Raadsherren og pidster løs paa Hestene, „nei! hvor det dog strammer mig! De infame Homerider har natyrligvis igjen begivet sig paa Vandring og sat sig fast mellem Stulderbladene og deraf kommer Stramningen!“

„Hvad kalder De de Bæster, Hr. Raadsherre? Jeg kalder dem Hironglyfer og min Kabo kalder dem Heroider.“

„Det er meget muligt, at Deres og hans hedde saadan, men mine hedde „Homerider“ og ere af den værste Slags, efter hvad Doktoren selv har sagt mig og flakke omkring i mit menneskelige Legeme, som en Lirekasse paa et Marked og istemme deres Linati, snart ere de her, snart der.“ —

De kjøre nu gennem disse interessante Medisinal-Anliggender og gennem det dybe Vælte ind i Byfsoven.

„Seer De, Fætter,“ siger Raadsherre Schwächlich, og peger omkring med Pidstestastet, saa godt som hans Homeridestramning tilsteder det, og siger: „Det er vor Byes Stolthed,“ siger han.

Og dermed ere de inde i Byfsoven og inde i de kommunale Anliggender og blive af og til stikkende deri, d. v. s. i Stovveien — ikke i de kommunale Anliggender, for i dem gaaer det som det var smurt, idet Hr. Raadsherren veed nøie Bested om, hvorledes det har været, og Rjebmand Bof, hvordan det maa blive.

Dg de kjøre og kjøre og blive af og til stiftende i Mudderet og glæde sig over Bykoven og kjøre saa videre og ere helt muntre, kun med Undtagelse af Hr. Raadsherrens Stramninger. Saaledes komme de til Blumenhagen og bede et Dieblif i Kroen, spise Kommenskringlerne og drikke en Taar Ol dertil, og kjøre saa videre og komme ved Kaffeid til Schmidt paa Karmin.

Dg min Søsterdatterføn Carl, kommer løbende ud fra Kofstalden og tager Linierne fra Hr. Raadsherren og har sin Søndageftermiddags-Frakke paa en Hverdag til at moqe i. — Men nu spørger jeg Dem, om det dog ikke er en infam Slyngel! Bar den nye Trøie, som jeg har ladet sye af min gamle Frakke ikke god nok til bemeldte Forretning? Men, han kan bare vente! — Dg Hr. Raadsherrens Søn, kommer ud fra Hestestalden, da han formedelst længere Væretid er rykket op i en høiere Rangklasse. Dg de glæde sig alle urimeligt over at de ere komne og at de ere der.

„Naa, Schmidt?“ spørger Kjøbmand Bof, da de ere ved at drikke Kaffe, „har De endnu noget?“ (Han mener nemlig Hampefrø.)

„Natyralemang“, siger Schmidt, „ellers havde jeg ikke skrevet det til Dem.“

Dg de afflutte Handelen og Kjøbmand Bof kjøber for circa 50 Daler Hampefrø af ham.

„Hvordan gaaer det med Bræfsgs Carl, stikker han sig godt?“ spørger Bof.

„Det er en forslagen Personasje,“ siger Schmidt, „forstaa mig ret, jeg mener ikke, at han besidder en urimelig Klogskab; jeg mener kun, at den gamle ærværdige Inspektør Bræfsg — saadan, siger Bof, har han

udtalt sig — har givet ham for mange Bant, og gjort ham forslagen, ligesom en ung Høsehund, saa at han er bleven noget tummelumff i Hovedet. Han gjør alt hvad han skal gjøre, men han gjør ogsaa tidt, hvad han ikke skal. Jeg prøber det nu med ham saadan i al Lemfældighed.“

Bid Schmidt maa beholde Næsen imellem begge Dine! Saadan en tykhudet Kamel og Lemfældighed! Og Hr. Raadsheren sidder der og giver ikke en Lyd fra sig og tager et Stykke Sukker til sin Kaffe og siger til sig selv:

„Fandens naabel! ordentlig Sukker til Kaffe!“

Og da Kaffen nu er drukken, skal de have en lille Bid Brød, og Hr. Raadsheren siger til sig selv:

„Ih Gud bevares! Jeg er glad over at det er et Privatselskab, for hvis det var i et Værtshus vilde det da koste en urimelig Deel Penge! Nei, vil man bare see? Kommer Tøsen ikke der med en Potelje Vin? Og Enhver har sin egen Salvat og sin egen Kniv og Gaffel og to rene Tallerkener! Hvor den Mand dog sætter sig i Beføstninger!“

Og da de have spist, siger Schmidt:

„Naa! Hvad siger De? Skal vi have en lille Omgang? Skal det være Bist eller Bostong? Min Forvalter, Kühn, skal spille med.“

Schmidt gaaer nu ud og kalder paa Kühn, og Raadshere Schwächlich siger til Bof:

„Fætter, skal vi være enige? Hæ? Hvad siger De?“

Og Bof siger, at det ikke vilde være passende her, da de vilde mærke det; og Hr. Raadsheren siger i Be-

tragtning af den nybte Kaffe og den rare Vesperkost og den kommende Aftensmad og Frokosten næste Morgen:

„Naa, en Daler vil jeg spendere! Mere kan jeg da ikke tabe! Men De maa hjælpe mig lidt, for jeg er kun en daarlig Maffer til Bist.“

Dg da Schmidt og Kühn komme, spille de Bist.

„En lille Grand?“ siger Bof.

„Det seer fort ud for mig!“ siger Schmidt.

„Dg rødt for mig!“ siger Kühn.

„Grand!“ siger Hr. Raadsherren; og Bof og Schmidt paafe og Kühn bliver Raadsherrens Maffer. Dg Kjøbmand Bof siger:

„Naa det seer ellers net ud for mig, jeg har ikke et eneste ordenlig Kort paa Haanden, men alligevel: Ruder ud!“ og han spiller Ruder Knægt ud, og Schmidt siger: „Lesseh Passeh!“ og Kühn siger: „En lille Kjøreste!“ og lægger Ruder-Dame paa, og Hr. Raadsherren lægger en Trumf paa og tager sit Stil til sig og siger: „det er mit!“ og spiller en Ruder ud, og Schmidt stikker Ruderen med Kongen, og Kjøbmand Bof gunder sig i Hænderne og siger:

„Naar De har en Ruder endnu og spiller den ud, saa er De færdig!“

Dg Schmidt spiller Ruderen ud og Spillet er ude.

„Hør, veed De hvad!“ siger Kühn til Raadsherren, „De stikker min Dame og spiller Ruder ud bag-
 efter og jeg sidder her med de tre høieste Kløere og en stærk Garanti i Hjertet og kan lægge et Spil paa Bordet?“

„Hr. Kühn,“ siger Raadsherren og seer ordenlig ærværdig ud, „hjemme hos os hedder det: Enhver er sig

selv nærmest! Jeg kan ikke gjøre for, at De ikke har faaet Deres Stit; jeg har mine!”

Dg derpaa spille de videre og da Rubberten var tilende, beseer Raadsherre Schwächlich sit Tab og finder, at Daleren er bleven til halvtredie, og puffer sig selv i Ribbenene og siger til sig selv:

„Lad Dig bare ikke mærke med noget!”

Dg da Spillet var tilende, spiste de Aftensmad, bestaaende af Suppe og Karudser med Rødvin til og Raadsherre Schwächlich siger til sig selv:

„Det er da ogsaa Satans, saa fornemt det er! Igjen rene Salveter og rene Tallertener og Sølvstær og to Flaster Rødvin! Saadanne Landmænd maa dog fortjene en gyfelig Masse Penge! Hvor jeg dog har baa-ret mig klogt ad, da jeg fik min Kristian ind i det Laug!”

Dg da han havde spist saa meget som han kunde proppe i sig, faaer han en Sogar og tager den forkeerte Ende i Munden og ryger i den forkeerte Retning og siger til sig selv:

„Sogarer ere fornemmere, men „Abraham Berg and Zoon“ smager bedre.”

Endelig ønske de hverandre en god og rolig Nat og Rjebmand Bof sover hos Schmidt, men Hr. Raads-herren i Betragtning af sit faderlige Forhold hos sin Søn og Carl Bræsig.

Da Hr. Raadsherren kommer ind i Sovestammeret, seer han en proper Seng staae der, og han siger til sig selv:

„Næ, hvor er det dog muligt! Rene Lagener og Enhver har sit eget Badstefad og et reent Haandklæde!”

og han seer under Sengen, om en og anden Tyveknaegt ikke havde skjult sig under den, og han siger til sig selv:

„Næ, vil man bare see! Ordentlig en Støvleknægt og et Par Morgensko og saa — hvad der ellers hører til under en Seng. Hvor de Menneſker dog gjøre mange Omſtændigheder!“

Dg Hr. Raadsherren tager ſit Løi af og det ſtrammer ham igjen og han siger:

„Kriſtian,“ siger han, „min Søn, jeg er igjen belemtret med de fordoimte Homerider og de ſidder mig mellem Skulderbladene og hele Dagen har de ſtrammet mig ganſte gøſelig. — Dg jeg har en ren Skjorte til Dig, Carl Bræſig, den ſtilker Din Moders-Dokters-Faders-Søſters-Brøder, Inſpektør Bræſig Dig, formedelſt at den er bleven forglemt.“

Dg da nu Carl tilfældig kommer i Tante om mine faderlige Formaninger anbelangende Renlighed, siger han til ſig ſelv!

„Jeg vil engang forſkaffe mig den uventede Rydſe af Renlighed!“

Dg lige i ſamme Monument, ſom Hr. Raadsherren er klædt af indtil Skjorten, er Carl ogſaa færdig med den nye Skjorte, og Carl ſpringer om i den jublende Følelſe af en fuldstændig tilhølet Naturlighed og siger: „Den der har det langt, lader det hængende langt ned!“ — Dg Hr. Raadsherre Schwächlich ſpringer omkring paa Byens ſkjæve Grundpiller og udbrøder:

„Det er dog Satans! Ingenting bagpaa! Ingenting foran!“ — Dg Kriſtian raaber ud af Sengen:

„Fader, Fader! Skynd Dig! Pigen kommer for at hente Støvlerne!“

Dg Hr. Raadsheren springer i en gyselig Fart i Sengen og ligger der i ærbar Værdighed, indtil Pigen er gaaet. Dg da hun er borte, siger Hr. Raadsheren:

„Carl Bræsig,“ siger han, „som det nu lidt efter lidt er bleven mig indlysende, er dette en feilagtig Forverling af Omstændighederne. Din er min, og min er Din. Bring mig min, saa faaer Du Din! Men puft først Lyset ud for Sjenerlighedens Skyld!“

Men min Søsterdatterføn, den infame Slynge, dandsede først een, to, tre og et lillebitte Hop, foran Hr. Raadsherrens Seng og tog Hr. Raadsherrens Rathue paa, og da han paa sliq neberdrægtig Viis havde voveret sig over Hr. Raadsheren, pustede han Lyset ud og en gjenfædig Udverling fandt Sted.

Næste Morgen efter Frokosten, sagde Hr. Raadsheren til Kjøbmand Bof:

„Naa, hvad bliver det saa til?“

„De mener med Ridderlaget?“ sagde Bof, „det bliver der ingenting af i Dag.“

„Hvad siger De, det er dog infamt!“ sagde Hr. Raadsheren, „og nu skal jeg igjen retur med de 50 Daler? Saa griner Folk jo ad mig!“

„Hr. Fætter, jeg skal med største Fornøielse hjælpe Dem ud af den Forlegenhed,“ sagde Kjøbmand Bof, „jeg vil gjøre Dem den Tjeneste og betale mit Hampefrø med Deres 50 Daler.“

Dg det steer; og da de have bragt alt i Rigtighed og sagt „Adios“, stige de igjen til Bogens og kjøre hjem, og da de komme ind i Bystoven, taler Hr. Raadsheren igjen om Byens Stoltthed og at det dog var rigtig kjønt gjort af Borherre, at han havde ladet den vore

op og justement havde stateveret den saa tæt ved Byen, thi hvor skulde Skytterne ellers ride hen den 18 Juni, men den kjære Gud forstod altid at indrette Alt paa det Bedste, og paa Skovveien talte han igjen om Grundens Udgrundelighed o. s. v.

Dg da de kom hjem, steg Kjøbmand Bof af Boggen og sagde Adios og gned sig i Hænderne saa de knagede, og sagde til sin Kone, at han havde taget ham, nemlig Schwächlich, ordentlig ved Næsen.

Dg Raadsherre Schwächlich sad tre Dage i Træk paa Raad med sine egne Tanker og tænkte paa sin Reise og paa Stramningen og sine 50 Dalere og sine halvtredie Dalere, og paa Ridderflaget, som blev til Band, og paa hans nedre Menneftes gyselige Forlegenhed, og da der saa paa engang gik tre Lispund Lys op for ham desangaaende, kom jeg til ham og spurgte ham om Skjorten og min Søster-Datter-Søn, og da jeg saae, at han var i Døvelsen, gav jeg ham følgende Gaade at løse:

Jeg er en Herre frant og fri
 Dg habder Brøvl og Kjævlteri
 Men sidder tyk og magelig,
 Dg tænker hovedsagelig
 Paa at gjøre mig Livet behagelig.

Dg der sidder han nu og anstrenger sig med den og kan ikke hitte ud af den. Kanskee En af Deres Underholdnings-Læsere kan løse den. Desformedelt har jeg sendt Dem denne Historie som en kort Indledning til Gaaden.

Lev vel

Deres

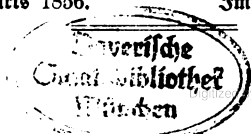
til Døden tro

Hannerwiem ved Claes-Hahnenuert,

Brøsig,

1 Marts 1856.

Immeriteret Inspektør.

Kettelser:

- Side 57** Rinde 7 f. o. „im Himels“ l. „un Himels“;
— 68 — 5 f. n. „Rou“ l. „Roh“;
— 78 — 2 f. n. „seuere“ l. „smaa“;
— 206 — 7 f. n. „Freizügigleit“ l. „Freizügigkeit.“

